

Výklad

čítaní (epištôl) a evanjelií

na všetky dni

štyridennieho pôstu.

Napísal: **Fr. V. Sasinek**, kňaz baňsko-bystrického biskupstva.

Vydal:

Fr. Richard Osvald,

kňaz arcibiskupstva ostrihomskeho.

V SKALICI.

Tlačou dedičov Jozefa Škarnicla. — Nákladom „Kazateľne“.

1889.

1. Na popolečnú stredu.

Čítanie z Joela proroka k. 2. v. 12—19.

Cirkev sv. dnes otvára bránu do svätého štyridenného pôstu. Jako tá príroda každoročne zo svojeho zimného spánku vstáva a obnovuje sa, aby schopná bola k prineseniu úrody: tak i cirkev sv. každoročne skrze štyridenný pôst vyzýva nás, abysme povstali zo spánku hriešneho, obnovili sa na duši svojej a tak stali sa stromami prinášajúcimi dobré ovocie. Ona chce, abysme skrze mŕtvenie tela pôstom a skrze vrúcnu modlitbu hľadali milosrdenstvo a odpustenie u Boha, ktorého sme hriechami svojími urazili a na seba rozhnevali. K tomu cieľu dnes dáva čítať slova Joela proroka, aby ony nás, jako nekdy ľud israelský, povzbudily k pôstu a k modlitbám, žebysme tak odvrátili od seba hnev a trest boží, ktorý sme za hriechy svoje zaslúžili.

Keď prorok Joel predložil ľudu israelskému, že Boh zamýšľa trestať ho pre hriechy jeho skrze vojnu a kobyľky, ktoréby zničily úrodu a tak zapríčinily hlad a drahotu, napomínal ho k pôstu a k modlitbám, aby tak ukrotil hnev boží a odvrátil od seba trest jeho. Sám Boh, chcujúc sa sľutovať nad ľuďom kajúcim, volá skrze tohož proroka: „*Obráťte sa ku mne celým srdcom svojim; s pôstom a s plačom i s kvílením!*“ Ani pre nás hriešnych nenie jiného prostriedku k tomu, abysme ukrotili hnev boží a odvrátili od seba trest jeho, nežli to, abysme sa s celým srdcom obrátili k Bohu, a abysme skrze pôst a skrze kajúce oplakávanie hriechov svojich hľadali milosrdenstvo jeho. Kto skrze ľahodenie telu a skrze rozkoše svetské urazil Boha, ten skrze mŕtvenie tela a skrze kajúce slzy má hľadať milosrdenstvo hošie.

Chce však Boh, aby toto pokánie naše nebolo len na oko, ale bolo vňútorné a pochádzajúce zo skrúšeného srdca. Obyčajou Israelských bývalo, že na znamenie smútku a pokánia roztrhali rúcha svoje. S týmto vonkajším výrazom pokánia neuspokojuje sa však Boh, ale praví: „*Roztrhnite srdca svoje a nie rúcha svoje, a tak obráťte sa k Pánu Bohu svojemu.*“ Opravdivé pokánie pochádzať musí z pohnutého srdca, ktoré je naplnené úprimnou lútosťou nad hriechom a urážkou božou.

Opravdivé pokánie naše musí byť tiež spojené s dôverou, že Boh shliadne na našu pokoru a skrúšenosť, a sľutuje sa nad nami. K tejto dôvere povzbudzuje nás prorok Joel, ubezpečujúc nás, že Boh „*dobrotivý a milosrdný je, trpezlivý a mnohého milosrdenstva, a ukojiteľný nad zlostou,*“ ktorej sa hriešnik dopustil. Boh je prísny k hrešiacemu, ale milosrdný ku kajúcemu. On — jako u Ezechiela proroka sám praví — nechce smrť bezbožného, ale aby sa bezbožný obrátil a spasený bol (Ez. 18, 23.).

Je pravda, že my nemôžeme sa spoliehať na svoje pokánie, ale na milosrdenstvo božie; pri tom oddaní sa Bohu na milosť však, úfame, že Boh prijme naše pokánie. Tak činí i prorok Joel. Nedáva ľudu israelskému jistotu, že svojim pôstom a kvílením odvráti od seba trest boží, ale chce, aby sa nechal na vôľu a milosť božiu, skladajúc v ňom nádej svoju. „*Kto vie, — tak praví — neobráti-li sa Boh k vám a neodpustí-li vám, a nezanechá-li po sebe požehnanie i úrodu, z ktorej byste potom prinášali obeti (suché) a mokré Pánu Bohu vašemu.*“ I sám Pán Ježiš slovom i príkladom učil nás, abysme prosili Otca nebeského, žeby kalich trápenia odňal od nás; ale spolu učil nás i to, žeby sme sa pri tej prosbe oddali do vôle božej, a spokojní boli i s tým, jestliby Boh dľa nevyzpytateľnej múdrosti svojej nevyslyšal prosbu našu.

Keď tak prorok boží poučil ľud o pravom pôste a vrúcnom prosení Boha v úzkosti —, keď ho napomenul, aby to konal s dôverou v Boha, s nádejou na vyslyšanie a s odovzdaním sa do vôle božej, vyzýva levitov, aby zahájili sv. pôst tým spôsobom, jako oznamujú slavnosti israelské, a praví: „*Trúďte trúbou na hrade Sion, zahájte a zasväťte pôst. K spoločnej modlitbe shromažďujte všetek ľud, nevyvímajúc ani starcov a maľučkých, i tie nemlúvniatka, ktoré ešte prsia požívajú; pripravte a posväťte k tomu cirkev, aby s pobožným úmyslom a s pravou pobožnosťou konala postenie i modlenie svoje. Ačkoľvek ženich a nevesta vynímajú sa od povinnosti času pôstneho a kajúceho (Mat. 9, 15.), predca pri tak broziacej pohrome, nech výjde i ženich z izbičky svojej a nevesta z ložnice svojej, aby sa súčasťnili na pôste a modlitbách. Medzi sieňou a oltárom plakať budú kňazi, služobníci Pána, a riekajú: Odpusť, Pane, odpusť ľudu svojemu, a ľud svôj, ktorý je dedictvom tvojim, nevydávaj v tú potupu, aby nad nim panovali pohania. Nedaj, aby sa nám posmievali pohania, reknúce: Kde je Boh jejich, keď ich necháva bez ochrany?*“ Podobným spôsobom i cirkev sv. zahajuje dnes svätý čas štyridennieho pôstu, napomínajúc jak ľud tak kňazstvo k pôstu a modlitbe, abysme našli u Boha odpuštenie hriechov a spolu trestov za ne zaslúžených. Kézbysme slyšali ten hlas cirkve svätej! Kéžby i naše pôsty a modlitby dosiahly toho výsledku, ktorý predpovedal prorok Joel ľudu israelskému!

Prorok Joel, aby tým dôraznejšie naklonil israelských k pôstu a modlitbám, predpovedá, že po odvrátenej pohrome vyznajú toto: „*Rozhorlil sa Pán za zem svoju israelskú a odpustil ľudu svojemu. A pravil Pán a riekol ľudu svojemu: Nebude hladu! Hľa, ja pošlem vám obilie a víno i olej, a budete nimi nasýtení; a nedám vás viac v pohanenie medzi národmi pohanskými.*“ Tak nás teší i cirkev svätá, že skrze pôsty a modlitby svoje to dosiahneme, že nám Boh odpustí hriechy naše a zadrží metlu trestu, ktorú sme zaslúžili.

S týmto duchom pokory a kajúcnosti vstúpme teda do sv. štyridennieho pôstu. Zachovajme pôsty a konajme vrúcne modlitby, abysme tak ukrotili spravodlivý hnev boží a najšli u neho sľutovanie. Amen.

Evanjelium u sv. Matúša k. 6. v. 16—21.

Keď Boh skrze proroka Jonáša s prísny m trestom zahrozil hriešnemu mestu Ninive, celé mesto dalo sa na pokánie, aby ukrotilo hnev boží a odvrátilo od seba metlu jeho; rozhlásili pôst a obliekli sa v žíne; ba i sám kráľ

odvrhol rúcho svoje od seba, obliekol sa v žiň a sedel v popoli (Jon. 3, 4—6.). Na podobný spôsob s časným a večným trestom božím hrozí cirkev sv. hriešnikom, jestli nebudú činiť pokánie, aby odvrátili od seba prchivosť a metlu božiu; oznamuje nám sv. pôst a požehnaným popoľom posýpa hlavy naše, pripomínajúc nám, že sme prach a v prach sa obrátíme (I. Mojž. 3, 19.). Takto nás zsväcuje tomuto nastávajúcemu štyridsiadenniemu pôstu, v ktorom skrze pôst a mŕtvenie tela, skrze modlitby a spasiteľné rozjímanie máme krotiť hnev boží a hľadať odpuštenie hriechov, abysme obnovení a posvätení boli na duši svojej. Jaké ale má byť postenie naše, to sa nám pred oči klade v dnešnom sv. evanjeliume.

Pán Ježiš, aby nám podal jasný obraz bohumilého pôstu, čini to jako maliar. Tento, aby vyobrazenie nejakej tváre tým viac vynikalo a do oka padalo, podporuje ho tmavým stienom: tak i Pán Ježiš v dnešnom sv. evanjeliume predkladá nám najprv, jaký nemá byť, a potom jaký má byť pôst náš, aby bol milý Bohu.

a) Pôst náš nemá byť farisejský, lebo praví Pán Ježiš: „*Keď sa postíte, nebvajte jako pokrytci smutní; lebo pošmurujú tváre svoje, aby vedomo bolo ľudom, že sa postia.*“ Smutná tvár a pokorné rúcho síce príslušné sú sv. pôstu: avšak keď je to len na oko, tak že srdce necíti ten smútok a pokoru i vnútri, taková kajúcnosť je podobná sodomskému jablku, ktoré zvonku je krásne, vnútri ale má smradlavý prach. Smutná tvár a pokorné rúcho príhodné je k času pôstnemu: avšak ten, kto tak čini nie preto, aby sa vnútorou i zovnútorou kajúcnosťou zaľúbil Bohu samému, ale ľudom, toho vonkajšia pokrytská kajúcnosť nemá pred Bohom žiadnej zásluhy. Taký človek pokrytský sháňa sa len za chválou ľudskou; a o ňom, keď dosiahol marnú chválu ľudskú platia slova Pána Ježiša: „*Zajiste, pravím vám, vzali odplatu svoju*“ od ľudí, tak že jim nezostáva viac nádej na odplatu večnú. I čože prospeje odplata časná, uchváti-li odplatu večnú?

b) Pôst náš má byť taký, jako o ňom praví Pán Ježiš: „*Ty ale, keď sa postíš, pomaž hlavu svoju a umyj tvár svoju, aby nebolo zjavno ľudom, že sa postíš: ale Otcovi tvojemu (nebeskému), ktorý je (i) v skryte;*“ t. j. lepšie je zvonku neukazovať pôstnu smútočnosť a pokoru, cítiť ju ale vnútri v srdci svojom, lebo z jednej strany chvála ľudská neodojme nám zásluhu pôstneho smútku a pokory, z druhej strany ale nezostane smútok a pokora srdca ukrytá pred Bohom, ktorý vidí i v srdci našom ten úprimný smútok a tu opravdivú pokoru. Na tom nám záležať má, aby kajúcnosť naša len Bohu známa bola a len u Boha samého najšla zaľúbenie a milosť. Tak sa potom splní slovo Pána Ježiša: „*Otec tvój nebeský, ktorý vidí (i) v skryte, odplatí tebe.*“

c) Tí, ktorí vonkajšou kajúcnosťou hľadajú chválu ľudskú, sú podobní tým, ktorí hľadajú len poklady zemské, ktoré nevezmú so sebou do večnosti, aby za ne obdržali blaženosť nebeskú. Čo viac: chvála ľudská je tak marná a nestála, jako tie poklady zemské, ktoré *hrdza a moľ kazí*, a ktoré *zlodeji vykopávajú a kradnú*; lebo toho, ktorého dnes svet chváli a vyvyšuje, zajtra posmechu vystavuje a potupuje. Nič teda, ani pôst ani jiné dobré skutky nemáme konať pre chválu ľudskú.

d) Múdre činia len tí, ktorí za svoj pôst a jiné dobré skutky nehľadajú chválu svetskú, tuto marnú a nestálu odplatu zemskú, ale vo vštkom hľadajú len česť a chválu božiu, volajúce vo svojej pokore a poniženosti s kráľom Davidom: „*Nie nám, Pane, nie nám, ale menu tvojemu daj slávu*“ (Žl. 113, 1.). Múdre činia a sú podobní tým, ktorí skladajú sebe poklady na nebi, kde jich ani hrdza ani moľ nezkaží, ani zlodeji nevykopávajú ani nekradnú. Múdre činia, lebo keď skrže pôst a jiné kajúce skutky hľadajú len u Boha odplatu, obdržia v nebesiach tú odplatu, o ktorej pravil Pán Ježiš: „*Radujte sa a veselte sa, lebo odplata vaša hojná je v nebesiach*“ (Mat. 5. 12.).

e) Tým viac máme hľadať budúcu odplatu pôstu nášeho a dobrých skutkov našich v nebesiach, lebo praví Ježiš: „*Kde je poklad tvôj, tam je i srdce tvoje.*“ Kto hľadá chválu ľudskú a odplatu na zemi, jeho srdce je oddané len svetu a vecam zemským: kto ale hľadá chválu božiu a odplatu v nebesiach, jeho srdce je roztúžené po nebi a po tej opravdivej nebeskej blaženosti, ktorá je svrchovaná a nemá konca. Preto nás i sv. Pavel napomína, abysme nehľadali ty marné veci, ktoré sú na svete, ale ty vznešené veci, ktoré sú na nebi (Kolos. 3, 1.). Sv. Augustín ale tak povzdychuje k milému Pánu Bohu: „Nepokojné je srdce naše, kým nebude spočívať v tebe.“

Dľa toho, čo nám Pán Ježiš v dnešnom sv. evanjeliume tak dôrazne na srdce klade, riadili sa vždycky Svätí boží; nehľadali marnosti sveta ani jeho chvály, ale hľadali vo všetkom a predovšetkým iným česť i chválu božiu a spasenie večné. Spasenie duše svojej považovali za najväčší poklad; za dosiahnutie jeho žili i mreli, pamätujúce na tie veľavýznamné slova Pána Ježiša: „*Čo prospeje človeku, keby získal i celý svet, na duši svojej ale utrpelby škodu*“ (Mat. 16, 26.)? Tak i my hľadáme česť i chválu božiu a spasenie duše svojej, lebo Boh je lásky najhodnejší a spasenie večné poklad najdrahší. Amen.

2. Vo štvrtok po popolečnej strede.

Čítanie z Isaiáša proroka k. 38. v. 1—6.

Nič nenie tak mocného, čoby človeka k pokániu a k polepšeniu života povzbudilo, jako je rozpomienka na smrteľnosť, na smrť: preto i cirkev svätá hneď na začiatku sv. štyridenného pôstu upamätáva nás na smrť, pamätlivá na slova Sirachove: „*Vo všetkých skutkoch svojich pamätlivý buď na poslednie veci, a na veky nezhréšiš*“ (Sir. 7, 40.). Z tej príčiny už včera sypala posväcený popoľ na hlavy naše a pravila: „Rozpomeň sa človeče, že si prach a v prach sa obrátiš;“ dnes ale pripomína nám kráľa Ezechiáša na smrteľnej posteli, abysme v príklade videli, jak slabý a krehký je život časný človeka.

Dnešnie čítanie z proroka Isaiáša začína tými slovami, že „*roznel sa Ezechiáš až na smrť.*“ Bol on kráľom dľa hodnosti a spravodlivým dľa skutkov svojich: a hľa, Boh z nevyzpytateľnej múdrosti svojej dopustil i na neho nemoc, ktorá nešetrla ani jeho hodnosti ani jeho spravodlivosti. Tak teda i kráľ i zobrák, i spravodlivý i hriešny jednak sú krehkými nádobami, jednak sú podrobení nemoci a rozličnému trápeniu: nereptajme teda nikdy proti Bohu, že nás nemocou a nejakým trápením navštívil, keď vidíme, že niesme my to sami, ktorých Boh takým trpkým kalichom navštvuje. Kto vie,

zdáliš blížny náš nenie pod väčšou tarchou, nežli my; a predca je snáď trpezlivejším a oddanejším do vôle božej, nežli my. Neopovážme sa žalovať na spravodlivosť božiu a činiť výčitky Bohu, že nás nemocou trestá, jako sme nezaslúžili; lebo nevieme, z jakého úmyslu dopúšťa na nás Boh nemoc a trápenie. Kto vie, zdáliš blížny náš nenie pobožnejší a lepší, nežli my; a predca s pobožným Jobom poddáva sa vôli božej a praví: „*Jestli sme prijali dobré z ruky božej, prečo nie (prijalibysme) i zlé*“ (Job 2, 10.)? Trápenie tela obráťme v prospech svojej duši, a to sa stane skrze trpezlivosť a oddanie sa do vôle božej.

Jak náhle slyšal prorok Isaiáš o nemoci kráľa Ezechiáša, navštívil ho. Jak podivné ale je jeho chovanie sa k nemocnému kráľovi. Mybysme očakávali, že ho bude tešiť brzkým uzdravením, a on v mene božom praví jemu: „*Sriad dom svoj, lebo umreš, a nebudeš živ.*“ Tak to so sebou niesla úprimnosť proroka božieho, aby neukrýval pred nim nebezpečenstvo, ale sdělil mu, by sa pripravil k nastávajúcej smrti, ktorej i králi podliehajú. Kéžby tento príklad prorokov tanul na mysli tým, ktorí stoja u postele nebezpečne nemocných, aby nedávali nemocnému marnú nádej na vyzdravenie a tak neodkladali jeho pripravenie sa k smrti spravodlivého, pamätujúce na slova sv. Jána: „*Blahoslavení, ktorí v Pánu umierajú*“ (Zjav. 14, 13.). Nebudú-li mnohí zodpovední pred Bohom za to, že nemocný, marne a lžive kojený nádejou na uzdravenie, zanedbá učiniť poriadok s majetkom svojim, hlavne ale s dušou svojou?

Je pravda, že nie každá nemoc má v zápätí smrť. Dost možno, že Boh vyslyší prosbu buď nemocného alebo tých, ktorí sa za neho modlia, a uzdraví ho. Máme toho príklad na tomže kráľovi Ezechiášovi, ktorý slyšav slovo božie z úst proroka, že má umrieť, obrátil tvár svoju k stene a modlil sa: „*Prosím, Pane, len sa rozpomeň, jako som chodil pred tebou v pravde a v srdci dokonalom, a činil som, čo je dobré pred očima tvojíma,*“ a nedopúšťať ešte na mňa smrť. Tak s plačom velikým modlil sa Ezechiáš, aby milostivý Boh ešte predĺžiť ráčil život jeho, by ešte mohol pracovať ku cti božej a k blahu ľudu júdskeho. Je to príklad, že prospešné je nemocnému modliť sa k Bohu za uzdravenie; že prospešné a chvalitebné je modliť sa k Bohu za nemocného, aby mu Pán Boh uľavil bolesti a ho — jestli mu to bude k dobrému duše — uzdraviť ráčil. Dokazuje to i príklad na kráľovi Ezechiášovi. Boh vyslyšal modlitbu jeho a skrze proroka Isaiáša zvestoval mu: „*Slyšal som modlitbu tvoju a videl som slzy tvoje. Hľa, ja pridám k dňom tvojím pätnásť liet.*“ Však ale nie každú modlitbu za uzdravenie vyslycha Boh. My, keď sa buď v nemoci modlíme alebo keď sa za nemocného modlíme, musíme tak činiť, jako činil sv. Martin na smrtnej posteli. Uprev oči na nebe, modlil sa on: „*Pane, jestli som ľudu tomuto potrebný, neštítim sa práce: avšak staň sa vôľa tvoja.*“ My pri modlitbe svojej musíme sa nechať na vôľu božiu, aby učinil s nami to, čoby bolo k jeho cti, k našemu dušiemu spaseniu a k blahu blížnych našich. Tak to učinil Boh s kráľom Ezechiášom.

Boh všemohúci predĺžil život kráľa Ezechiáša, lebo ho pokladal za potrebného i k rozmnoženiu cti a chvále svojej i k ochrane ľudu svojeho. Ezechiáš zrušil v kráľovstve júdskom modloslužbu a nazpak uviedol pravú službu božiu. On mečom a vrúcnou modlitbou ochraňoval ľud svoj, aby nepadol do úkladu a zajatia assyrského. Preto teda vyslyšal ho, predĺžil vek jeho a zaslúbil mu,

reknúc: „*Z ruky kráľa assyrského vysvobodím teba i mesto toto (Jerusalem), a ochránim ho.*“ Vyslyší-li Pán Boh i našu modlitbu a navráti-li nám predošlé zdravie, nemyslíme, že preto predĺžil vek náš, abysme sa oddali marnému a rozkošnému, hriešnemu a bezbožnému životu, ale preto, abysme mu za to boli povďační, abysme mu horlivejšie a vrúcnejšie slúžili a tak skrze bohobojný život zásluhy k odplate večnej si shromáždili. Skrze nemoc zajiste boli sme napomenutí, že nevieme ani deň ani hodinu, v ktorej povolá nás Boh do večnosti. Tak teda zvlášte v nemoci o to pečujme, aby sme boli v stave milosti božej a — keby to vôľa božia bola — abysme sa do večnej jeho slávy dostali. Amen.

Evanjelium u sv. Matúša k. 8. v. 5—13.

Židia tak prekrucovali sv. písmo, že len seba pokladali za národ vyvolený, iných ale za národy od Boha zavržené. Toho domnenia bol kedysi i sv. Peter; ale keď ho Boh poučil, že i pohanovia sú dietkami božími, povolanými k pravde a spaseniu, vyznal: „*V pravde som shliadol, že Boh nenie príjmačom osôb, ale že v každom národe, kto sa bojí jeho a činí spravodlivosť, príjemný je jemu*“ (Sk. Ap. 10, 34. a 35.). Toho dôkazom je dnešnie sv. evanjelium.

a) Že i medzi pohanmi boli ľudia dobrého srdca, príkladom je ten stotník, ktorý tak skvele dal na javo svoju vieru a dôveru ku Kristu Pánu. „*Keď — totižto — vošiel Pán Ježiš do Kafarnaum, pristúpil k nemu (pohanský) stotník, prosiac ho a reknúc: Pane, služobník môj leží doma šlakom porazený a zle sa trápi.*“ Pán Ježiš, vidiac jeho úprimné sťažovanie a vševedúcnosťou svojou poznajúc žiadosť srdca jeho, ani mu nedal dokončiť prosbu a riekol: „*Ja príjdem a uzdravím ho.*“ O, jak láskavý bol Pán Ježiš, keď vyslovil svoju ochotnosť prispieť k potešeniu a pomoci, kde badal potrebu potechy a potešenia! Nečakal, aby stotník vykladal prosbu svoju, ale kde videl potrebu pomoci svojej, tam hotový bol hneď k skutku milosrdenstva. Kéžbysme ho v tom nasledovali! Badáme-li kde biedu a núdzu, plač a nárek, nečakajme, aby nás ubohý bližný dlhou nejakou prosbou k milosrdenstvu nakloňovať musel, ale poskytnime z vlastnej dobrej vôle pomoc, abysme utreli slzy z jeho oka utrápeného; skutok takého milosrdenstva bude tým záslušnejší pred Pánom Bohom.

b) Že uprimná a ponížená bola prosba stotníka, dôkazom sú ďalšie slova jeho. Jasná slyšal z úst Pána Ježiša, že svojou prevznešenou prítomnosťou chce poctiť príbytok jeho, pravil: „*Pane, niesom hoden, abys vošiel pod strechu moju! ale len rečni slovo, a uzdravený bude služobník môj.*“ O, jak skvelé je v týchto slovách vyznanie jeho pevnej viery v božskú všemohúcnosť Pána Ježiša! Nedržal to za nevyhnutelne potrebné, aby Pán Ježiš telesne prítomný byť musel pri uzdravovaní nemocného (Ján 4, 48.), ale veril, že jeho všemohúce slovo i vzdialeného nemocného uzdraviť môže; pevne veril, že celá príroda musí ho poslúchať jako pána svojého. Čo cítil, to vyslovil i podobnosťou, keď pravil: „*I ja som človek pod mocou postavený, majúci pod sebou vojakov; a (keď pravím tomuto: „Idz,“ a ide; a jinému: „Pojď,“ a príjde; a (keď pravím svojemu služobníkovi: „Učín to,“ a učiní.*“ Tak sa mi zdá, že slovami týmito to chcel povedať: Jako vojaci a služobníci mne podriadení poslúchajú slovo moje: tak tá celá príroda, podriadená je tebe pánu svojemu, a tak rozkážeš-li nemoci, aby opustila služobníka mojeho, musí ťa uposlechnúť.

c) Jako sa Kristu Pánu zaľúbila tá pevná viera stotníkova, na javo dal Pán Ježiš, keď o ňom k idúcim za sebou pravil: „*Zajiste, pravím vám, ne-našiel som tak veľkej viery v Isrueli.*“ Jakoby bol povedal: Hľa, pohan, jakého pokladáte za neschopného k pravde a k dobrému, má pevnejšiu vieru v Syna Božieho, nežli Israelskí, ktorí na prvom mieste povolani sú, aby verili v Messiaša, od Boha jim zvlášťne zaslubovaného a prorokovaného. Ovšem židia, jako na prvom mieste povolani boli, aby uverili v Pána Ježiša, tak mali i vierou v neho vynikať nad pohanami: ale však dialo sa to práve naopak. Pohania nečinili a nečinia toľký odpor Kristu Pánu a jeho nebeskému učeniu, nežli židia. Darmo sa odvolávali na to, že sú národom vyvoleným, lebo svojou neverou sami sa zavrhli. Darmo boli hrdí na to, že sú potomkami slavných patriarchov, Abraháma, Isáka a Jakoba, nemajúce viery jejich v zaslúbeného Messiaša. Preto predpovedal o nich Pán Ježiš: „*Prijdú mnohí od východu a od západu, a stolovať budú s Abrahamom, Isákom a Jakobom v kráľovstve nebeskom: synovia ale kráľovskí vyvržení budú do temností zovňútorných. Tam bude plač a škripanie zubov.*“ Kéžby už raz ten tvrdošijný národ poznal Messiaša svojego, Pána Ježiša!

d) Tak pevnú vieru stotníkovu nenechal Pán Ježiš bez zaslúženej odmeny a posielal ho domov s tým osvedčením: „*Idz, a — jako si uveril — staň sa tebe.*“ Jako si uveril, že dostačuje moje slovo k uzdraveniu služobníka tvojego, tak na slovo moje uzdravený buď služobník tvôj. Uzdravenie služobníka malo byť odmenou jeho pevnej viery; za pevnú vieru veľká odmena. Pán Ježiš i nás povolal k viere i odmene viery; lebo pravil k apoštolom: „*Idúce po celom svete, kážte evanjelium všetkému stvoreníu. Kto uverí a pokrstený bude, spasený bude*“ (Mar. 16, 16.). I my sme teda tí, o ktorých bol povedal Pán Ježiš: „*Prijdú mnohí od východu a od západu, a stolovať budú s Abrahamom a Isákom a Jakobom v kráľovstve nebeskom.*“ Oceňme a vážme si toto povolanie do kráľovstva nebeského; skrze poslúchanie slova božieho a čítanie dobrých kresťanských poučení vzdelávajme a upevňujme sa vo viere, aby tiež naša pevná viera odmenená bola v nebesiach.

e) Stotník, navrátiť sa domov, našiel splnené všemohúce slovo Pána Ježiša, lebo sv. evanjelium končí tými slovami: „*I uzdravený je služobník v tú hodinu,*“ v ktorej bol Pán Ježiš riekol: „*Staň sa.*“ O, jak zapľesal nad tým, že ho dôvera v Pána Ježiša nesklamala, že jeho pevná viera vo všemohúcnosť Pána Ježiša tak odmenená bola! Podobné plesanie zachované je i pre nás v nebesiach, máme-li tiež pevnú vieru a nádej v Pána Ježiša. Podobné plesanie čaká i na nás v nebi, jestli i my dokonale presvedčení sme, že Syn Boží môže a chce udeliť nám spasenie večné v kráľovstve svojom. Nemáme príčiny o tom pochybovať, lebo Pán Ježiš je „*Cesta, pravda a život*“ (Ján 14, 6.). On je pravda, ktorú prijať máme; on je cesta, po ktorej za nim kráčať máme; on je život, ktorý obživuje sv. sviatosťami duše naše k životu večnému. „*V nikom inom nenie spasenie*“ (Sk. Ap. 4, 12.). Na základe pevnej viery našej bude i pevná nádej naša, že skrze tohož Pána Ježiša privedení budeme do kráľovstva nebeského; lebo neklamné je zaslúbenie jeho: „*Slúži-li mi kto, nech mňa nasleduje; a kde som ja, tam i služobník môj bude*“ (Ján 12, 26.).

Nasledujme teda pevnú vieru a dôveru toho stotníka, a tak pre pevnú vieru v Pána Ježiša nebudeme zahanbení v tej nádeji, ktorú skladáme v jeho milostivé zaslúbenie. Amen.

3. Na piatok po popolečnej strede.

Čítanie z Isaiáša proroka k. 58. v. 1—9.

Kazateľ praví, že „*nezná človek, zdáliž hoden je lásky alebo nenávisť*“ u Boha (Kaz. 9, 1.). Toho dôkaz podáva nám dnešnie čítanie z Isaiáša proroka. Israelskí považovali sa za národ od Boha vyvolený, Bohu milý a svätý: predca však prikazuje Boh prorokovi Isaiášovi, reknúc: „*Volaj, (volať) neprestávaj; jako trúba pozdvíh hlas svoj a oznám ľudu mojemu nešlechtnosti jeho a domu Jakobovému hriechy jeho.*“ Čože to boli za hriechy ľudu israelského, že sa tak proti ním rozhorlil Boh? Príčinou toho rozhorlenia bolo pokrytstvo Israel-ských. Oni sa pokladali za svätých, dokonalých, že zachovávali pôsty a hladovanie, pri tom ale nemali milosrdného srdca k blížnemu a rozličným spôsobom sdierali a utiskovali ho. Oni zabudli na slova anjela Rafaela: „*Modlitba s pôstom a almužnou lepšia je, nežli schovávať poklady zlata*“ (Tob. 12, 8.). I sv. otcovia nazývajú pôst a almužnu dvoma kriedlami, ktorými sa modlitba k nebu vznáša. Jako ten pták jedným krídlom nepovznáša sa do vysosti, tak ani ten pôst, ačkoľvek je sám v sebe dobrý, neprospeje, je-li človek pri ňom srdca nemilosrdného. To nám dokazuje dnešnie čítanie.

Na tých, ktorí si jedine na svoje postenie a hladovanie zakladajú, sťažuje sa Boh, že sa len pokrytsky pretvarujú, jakoby hľadali Boha a cesty jeho, jakoby činili spravodlivosť a neopúšťali zákon jeho; že len na oko dopytujú sa na zákon boží, jakoby sa chceli približovať k Bohu. Ano zakladajúce si na svoje pôsty, opovažujú sa činiť i výčitky Bohu, že nemá zaľúbenie na pôstoch jejich; opovažujú sa reptáť proti nemu, riekajúce: „*Prečo sme sa postili, a nepatril si (na pôsty naše)? (Prečo) sme ponížili duše svoje, a nevedel si (o ponížovaní našom)*“? Na tieto výčitky odpovedá jim Boh skrze proroka: „*Vy konáte pôsty svoje dľa svojej vôle, nie dľa vôle mojej; lebo keď sa z jednej strany postíte, nemáte srdca k dlžníkom, upomínajúce jich. Vy sa postíte, ale páchate pri tom sváry a svady, päsťou bijúce nemilostive blížneho svojeho. Vy sa postíte, ale nie tak, abyste boli hodní, žeby váš pôst prijatý a modlitba vaša vyslyšaná byť mohla. Zdáliž to je ten opravdivý pôst, ktorý som vyvolil, aby človek len hladom trápil telo svoje? Zdáliž to je ten opravdivý pôst, aby človek len svesil hlavu a v žíni sedel na popoli? Zdáliž toto nazývať budeš opravdivým a Bohu milým pôstom? Pôst je sám v sebe dobrý, ale len jednou stranou spravodlivosti, nenie-li spojený so skutkami milosrdenstva. Dobre je, že sa postíš, ale pri tom zruš bezbožné záväzky, oblahči tarchu blížnemu svojemu, prepust' utisknutých na svobodu a odstráň bremeno s blížneho svojeho. Lámaj lačnému chlieb svoj, núdzných a pocerstných uveď do domu svojeho, priodej nahého a nepohrdaj sebe rovným človekom. Taký so skutkami milosrdenstva spojený pôst prinese ti pochvalu a spasenie, učiní ťa opravdu spravodlivým, a Boh prijme pôst tvój a modlitbu tvoju.*“ Je to vážne poučenie i pre nás, ktorí sme vstúpili do tohoto svätého času, abysme skrze pôst a mrtvenie

tela hľadali milosrdenstvo u Boha. Aby náš pôst bol úplný, máme sa zdržovať nielen od jiedla a nápoja, ale i od hriechu a neprávosti. Aby náš pôst bol bohumilý a záslužný, spojený byť má dľa slov anjela Rafaela s modlitbou a almužnou. Chceme-li skrze svôj pôst dosiahnuť u Boha milosrdenstvo, musíme i my sami preukazovať blížnemu svojemu milosrdenstvo, pamätajúce na slova Pána Ježiša: „*Blahoslavení milosrdní, lebo oni milosrdenstva dojdú*“ (Mat. 5, 7.). Svätý štyridaťdenný pôst nieje len k tomu, abysme hladom ponižovali bujnú telo, ale abysme i dobrými skutkami obohacovali dušu svoju. „*Za času žne a vinobrania — praví sv. Ambros — shromažďujeme pre telo, aby malo z čoho živé byť; za času pôstu shromažďujeme pre dušu, aby mohla večne živá byť*“ (S. 24. de Quadr.). Ten sv. pôstní čas zachovávalibysme len polovičate, keby sme mrtvily telo pôstom, neobživili ale dušu svoju; lebo sv. pôstní čas je k tomu ustanovený, abysme sa obnovili na duši svojej. O tom praví sv. Augustin: „*Keď ten koráb na rozvlnenom mori už za dlhší čas plával, býva porúchaný; musí byť vtiahnutý teda do prístavu, aby bol opravený. Tým korábom je duša naša, ktorá skrze hriechy bola porúchaná; i ona musí byť v prístave pôstu popravená*“ (S. 35. de tempore). Jako pri oprave korábu hnilé a pokazené čiastky sa odstraňujú, dobrými a novými sa nahrádzujú: tak i my vo sv. pôstnom čase máme s duši svojej odstrániť hriechy a neprávosti, a nahradiť ich čnosťami kresťanskými a skutkami dobrými.

Rozvažovanie dnešnieho čítania teda poučuje nás, čo máme činiť, aby tento svätý čas bol Bohu milý a nám spasiteľný. Nedomnievajme sa, že celé posväcenie tohoto sv. času záleží len v pôste a zdržanlivosti od jiedla a nápoja, ale že s pôstom musíme spájať i modlitbu, očistenie duše od hriechov, ozdobenie jej kresťanskými čnosťami a obohacenie jej dobrými skutkami. Preto cirkev sv. volá k nám: „*Opravme v lepšie, čo sme z nevedomosti pohrešili!*“ Postil sa i ten farisej, ale — jako praví sv. Augustin — ponevác sa nemodlil a miesto modlitby len pýšne sa chvastal, pôst jeho nebol platný v nebesiach (In ps. 42.). Kto sa postí, pri tom ale pácha hriechy a neprávosti, toho sv. Honor pripodobňuje diablu, ktorý tiež nejie a nepije, ale činí zlé. S pôstom, aby bol Bohu milým, dľa svojej možnosti spojime i almužnu a skutky milosrdenstva. Keď sa postíš — pravý sv. Rehor —, vtedy to, čo sám sebe (na jiedle) utrhuješ, daj blížnemu svojemu, ktorý núdzu trpí (In Pastoralí). Taký buď náš pôst, buď on spojený s pokaním a dobrými skutkami. Tak pôst náš bude Bohu milý a nám na spasenie. Amen.

Evanjelium u sv. Matúša k. 5. v. 43—48. a k. 6. v. 1—4.

Hľadáme-li obraz, v ktorom bysme predstavili pomer nového zákona k starému, je k tomu najprimeranejšie podobenstvo planého a ušlechteného stromu. Jak vyniká ušlechtený strom nad planým: tak vyniká tiež nový zákon nad starý, do ktorého zaštepnený je. Preto jako šlechetnejší strom má prinášať dokonalejšie ovocie: tak i život kresťanov má byť dokonalejší, nežli život ľudí starého zákona; tým viac, nežli život pohanov. Ovocie stromu náboženského je láska k blížnemu: a teda láska kresťana musí byť dokonalejšia, nežli láska žida alebo pohana. To nám pred oči klade dnešnie sv. evanjelium, ktoré s pomocou božou vysvetlovať budem.

a) Príkázanie božie o milovaní blížneho takto znelo: „*Milovať budeš priateľa svojego jako seba samého*“ (III. Moj. 19, 18.). Židovskí vykladači zákona Mojžišového ale porušili ho dodatkom: „*A nenávidieť budeš nepriateľa svojego.*“ Preto Pán Ježiš, ktorý neprišiel zrušiť zákon Mojžišov ale doplniť a zdokonaľiť (Mat. 5, 17.), nemohol trpeť také vykladanie zákona, ano od svojich nasledovníkov požadoval i milovanie nepriateľov; a pravil: „*Slyšali ste, že rečeno bolo (starším): „Milovať budeš blížneho svojego a nenávidieť budeš nepriateľa svojego.“ Ale ja pravím vám: Milujte nepriateľov svojich, dobre činite tým, ktorí vás nenávidia; a modlite sa za tých, ktorí vám protivenstvo činia a (ktorí) utrhajú vám.*“ Je pravda, že ťažko prichodí urazenému srdcu milovať nepriateľa: avšak zaväzuje nás k tomu príklad samého Otca nebeského. Nebolibysme opravdive dieťkami Otca nebeského, keby sme nemilovali i nepriateľov svojich. Preto praví Ježiš: „*Milujte nepriateľov svojich . . . , aby ste boli synami (vašeho) Otca, ktorý je v nebesiach; ktorý káže slnku svojemu vychádzať na dobrých i na zlých, a dáva dážď na spravodlivých i nespravodlivých. Buďte teda dokonali, jako i Otec váš nebeský dokonaly je.*“ K tomu pridáva Pán Ježiš i ten dôvod, že jeho učenníci, ktorí sa hlása k dokonalejšiemu životu, musia byť i čo do lásky k blížnemu dokonalejší nežli židia a pohania, a to tým viac, že práve láska preukázaná nepriateľovi je bezzistná a záslušnejšia; lebo — praví — „*milujete-li tých, ktorí vás milujú: jakú odplatu mať budete? zdáliš i publikáni to nečinia? A budete-li pozdravovať len bratov (priateľov) svojich, čože viac (nežli pohania) činite? zdáliš i pohania to nečinia?*“ Čo ale Pán Ježiš učil slovami, to dokazoval i skutkom, preukazujúc dobrodenie všetkým bez rozdielu; najzreteľnejšie ale to dokázal na tom oltári nesmiernej lásky, na sv. kríži, keď nielen umieral za spasenie hriešnikov, ale modlil sa ešte i za tých, ktorí ho ukrižovali a na kríži posmievali. Povznesúc oči i hlas k nebesiam, modlil sa: „*Otče odpusť im, lebo nevedia, čo činia*“ (Luk. 23, 34.)!

b) Jaká má byť ale tá láska, ktorú máme preukazovať každému blížnemu, buď priateľovi alebo nepriateľovi, vysvetľuje nám to ďalej Pán Ježiš. My máme milovať blížneho len pre Boha a máme mu preukazovať skutky milosrdenstva len pre odplatu u Boha; nie preto, abysme videní a chválení boli od ľudí. Preto praví Pán Ježiš: „*Varujte sa, aby ste spravodlivosť svoju nečiniли pred ľuďmi (s tým úmyslom), aby ste videní (a chválení) boli od nich; (lebo) ináč nebudete mať odplaty u Otca svojego, ktorý je v nebesiach.*“ Aby nám to sháňanie sa po marnej svetskej sláve a ľudskej chvále tým viac odradil, poukazuje na marnomyseľnosť farisejských a praví: „*Preto keď dávaš almužnu, netrúb pred sebou, jako pokrytci činia vo školách a na uliciach (žobrákov svolávajúć), aby ctení boli od ľudí.*“ Kto almužnu udeľuje pre chválu ľudskú, nie ale pre zaľúbenie sa Bohu, ten nemá čo očakávať odplaty v nebesiach; marná chvála ľudská je mu odplatou; jako o nich praví Pán Ježiš: „*Zajiste, pravím vám, vzali odplatu svoju.*“ Darmo čakajú odplatu u Boha; ľudská chvála je ten zlodej, ktorý tým chválolovcom ukráda i zásluhu k odplate i samú túže odplatu nebeskú.

c) Iný múdrejší spôsob predpisuje Pán Ježiš k preukazovaniu dobrého blížnym našim, keď praví: „*Ale ty keď almužnu dávaš, nech nevie ľavica tvoja,*

čo činí pravica tvoja, aby almužna tvoja bola skryte.“ Nechvastaj sa so skutkom milosrdenstva pred ľuďmi, aby ťa chválili, a tým o zásluhu a odplatu abys bol pripravený; lepšie bude pre teba, keď svedkom almužny tvojej bude Boh. Bude-li almužna tvoja skrytá pred ľuďmi, nebude ona skrytá pred Bohom; lebo praví Ježiš: „*A Otec tvój (nebeský), ktorý vidí (i) v skryte, odplatí tebe.*“ O jaké je to zahanbenie pre nás, že pri dobrých skutkoch, ktoré preukazujeme bližnému, viac hľadáme na to, abysme do známosti a verejnosti prišli u ľudí, nežli u Boha! Je pravda, že Ježiš Kristus praví: „*Tak svieť svetlo vaše pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky,*“ nie však preto, aby chválili nás, ale preto, aby „*oslavovali Otca vašeho, ktorý je v nebesiach*“ (Mat. 5, 16.). Jestli nás pre dobrý skutok chváli kto, nech tá chvála nenie od nás hľadaná, nech nás neuchváti k pýche, ale v pokore svojej prenesme ju na Boha, reknúce s Davidom: „*Nie nám, Pane, nie nám, ale menu tvojemu daj slávu*“ (Žl. 113, 1.).

d) Že cirkev svätá práve v tento pôstní čas pripomína nám almužnu a jej odplatu u Boha, zajiste chce, abysme s pôstom a modlitbou spojili tiež almužnu, pamätajúce na sv. písmo, ktoré praví: „*Modlitba s pôstom a almužnou lepšia je, nežli schovávať poklady zlata; lebo almužna od (večnej) smrti osvobodzujúce; a ona je, ktorá vyčisťuje hriechy, a činí, že nalezáme milosrdenstvo a život večný*“ Tob. 12, 8. a 9.). Udeluj teda, o kajúci hriešniku, dľa možnosti svojej almužnu tomu, ktorý núdzu trpí, a — jako znejú poslednie slova dnešnieho sv. evanjelium — „*Otec tvój (nebeský), ktorý vidí (almužnu tvoju i) v skryte, odplatí tebe.*“ Odplatí tebe i časne i večne; vyslyší on z úst potešeného chudobného to úprimné: „*Pán Boh zaplať,*“ požehná prácu ruk tvojich na zemi, naplní srdce tvoje sladkým povedomím a nádejou na odplatu večnú; keď budeš nekdy na smrtnej posteli, rozpomienka na to, že si dľa možnosti svojej z lásky k Bohu udelil almužnu a sotrel slzy s tváři ubohých blížnych naplní ťa nádejou na odplatu večnú. Tie slova Pána Ježiša: „*Blahoslavení milosrdní, lebo oni milosrdenstva dojdú*“ (Mat. 5, 7.) nezostanú ti nesplnené.

Tak teda NN. milujme blížnych svojich, buď priateľských alebo nepriateľských, a čo môžeme, čiňme jim dobré buď na duši alebo na tele. Nečiňme to pre chválu ľudskú, ale len preto, abysme sa záľúbili Bohu a u neho nalezli milosrdenstvo a odplatu večnú. Amen.

4. Na sobotu po popolečnej strede.

Čítanie z Isaiáša proroka k. 58. v. 9—14.

Sv. písmo častokrát pripodobňuje Boha dobrotivého hospodárovi. Jako ten hospodár nielen ukladá služobníkovi prácu jeho, ale sľubuje mu i mzdu a odplatu jeho: tak i Boh nielen prikazuje nám, abysme sa riadili dľa vôle jeho, ale sľubuje nám i svoje dobrodenie a požehnanie, budeme-li jednať dľa vôle jeho. Toto sa nám predstavuje i v dnešnom čítaní, ktoré je pokračovaním čítania všerajšieho.

Boh skrze ústa proroka Isaiáša sľubuje ľudu israelskému hojné požehnanie, bude-li sa varovať zlého a bude-li činiť dobré, reknúc: „*Odstrániš-li putá otrocké, prestaneš-li vzťahovať ruku na cudzie a mlúviť, čo je nepravé; budeš-li lámať chlieb svôj bližnému svojemu a nasycovať hladného, i tebe v nešťastí*

svitne svetlo šťastia, a zármutok tvôj obráti sa v radosť; a Pán Boh tvôj dá tebe život pokojný, myseľ veselú a telo zdravé; v šťastí svojom budeš jako zahrada zvlažovaná a jako studnica, ktorej vody nikdy nevysychajú; v ornú zem premeníš púšte, staneš sa početným na potomstvo; založíš mesta a opevníš hradbami, ktoréby zabezpečily pokoj pred nepriateľom.“ To je smysel slov, ktorými prorok Isaiáš zobrazuje sľub boží, že národu israelskému, keď prestane zle činiť a bude dobre činiť blížnemu svojemu, dá mu požehnanie vo vocach časných a učíní ho šťastným na zemi. Sľub ten boží platí i nám. Nebudeme-li zle, ale dobre činiť blížnemu svojemu, a tak opravdive milovať ho, bude nás i Otec nebeský milovať a udeľovať nám dobrodenia svoje nielen na duši a vo večných vecach, ale i na tele a v časných vecach. Vyplní sa, čo pravil tiež Pán Ježiš: „*Jakou mierou merat budete (blížnym svojim), takou nazpak merano bude vám*“ (Mat. 7, 2.); t. j. jako sa budete chovať k blížnym svojim, tak i Otec nebeský bude sa chovať k vám.

Prorok boží však nielen napomína k činnej láske oproti blížnemu, ale i k plneniu povinností oproti Bohu, menovite k zasväceniu dňa božieho, a praví: „Odvrátiš-li sa od sväcenia soboty, takového, dľa ktorého v deň sobotný činievals vôľu svoju, nie ale vôľu Boha svojeho, a tak poškrvňoval si deň boží; budeš-li pokladať sobotu za deň rozkoše svojej a svätiť ju rád; bude-li sviatok boží tebe dňom slavným a budeš-li ho svätiť tak, abys v ňom nečinil dľa vôle svojej, ale dľa vôle božej, a nereptal proti sväceniu dňa Pánoveho: budeš šťastným a radowať sa budeš v Pánu, lebo on učíní ťa slavným a ochraňovať ťa bude jako potomstvo Jakoba, otca tvojeho.“ Taký je asi smysel tých ďalších slov, ktorými prorok Isaiáš vyjadruje sľub boží, že šťastným a slavným učíní národ israelský, bude-li rád svätiť sobotu a sviatky božie, zachovajúc sa v taký deň dľa vôle božej, nie ale dľa vôle svojej. Kézbysme i my zaštepili si slova tieto do srdca svojeho, abysme radi a, jako sa svedčí, svätili deň Pána nedeľný a sviatočný, konajúce radi v ňom to, čo je svätením, nie ale poškrvnením dňa Pánoveho! Kézbysme pamätali na prikázanie božie: „*Pamätaj, abys deň Pána svätil*“ (V. Moj. 5, 12.)! Deň nedeľný a sviatočný je zajiste ten, na ktorý zvláštne vzťahujú sa tie slova Pána Ježiša: „*Hľadajte najprv kráľovstvo božie, a tieto všetky veci (časné) pridané vám budú*“ (Mat. 6, 33.). Nie od našej práce a usilovnosti, nie od našej vedomosti a obratnosti závisí zdar a úroda, ale od dobrodenia a požehnanja božieho: pracujeme-li teda po všednie dni, v deň nedeľný máme slúžiť Bohu a prosiť ho, aby ráčil požehnať prácu a mozole naše. Ach, jak mnohí zanedbávajú a poškrvňujú i ten deň nedeľný, ktorý má byť dňom posvätného pokoja a odpočívania, dňom pre česť a chválu božiu! Darimo sa potom sťažujú, že na poliach, v remesle a v podujatiach svojich nemajú zdaru a prospechu; lebo neprichádza na nich požehnanie božie, keď ho o to v deň nedeľný neprosia a skrze porušenie dňa Pánoveho a zanedbanie služieb božích požehnanie božie od seba odstrkujú. Znesväcovanie nedele a sviatkov ale nielen že odvracuje priazeň a požehnanie božie od jednotlivcov, ale i od celých krajín a národov. Nenie teda divu, že kráľovia a zákonodarcí, ktorí na Boha dbali a dobro krajiny a národa na srdci nosili, o sväcenie nedele a sviatkov sa starali a vo svätení dňa Pánoveho tiež iných dobrým príkladom predchádzali. Zdálíž i sama skúsenosť nám to nedokazuje? Čím ďalej

jde porušovanie a znesväcovanie nediel a sviatkov, tým viac opúšťa krajiny priazeň a požehnanie božie; čím viac porušuje sa posvätný pokoj dňa Pánovho, tým viac opúšťa pokoj a svornosť národy.

Nezapomínajme teda na poučenie, ktoré sme vyrozumeli z dnešního čítania. Srovnáva sa ono docela s tými základnými prikázaniami božími: „Milovať budeš blížneho svojého, jako seba samého“ a „Milovať budeš Pána Boha svojého z celého srdca svojého.“ Milujme blížneho svojého tak, abysme mu nielen nečinili zlé, ale abysme mu dľa možnosti svojej preukazovali i dobré a skutky milosrdenstva. Milujme Pána Boha svojého a dokážme toto úprimné milovanie menovite tým, abysme nedeľný a sviatočný pokoj posvätný služobnou prácou nerušili, ale na česť a slávu božiu vynakladali. Tak sa potom stane, že i Otec nebeský bude milovať nás, dobré a vďačné dietky svoje, a udelí nám na zemi svoje požehnanie, na nebi ale večné s vernými služobníkmi a vyvolenými jeho radovanie. Amen.

Evanjelium u sv. Marka k. 6. v. 47—58.

K nemalým slabostám ľudským náleží poverčivosť. Poverčivosť nalezáme nielen u ľudí neučených ale i pri učených. K takým poverám náleží tiež držanie na obludy čili na mátohy alebo strašidla. Taková povera panovala i za starodávna, ba snáď pred tým ešte viac nežli teraz, ponevác kresťanstvo a vzdelanosť mnohé povery už vykorenily. Príčinou toho, že mnohí držia na strašidla, hľadať snáď najviac vo veku detskom a nedospelom. K uspávaniu alebo k zabaveniu dietok vyprávajú sa rozličné povedačky a vymysleniny o strašidlách, ktoré hrúzou naplňujú ľahkoverné dieťa. Ono verí tomu a tak mienka o strašidlách tak sa v ňom zakorení, že tú poverčivosť ani potom v dospelom veku nenie v stave úplne striasť so seba. Slyší-li nenadalý huk a prask, ihneď prebudí sa v ňom poverčivá rozpomienka na strašidlo. Nenie-li v stave pre tmú alebo vzdialenosť rozoznať nejaký predmet alebo jeho stien, už sa v ňom budí poverčivý strach pred strašidlom, tak že tratí duchapritomnosť a povedomie; nezná sobraf myšlienky, ktoréby ho na pravú cestu priviedly. Príklad toho máme v dnešňom evanjeliume.

Keď bol Pán Ježiš päť chlebami a dvoma rybami nasýtil veľký zástup, tak že len mužov bolo päť tisíc, rozpustil zástup, utiahol sa na horu k modleniu a prikázal učennikom, aby vstúpili na loď a predišli ho do Bethsaidy. Potom sa stalo to, čo vypráva dnešnie sv. evanjelium.

a) Učenníci šťastne síce od brehu sa pohli, ale keď bola loď u prostred mora, nastala večernia tma a k tomu ešte i odporný vietor, tak že sa s veľkou ťažkosťou plavili. Pán Ježiš, vykonav svoju modlitbu, prišiel na breh. Pozorovav ťažkú plavbu učenníkov, zabral sa k nim, aby jich svojou prítomnosťou posilnil, žeby v ťažkej námahe nezúfali. Jak ctihodný Beda vysvetluje toto (Brev. Rom.), je to obraz sv. cirkve. Pán Ježiš na loďku cirkve svätej dopúšťa zbúru a vlnobitie síce, ale ju neopúšťa; prinucuje jej pracovníkov k tomu, aby neustále na jej obrane pracovali a — nespoliehajúce sa na svoje ľudské sily — u neho pomoc hľadali, v tej pevnej nádeji, že Pán Ježiš cirkvi svojej nedá zabynúť, keby i brány pekelné povstaly proti nej (Mat. 16, 18.). Jako kresťania prvých století, ačkoľvek nesčíselné prenasledovania zúrily proti cirkvi, nezúfali ale očakávali, že práve to posluží k jej víťazstvu a zmohútneniu: tak nemáme ani

my zúfať nad jej utiskovaním a odstrkovaním, ale pevne dúfať, že k jej potešeniu pošle holubicu s olivovou ratolesťou pokoja (I. Moj. 8, 11.) a oslávi ju víťazstvom.

b) Neopustil Pán Ježiš učeníkov svojich pri ťažkej a nebezpečnej plavbe, ale keď pri štvrtom bdení nočnom už sa brieždiť počalo, šiel k nim „*idúc po mori*“, aby, keď uvidia jeho zázračné kráčanie po mori, rozpomenuli sa na jeho božskú všemohúcnosť a nádej svoju v ňom složili, že v tom, čo na nich dopustil, ich neopustí. Ten bol úmysel Pána Ježiša: ale učeníci ho nepochopili. „*Oni ale uzreвшe ho, že ide po mori, domnievali sa, žeby (to) obluda bola, a zkríkli (od strachu všetci), lebo ho všetci videli.*“ Vidiace totižto podobu ľudskú kráčať po vode, nepomysleli, že to možno je človeku, a v poverčivosti svojej sa nazdávali, že to nečlovek, že to obluda poberá sa hladinou morskou. Darma tá podoba zdala sa jim byť Pán Ježiš, darma posmeloval ich Pán Ježiš, volajúc: „*Dúfajte, ja som, nebojte sa!*“ Ešte i vtedy, keď *vstúpil k nim na loď* a hneď po tom vstúpení *utíchol vietor* a zbúra, nezapamätali sa, že to skutočne Pán Ježiš. Hľa, tak mocná býva poverčivosť jedných a nevera druhých! ani títo ani tamtí nehladia sa presvedčiť o veci. Kolkých daromných pover a bobon by zmizlo, keby ľudia neboli ľahkoverní a predsudkami vedení! Presvedčili by sa, že nieto obludy mimo nich, ale že si ju človek sám namýšľa a zobrazuje; že sa to stáva prirodzenou silou, čo oni ľahkomyselne nadprirodzenej sile strašidla pripisujú. Neverci ale, ktorí uznávajú len skutky prirodzenou silou vykonané, nepochybovaliby zas o zázrakoch, keby sa rozpomenuli, že božia všemohúcnosť nadprirodzená viac môže učiniť, nežli činia prirodzené sily prírody.

c) Príčinu toho, že učeníci nechceli ani svojim očiam veriť, že Pán Ježiš to bol, ktorý kráčal po vode, sv. evanjelium označuje tými slovami: „*Nerozumeli o chleboch, lebo srdce jejich bolo oslepeno.*“ Čože jich oslepilo jiného, leda z jednej strany poverčivé držanie na strašidla, z druhej strany ale nedostatok dokonalej viery v Pána Ježiša. Keby boli odhodili od seba daromnú poverčivosť a boli sa rozpomenuli na jeho nadprirodzenú moc a na jeho božskú všemohúcnosť, ktorú pred niekoľko hodinami dokázal zázračným nasýtením toho náramného zástupu, zajiste bolyby prišli na tú myšlienku, že ten, ktorý zázračne rozmnožil chleby, zázračne môže i kráčať po mori. Nedajme sa ani my oslepovať daromnou poverčivosťou, ale hľadme sa presvedčiť o pravde a skutočnosti. Nedajme sa oslepovať bezbožnej nevere, ktorá ľahkomyselne zavrhuje zázraky, ktoré sú základom božieho zjavenia a pravdy kresťanskej.

d) Strach a zdesenie učeníkov zmizlo až len vtedy, keď prirazili k brehu genesaretskému. „*Keď vyšli z lode, poznali ho,*“ praví sv. evanjelium; ktorého neboli poznali za jutornieho šera, poznali ho za bieleho dňa; poznali ho však nielen čo človeka dľa tváre jeho, ale i čo pravého Boha dľa zázračného jeho kráčania po mori; prestala jejich slepota srdca a poznali i daromnosť svojej poverčivosti i nedostatok dokonalej viery v božskú všemohúcnosť Pána Ježiša; poznali, že nieto strašidla; poznali, že boli v blude, keď po mori zázračne kráčajúceho neuznávali za skutočného Pána Ježiša. Kéžby z toho ľudia poverčiví poznali tiež, že nenie strašidla! Kéžby i neverci zo zázračného chodenia po mori uznali božskú všemohúcnosť Pána Ježiša!

e) Pán Ježiš, počnav malú vieru učenníkov svojich, nenechal v tej slabosti jich, ktorí mali byť pevnými stĺpmi cirkve svätej. Čím ale mal im dokázať svoju božskú velebnosť, nie-li zázrakami? I dokázal to hojnými zázrakami. Jahnáhle sa objavil Pán Ježiš na brehu genesaretskom, Ľudia „*behajúce po všetkej krajine, počali snášať nemocných na lôžkach; a kamkoľvek vchádzal do mestečiek alebo do vsí alebo do miest, po uliciach kládli neduživých, a prosili ho, aby sa (nemocní) dotkli aspoň podolka rúcha jeho; a ktoríkoľvek sa ho dotkli, uzdravení boli.*“ Tak končí dnešnie sv. evanjelium. Jako tie zázraky mali utvrdiť a bezpochyby i utvrdily apoštolov vo viere v božskú velebnosť Pána Ježiša Krista: tak majú i nás utvrdiť vo viere a presvedčiť jak o božskej velebnosti Pána Ježiša, tak i o nepochybnnej pravde jeho nebeského učenia; lebo pre nás nenie mocnejšieho a bezpečnejšieho prostriedku presvedčiť sa o božskej prirodzenosti Pána Ježiša, nežli skutky jeho všemohúcnosti čili zázraky.

Tak teda jako tamto zázračné kráčanie Pána Ježiša po mori, tak i tie zázračné uzdravovania nemocných poznačené sú vo sv. písme pre poučenie nás (Rim. 15, 4.). Ony nech utvrdia v nás vieru, abysme úplne oddali sa tej nebeskej pravde, ktorú Ježiš Kristus učil, abysme mali život večný. Amen.

5. Na nedeľu prvú pôstnu.

II. List sv. Pavla ku Korintským k. 6. v. 1—10.

Sv. cirkev, prijímajúc nás do svätópôstneho času, do tejto školy duchovných cvičení, napomína nás podobne tomu učiteľovi, prijímajúcemu mládež do školy. Docela vážne a dôrazne praví nám so sv. Pavlom: „*Napomínáme vás, abyste milosť božiu nadarmo neprijímali; lebo praví (Boh): V čas príjemný vyslyšal som teba a v deň spasenia napomákal som ťa.*“ Sú to jakoby slova karhajúce, že tie milosti, ktoré nám Boh v predošlých svätópôstných časoch udeliť ráčil, zostaly v nás bez toho spasiteľného výsledku, ktorý mali nám priniesť na duši skrze jej obnovenie a posvätenie. Volá teda opäť k nám: „*Hľa, nyní je (opäť ten) čas príjemný. Hľa, nyní je (opäť ten) čas spasenia!*“ opäť zavítal ten svätópôstni čas, príjemný Bohu a nám spasiteľný, v ktorom Boh otvára pokladnicu milostí svojich, aby duše naše obnovené a posvätené boly. Napomína nás k väčšej horlivosti cirkev svätá, abysme v tomto svätópôstnom čase milosti božie zas len nadarmo neprijali. Vezmime si teda k srdcu toto materinské napomenutie cirkve sv. a buďme na tom, aby tento letošní svätópôstni čas, ktorý snáď pre mnohých z nás je posledný, bol i Bohu príjemný i nám spasiteľný.

Jako ten učiteľ na začiatku školského roku prikazuje mládeži, čoho sa varovať a v čom sa cvičiť má: tak i cirkev svätá na začiatku tohoto svätópôstneho času slovami sv. Pavla pripomína nám, čoho sa varovať a v čom sa cvičiť máme, aby tento sv. čas bol Bohu príjemný a nám spasiteľný.

Máme byť na seba pozorliví, a sice: „*nikomu nedávajúce žiadne pohoršenie, aby nebola pohanená služba naša.*“ Nemáme viesť život hriešny a pohoršivý, ktorýby bol na potupu nášeho sv. náboženstva a na hanbu mena kresťanského. Keď sa Alexander Veľký dovedel, že jeden z vojakov jeho nosí tiež meno Alexander, ale pritom vede život neporiadny, zavola ho pred seba a pravil: „*Buď odlož meno svoje, alebo naprav život svôj!*“ O, jak mnohý, ktorý

nosí meno „kresťan“ alebo krstnie meno nejakého svätého, pri tom ale vede hriešny a pohoršivý život, zaslúžilby, aby sa mu tiež povedalo: „Buď odlož to počestné meno alebo polepši život svôj, abys bol hoden to meno nosiť!“ Kéžby si takí ľudia zapamätali slova sv. Bernarda, keď praví: „Ježiš Kristus za predrahú cenu krve svojej vykúpil nás, a ty svojími zlými rečami a zhubnými príkladmi chceš Ježišovi vyrvať duše, ktoré vykúpil? zdáliš niesi horší od tých židov, ktorí zabili Ježiša, keď prišiel, aby trpel za pokolenie ľudské“ (De convers. s. Pauli). Ano horší, lebo tvojim pohoršením maríš tú predrahú krev, ktorú Ježiš za spasenie ľudí vycedil. Pohoršenie je tým záhubnejšie, čím výše postavení sú, ktorí slovom a príkladom dávajú pohoršenie. Sv. Vincent Ferrerský praví: „Keď malý kameň s vrchu padá, netrhá za sebou jiné: ale keď veľký kameň s vrchu sa rúca, strhá so sebou mnohé jiné. Podobne človek nepatrný nezapríčiňuje toľké pohoršenie jako ten vysokopostavený“ (S. 3. Dom. 20. p. Pent.). Nebuďme v zahrade božej stromom, ktorý stienom svojim iným rastlinám škodí a prináša zlé ovocie.

Nenie však na tom dosť, abysme neboli zlým stromom; my musíme byť dobrým stromom, ktorý kvitne a prináša dobré ovocie jako ku cti a chvále božej, tak tiež k časnému a večnému dobrému blížneho. My — jako praví sv. Pavel — „*vo všetkom sa preukazujeme jako služobníci boží,*“ tak abysme slovom a skutkom javili, že sme služobníkami jeho. My máme preukazovať trpezlivosť „*v súženiach, v potrebách, (v utrpených) ranách, v žalároch, vo zbúrach*“ (proti nám osnovaných). My musíme byť usilovní „*v prácach, vo bdení (pri modlitbách), v pôstoch, v čistote;*“ skrze slyšanie slova božieho a čítanie dobrých kníh musíme činiť pokrok „*v umení*“ a v poznaní pravdy i vôle božej; my k blížnemu svojemu zachovať sa máme „*v dlhočakáni, v dobrotivosti;*“ nemáme s nim nakladať v duchu sveta, ale „*v Duchu svätom, v láske neklamnej, v slove pravdy;*“ my nemáme sa spolichať na vlastnú silu svoju, lebo dostatočnosť naša je „*v moci božej;*“ my máme vziať na seba „*odenie spravodlnosti*“ a statočnosti kresťanskej, abysme hotoví boli kráčať cestou „*na pravo i na ľavo,*“ tak v šťastí, jako i v nešťastí, keď sme zprevádzaní „*skrze slávu i pohanie, skrze zlé i dobrú povest'*“ o nás skrze dobrých alebo zlých roznášanú; nech sme od sveta pokladaní „*jakožto svodcovia, a súce (pred Bohom) pravdomluvní; jakožto neznámi (svetu) a súce známi (Bohu).*“ My buďme v srdci pokojní, bár sme od nepriateľov Pána Ježiša považovaní „*jakožto umierajúci (a života neschopní), a hľa, živí (a činní) sme, jakožto potrestaní, a neumrtvení*“ (sme). My znajme sa mierniť a v dobrej mysli udržať „*jako smutní, ale vždycky sa radujúci, jako chudobní (dľa časných vecí), ale (dľa duše) mnohých obohacujúci; jako nič nemajúci, ale všetkými vecami vládnuci.*“ To sú hľa čnosti, v ktorých sa zvláštne v tomto sv. čase cvičiť máme, abysme sa dľa duše obnovili, napravili a k bohobojnejšiemu životu vystrojili; lebo čožeby nám prospel ten svätópôstni čas, keby sme po ňom opäť mali byť predošlými starými hriešnikami? Jako ten žiak neučí sa len pre ten rok školský, ale pre budúci svôj život: tak i my vo svätópôstňom čase cvičíme sa v bohumilých vecach nielen pre tenže svätópôstni čas, ale pre náš budúci život. Čomu privykáme v tento svätópôstni čas, toho sa máme potom pridržať až do smrti. „*Kto sotrvá až do konca, spasený bude*“ (Mat. 10, 22.).

Nezabudnime teda nikdy na tie dnešnie slova sv. Pavla, ktorými nás napomína, abysme nadarmo neprijímali milosti božie, ktoré nám v tomto Bohu prijemnom a nám spasiteľnom čase sa udeľujú, ale budme na tom, žebysme sa stali dobrým stromom, ktorý nielen neprináša zlé ovocie, ale i prináša dobré ovocie. Tak bude tento sv. čas Bohu prijemný a nám spasiteľný. Amen.

Evanjelium u sv. Matúša k. 4. v. 1—11.

Syn Boží stal sa človekom nielen preto, aby človeka s Otcom nebeským smeril a spasenie večné mu pripravil, ale i preto, aby dal človeku príklad, čo činiť má zo svojej strany, aby to spasenie večné i skutočne dosiahol. I dnešnie sv. evanjelium predstavuje nám Pána Ježiša jako vzor, dľa ktorého sa máme riadiť vždycky, zvláštne ale v tomto svätópôstňom čase. Pán Ježiš bol vedený na púšť od Ducha svätého a tam pokúšaný bol od ducha zlého, — od diabla; na púšti postil sa štyriacť dní a štyriacť nocí, a tam zvíťazil nad pokúšaním diablovým. I my máme nasledovať vnuknutie Ducha svätého a dať sa, keď nie na púšť, aspoň do utiahnutia sa od hluku sveta; máme zachovávať štyriacť-denný pôst a tak posilniť sa na duši, abysme zvíťazili nad pokúšaním, ktorým nás chce závistník diabol olúpiť o milosť božiu a o spasenie večné.

Cirkev svätá v tomto sv. čase zaväzuje nás k zdržanlivosti od mäsitých pokrmov, ktoré bujným činia telo ľudské, a k pôstu čili k zdržovaniu sa od dvojakého nasycovania sa za deň, aby zkrotlo telo a poddalo sa panovaniu duše nad nim. Postiť sa v tomto sv. čase sme teda povinní i preto, že máme nasledovať príklad Pána Ježiša, i preto, že máme poslúchať cirkev (Mat. 18, 17.), i preto, že pôst a zdržanlivosť je k veľkému úžitku duše našej. Už v starom zákone postievali sa spravodliví, kedykoľvek chceli ukrotiť hnev boží a odvrátiť od seba trestajúcu metlu jeho: tým viac činiť to máme my v novom zákone, majúce toho príklad na Kristu Pánu. Postil-li sa Pán Ježiš, ten najsvätejší: jako my hriešnici nemalibysme sa postiť? Pán Ježiš postil sa za nás: jakoby sme sa my nemali postiť sami za seba, abysme ukrotili spravodlivý hnev boží a odvrátili od seba trest jeho, jaký sme pre hriechy naše zaslúžili? O pôste praví sv. Ambros: „Pôst lieči rany duše, smeruje s Bohom, otvára nebe, zatvára (pred nami) peklo“ (S. 24. de Quadr.). — K zachovávaní pôstu má nás povzbudiť už i sama detinná dôvera k cirkvi sv., že keď nás zaväzuje k pôstu a zdržanlivosti, ona najlepšie vie, čo je nám potrebné a užitočné pre dušu našu. Boloby to zajiste veľkou urážkou cirkve, keby sme radšie poslúchali tých len telu oddaných svetákov, ktorí jako neposlušné dietky sv. matky cirkve, pôst zlahčujú a od neho jiných tiež buď slovom alebo príkladom odťahujú. — K zachovávaní pôstu a zdržanlivosti má nás povzbudiť i vlastní duševní prospech; lebo nielen že pôst je milý Bohu (Tob. 12, 8.), ale i dušu posilňuje k víťazstvu nad hriešnym telom. I zo sv. písma i z vlastnej skúsenosti vieme, že telo brojí proti duši (Gal. 5, 17.); skrze pôst, zdržanlivosť a sebazaprenie krotí sa telo a uvádza vo služobnosť ducha (I. Kor. 9, 27.); odzbrojuje a oslabuje sa telo, aby zmiernené a odstránené boly útoky jeho proti duši a proti tomu, čo je duši prospešné a spasiteľné. Sv. Efreem praví: „Pôst je úzda, ktorú klademe na žiadosti naše.“ Chce-li kto zvíťaziť nad nepriateľom, usiluje sa prekaziť dodávanie jemu potravu: tak tiež chceme-li víťaziť nad telom a nad

jeho žiadosťami, musíme mu ukracovať pokrmy. Skrze zdržanlivosť a pôst ozbrojuje sa duch k boju i proti telu i proti pokúšaniam diabolskému.

Že pôst je zbraňou proti diablovej, dôkazom je nám to dnešnie evanjelium; o čom sv. Ján zlatoustý takto praví: „Sám Kristus Pán štyridenným pôstom posilnil sa proti pokušeniam diablovým, nie preto, žeby mu bolo bývalo treba takého posilnenia, ale aby nám dal príklad, by sme sa skrze pôst posilnili a ozbrojili, žeby sme v boji proti satanovi zvíťazili“ (Hom. 1. in Gen.). Kto však bojuje, nemá byť len posilnený k boju, ale musí mať v ruke i zbraň. Dnešnie sv. evanjelium preto nielen predstavuje nám Pána Ježiša jako pôstom posilneného, ale poukazuje nám i na zbraň, s ktorou zvíťazil nad diablom.

Keď diabol pokúšal Pána Ježiša, aby kamene premenil na chlieb a zlomil pôst svoj, odvetil mu: „*Pisano je: Nie samým chlebom živý je človek.*“ Keď diabol pojal Pána Ježiša a postavil ho na vysokú cimburu chrámu, a pravil, aby sa z tej náramnej výšky vrhol dolu, žeby tak anjelmi nesený zostal bez úrazu a potom od ľudí obdivovaný bol, odvetil: „*Pisano je: Nebudeš pokúšať Pána Boha svojeho.*“ Keď opäť diabol pojal Pána Ježiša na horu vysokú a sľuboval mu bohatstva sveta, bude-li sa mu klaňať, odvetil Pán Ježiš: „*Odojdi satane! lebo písano je: Pánu Bohu svojemu budeš sa klaňať a jemu samému slúžiť.*“ No, zdá-liž nepozorujeme, že zbraň, s ktorou Pán Ježiš bojoval proti diablovej, byly výpovede zo sv. písma? Nenie-li to poučením pre nás, abysme zvláštne v tento sv. čas pôstni usilovne poslúchali slovo božie a zaoberali sa i s čítaním sv. písma a dobrých náboženských kníh, žeby sme v hodine pokúšenia rozpamätali sa, čo v takých okoličnosťach chce Pán Boh od nás? Bude-li na nás dorážať pokušiteľ diabol a svádzať nás k hriechu, my odrazíme ho, reknúc: „Odojdi satane! lebo ja nie to chcem urobiť, čo ty odomňa chceš, ale to, čo chce odomňa slovo božie. Bude-li nám v hodine pokúšania záležať na slove božom, nie ale na lichotení a podvoide diabla, zvíťazíme a dojdeme u Boha hojnej milosti a odmeny.“

Po víťazstve, ktoré Pán Ježiš dosiahol nad diablom, k nemu „*anjelia pristúpili a slúžili jemu.*“ Tak sa stane i nám; odstúpi-li od nás diabol pokušiteľ, pristúpa k nám anjelia strážci a slúžiť budú nám. Dokážeme-li v boji vernosť k Bohu, anjelia jeho budú našimi priateľmi; budú nás ochraňovať od zlého, opatrovať v dobrom, povzbudzovať k dobrému, za nás u Boha sa primlúvať, aby nám Boh dodával milosti k boju a víťazstvu na zemi, korunu ale víťazoslavnú na nebi. Amen.

6. Na pondelok po prvej nedeli pôstnej.

Čítanie z Ezechiela proroka k. 24. v. 11—16.

Dnešnie čítanie z Ezechiela proroka obsahuje druhú časť reči jeho, tak že k jej porozumeniu musíme si pripomenúť jej prvú časť. Prorok Ezechiel, v babylonskom zajatí postavený, vinu toho skladá na duchovních i svetských predstavených v kráľovstve júdskom. Sťažuje si na nich, že neboli pastiermi, ktoríby boli pásli ovce Pánove; že pásli len samých seba. Oni hnali sa za pohodlím a ziskom, zanedbali ľud, nevyučovali a nenapomínali ho k zachovávaní zákona božieho: následkom toho ľud ztratil vieru a dobré mravy, upadol

do modloslužby a nepravostí, a tak uvalil na seba hnev a trest boží. Ľud bol rozptýlený jako stádo medzi pohanske národy a odvedený do zajatia babylonského. Aby ľud v tomto stave trápnom nezúfal, ale dôveroval, že Boh na cudzej zemi nedá zahynúť ľudu svojemu, prorok Ezechiel, Duchom sv. nadchnutý, tešil ho a predpovedal mu i vysvobodenie zo zajatia i príchod zaslúbeného Messiaša; predpovedal mu to v podobenstve dobrého pastiera.

Boh skrze proroka Ezechiela dľa dnešního čítania hovorí: „Hľa, ja sám budem hľadať ovce svoje a navštívim ich; jako pastier navštvuje ovce svoje v ten deň, keď príjde medzi svoje ovce rozptýlené, tak navštívim ovce svoje a vysvobodím ich zo všetkých miest, kam za doby nešťastnej pohromy rozptýlené boly. A vyvedem ich z (pohanských) národov, a shromažďím ich z (cudzích) zemí, a uvedem ich do zeme jejich; a pásť sa budú (opäť) po horách israelských. Na pastvách prehojných pásť sa budú, a na vysokých horách israelských budú pastvy jejich; tam sa kochať budú na zelenej tráve a pásť sa budú na horách israelských. Ja pásť budem ovce svoje a učiním, aby (bezpečne) liehali. Čo sa bolo potratilo, hľadať budem; čo bolo zahnané, nazpak privedem; čo bolo zlámáno, zaviažem; čo bolo nemocné, posilním; čo je tučné a silné, ostriehať budem, a pásť budem ovce svoje, jako je slušno a spravodlivo.“ Skrze toto prorocké podobenstvo sľubuje Boh, že až sa ľud israelský, trestom božím pokorený, polepší, dá mu múdrych a bohobojných vodcov, ktorí ho zo zajatia nazpak privedú do vlasti jejich, a predstavených, ktorí jako dobrí pastieri spravovať ho budú. Proroctvo toto sa vyplnilo. Ľud israelský, zajatím pokorený, dal sa na pokánie, a Boh vo svojom milosrdenstve sľutoval sa nad ním; dal mu múdrych a bohobojných vodcov, ktorí ho zo zajatia nazpak uviedli do Jerusalema a vlasti; dal mu horlivých kňazov, víťazných a bohobojných náčelníkov, ktorí ľud viedli dľa zákona božieho, a napravili, čo predtým zlé predstavení na ňom pokazili.

Toto dnešnie čítanie je patrným poučením, že zlé predstavení sú trestom pre ľud, dobrí predstavení ale sú preň opravdivým dobrodením božím.

Vypráva dejepis, že keď cisár Fokas nemilosrdne zachádzal s poddaným ľuďom, jeden pobožný mních dopytoval sa Pána Boha, reknúc: „Pane Bože, prečo si ho nad nami ustanoviť ráčil?“ I dostal odpoveď: „Preto, lebo nenašiel som iného, skrze ktorého bych bezbožníkov viac trestať mohol“ (Anastasius Nic. quaest. 15 in script.). Pociťujeme-li, že predstavení nechovajú sa k podriadeným jako dobrí pastieri, ale jako draví vlci, spomeňme si, či sme pre hriechy a nepravosti svoje lepších zaslúžili? Obráťme sa k Bohu a prosme ho o múdrych a bohobojných predstavených, lebo takoví sú dobrodením a darom božím. Sv. Pavel praví: „*Nenie mocnosti, leda od Boha; a ktoré (mocnosti) sú, od Boha sriadené sú*“ (Rim. 13, 1.). Nie od svrzenia bezbožného a od vyvolenia nového predstaveného závisí dobrota jeho, ale od Boha. Jak hodnými sme, tak hodnými predstavenými obdarí nás prozreteľnosť božia.

Nech si teda dnešnie čítanie povšimnú, zvláštne predstavení, jakéhokoľvek mena a jakejkolvek hodnosti, žeby boli k dobrému i sebe i podriadeným svojim; lebo pre nich, čím väčší je stupeň, na ktorý skrze prozreteľnosť božiu povýšení sú, tým väčšia zodpovednosť čaká na nich pred súdom božím. Nie panovitosť, pýcha a ziskuchtivosť sú vlastnosťami predstavených, ale múdrosť, bohobojnosť

a starostlivosť o časné a večné dobro sebe podriadených. Pán Ježiš povedal apoštolom: „*Vy ste svetlo sveta; vy ste solou zeme*“ (Mat. 5, 14. a 13.). Čo povedal tým o apoštoloch, to platí i o predstavených; i tito majú byť svetlom a solou pre tých, nad ktorými od prozreteľnosti božej ustanovení sú. Jako vo tme predchádzame jiných a svietime jim, aby kráčali za nami: tak i predstavení majú predchádzať svojich podriadených a svietiť im slovom i príkladom, aby vedeli, ktorá je tá bohumilá cesta, po ktorej kráčať majú. Jako nasolujeme mäsité veci, aby od porušenia a hniloby zachované boli: tak predstavení svojim napomínaním a karhaním svojich podriadených majú ich zachovávať od nákazy a porušenia nemravnosti a nešlechtnosti. Slovom: predstavení majú na tom byť, aby podriadených viedli k dobrému a ochraňovali od zlého. Kto tak považuje svoje postavenie nad iných, ten zajiste zná, že nielen čestná ale i ťažká je úloha predstaveného. Má-li kto prosiť Boha, aby mu dal schopnosti k múdreému plneniu povolania, zajiste má to činiť i predstavený. Z tej príčiny praví sv. Laurent Justinian: „Je žiaducno, aby predstavení často utiahli sa od vonkajšieho hluku a pobožne modlili sa k Bohu, aby dobre sebe poddaných riadili“ (De inst. et reg. Praelat. c. 6.). Keď ale tak mnoho záleží na dobrých predstavených, nezanedbávajme i my modliť sa jak za cirkevných tak za svetských predstavených, aby jich Boh obdaril tými vlastnosťami, žeby viedli poddaných svojich k časnému dobrému a k spaseniu večnému. Amen.

Evanjelium u sv. Matúša k. 25. v. 31—46.

Ľudia často vypúšťajú z úst tie slova: „Však som nič zlého neučinil.“ Sú to slova nerozmyslené a ľahkomyseľné, pretože človek nielen tým hreší, keď pácha zlé skutky, ale i tým, keď, kde môže, nečiní dobré skutky. Jako nielen ten strom je zlý, ktorý prináša zlé ovocie, tak i ten strom nemožno dobrým nazývať, ktorý neprináša žiadne ovocie. O takom strome hovorí Pán Ježiš: „*Každý strom, ktorý neprináša dobré ovocie, vyľatý a na oheň vržený bude*“ (Mat. 3, 10.). Tým viac presvedčí nás o tom rozjímanie dnešného sv. evanjelioma.

Je nepochybným článkom viery, že je nielen súd pre každého jednotlivca hneď po smrti (Žid. 9, 27.), ale i všeobecný súd, keď všetci budeme sa musieť dostaviť pred súdnu stolicu Kristovu (II. Kor. 5, 10.), ktorý od Otca nebeského ustanovený je za súdca živých i mrtvých (Sk. Ap. 10, 42.). Túto vieru vždycky obnovujeme v sebe, kedykoľvek vo vyznaní apoštolskom hovoríme: „Verím... v Ježiša Krista, (ktorý) príjde súdiť živých i mrtvých,“ t. j. dobrých i zlých. O spôsobe toho všeobecného súdu praví dnešnie sv. evanjelium:

a) „*Keď príjde Syn človeka vo velebnosti svojej, a všetci anjelia s nim, vtedy sa posadí na stolicu velebnosti svojej; a shromaždené budú pred neho všetky národy.*“ Všetci teda bez rozdielu pohlavia, jazyka a stavu, i tí, ktorých na žive zastihne posledný deň súdu, i tí, ktorí z hrobov svojich vzkriesení budú k životu; všetci pohnaní budú pred súdnu stolicu Kristovu, aby vydali počet z vladárstva svojeho a prijali to, čo si za živobytia svojeho zaslúžili, buď odmenu večnú alebo trest večný. Rozpomienka na to okamženie je vážna, je hrozná. Sv. Hieronym sám desil sa nad tým okamžením, jakoby bol už slyšal podivnú trúbu archanjela, volajúcu: „Vstaňte mrtví, pojdte k súdu!“

b) Pred súdnu stolicu Kristovu pohnaní budú všetci, ale i všetci triasť sa budú; triasť sa budú nielen tí, ktorí povedomí budú svojej hriechnosti a nekajúcnosti, ale i spravodliví, lebo i vtedy bude platiť slovo sv. písma: „*Nevie človek, či lásky alebo nenávisťi hoden je*“ (Kaz. 9, 1.). Rozjasní sa nad nimi nejasné mračno osudu až vtedy, keď „*rozdelí jich od seba, jako pastier oddeľuje ovce od kozlov*“, t. j. spravodlivých od nespravodlivých; a „*postaví síce ovce na pravici svojej, kozlov ale na lavici*.“ Za šťastných budú sa cítiť, ktorí medzi ovce čili medzi spravodlivých postavení budú na pravici Kristovej; lebo to jlm dá nádej, že bude nad nimi súd milostivý. Nešťastnými budú sa cítiť, ktorí postavení budú medzi kozlov čili medzi nespravodlivých; lebo so strachom tušíť budú, že budú odsúdení k ztrate večne blaženého života. Ach, vstúpme zavčasu do seba, abysme nekdý stáli medzi spravodlivými na pravici Kristovej!

c) Čo už máme činiť, abysme stáli na pravici medzi spravodlivými? čo máme činiť, abysme z milých úst Pána Ježiša slyšali tie radostné slova: „*Podte požehnaní Otca mojeho! vládnite kráľovstvom vám pripraveným od ustanovenia sveta?*“ Či tak povie k tým, ktorí len nič zlého neučinili? On povie: „*Lačnel som, a dali ste mi jiesť; žíznil som, a dali ste mi piť; pocestný som bol, a prijali ste ma (do hospody); nahý som bol, a priodiali ste mňa; nemocný (som bol), a navštívili ste mňa; v žalári som bol, a prišli ste ku mne*.“ Ovšem stáť tam budú, ktorí žili na svete za doby jeho obcovania na zemi a mohli mu skutočne preukazovať skutky dobré: ale však pred nim stáť budú väčšinou tí, ktorí žili pred jeho dobou a po nej. Budú sa teda tázať spravodliví vo svojej pokore: „*Pane, kedy sme ta videli lačného, a nakrmili sme ta? žízňivého, a dali sme ti nápoja? kedyže sme ta videli pocestného, a prijali sme teba? alebo (kedy sme ta videli) nahého, a priodiali sme teba? alebo kedy sme ta videli nemocného alebo v žalári, a prichádzali sme k tebe?*“ A Pán Ježiš povie jim: „*Zajiste, pravím vám, čo ste učinili jednomu z bratov týchto mojich najmenších, mne ste učinili*.“ Nehovorme teda ani my, že nemáme príležitosti k tomu, abysme skutky dobré preukazovali tomu, ktorý nás súdiť a nad večnosťou našou rozhodovať bude; preukazujme skutky buď telesného alebo duchovného milosrdenstva blížnym svojim, a Pán Ježiš prijme to, jakobysme boli to jemu samému učinili.

d) Čím viac plesat budú spravodliví, tým viac triasť sa budú nespravodliví, a vtedy docela zronení budú, keď v spravodlivom hneve svojom vysype na tých, ktorí na lavici stáť budú, tieto strašné slova: „*Odojdíte odo mňa zlorečení do ohňa večného, ktorý je pripravený diablovei a anjelom (privržencom) jeho!*“ Darma budú snáď nektorí horekovať: „*Však sme nič zlého neučinili*“; lebo povie jim: „*Lačnel som, a nedali ste mi jiesť; žíznil som, a nedali ste mi piť; pocestný som bol, a neprijali ste ma (do hospody); nahý (som bol), a nepriodiali ste ma; nemocný a v žalári (som bol), a nenavštívili ste ma*.“ Darma budú sa vyhovárať: „*Pane, kedy sme ta videli lačného alebo žízňivého alebo pocestného alebo nahého alebo nemocného alebo v žalári, a neposlúžili sme tebe?*“ Na to odpovie jim: „*Zajiste, pravím vám, čokoľvek ste neučinili jednomu z menších týchto, ani mne ste neučinili*.“ Darma sa budú vyhovárať, že o tom nevedeli, že dobré skutky blížnemu preukázané tak považovať bude, jakoby boly bývaly jemu poslužené; lebo dosť sa jim ohlašovalo, že ani ta čaša čerstvej

vody nezostane bez odplaty (Mat. 10, 42.), a že ten, kto prijme blížneho v mene Pána Ježiša, jakoby jeho samého príjmal (Mat. 10, 40—41.). Utíchnu s vyhovorkami svojími a uznajú, že len sami sú si príčinou zavrzenia, keď odvrhali od seba vieru v pravdu, nádej v odpustenie hriechov a lásku k Bohu a k blížnym svojim. Uznajú s hrúzou, že kajúčne nehladali milosrdenstvo, dokiaľ bol čas k pokániu, a niesu hodní milostivého výroku.

e) Jestli rozdiel bol pred súdnou stolicou a v rozsudku vyslovenom, tým väčší rozdiel bude v tom, čo nastane po súde. Vyslovuje to sv. evanjelium takto: „*Pojdú títo (nespravodliví) do trápenia večného: spravodliví ale do života večného.*“ Strašné slovo! Jestli nás hrúza preniká už, keď slyšíme toto: jaká hrúza bude to, keď sa to plniť bude v skutočnosti? Jak strašné bude to divadlo, keď tí hriešnici, ktorí vo svojej zátvrdlosti o pokaní a milovaní Boha ani slyšať nechceli, stanú sa lúpežou diabla a privržencov jeho. Kliatba a zúfanlivý nárek bude sa rozliehať v tom nešťastnom zástupe, ktorý vlečený bude do ohňa večného. Chráň Boh každého človeka od toho hrozného nešťastia a daj každému hriešnikovi kajúce srdce, aby vyhol tak strašnej nehode večnej. Daj Boh spravodlivým sotrvanie v spravodlivosti a hriešnikom pravého pokánia a polepšenia, aby všetci, ktorých Pán Ježiš predrahou krvou vykúpiť ráčil, v deň súdny naliezol hodných spasenia a oblaženia večného. Na tom budme, abysme sa po ceste spravodlivosti a opravdivého pokánia dostali k smrti spravodlivých a v deň súdny vstali z mŕtvých so spravodlivými. Tak potom v ten deň hrúzy a strachu budeme stáť na pravicí Pána Ježiša, a po vykonaní súdu pojdeme za nim s jeho anjelmi do kráľovstva nebeského. Amen.

7. Na utorok po prvej nedeli pôstnej.

Čítanie z Isaiáša proroka k. 55. v. 6—11.

Jak často slýchať z úst ľahkomysejných ľudí: „Ja len tomu verím, čo pochopujem!“ O, jak nešťastný ale bolby človek, keby bolo len tak, keby neveril i tomu, čo Boh zjavil! Človek rozoznáva dobré od zlého; nahliada, že za dobré môže očakávať odplatu od Boha, ale že sa má čo obávať trestu božieho, čini-li zle. Či ale nenie prostriedku, abysme ukrotili hnev boží, dosiahli odpustenie a vyhli trestu? Kto nám na to odpovie? Nie rozum ľudský, ale len sám Boh skrze zjavenie svoje. Len Boh sám je v stave položiť výminky, pod ktorými odpusteno nám bude, a dať nám zabezpečenie, že prijme nás na milosť a odpustí nám i hriech i trest zaň zaslúžený. Tak k našemu potešeniu čini to Boh v dnešnom čítaní.

V dnešnom čítaní praví prorok boží Isaiáš: „Hľadajte Pána, dokiaľ môže byť najdený; vzývajte ho, dokiaľ blízko je! Opusť bezbožný cestu svoju a muž nepravý myšlienky svoje, a navráť sa k Pánu, a slutuje sa nad nim, lebo štedrý je k odpusteniu.“ O, jak potešiteľné je to hriešnikovi slyšať z úst proroka od Boha poslaného, že Boh hotový je k odpusteniu! Ano tak je; len nepreslech-nime výminky odpustenia hriechov, ktoré nám predkladá tenže prorok boží. Chceme-li dosiahnuť odpustenie, musíme sa dať na pokánie, a to, dokiaľ je čas k pokániu. My musíme opustiť nielen hriešne skutky, ale i hriešne myšlienky, lebo tieto sú koreň, z ktorého nepravosti vyrastajú (Mat. 15, 18.).

My musíme zavčasu dať sa na pokánie a neodďalovať ho, lebo i nemoc duše snadnejšie sa lieči hneď z počiatku, nežli až vtedy, keď je zastaraná; a jestli my múdre činíme, keď neodkladáme s liečením tela nemocného, múdre a spasiteľne jednáme tým viac, neodkladame-li s pokánim, s týmto liečením duše, ktorá viac je než telo. Pamätné sú slova sv. Rehora Nissenského: „Keď brána milosti a milosrdenstva je otvorená, rýchle vkroč do nej, aby ti smrť nezatvorila vstúpenie do nej“ (Or. cont. dif. bapt.); lebo jako dokladá sv. Rehor pápež: „Ten, ktorý zaslúbil hriešnikovi odpuštenie, nezaslúbil mu ani toho zatrajšieho dňa“ (Hom. 12. in Math. c. 25.). Podáva-li nám dobrodinec nejaký dar dnes, neodmršťujme ho; lebo, učiníme-li tak, učiníme sa nehodnými jeho daru pozdejšieho: kto vie, či zajtra už neodvráti sa od nás štedrosť jeho? Preto volá kráľ David: „*Ušlyšíte-li dnes hlas Pána, nechcejte zatvrdiť srdca svoje*“ (Žalm 94, 8.): kto vie, či zajtra hodní budeme toho, aby nás Pán volal k pokániu?

Abysme ale pevne dôverovali, že nás kajúcich prijme Boh na milosť, v tej dôvere utvrdzuje nás prorok Isaiáš sľubom božím, tak v mene božom k nám praviac: „Niesu zajiste myšlienky moje jako myšlienky vaše, ani jednanie moje jako jednanie vaše; niesom vo sľuboch svojich jako vrtkavý človek, ktorý len sľubuje, ale nesplňuje sľub svoj. Jako povýšené sú nebesa nad zem, tak povýšené je moje jednanie nad jednanie vaše.“ Túto pravdomlivosť vo sľuboch svojich objasňuje nám Boh i týmto podobenstvom: „Jako zostupuje dážď a sňah s neba, a ta sa viac nenavracuje, ale napája zem a zalieva ju, a činí, aby zem dala úrodu: tak bude i slovo moje, ktoré vychádza z úst mojich; ono nenavrátí sa ku mne nesplnené, ale učiní, čokoľvek som chcel, a prinese zdar v tom, k čomu som ho dal.“ Boh nečiní jako nestály človek, ktorý dnes sľubuje, zajtra alej odvoláva svoj sľub. Keď Boh kajúcemu hriešnikovi sľubuje odpuštenie hriechov, neodvolá, ale splní svoj sľub, keď len hriešnik uprimne a skrúšene obráti sa k nemu. O, jaké to potešenie pre nás hriešnych, že Boh neodvrhne nás od milostivej tváre svojej, keď sa my s kajúcou tvárou obrátíme k nemu! Je pravda, že hriešnik nenie hoden toho, aby ho Boh po toľkých urážkach prijal na milosť: ale učiní to Boh dľa nekonečného milosrdenstva svojeho, lebo — jako nás ubezpečuje u proroka Ezechiela — nechce smrť hriešnika, ale aby sa obrátil a živ bol (Ez. 19, 23.). Na tento sľub boží spolieha sa pevne i cirkev sv. v tento sv. pôstny čas, napomínajúc nás k pokániu a polepšeniu života. Nebuďme hluchí a zatvrdilí k tomu materskému hlasu cirkve svätej, ale vezmime si ho k srdcu a dajme sa na opravdivé pokánie a polepšenie života. Obťažuje-li množstvo veľkých hriechov svedomie tvoje, ani vtedy nezúfaj, hriešniku! Otec nebeský volá ťa a ide ti v ústrety jako marnotratnému synovi, aby ťa prijal do náručia a pritiskol na srdce otcovské. Daj sa k nemu po ceste pokánia a u neho nalezneš pokoj svedomia a rúcho milosti, jako záruku spasenia večného. Amen.

Evanjelium u sv. Matúša k. 21. v. 10—17.

Pán Ježiš svojim presväтым životom, svojim nebeským učením, svojou láskou k blížnemu, svojími početnými zázrakami, zvláštne ale prepodivným vzkriesením Lazara obrátil na seba všeobecnú pozornosť a získal si srdce ľudu bohabožného. Zo všetkých strán hrnuli sa do Bethanie, aby videli i vzkrieseného

Lazara i jeho vzkriesiteľa, Pána Ježiša. Bolo to práve pred veľkou nocou, v tej dobe, v ktorej i Pán Ježiš chodieval do chrámu jeruzalemského k sviatkom veľkonočným, a tak jeho pochod do Jerusalema stal sa tým významnejším; lebo sprevádzal ho veľký zástup so srdečnou slávou a nadšenosťou, prespevujúce mu slavnostné „Hosanna.“ Dnešnie sv. evanjelium je s tým víťazoslavným jeho pochodom vo spojení a predstavuje nám ty udalosti, ktoré sa staly po príchode Pána Ježiša do Jerusalema.

a) Jako to pri nenadalých hlučných slavnosťach býva, tak to bolo i v Jerusaleme, keď nadšený zástup uviedol Pána Ježiša ta. „*Pohlo sa celé mesto,*“ a zvedaví dopytovali sa, reknúce: „*Ktože je tento? Ľudia ale pravili (jim): Je to Ježiš, prorok z Nazaretu galilejského.*“ Tak pravil ľud o ňom, pretože ho mal za proroka (Mat. 14, 5.). Nebol tam nikto zo zákoníkov, ktorýby jim bol zo sv. písma vysvetlil, že i sám tento jeho príchod do Jerusalema poukazuje na to, že Ježiš je viac nežli prorok, že je on ten, ktorého predpovedali proroci. O tom slavnostnom príchode Pána Ježiša prorokoval bol Zachariáš, reknúc: „*Plesaj veľmi dcéro sionská, vesel sa dcéro jeruzalemská! Hľa, Kráľ trôj spravodlivý a Spasiteľ príjde tebe; sám (v sebe síce) chudobný a sediaci na oslíci*“ (Zach. 9, 9.). Proroci boli len predchodcovia, ktorí pripravovali národ k jeho prijatiu, Pán Ježiš ale bol ten zasľúbený Messias a Kráľ kráľovstva božieho na zemi, aby k pravde a k spaseniu večnému prišiel každý, kto ho s túžebnosťou a so srdcom uprimným očakával.

b) Pán Ježiš, keď prišiel do Jerusalema, netiahol ku kráľovskému palácu, aby dokázal, že jeho kráľovstvo nenie z tohoto sveta (Ján 18, 36.); on bral sa do chrámu jeruzalemského, aby osvedčil, že jeho úlohou je hľadať a rozšíriť česť a slávu božiu, odstrániť poškrvnenie domu božieho a uviesť do neho pravdu a pravú pobožnosť. „*Vošiel teda Ježiš do chrámu božieho,*“ a v jakom stave ho našiel? V takom stave, jakoby i tam stálo zlaté tela; chrám boží stal sa hlučným tržišťom; v sieni jeho predávalo sa a kupovalo, rimanské peniaze zamieňaly sa za chrámové a krik jednajúcich rozliehal sa i v samej svätine. Kňazstvo židovské nedbalo na také zneuctenie chrámu božieho, lebo nezáležalo mu na pocte božej a pokojnej pobožnosti, ale na zisku, jaký mal z toho trhu nepríhodného a hriechneho. Spravodlivo sa nad tým rozhorlil Pán Ježiš a „*vyháňal všetkých predávajúcich i kupujúcich, prevracal stoly pcniazomencov a stolice predávajúcich holuby; a pravil im: Písano je: Dom môj domom modlitby zvať sa bude, vy ale učinili ste ho pelešou lotrovskou.*“ Tak hľa, tak znížený a potupený bol skrze nich chrám jeruzalemský; jeden druhého klamal a odieral pri predaji a kúpe, jeden s druhým sa jednal a vadil, jako v nejakej peleši lotrovskej; nebol, ktoby bol volal s kráľom Dávidom: „*Na dom boží prislúži svätosť*“ (Žalm 92, 5.).

c) Pravda, že uviesť poriadok a posvätné ticho do chrámu nezáležalo hlavne najvyššiemu kňazovi a preto hlavní kňazi brali Krista Pána na otázku: „*Jakou mocou ty veci činiš*“ (Mat. 21, 23.)? ale Kristus Pán zázrakami, ktoré nato učinil v chráme, jasne dokázal, jakou mocou to čini. „*I pristúpili k nemu v chráme slepí a kulhaví, a uzdravil ich,*“ praví sv. evanjelium. Zázračné uzdravenie slepých a kulhavých bolo najmluvnejším svedectvom, že on čo najvyšší kňaz nového zákona (Žalm 109, 4.), čo skutočný Messias a Syn Boží to čini.

Zajiste mohli nahliadnuť, že v tom, ktorý zázraky činí, je božská všemohúcnosť a plnosť božskej velebnosti (Kol. 2, 9.).

d) Zázraky, ktoré činil Pán Ježiš i v samom chráme mali ovšem nielen ľud ale i hlavných kňazov a zákoníkov pohnúť k tomu, aby uverili v Pána Ježiša: ale oni zavreli a zatvrdili srdca svoje, tak že ani v závidosti a zášti svojej nemohli sniesť oslavovanie jeho. „*Hlavní kňazi a zákoníci ale vidiace divy, ktoré činil, a pacholiatka, ktoré v chráme volaly a pravily: „Hosanna Synu Dávidovemu!“ rozhnevali sa a riekli jemu: „Slyšíš-li, čo títo pravia?“*“ Zabudli oni na to, že Messiaš narodí sa z domu kráľa Dávida a bude kniežatom pokoja (Is. 9, 6.), a pohoršili sa nad tým, že zástup a pacholata vítali Pána Ježiša takými slovami, jakými vítaní bývali kráľovia z domu Dávidoveho: ale Kristus Pán nezaprel svoju hodnosť kráľovskú ani neokrikoval Bohom nadšené pacholata. „*Ovšem*“ slyším, čo tieto pacholata prespevujú: ale oni i tým plnia to, čo je predpovedané o mne. „*Či ste nikdy nečítali: Z úst nemluvniatok a tých, ktorí prs poživajú, dokonal si chválu?*“

e) Pri tejto otázke Pána Ježiša je nečo zvláštneho, na čo chcem upozorniť. Celá tá výpoveď kráľa Dávida takto znie: „*Z úst nemluvniatok a poživajúcich prsy dokonal si chválu, abys zkazil nepriateľa a mstiteľa*“ (Žalm 8, 3.). Tie poslednie slova o nepriateľoch a mstiteľoch zamlčal Pán Ježiš, aby hlavní kňazi a zákoníci necítili sa byť dotknutými a nemile urazenými. Tak hľa, Pán Ježiš i tým dokázal, jak je tichý a srdcom pokorný (Mat. 11, 29.). On vtiahal do Jerusalema čo Kráľ tichý (Mat. 21, 5.) a Knieža pokoja; nechcel, aby jeho prítomnosť bola pre nekoľo — keby to bol i nepriateľ — urážlivá. Z tej príčiny tiež, aby mesto Jerusalema, ktoré príchodom jeho bolo rozochvené, utíchlo, nezostal tam, ale „*opustil ich, šiel z mesta do Bethanie a zostal tam.*“ O, jak múdre učinil Pán Ježiš, aby tí, ktorí už hľadali príčinu k usmrteniu jeho (Ján 11, 47.), nenajšli jej na ňom! Tým dal i nám na vedomie, abysme vyhýbali každému takému slovu a skutku, z ktoréhoby mohlo povstať pohoršenie a znepokojenie.

Dľa tohoto dnešnieho evanjelia teda s radosťou a ochotnosťou sa vždycky pripojujeme k tomu zástupu, ktorý rád sprevádza Pána Ježiša do chrámu; v chráme božom nikdy sa nechovajme tak neslušne, abysme zaslúžili byť karhanými, tým menej vyhánaní byť z neho. Jako tí slepí a kulhaví v chráme prosili Pána Ježiša o uzdravenie: tak i my zvláštne v chráme klaňajme sa mu a prosme ho v rozličných potrebách svojich, zvláštne ale o to, aby nedal, bysme boli slepí vo viere a kulhaví na ceste prikázaní. Prosme, aby nás zachoval vo svetle viery a na ceste spraviedlnosti. Amen.

8. Na stredu po prvej nedeli pôstnej.

Čítanie z III. knihy kráľovskej k. 19. v. 3—8.

Že ľudia bezbožní nenávidia pravdu a prenasledujú tých, ktorí hlásajú a zastávajú pravdu, toho dôkazom je dnešnie čítanie. Prorok Eliáš bol muž svätého života, ale že zastal právo Nabotha proti lakomej a nespravodlivej kráľovne Jezabel, táto prenasledovala ho tak, že musel sa dať na útek, aby vyhol rukám vražedným. Nechav služobníka svojego v Bersabee, dal sa na púšť.

Jak bolestne mu to padlo, trpeť nevinne za pravdu a spravodlivosť, poznať z toho, že si žiadal zomrieť a prosil Boha: „*Dost je mi, Pane, (na tom veku, ktorý som dožil), vezmi dušu moju; lebo nie som tepší, nežli otcovia moji,*“ ktorí tiež zomreli. Umdlený a utrápený tak si horekoval pod stromom jalovcovým, až i usnul v chládku jeho. V zármutku svojom a v opustenosti svojej nezostal bez božej potechy a posily. Sotva usnul, hľa anjel Pána dotknuv sa ho, zobudil ho a riekol: „*Vstaň a pojedz!*“ Prebudil sa Eliáš a hľa, spatril u hlavy svojej podpopoľný chlieb a nádobu vody! Vstal teda, jako mu bol prikázal anjel, vzal k sebe pokrm a nápoj, aby sa vo svojej mdlobe posilnil: nedal sa však na cestu, ale opäť usnul. Ja v tejto udalosti vidím, nielen zvláštnu a zázračnú starostlivosť prozreteľnosti božej o zachovanie utrápeného a umdleného proroka Eliáša pri živote, ale tiež obraz veriacich kresťanov.

Jako tá zúrivá kráľovna Jezabel stíhala a prenasledovala proroka Eliáša, aby ho o život pripravila: tak telo, svet a diabol stíhajú a prenasledujú nás, aby nás pripravili o život večný, o spasenie duše. Pokušenie nekdý býva tak ťažké, že sotva máme sily odolať a v malomyseľnosti svojej — jako ten Eliáš — žiadame si smrť, aby nás z toho zápasu a trápenia vysvobodila. Podobne stíhaní bývame i dľa tela a v časných vecach buď nemocou, buď ľudskými jazykami, buď núdzou alebo jiným trápením, tak žeby milejší bol nám hrob, nežli život. V takom stave čože je, čoby nás posilnilo a na kleslom duchu upevnilo? či je kde studnica, ktoráby nás občerstvila? Ovšem že je. I k nám volá anjel, jako k Eliášovi: „*Vstaň a jedz!*“ Čo viac? Sám Pán Ježiš volá nás: „*Pojďte ku mne všetci, ktorí pracujete a obťaženi ste, a ja občerstvím vás*“ (Mat. 11, 28.). Tak nás volá Pán Ježiš v najsv. olt. sviatosti k nebeskému stolu svojemu, kde nás chce posilniť a občerstviť najsv. telom a predrahou krvou svojou. K tejto hostine povoláva cirkev sv. diatky svoje zvlášťne v tento svätý pôstni čas, ktorý k tomu ustanovila, abysme sa náležite pripravili k tej nebeskej hostine, v ktorej Ježiš Kristus má byť našim veľkonočným bäránkom (I. Kor. 6, 7.). Na tom teda buďme, abysme sa skrze pôst a modlitbu, skrze pokánie a dobré skutky pripravili k nastávajúcemu veľkonočnému sv. prijímaniu. To nám dodá potešenia v zármutku, podporu v slabosti, posilu v trápení a pevného ducha v malomyseľnosti.

Je pravda, že sme už viackrát prijímali túto najsv. sviatosť oltárňu: ale prihodilo sa nám opäť, čo sa stalo i s prorokom Eliášom. On — jako vypráva dnešnie čítanie — prijal pokrm a nápoj síce, ale zas len usnul, tak že anjel podruhé zbudil ho a riekol mu: „*Vstaň a jedz! lebo máš ešte dlhú cestu pred sebou.*“ Bohužial! i my od poslednieho sv. prijímania opäť sme usnuli a zanedbali splniť ten sľub, ktorý sme pri sv. zpovedi a pri sv. prijímaní boli učinili; ano skrze netečnosť a hriechy stali sme sa nehodnými, aby Pán Ježiš, ktorý pri sv. prijímaní bol vzal príbytok v srdci vašom, v nás zostával. Preto anjel boží v tomto sv. čase opäť nás budí k sv. prijímaniu, Pán Ježiš opäť nás povoláva k stolu svojemu a cirkev sv. opäť napomína nás k hodnému a náležitému sv. prijímaniu veľkonočnému, abysme znovu boli posilnení a občerstvení skrze najsv. sviatosť oltárňu k tej ceste putovania nášeho zemskeho, ktorá ešte na nás čaká.

Kéžby to nastávajúce veľkonočné sv. prijímanie naše tak hodné a náležité bolo, by i o nás to platilo, čo dnešnie čítanie praví o prorokovi Eliášovi, že „*šiel v sile pokrmu toho štyriacat dní a štyriacat noci až na horu božiu Horeb.*“ Také buď naše nastávajúce sv. prijímanie veľkonočné, aby nám nebolo na zatracenie, ale na spasenie. O sv. prijímaní tohoto veľkonočného bäránka praví k nám sv. Ján zlatoustý: „Chceš-li požívať tohoto Bäránka, preukáž sa i s nevinnosťou bäránka a odlož prirodzenosť vľiču“ (Lib. 1. de proditore). Len keď hodne prijmeme najsv. sviatosť oltárňu, Pán Ježiš dľa sľubu svojeho bude prebývať v nás (Ján 6, 57.) a potešovať i posilňovať nás, abysme pod krížami neklesali, v boji proti telu, svetu a diablovej víťazili a po ceste spravodlivosti konali svoje zemske putovanie do blaženej vlasti nebeskej. Amen.

Evanjelium u sv. Matúša k. 12. v. 38—50.

Milý náš Pán Ježiš mal úhlavných nepriateľov na fariseoch a zákoníkoch. Jedni netrpeli, aby kto za lepšieho a svätejšieho považovaný bol, nežli oni. Druhí netrpeli, aby kto za múdrejšieho a učenejšieho pokladaný bol, nežli oni. I títo i tamtí číhali jako lišky na každý skutok a na každé slovo Pána Ježiša, aby ho zľahčili a o vážnosť ľudu pripravili. Takovú nástrahu jejich pripomína i dnešnie sv. evanjelium.

a) Prišli ku Kristu. Pánu nektorí zo zákoníkov a fariseov a predložili mu tú žiadosť: „*Majstre! chceme oľ teba videt znamenie.*“ Či nedal už Pán Ježiš dosť znamení a zázrakov, že žiadajú, aby učinil nejaké zázračné znamenie? Nemohli ovšem tajiť, že Pán Ježiš činil zázraky na zemi, na suchu i na vode; nemohli tajiť, že božskou mocou svojou vyháňal diabolstva a tak javil sa čo víťaz nad peklom: ale dosavád neučinil nejaký zázrak na nebi. Napadlo teda zákoníkom a fariseom pokusiť sa o to: či bude v stave učiniť nejaké znamenie na nebi, jako nekdy bol učinil Mojžiš, Josue a Eliáš? Pán Ježiš mohol síce učiniť ešte podivnejšie znamenie na nebi, nežli Mojžiš, Josue a Eliáš: ale nedržal zákoníkov a fariseov za hodných ani čas a príčinu za príhodnú, aby učinil znamenie i na nebi. Múdro tak učinil; lebo zákoníci a fariseovia, ktorí nedali sa presvedčiť zázrakom dosavádnym, nemali úmysel podrobiť sa Kristu Pánu, keby aj učinil nejaké znamenie na nebi. Pán Ježiš nečinil zázraky tým cieľom, aby poskytol nejaké divadlo všetečným; ale činil zázraky z vážnejších príčin, aby totižto zázrakami potvrdzoval pravdu svojeho nebeského učenia. Že za času Mojžiša ohnivý stĺp v noci viedol Israelských a že jim s neba padala manna, bola k tomu príčina, aby Israelskí v neznámej zemi neblúdili a hladom nezomreli. Že za času Josua zastalo slnko, dopustil to Boh, aby Israelskí mali stihu k víťazstvu nad nepriateľmi (Jos. 10, 12.). Že na prosbu Eliáša spadol oheň s neba a zapálil obeť jeho, príčinou bolo, že to Boh dopustil, aby zahambená bola daromná modla Bálova (III. Kr. 18.). Na slovo Eliášovo dopustil Boh, aby padol oheň s neba na vojsko, ktoré malo dovliecť Eliáša k bezbožnému kráľovi Ochoziášovi: ale to dopustil Boh preto, aby ochránil Eliáša pred násilím a dokázal Ochoziášovi, že sa marne spolieha na zbraň. Tak bolo za Mojžiša, Jesua a Eliáša: ale či bolo tiež tak vážnej príčiny, aby Pán Ježiš k vôli zlomyseľným zákoníkom a fariseom učinil znamenie na nebi?

b) Pán Ježiš, pred ktorým nebolo ukryté zlomyseľné srdce zákoníkov a fariseov, dobre vedel, kam cieľi jejich pokúšanie; preto rozhorlený nad nimi pravil: „(Toto) pokolenie zlé a cudzoložné hľadá znamenie, a nebude mu dané znamenie (jiné), jedine znamenie Jonáša proroka. Lebo jako bol Jonáš v bruchu veľryby tri dni a tri noci: tak bude Syn človeka v srdci zeme tri dni a tri noci.“ Zajiste zmŕtvýchvstanie Pána Ježiša prevýšiť malo všetky jiné znamenia a zázraky buď na zemi alebo na nebi: ale znamenal Pán Ježiš, že ani to závtvrdlivých zákoníkov a fariseov neobrátí. „Mužovia ninivitskí stáť budú na sude s pokolením týmto — pravi Ježiš —, a odsúda ho; preto že (oni) pokánie činili na kázanie Jonášovo:“ tito zákoníci a fariseovia nechcú sa obrátiť na kázanie moje. Zaslúžil-li to Jonáš tým viac zasluším to ja, lebo „hľa, viac nežli Jonáš (je) tuto.“ Skutočne dokázalo sa, že i po prezázračnom zmŕtvýchvstaní Pána Ježiša zostali fariseovia závtvrdliví a neveriaci.

c) Darmo si tiež zákoníci zakladali na svoju múdrosť a učenosť, jakoby v tom nemali páru, a jakoby nemohol byť kto múdrejší nežli oni. Múdra bola kráľovna zo Saby, a predca hľadala múdrosť u kráľa Šalomúna. Preto pravil Pán Ježiš: „Kráľovna od polodnia povstane k súdu s pokolením týmto, a odsúdi ho; lebo prišla od končín zeme, aby slyšala múdrosť Šalomúnovu,“ tito ale v nadutosti svojej pohŕdajú učením mojím. Bol-li Šalomún múdry a hodný poslúchania, som hoden toho tým viac ja; lebo „hľa, viac nežli Šalomún (je) tuto.“ Zajiste ani pred Pánom Ježišom ani po ňom nepovstal učiteľ, ktorýby bol dôkladnejšie a dokonalejšie učenie sdelil svetu, nežli ho sdelil Pán Ježiš. Darmo si kto zakladá na múdrosti a učnosti svojej bez Krista; lebo jaknáhle odstúpi od učenia jeho, už začne blúdiť po ceste nepravdy a blúznenia.

d) Z toho nasleduje, že beda tým, ktorí si nevšímajú ani Ježišovo napomínanie k pokániu ani jeho nebeské učenie. Tým síce, ktorí prijímajú napomínanie a učenie Pána Ježiša, je to k spaseniu: ale tým, ktorí i jedno i druhé opovrhujú, je ono ešte k väčšiemu zatraceniu (Ján 15, 22.). Ježiš Kristus prišiel na svet a vysvobodil nás síce od diabla: ale kto, opovrhujúc vykúpením, vrhá sa nazpak do moci diabolskej, toho stav stáva sa ešte horším. „Keď nečistý duch vyjde od človeka, chodí po miestach suchých, hľadájúc odpočinku, a nenachádza. Tehdy pravi: „Navrátim sa do domu svojeho, odkiaľ som vyšiel.“ A prijdúc najde ho prázdny, vymetený a ozdobený. Teda ide a vezme so sebou sedem iných duchov, horších od seba, a vojdúce (do neho) prebývajú tam; i bývajú poslednie veci toho človeka horšie, nežli prvé. Tak sa stane i tomuto pokoleniu najhoršiemu.“ Nesplnilo-li sa to? Ježiš prišiel, aby na prvom mieste spasil národ svôj: a hľa, pohania sa obrátili k nemu, Izrael ale i po ztrате chrámu a po svojom rozptýlení zostáva v odpore a zášti proti Messiašovi svojemu!

e) Šťastní sú teda, ktorí prijímajú napomínanie a učenie Pána Ježiša, lebo on len tých uzná a prijme za svojich, ktorí ho poslúchajú. Potvrduje to zakončenie dnešnieho sv. evanjeliuma. „Keď on ešte mlúvil k zástupom, hľa, matka jeho a bratia (t. j. príbudzní) jeho stáli vonku, žiadajúce s nim mlúviť. I riekol mu jeden: „Hľa, matka tvoja a bratia tvoji stoja vonku, hľadájúce teba.“ On ale tomu, ktorý mu to bol povedal, odpovedajúc pravil: „Kto je matka moja a kto sú bratia moji?“ A rozostrev ruku na učenníkov svojich riekol: „Hľa, matka moja a bratia moji! Lebo ktokoľvek (poslúcha mňa a)

čini vôľu Otca mojeho, ktorý je v nebesiach, ten je brat môj i sestra i matka.“ Ježiš Kristus dľa svojeho človečenstva ovšem bol syn bl. P. Marie a príbudný tým, ktorí s ňou stáli v pokrevnom sväzku: ale čo Messias mal širšiu postać, ktorá týkala sa celého sveta; čo Syn Boží mal úlohu plniť vôľu Otca nebeského (Luk. 2, 49.), nie ale vôľu telesnej rodiny svojej; jako syn bl. P. Marie bol členom rodiny, ale jako Messias je hlavou cirkve a všetkých, ktorí uverili v neho. Tí, ktorí sú údami cirkve svätej a členami duchovnej rodiny svetovej, sú mu milejší, nežli členovia telesnej jeho rodiny. O, jak vznešené je teda naše postavenie v cirkvi Pána Ježiša! Jestli poslúchame ho a sme s nim skrze vieru, nádej a lásku spojení, sme mu milejší, nežli telesná rodina jeho. Vážme si teda toto veľiké šťastie a buďme vernými údami tej veľkej viditeľnej svetovej rodiny, ktorej hlavou je Pán Ježiš; poslúchajme a nasledujme ho, abysme po smrti večne boli členami i tej neviditeľnej rodiny čili cirkve víťaznej na nebi, ktorej hlavou je Syn Boží na pravici Otca (Kol. 3, 1.). Amen.

9. Na štvrtok po prvej nedeli pôstnej.

Čítanie z Ezechiela proroka k. 18. v. 1—9.

U židov panoval ten náhľad, že Boh trestá dietky za hriechy rodičov jejich (Ján 9, 2.), tak že povstalo medzi nimi to podobenstvomé príslovie: „Otcovia jedli hrozno trpké, a zuby synov ztrpily.“ Príslovím týmto buď sa dopúšťali pokrytstva, že oni sú spravodliví a trpia nie za svoje hriechy, ale za hriechy predkov svojich; alebo neverili hrozbám prorokovým, že jich Boh trestať bude za jich nepravosti, v tom domnení falošnom, že Boh hriechy jejich trestať bude až na jejich potomkoch. Takové domnievanie nielen protivilo sa pravej viere o spravodlivosti božej, ale i pokániu a odvráteniu sa od hriechov k Bohu. Proti tomu nepravému domnievaniu vystupuje teda prorok Ezechiel v mene božom a praví, že to príslovie nebude mať platnosti na Israelských, jakoby Boh nemal úmyslu trestať otcov pre hriechy jejich, ale dietky jejich pre hriechy otcov svojich. Odvoláva sa teda na právo božie, dokazujúc, že v moci božej sú tak otcovia, jako i dietky jejich, a tak že má pravo trestať jako otcov tak i dietky jejich, a to každého dľa jeho vlastnej viny. Ten, kto hreší, padá pod trest boží; ten ale, kto dobre činí, nalieza priazeň a milosť božiu. Spravodlivosť božia je v tom, že Boh zlých trestá, dobrých ale odmeňuje.

Prorok Ezechiel, postaviv takto pravú zásadu spravodlivosti božej, vkladá, ktorí od Boha za dobrého považovaní budú, a praví: „Nebude-li jest, čo bolo obetovano modlám, a povznášať oči svoje k modlám, ktoré vystavil bezbožný kráľ israelský Jeroboam; nepoškrvni-li manželku blížneho svojeho a nepristúpi-li k žene nečistej; nezarmúti-li človeka, ale poteší v jeho trápení; nevezme-li blížnemu nečo násilím a navráti záloh biednemu dlžníkovi; bude-li lačnému dávať chlieb a priodeje nahého rúchom; nepožičia-li núdznemu na úzeru a nebude žiadať od dlžníka viac, nežli mu požičal; odvráti-li ruku svoju od páchania zlého a bude činiť spravodlivý súd medzi rozvadenými; bude-li chodiť po ceste prikázání božích a zachovávať ich, aby činil dobré: ten je spravodlivým pred Bohom a bude od Boha požehnaný!“ Tak hľa, predložil prorok obraz človeka spravodlivého a Bohu milého! Je to zrkadlom i pre nás,

abysme sa v ňom vzhladli a poznali, či máme i my ty vlastnosti, ktoré označujú človeka spravodlivého. Tie slova prorokove zrejme hlásajú, že spravodlivosť človeka záleží v držaní sa tej zásady: Varuj sa zlého a číň dobré. Jako pre toho, kto chce nekam prísť, nie je dosť, aby nechodil po blúdnej ceste, ale je treba, aby kráčal po ceste pravej k cieľu svojemu: tak i pre človeka, aby právom nosil meno spravodlivého, nie je dosť, aby nečínal zlé, ale je treba, aby činil i dobré. Dobrý zajiste strom je ten, ktorý nielen neprináša zlé a škodlivé ovocie, ale i prináša dobré ovocie.

To dnešnie čítanie teda jako z jednej strany ubezpečuje nás, že Boh je spravodlivý, ktorý spravodlivosť človeka nenechá bez odmeny, tak z druhej strany povzbudzuje nás k tomu, abysme boli opravdive spravodlivými, varujúce sa zlého a činiace dobré. K takému napomenutiu je zajiste príhodný čas tento čas svätopôstni, v ktorom srdce naše vzdialené od hluku sveta, pôstom pokorené, modlitbou s Bohom spojené a rozjímaním prehorkého umučenia Pána Ježiša Krista rozlútostené je najschopnejšie k prijatiu spasiteľného napomenutia. Vezmime si teda k srdcu tak užitočné a hriešnikovi potrebné napomenutie: odrieknime sa hriechu a zarmucovania bližných svojich, zamilujme si čnosť a preukazovanie dobrých skutkov bližným svojim, abysme nielen vyhli trestu božiemu, ale zaslúžili si jeho priazeň a dobrotu.

Darmo kto poukazuje na to, že však i spravodlivým častokrát zle sa vede na tomto svete. Opravdive spravodlivého toto nemýli, lebo pri pohľade na umučeného Pána Ježiša, na bolestnú Rodičku jeho a útrapu sv. mučeníkov prichádza k tomu presvedčeniu, že nie každé trápenie je trestom božím; že Boh síce i na tomto svete preukazuje mnohé dobrodenia miláčkom svojim, ale hojnú odplatu spravodlivým sľubuje až tam v nebesiach (Mat. 5, 12.). Spravodlivý nežiada si, aby odmenená bola spravodlivosť jeho na zemi (Luk. 16, 25.), ale túži po nej v nebesiach, kde bude dokonalá a bez konca. Spravodlivý vie, že mu trápenia poskytujú len príležitosť k trpezlivosti, ktorá nezostane bez odmeny v nebesiach. Opravdive spravodlivý nevaruje sa zlého a činí dobré pre odplatu večnú. On je spokojný, jestli na tom svete je bár v zástup biednych, utrápených a prenasledovaných počítaný, keď len jeho čisté svedomie dodáva mu tej sladkej nádeje, že v deň súdny bude stáť v zástupe spravodlivých a s nimi pôjde do života večného (Mat. 25, 46.). Amen.

Evanjelium u sv. Matúša k. 15. v. 21—28.

Pán Ježiš vytýkajúc židom jejich zatvrdlivosť pravil jedenkrát takto: „*Beda tebe Korozaim, beda tebe Betsaïlo! lebo keby v Týru a Sidone byly činené tie divy, ktoré činené sú u vás, dávnoby boli v žini a popoli pokánie činili*“ (Mat. 11, 21.). V slovách týchto vykladači nachádzajú dôkaz, že Pán Ježiš neohlašoval svoje nebeské učenie v Týru a Sidone, jako i vôbec v pohanských krajinách: keď teda v dnešnom sv. evanjeliume slyšíme, že Pán Ježiš bral sa do krajín tyrských a sidonských, vykladači sv. písma tak tomu rozumia, že sa ta utiahol s učeníkmi svojími, aby vzdialený od hlučných zástupov mohol vynaložiť pokojnejšie hodiny na dôkladnejšie poučenie a vzdelanie svojich apoštolov, ktorí potom mali byť učiteľmi sveta. Nebol však Pán Ježiš docela neznámy i v pohanských končinách Týru a Sidonu; povest' o ňom dostala sa

i ta z Galilee a Júdska. Svedčí o tom dnešnie sv. evanjelium, ktoré s pomocou božou rozjímať budeme.

a) Keď Pán Ježiš vošiel do pohanských končín Týru a Sidonu, hľa, žena pohanská, jaknáhle ho poznala, volala za nim: „*Smiluj sa nado mnou, Pane, synu Davidov! Dcéra moja zle od ducha zlého trápená je.*“ Žena táto slúži nám za príklad, kam sa vo svojich časných a večných, telesných a duševných nedostatkoch a trápeniach utiekať máme. Utočíte naše máme brať k Bohu, ktorý i mocný i dobrotivý je, môže a chce nám byť na pomoc; a síce v duševných vecach vždycky, v časných vecach ale vtedy, keď je nám to k duš-niemu spaseniu.

b) Ovšem divné nám je to, že Pán Ježiš nevyslyšal hneď jej prosbu, ačkoľvek je nekonečne dobrotivý; lebo praví sv. evanjelium: „*Neodpovedal jej ani slova.*“ Chcel on postaviť na skúšku jej dôveru, či svojou vytrvanlivosťou dokáže svoju pevnú dôveru. Tak činí Pán Boh i s nami; nevyslyšcha hneď prosby naše, ale na čas zdá sa nám, jakoby neprijímal naše prosby a žiadosti; on odkladá na jistý čas vyslyšanie a vyplnenie prosby našej, aby zkušil, či nepopustíme svoju dôveru v neho a pevne vytrváme v nej; či pri modlitbe svojej sme pokorní a oddaní do vôle božej? Preto nás tiež v „Otčenáši“ naučil tým slovám: „*Buď vôľa tvoja,*“ abysme pamätali, že svojou modlitbou nesmieme predpisovať Bohu, aby nás vyslyšal, ale na neho úplne ponechať, či a kedy má vyslyšať prosbu našu.

c) Ponižená prosba ženy chananejskej prenikla tiež srdce učeníkov Pána Ježiša, tak že sa jej ujali a prosili ho za ňu, reknúce: „*Prepušť ju (s vyslyšaním prosby), lebo volá za nami.*“ Zo slov týchto vysvitá, že žena chananejská prosila i učeníkov Pána Ježiša, aby sa za ňu u neho primlúvali; čo učeníci i činili. Poučuje nás to teda, abysme prosili aj Svätých božích a to zvláštne najsvätejšiu Rodičku Pána Ježiša, aby sa za nás primlúvali a svojim orodovaním nám vyslyšanie modlitby našej vymohli. Jako to učinili skutočne učeníci Pána Ježiša: tak tiež nepochybujeme, že tak činia i Svätí boží, že sa za nás primlúvajú v nebesiach, aby milý Pán Boh bol nám milosrdný a milostivý.

d) Divné, divné sa nám to zdá, že Pán Ježiš hneď nevyslyšal ani prosbu ženy chananejskej ani vrúcnu prímluvu učeníkov svojich; ano nevyslyšanie prosby a prímluvy ospravedlňuje týmito slovami: „*Niesom poslaný (k pohanom), lež k ovciam domu israelského, ktoré sa ztratily.*“ V tomto smysle hovoril Pán Ježiš i vtedy, keď prikázal apoštolom, aby ohlašovali evanjelium len národu židovskému, nie ale i pohanom (Mat. 10, 5.). Pán Ježiš síce prišiel osvietiť a spasiť nielen židov ale i pohanov: chcel však, aby sv. evanjelium najprv hlásano bolo židom a len potom i pohanom. Rozumieme-li sa do veci, musíme v tom obdivovať opatrnosť a múdrosť Pána Ježiša. Predstavme si Pána Ježiša čo staviteľa tej svetovej budovy cirkve, do ktorej povolane mali byť všetkie pokolenia sveta. Tato budova musela byť najprv vystavená na svojom základe; zajiste nie na základe pohanstva, ale na základe židovstva, na základe starého zákona. Preto pravil Kristus Pán: „*Neprišiel som zrušiť zákon (a učenie Mojžiša) a prorokov, ale vyplniť*“ a zdokonaliť (Mat. 5, 17.). Najprv teda na základe starého zákona postavený a zdokonalený musel byť nový zákon, nová cirkev, a len potom mali byť povolani pohanovia.

e) Ačkoľvek Pán Ježiš nevyslyšal hneď ani prosbu ženy chananejskej ani prímluvu učeníkov, predca ona neodvrátila sa od neho so smutnou tvárou a s rozmrzeným srdcom, ale vytrvala a obnovovala prosbu svoju; prišla až k nemu, klaňala sa jemu a prosila: „*Pane, pomôž mi!*“ Pán Ježiš ešte postavil ju na zkušku a dľa podobenstva u židov obyčajného pravil: „*Nenie dobre vziať chlieb synom (t. j. deťom) a dať psíkom.*“ Neurazila sa ani týmto podobenstvom, ale v pokore svojej riekla: „*Tak je, Pane: ale i šteniatka jeáia odrobiny, ktoré padajú zo stola pánov jejich.*“ Jakoby bola chcela povedať: Ačkoľvek čo pohanka niesom hodná, aby si sa smiloval nadomnou: však predca veľká je dobrotivosť tvoja, a netratím nádej, že vyslyšíš prosbu moju. Tak hľa, i my nezakladajme si na tom, že sme spravodliví a tak že — jakobysme riekli — musí nás vyslyšať Boh; tóby bola hriešna opovážlivosť. My lepšie učiníme, keď sa za hriešnych pokladať a uponižovať budeme, pamätajúce na slova sv. písma: „*Boh protiví sa pyšným, poniženým ale dáva milosť*“ (Jak. 4, 6.). Tak sa kedysi modlil i publikán: „*Bože, buď milostivý mne hriešnemu*“ (Luk. 18, 13.)!

f) Konečne dôvera a vytrvanlivosť ženy chananejskej bola odmenená; čím viac bola odkladaná, tým skvelejšie bola odmenená. Ježiš Kristus obrátil sa k nej a pravil s pohnutím srdca: „*O ženo, veľiká je viera tvoja! Staň sa ti, jako chceš!*“ O, jak zaplesala nad týmito slovami! O, jak zaplesala, keď sa navrátila domov a spatrila, že „*uzdravená bola jej dcéra v tú hodinu,*“ v ktorú riekol Pán Ježiš to veľké, všemohúce slovo: „*Staň sa!*“ Tak i my nezarmucujme sa, keď nás Boh nevyslycha hneď, ani nezúfajme, že nebude vyslyšaná prosba naša. Buďme pevní a vytrvanliví v tej dôvere, že milý Boh náš vyslyší modlitbu našu, bude-li nám k spaseniu. Ponechajme s úplným oddaním sa do vôle božej na Boha, či, kedy a jako bude chceť vyslyšať modlitbu našu. Majme v tom pred očima nielen ten príklad ženy chananejskej, ale zvláštne príklad samého Pána Ježiša, ktorý s úplným odovzdaním sa do vôle Otca svojeho nebeského sa modlil: „*Otče môj! je-li možné, nech odide odo mňa kalich tento: ale však (staň sa) nie jako ja chcem, ale jako ty chceš*“ (Mat. 26, 39.). Tak pokorná a na vôľu božiu ponechávaná buď i modlitba naša. Amen.

10. Na piatok po prvej nedeli pôstnej.

Čítanie z Ezechiela proroka k. 18. v. 20—28.

Pán Boh v dnešnom čítaní opätuje skrze proroka Ezechiela tu jistú, vo včerajšom čítaní vyloženú pravdu, že každý trestaný býva za vlastnie hriechy svoje; že dieťa neponese trest za neprávosti otcové, ani otec za neprávosti dieťaťa. Jako spravodlivosť spravodlivého bude na ňom samom, tak i bezbožnosť bezbožného bude na ňom samom. — Ku tak vyloženej zásade o spravodlivosti božej však dodáva Boh dve takové výpovede, ktoré sú pre nás veľmi povšimnutia hodné. Jedna výpoveď je na potešenie hriešnikom, aby dúfali v odpuštenie, obráť-li sa k Bohu; druhá je na výstrahu spravodlivým, aby vytrvali vo spravodlivosti a nezpúšťali sa jej.

Hriešnik, ktorý je povedomý toho, že uvalil na seba hnev a trest boží, s potešením slyší tie slova božie: „*Jestliby bezbožný činil pokánie zo všetkých hriechov svojich, ktorých sa dopustil, a potom zachovávalby prikázania moje*

a činilby, čo slušné a spravodlivé je, nezahyne. Nezpomenem nepravostí, ktoré bol činil, pre pokanie jeho a pre spravodlivosť jeho, na ktorú sa dal; lebo zdáliš vôľa moja je smrť (zatravenie) bezbožného, nie ale, aby sa obrátil od ciest svojich hriešnych a živ (spasen) bol“? O, jak veľké a potešiteľné je pre nás hriešnych toto zaslúbenie božie! Nemá-li nás ona pozbuďiť k tomu, abysme odstúpili od nepravostí svojich, činili pokanie, polepšili život svoj a našli milosť a spasenie u Boha? Zdáliš bysme mali zúfať nad milosrdenstvom božím a nad spasením svojim, keď tak sám Boh osvedčuje nám, že nám odpustí a pamätlivý nebude našich nepravostí, keď sa uprimne k nemu obrátíme a polepšíme?

Spravodlivý nech sa nespolieha na spravodlivosť svoju, lebo ho spasí len sotrvanie v nej až do konca. Na výstrahu spravodlivého praví Boh skrze proroka Ezechiela: „Jestliby sa spravodlivý odvrátil od spravodlivosti svojej a činilby rozličné nepravosti, jakých sa dopúšťa bezbožný, zdáliš živý (spasený) bude? V tom páde na žiadne spravodlivosti jeho, ktoré bol činil, nebude pamätano. V tom svojom prestúpení zákona božieho, ktorého sa dopustil, a v tom hriechu, ktorý spáchal, umre“ (zatraven bude). Jako ten boháč, keď padne do rúk zbojníka, pripravený býva i o svoje poklady i o svoj život: tak i ten spravodlivý, keď sa oddá hriechu a nepravosti, pozbavený býva i svojej predošlej spravodlivosti i spasenia svojeho. U Boha neplatí dobrá minulosť, ale dobrá prítomnosť a vytrvalosť v dobrom. Čože prospelo Judášovi iškariotskému, že bol apoštolom a učennikom Pána Ježiša, keď sa potom stal odpadlíkom a zradcom jeho? Nebol šťastnejší nad neho ten lotor, po pravici Pána Ježiša ukrižovaný, keď — bár dosť pozde — uprimne obrátil sa k Bohu? Jeho uprimné pokanie učinilo ho hodným slyšať z úst Pána Ježiša tie potešiteľné slova: „*Dnes budeš so mnou v raji*“ (Luk. 23, 43.).

Darmo bysme proti tomuto chovaniu sa Boha ku kajúcemu hriešnikovi a ku odpadlému spravodlivému reptali s Israelskými: „Nenie to pravá cesta Pána“. Boh i nám by na takú opovážlivosť odpovedel: „Zdáliš moja cesta nenie pravá, a vaše cesty krivé? Zdáliš nie ja som spravodlivý, ale vy, keď sa nazdávate, že spravodlivý, i keď sa stane hriešnikom, má byť v milosti božej; a hriešnik, i keď sa dá na pokanie, nemá byť účastným milosti božej? Lebo, keby sa spravodlivý odvrátil od spravodlivosti svojej a činilby nepravosť, nie preto odo mňa zavržený bude, že bol spravodlivý, ale preto, že sa stal bezbožným; pre nepravosť, ktorú spáchal, zahyne. Akoby sa bezbožný odvrátil od bezbožnosti svojej a stal sa spravodlivým, ten dušu svoju obživí a najde milosť, nie preto, že bol hriešnikom, ale preto, že sa dal na pokanie a stal sa spravodlivým; vstúpiac do seba a odvráťac sa od všetkých nepravostí svojich, stal sa hodným milosti a spasenia.“ Spravodlivý je Boh, keď odvráti tvár svoju od toho, kto sa mu obrátil chrbtom. Spravodlivý je, keď obráti tvár svoju k tomu, kto sa obrátil k nemu s úprimnou a kajúcou tvárou.

Dnešní výklad teda je nám i na výstrahu i na potešenie. Spravodlivý nech pamätá na slova sv. Pavla: „Kto sa domnieva, že stojí, nech hľadá, aby nepadol“ (I. Kor. 10, 12.). Nezáleží na tom, dobre započat, ale na tom, dobre skončiť, lebo praví Pán Ježiš: „*Kto vytrvá až do konca, ten spasený bude*“ (Mat. 10, 22.). Keď ale z dnešnieho výkladu slyšíme, že Boh dla veľkého mi-

losrdenstva svojego nechce, aby hriešnik zahynul, ale aby činil pokanie a spasený bol, ani nezatvrdzujeme srdce svoje ani nezúfajme nad hriechami svojimi, ale bezodkladne a úprimne obráťme sa k Bohu, čiňme pokanie a polepšime život svoj, pamätajúce na slova Pána Ježiša: „*Nebudete-li pokanie činiť, všetci spolu zahynete*“ (Luk. 13, 3.).

O Bože dobrotivý! daj spravodlivým vytrvalosť v dobrom a pravé pokanie hriešnikom, aby všetci boli v milosti tvojej a nekdý dostali sa do blaženej večnosti. Amen.

Evanjelium u sv. Jána k. 5. v. 1—15.

Neďaleko chrámu jeruzalemského bol rybník, kde kúpavali a umývali dobytok, ktorý mal byť v chráme obetovaný; pre tú príčinu tiež tenže rybník nazývaný býval dobytčím rybníkom. V rybníku tom bolo liečivé žriedlo, ktoré z času na čas vydávalo zo seba liečivú vodu a pri tej príležitosti poburovalo rybník. — Jasná hľa sa rybník začal búriť, nemocní a neduživí, ktorí tam v podstreší čakali, buď sami slezali do vody, alebo od služebných a najatých do vody spúšťaní boli a liečivosťou tej vody uzdravovaní bývali. Medzi nimi bol vtedy, keď Pán Ježiš prišiel k rybníku, jeden nemocný, ktorý už 38 rokov trápil sa v nemoci svojej. O ňom jedná toto dnešnie evanjelium, ktoré rozjímať budeme.

a) Vedľa rybníka bolo päťoro prístreší, ktoré sa nazývaly Behseida, vlastne Beth-chazda čili dom milosrdenstva. Ovšem krásne meno, ktoré však marne nosilo to ktoré prístrešie; jako vidíme na tom 38ročnom nemocnom človekovi. Keď Pán Ježiš pristúpil k nemu a pravil: „*Chceš-li zdravým byť*“? bolestne si sťažoval: „*Pane, nemám človeka, aby, keď sa zburí voda, vpustil mňa do rybníka; lebo keď ja bych mal ísť, iný predou mnou zostupuje.*“ Boháč ten mal k tomu buď siužobníkov alebo najatých ľudí: ale chudobný žobrák darmo čakal, že sa nad nim nekdý smiluje a za „Pán Boh zaplať“ spustí ho do vody. O jak často sa to opätuje vo svete zvláštne za našej doby, že ubohí a pomoci potrební nenalezajú milosrdného srdca, ktoréby sa nad nimi smilovalo! Všetko ide za ziskom časným; málo tých, ktoríby dobre činili ubohým pre odplatu večnú. I sami kresťania zapomínajú na slova Pána Ježiša: „*Blahoslavení milosrdní, lebo oni milosrdenstva dojdú*“ (Mat. 5, 7.).

b) Ježiš Kristus nielen slovom napomínal k milosrdenstvu, ale dával i príklad skutkov milosrdných. Pohnutý biedou a prosbou toho nemocného, nečakal a nemal príčiny čakať, až sa rozbúri rybník, ale vo svojej všemohúcnosti riekol k nemu: „*Vstaň, vezmi lože svoje a choď*“! A hľa na jeho jediné slovo „*zdravým učiněný bol ten človek; vzal lože svoje a šiel.*“ O jak sa tomu potešil ten ubohý! jak vrúčne ďakoval Kristu Pánu a mu dobrorečil! Jak sa divili nad tým ľuďa, ktorí to videli! Tak hľa, keď my dľa svojej možnosti preukazujeme dobrý skutok našemu blížnemu, tento požehnáva nás a modlí sa za nás k Bohu, aby bol nám hojným odplatiťom, jako na duši tak i na tele. I kebysme tej vďačnosti nezakúsili, vo svedomí našom ozývajú sa tie slova Pána Ježiša: „*Ktokoľvek dá nápoja jednomu z týchto najmenších, (bár i) čašu vody studenej, zajiste pravím vám, neztratí odplatu svoju*“ (Mat. 10, 42.). Jak mocne účinkuje tiež na jiných príklad dobročinnosti! Jako jedna svieca za-

paľuje sa od druhej, tak i dobročinnosť jedného povzbudzuje k podobnej dobročinnosti i druhého.

c) Bohuľial! stáva sa, že nekdy i tá najlepšia vec najde svojich pohañčov a tupiteľov. Židia, ktorí boli znali toho ubohého a nemali srdca, aby sa boli smilovali nad ním, pohoršili sa nad tým, že v deň sobotní nese lože svoje a pravili: „*Sobota je, nesluší ti niesť lože svoje*“. On však bránil sa proti nim a riekol: „*Ktorý mňa uzdravil, ten mi riekol: Vezmi lože svoje a choď!*“ Zajiste múdra to odpoveď. Pán Ježiš, ktorý tým zázračným uzdravením zjavil božskú všemohúcnosť svoju, vedel najlepšie, čo sa sluší a čo sa nesluší činiť v deň robotní a sviatočný. Židia — jako pravil Pán Ježiš — preceďovali vodu, aby nepohltili komára. Kdežto pohlcovali veľbluda (Mat. 23, 24.); t. j. kládli váhu na malichernosti, veľkých vecí ale si nevšimalí. Na tom im veľmi záležalo, aby ten ubohý neniesol svoje lúžko domov, z toho ale, že sa dosavad nad ním nikto nesmiloval, nečinili si žiadneho svedomia. Týmto farisejským židom sú podobní tí, ktorí tiež kladú veľkú váhu na malé veci, nevšímajú si ale vecí omnoho vážnejších; ku pr. neкто čini si z toho výčitky, že z nepozornosti nepozdravil blížneho: ale z toho, že ho oklamal, nečiní si svedomie; neкто je nepokojného svedomia, že pred sv. prijímaním pri umývaní pohltol niekoľko kvapok vody: ale toho sa nehrozí, že pri sv. zpovedi schválne z daromnej hanebľivosti zamlčal. V ohľade podobných vecí to, čo je vážnejšie, má byť i svedomitejšie plnené; jedno má sa stať, druhé nemá sa zanedbať.

d) Tá farisejská spravodlivosť židov ukázala sa podobne v tej otázke, ktorú upravili na toho zázračne uzdraveného, reknúc: „*Kto je ten človek, ktorý ti riekol: Vezmi lože svoje a choď?*“ Na to sa nedopytovali, jak zázračným spôsobom bol uzdravený: ale len na to, kto mu povedal, aby odniesol lože svoje. Dobre oni vedeli, že ten zázrak nemohol iný učiniť nežli Pán Ježiš: ale oni vo svojej zátvrdľivosti nechceli uznať jeho všemohúcnosť a božskú veľebnosť; miesto viery v srdci búrila sa v ňom zlosť a pomsta; oni chceli Pána Ježiša zľahčiť a obžalovať pre rušenie soboty. Takým farisejským zlostníkom podobní sú tí, ktorí nehľadia na bohabojnosť a chvalitebné vlastnosti blížneho svojeho, aby si ho vážili a vo vážnosti u jiných udržali: ale stíhajú a sľieďa po jejich slabostach a pokleskoch, aby jich očernili a o dobrú povesť pripravili. To sú opravdiví krkavci, ktorí nehľadajú čisté zrno ale kdejaké hniloby.

e) Pravda ten zázračne uzdravený, ponevác nemocou viazaný bol k ložu svojmu, nemohol chodiť za Pánom Ježišom, a tak nemohol ho ani znať: preto tiež nemohol dať ani židom odpoveď, kto to bol, ktorý ho uzdravil. Podoba jeho však ustavične bola pred ním, tak že ihneď poznal Pána Ježiša, keď sa s ním ztrel v chráme. Pán Ježiš totižto sám sa k nemu pribľasil a pravil: „*Hľa, zdravým učineny si: už nehreš, aby sa ti nečo horšieho neprihodilo.*“ Jako z jeho zázračného uzdravenia vysvitala všemohúcnosť Pána Ježiša, tak z týchto slov vysvitá jeho vševedúcnosť; znal Pán Ježiš, že si svoju nemoc zapríčinil svojim hriešnym životom. Nepochybujem, že si to ten zázračne uzdravený vzal k srdcu a polepšil sa. Podobne čini i zpovedník; napomína smilníka, korheľa, hnevníka a jinakšieho hriešnika, aby vstúpil do seba. Šťastný ten, ktorý sa polepší a do predošľých hriechov neupadá, zachovajúc tak i zdravie tela i zdravie duše svojej.

f) Sv. evanjelium končí tými slovami: „*Odišiel ten človek (ktorý bol zázračne uzdravený) a povedal židom, žeby Ježiš bol ten, ktorý ho zdravého učinil.*“ Poznať z toho, že to bol človek uprimný a dobrák, v ktorom nebola lešť (Ján 1, 47.). On si myslel, že židia utichnu, jaknáhle uslyšia, že ten, ktorý pravil: „*Veźmi lože svoje a choď*“, je Pán Ježiš, ktorý ho tak zázračne uzdravil; myslel, že židia nahliadnu, že Pán Ježiš, ktorý tým zázrakom dokázal svoju božskú velebnosť, najlepšie vie, čo sa sluší a čo sa nesluší v sobotu. Tak hľa, múdрым svojim slovom chcel utíšiť bezodkladné pohoršenie židov nad tým, že si niesol domov lože svoje. I tým — zdá sa mi — preukázal vďačnosť ku Kristu Pánu za zázračné svoje uzdravenie, že chcel utíšiť mysle, ktoré sa bez pzičiny pobúrily proti nemu. Tak i my máme byť vďační i Bohu i ľudom za obdržané dobrodenie, a takú vďačnosť máme odmeňovať i slovom i skutkom, pamätajúce na slova sv. Pavla: „*Buďte vďační*“ (Kol. 3, 15.). Amen.

11. Na sobotu po prvej nedeli pôstnej.

Z I. listu sv. Pavla k Tessalonickým k. 5. v. 14—23.

Sv. Pavel v dnešnom odseku listu svojeho vyjavuje opravdive otcovskú a apoštolskú starostlivosť o veriacich v Thessalonike. Srdečné napomínanie, ktoré dáva jim, primerané sú i nám a hodné toho, abysme si jich i my k srdcu vzali.

Sv. Pavel nie s nejakým hrdým rozkazom, ale, aby tým viac pripravil srdce veriacich k prijatiu uprimného napomenutia, s vreľou prosbou obracia sa k nim a praví: „*Prosíme vás, karhajte nepokojných, potešujte malomyseľných, prijímajte nemocných, trpezlivo majte sa ku všetkým! Hľadte, aby žiaden žiadnemu neodplácal zlým za zlé, ale vždycky to, čo dobrého je, činite vospolok seba i všetkým.*“ Tak napomínajú jeho srdečné slova i nás dnes, abysme lásku k blížnym svojim preukazovali skrze skutky milosrdenstva duchovného i telesného; lebo opravdivá láska len tak sa prejavuje a medzi veriacimi zmáha a utvrďuje, keď je spojená so skutkami milosrdenstva. Ach, jak ďaleko sú od pravej lásky kresťanskej tí, ktorí majú na jazyku tie daromné slova: „*Čo mňa do jiného!*“ Nemýľme sa! Keď my karháme tých, ktorí nepokoje stvárajú, tým spôsobom pokoj a svornosť napomáhame; keď potešujeme zarmútených a malomyseľných, tým spôsobom ich od zúfania zachraňujeme a k oddaniu sa do vôle božej povzbudzujeme; keď sa ujímame slabých a nemocných, tým spôsobom jejich križ obľahčujeme; keď sme trpezliví k iným svojim ústupkom a trpezlivosťou svadám a hnevom vyhybujeme; keď zlým za zlé neodplacujeme, tým spôsobom ani my pomstu nevykonávame ani jiných k pomste nepodnecujeme; keď my dobrodenie nejaké svojim blížnym preukazujeme, tým spôsobom iných k vďačnosti a k láske priťahujeme. Tak stávame sa tým dobrým a od Pána Ježiša chváleným stromom, ktorý prináša dobré ovocie ku prospechu blížnych našich, nám ale k spaseniu.

Ďalej praví sv. Pavel: „*Vždycky sa radujte.*“ Ovšem sama povaha sv. Pavla stojí nám za to, že nemienil radovanie rozpustilých svetákov, ktorí sa v bezpustných, pohoršivých a hriešnych zábavách, kratochvilach a radovankách kochajú a za nimi sa sháňajú; on rozumel mierne a počestné radovanie, ktoré

ducha rozveseluje, ale neuráža Boha, nepohoršuje blížneho a neškodí duši. Veselá myseľ kresťana nemá svôj koreň vo svete a jeho marnosťach, ale v srdci a svedomí čistom, jako praví sv. písmo; „*Dni chudobného (sú sice) zlé, ale bezpečná myseľ (je mu) jako ustavičná hostina*“ (Pris. 15, 15.). K čomu sv. Ján zlatoustý prikláda nasledujúce vysvetlenie: „Kto má čisté svedomie, keby aj otrhaný bol a s hladom zápasil, blaženejší je a spokojnejší, nežli tí, ktorí v rozkošiach živi sú“, ale pokojného svedomia nemajú.

Ďalšie napomenutie dáva nám sv. Pavel, reknúc: „*Bez prestaniu sa modlite.*“ Zdáliž pri tom na to myslel, abysme vždycky mali pred sebou otvorenú modlitebnú knihu a v rukách svojich ruženec? či k tomu nás napomína, aby sme mali vždy kolená ohnuté a ruky spojené k modleniu? Nie, veď i sami kláštorníci a pustovníci netrvajú ustavične v modlitbách a žalmoch, ano i sám sv. Pavel svedčí nielen to o sebe, že sohybuje kolená svoje a modlí sa, ale že pracuje i rukama. Jako sa teda môžeme ustavične modliť? Tak, keď i pri práci na Boha myslíme a k Bohu vzdycháme, keď prácu a namáhavie svoje na česť a chválu jeho a k vyplneniu vôle jeho obetujeme. Že v tomto smysle sv. Pavel bral to ustavičné modlenie, vysvetľuje to na inom mieste, keď nás napomína, abysme všetko, čo mluvíme a konáme, činili ku cti a chvále božej (I. Kor. 10, 31).

Zaväzuje-li nás ale k modlitbe, v ktorej Boha prosíme, nezapomína nás zvláštne napomenúť k modlitbe, v ktorej Bohu za obsiahnuté dobrodenia ďakovať máme, reknúc; „*Za všetko vďaky činite, lebo to je vôľa božia*“. Zajiste, jako z jednej strany mnohé sú dobrodenia, ktoré nám Boh na tele i na duši preukazuje, tak z druhej strany veľká má byť za to i povďačnosť naša.

Abysme ale nezakladali celú svätosť svoju len na modlitbu, napomína nás: „*Ducha nehasujte a proroctvami nepohrdajte.*“ Tým to chce nám povedať, abysme Duchu sv. neodporovali, ale o rozmnožení milostí jeho sa starali (I. Kor. 14.): abysme sv. písmo, v ktorom Duch sv. hovorí k nám (II. Pet. 1, 12.), a ohlašovanie slova božieho, ktoré riadi Duch svätý (Mat. 10, 20.) neohrdali a nezanedbávali, lebo len tak nalezneme pravdu a v poznaní pravdy pokrok učiníme.

S pobožným životom a s nasledovaním pravdy máme ale spojovať tiež čnosťlivý život a spravodlivý. Z tej príčiny praví: „*Všetko skusujte*“, rozsudzujúce, či sa to s vôľou božou srovnáva (Rím. 12, 2.), a „*čo dobrého je, toho sa držte*“; ano i „*stienu jakéhokoľvek zlého vyhybajte*.“ Vo všetkom máme plniť vôľu božiu, nie ale vôľu svoju; chrániť sa máme zlého, ano i toho, čoby jiným mohlo byť na pohoršenie; lebo praví tenže sv. Pavel: „*Všetko je mi (bár) dovoleno, ale nie všetko je radno*“ (I. Kor. 6, 12.). Mnohý nepatrný poklesok môže sa stať iskrou, ktorá mnoho zlého zapríčiniť môže.

Po tak prednesenom napomenutí, žehná Thessalonických, ale pri tom i nás, ktorí sme dnes jeho napomínanie rozjímali, žehná, reknúc: „*Sám ale Boh pokoja posväť nás vo všetkom, aby celý duch váš, i duša i telo zachované bolo bez úhony k príchodu Pána nášeho Ježiša Krista*“ k súdu. Daj nám to Pán Boh, aby toto žehnanie a želanie sv. Pavla spočívalo na nás! Amen.

Evanjelium u sv. Matúša k. 17. v. 1—9.

Opatrný zahradník, keď zasadí stromček, zakope k nemu kôl, a k tomuto ho pripevní, aby keď snáď povstane víchor, nepolámal a nevyvrátil ho s ko-

reňom. Podobnú opatrnosť badáme v dnešnom sv. evanjeliume na Kristu Pánu. On okom svojim vševedúcim predvidel, že keď sa pred umučeníím svojim modíit a od úzkosti až krvou svojeu potit bude na hore olivovej, svedkami toho budú jeho najvernejší učenníci, Peter a Jakub a Ján (Mat. 26, 37.); aby potom ne-boli rozvyklaní vo viere pre jeho ľudskú slabosť, chcel im dať pocítiť svoju nebeskú slávu a velebnosť. Vzal ich so sebou „a viedol ich na horu vysokú (Tábor) súkromne, a premenil sa pred nimi. O tomto súkromnom premenení jedná dnešnie sv. evanjelium.

a) Premenenie Pána Ježiša na hore (Tábor) stalo sa tak, že „zastkvela sa tvár jeho jako slunce, a rúcho jeho učinené je bielym jako sníah.“ V takej sláve ukázalo sa človečenstvo Pána Ježiša, jako to sv. písmo pravi v oslávenej prirodzenosti ľudskej Svätých a Vyvolených božích v nebesiach. O posledňom súde pravi Kristus Pán: „*Tehdy spravodliví stkviet sa budú jako slunce v královstve (nebeského) Otca*“ (Mat. 13, 43.); lebo po smrti časnej dľa sv. Pavla telo ľudské „*zasieva sa v porušení, vstane v neporušiteľnosti; zasieva sa v nesličnosti, vstane v sláve*“ (I. Kor. 15, 42. a 43.). A sám Ježiš Kristus pravil sv. Jánú vo zjavení o spravodlivých v nebesiach: „*Chodiť budú so mnoiu v rúchu bielom, lebo sú (toho) hodní*“ (Zjav. 3, 4.). Nenie to ovšem žiara, ktorá mizne, ani biele rúcho, ktoré zub času sožiera; ale je to tá oslava, ktorou telo spravodlivých v nebi vynikať bude. Tak Pán Ježiš chcel ukázať im slávu nebeskú aspoň takým spôsobom, jaký smrteľnému oku možný je, aby jich po nej roztúžil.

b) Blaženosť zázračného premenenia Pána Ježiša bola tým väčšou, že *ukázali sa jim Mojžiš a Eliáš, rozmlúvajúce sa s nim.*“ Čože asi znamenalo to zjavenie sa Mojžiša a Eliáša? Mojžiš predstavoval starý zákon, Eliáš ale jeho prorokov: zjavenie jejich teda utvrdiť malo sv. apoštolov v tom, že Mojžiš a Eliáš sú svedkami toho, že Pán Ježiš je tým Messiasom, ktorý bol zaslubovaný v knihách Mojžišových a predpovedaný v knihách prorokov; že Mojžiš a Eliáš, t. j. zákon a proroci vyplnili sa v Kristu Pánu. Nachádzam však v tom zjavení Mojžiša a Eliáša i to, že jako Mojžiš i Eliáš, ačkoľvek zomreli dľa tela, žijú dľa duše a s Pánom Ježišom mali sa tešiť už v nebesiach: tak i sv. apoštoli a všetci spravodliví plesáť a tešiť sa budú v královstve nebeskom. Bol to zrejmý dôkaz toho zaslúbenia, ktoré dal Pán Ježiš, keď pravil: „*Kde som ja, tam bude i služebník môj*“ (Ján 12, 26.).

c) Hľa, už tou oslavou nebeskou a tým obcovaním Mojžiša a Eliáša s Pánom Ježišom tak boli uvelebení sv. apoštoli, že Peter vo svojom oblažení zvolal: „*Pane! dobre je nám tu byť; chceš-li, spravme tu tri stánky: tebe jeden, Mojžišovi jeden a Eliášovi jeden*“. Tak sa na sv. Petrovi vyplnilo, čo potom vyslovil jeho nástupca sv. Rehor pápež, keď pravil: „*Bratia najmilejší, keď povážime, koľké a jaké veci sú to, ktoré sa nám sľubujú v nebesiach, nepatrnými zdajú sa duchu všetkie tie veci, ktoré sú na svete. Ktorýže jazyk je v stave vypovedeť alebo ktorého rozum môže poňať, jak veľké sú tie radosti nadzemského mesta? byť prítomným v sboroch anjelov, s najblahoslavennejšími duchami stáť pri sláve Stvoriteľa, patriť na prítomnú tvár božiu, vidieť neohraničené svetlo, nebyť dotknutý od strachu pred smrťou, tešiť sa z daru večnej nesmrteľnosti! Ale duch, keď o tom slyší, roznietený býva, a už chce*

byť tam prítomný, kde bez konca sa radovať úfa.“ K týmto nadšeným slovám však dokladá: „Ale k veľkej odplate nemožno prísť, nežli skrze práce veľké. Preto i Pavel, výtečný kazateľ praví: Nebude korunovaný leda ten, kto náležite bojoval“ (Hom. 37. in Es.). To jisté sdeleno bolo i sv. apoštolom na hore (Tábor).

d) Ešte mluvil Peter a „hľa, jasný oblak zastienil ich; a hľa (slyšať bolo) hlas z oblaku, reknúci: „*Tento je Syn môj milý, v ktorom sa mi dobre zaľúbilo: jeho poslúchajte.*“ Bola to patrná odpoveď sv. Petru, že pre nich ešte nenie tu čas, aby sa radovali v sláve Pána Ježiša; že majú najprv poslúchať Pána Ježiša i v tom, čo jich učí, i v tom, čo jim činiť prikazuje. K viere a k poslušnosti má jich povzbudiť velebnosť Pána Ježiša. Otec nebeský vyhlasuje Pána Ježiša za Syna Božieho, aby pamätovali, že učenie Pána Ježiša je nebeské, a jeho prikázania a príklady že ukazujú cestu do nebeského kráľovstva. Preto i Pán Ježiš pravil: „*Kto chce za mnou prísť, nech zapre seba, nech vezme kríž svoj na seba a nasleduje mňa*“ (Mat. 16, 24.). Jako pre apoštolov tak i pre všetkých, ktorí chcú nekdý dostať sa za Pánom Ježišom do nebeskej slávy jeho, nenie jiného svetla, v ktorom kráčať majú, ani jinej cesty, po ktorej kráčať majú, nežli veriť, čo Pán Ježiš učil, a zachovávať, čo zachovávať prikázal (Mat. 28, 20.).

e) Neočakávaný a nenadalý hlas Otca nebeského ovšem musel zaraziť sv. apoštolov; jako o tom svedčí i sv. evanjelium, keď praví: „*Učenníci slyšiaci (ten zázračný hlas), padli na tvár svoju a báli sa veľmi. A pristupiac Ježiš (k nim), dotknul sa jich a riekol im: Vstaňte a nebojte sa.*“ Bolo toto podobné tomu strachu, ktorý mal ľud israelský pod horou Sinai, kde sa Boh v blískaní a hromobití ukázal Mojžišovi. „Prestrašení a hrúzou porazení súce (Israelskí) stáli zďaleka, reknúce Mojžišovi: „*Mluv ty s nami, a slyšať budeme (teba), nech nemluví k nám Pán, abysme snád (od strachu) nezomreli.*“ I riekol Mojžiš k ľudu: „*Nebojte sa! lebo aby zkusil vás, prišiel Boh, a aby strach jeho bol medzi vami, a abyste nehrešili*“ (II. Mojž. 20, 18—20.). Porovnáme-li tyto dve udalosti, vysvitá z nich nedostížiteľná múdrosť božia, že Boh nezjavil sa ľudu israelskému ani za doby Mojžiša pri zakladaní starého zákona ani za doby Ježiša pri zakladaní nového zákona. Keď už pred archou úmluvy volal ľud: „*Kto bude môcť stáť pred obličajom Pána*“ (I. Kr. 6, 20.)? jakoby boli obstáli Israelskí, keby Syn Boží bol sa zjavil s celou svojou večnou božskou velebnosťou? Pán Ježiš vzal na seba človečenstvo, aby nenaplnil svet svätou hrúzou pred božskou velebnosťou svojou, ale stal sa ľuďom prístupným vo svojej prirodzenosti ľudskej. Poslúchať ho mohol svet jako človeka a predca veriť mu mohol jako opravdivému Synu Božiemu.

f) Sv. evanjelium končí slovami Pána Ježiša, ktorými, sostupujúc s hory, napomínal sv. apoštolov, reknúc: „*Žiadnemu nehovorte o tom videní, kýmby Syn človeka nevstal z mŕtvých.*“ Jako Pán Ježiš prišiel na svet plášťom človečenstva prikryv svoju božskú velebnosť, tak ani nechcel prijať božskej svojej velebnosti príslušnú poklonu, dokial bol v tele smrteľnom. On, dokial bol v smrteľnom tele, nehľadal slávu svoju, ale slávu Otca nebeského (Ján 7, 50.); až keď na kríži priniesol obeť smerenia za nás a potom vstal z mŕtvých a s osláveným telom vstúpil na nebesa, aby sedel v nebeskej sláve po pravici Otca svojeho nebeského, prišiel čas k tomu, aby sa v mene Ježiša klaňalo

každé koleno (Filip. 2, 10.). Dľa toho napomenutia zadržali tiež sv. apoštoli mlčanie o jeho zázračnom premenení a ohlašovali ho až po jeho predivnom nanebestúpení (II. Pet. 1, 18.). Mlčali o ňom za doby poníženia, kázali o ňom po dobe povýšenia Pána Ježiša. Múdro mlčali o ňom, kým svet jeho zmŕtvýchvstaním a nanebevstúpením nenadobudnul úplného presvedčenia, že Pán Ježiš bol opravdivý Syn Boží, ktorému náleží česť a sláva na veky.

I my teda, presvedčení o tom, že Pán Ježiš v tej nebeskej sláve, ktorú dal — jakokoľvek len máľučko — pocítiť trom sv. apoštolom na bore (Tábor), žije a kráľuje s Otcom a Duchom svätým, skrúšene a vrúcne klaňajme sa jemu; prosme ho, abysme nekdy so Svätými a Vyvolenými jeho okolo nabeškého jeho trônu shromaždení, mohli tam so sv. Petrom povedať: „*Pane, dobre je nám tu byť!*“ Amen.

12. Na nedeľu druhú pôstnu.

I. List sv. Pavla k Thessalonickým k. 4, v. 1—7.

Keď sv. Pavel s takou vrúcnosťou a dôraznosťou prosí a žiada Tessalonických, aby živi boli dľa toho ním sdeleného spôsobu, podľa ktorého maliby živi byť a ľúbiť sa Bohu, musí nečo zvláštneho ležať na apoštolskom srdci jeho. Vec musí to byť vážna i pre nás. K uváženiu tak dôležitej veci je zajiste tento svätopôstní čas najspôsobnejší, keď od hluku sveta do posvätnej samoty utiahnutí chceme obnoviť sa na duchu. Dve veci pripomína nám svätý Pavel: jedna týče sa nás, druhá našich blížnych.

„*Viete zajiste — praví sv. Pavel —, jaké prikázania dal som vám skrze Pána Ježiša: abyste sa zdržovali od smilstva, aby jedenkaždý z vás vedeť vládnuť nádobou svojou vo svätosti a poctivosti, nie v náruživej žiadosti, jako i pohania, ktorí Boha neznajú. Tá je zajiste vôľa božia: posväcenie vaše; lebo nepovolal nás Boh k nečistote, ale ku posväceniu.*“ Keď tak dôrazne sv. Pavel napomína kresťanov, aby nielen vyhýbali smilstvu a nečistote, ale zachovali telo svoje v čistote a poctivosti, musí nám kresťanom na tom záležať. My nesmieme poslúchať lže nevercov, ktoré čistotu zľahčujú, nečistotu za nepatrnú slabosť ľudskú vyhlasujú; my nesmieme byť jako pohania, ktorí sa za nečistotu nehanbia a jakoby len zverací život vedú; keď pohania nestydate živi boli, príčinou bolo, že neznali pravého Boha a jeho svätej vôle; my známe pravého Boha i jeho svätú vôľu, ktorú i starý i nový zákon vyslovujú tým prisným prikázaním: „*Nezosmilniš!*“ Nemyslite, že zákon tento zaväzuje len mládencov a panny, zaväzuje on i tých, ktorí v stave manželskom sú. Jestli si vy, ktorí v manželstve žijete, dobre uvážite tie slova sv. Pavla, naleznete i vy svoje napomenutie, abyste i vy dľa svojeho stavu zachovali jistú počestnosť a nedovoľovali sebe hanebnosti, ktoré sa so stavom manželským, s cieľom sviatosti stavu manželského a s dôstojnosťou kresťana nesrovnávajú. Jako mládenci a panny, tak i manželia majú pamätať na to, že telo naše je chrámom božím; o čom sv. Pavel praví: „*Neviete, že ste chrámom božím a že Duch boží prebýva vo vás? Ktoby ale poškvŕnil chrám boží, zatratí ho Boh; lebo chrám boží, ktorým ste vy, svätý je* (I. Kor. 3, 16 a 17.). Chráňte sa smilstva a nečistoty, abyste nedali pohoršenie nekresťanom a neuválili potupu na vznešené

meno kresťanské. Zvláštne v hodine pokušenia rozpomeňte sa, že pri sviatosti krstu a birmovania i telo vaše bolo sv. olejom mazané a svätené, aby bolo chrámom božím; rozpomeňte sa, že pri sv. prijímaní i telo naše stáva sa príbytkom Pána Ježiša v najsv. olt. sviatosti. Rozpomeňte sa v hodine pokušenia na slova sv. Vincenta Ferrerského: „Kedykoľvek, o človeče, oddávaš sa smilstvu, vrháš obraz boží, ktorý na tebe je, do bahna“ (S. 3. Dom. 3. Pasch.). Rozpomeňte sa na slova, sv. Pavla, že niesme služebníci tela, abysme telu slúžili (Rim. 8, 12.). Ten zajiste, ktorý telu slúži a hovíe jeho žiadostiam, zanedbáva dušu svoju, a jej spasenie, a to tým viac, čím viac je otrokom telesnosti.

Druhé, čo nám dnes sv. Pavei predkladá k uvažovaniu, je: „*aby nikto neprestihál ani neoklamával v jednaní brata svojego; lebo Pán je mstiteľom toho všetkého.*“ Tak sv. Pavel nielen dáva nám výstrahu pred klamaním blížneho, ale brozí nám i prísny trestom božím. Keby sme sa toho dopúšťali proti blížnemu svojemu. Jakožeby aj Boh prísne netrestal klamanie, keď v ňom je pokrytstvo, lož a škodivosť blížnemu? To sú traja pacholci, ktorých klam vysielá proti blížnemu, a beda mu, je-li neopatrný a neobozretný! Pokrytstvo bere na seba rúcho ovčie, ale vnútri je vlkom hltavým; lož má jiné na jazyku, a jiné na mysli, škodivosť je hadom, ktorý chce poštípať blížneho buď na tele alebo na duši, buď na majetku a dobrom mene, alebo na čistote srdca a na milosti božej. Sú ľudia, ktorí neriada sa tým prikázaním božím: „Miluj blížneho svojego jako seba samého“, ale tým hriešnym príslovím: „Kto z koho, ten z toho.“ Bezbožný svet ovšem nazýva to chytrou: ale je to chytráctvom diablovým, ktorý pochlebovaním, podvodom a úkladom chce škodiť človeku. Keď teda človek, ktorý chytráctvom svojim hľadá oklamať blížneho, je podobný diablove: či i toto porovnanie nemá odstrašiť jednobokaždého od klamania blížneho svojego? Kto pri jednaní s blížnym svojim nasleduje príklad diabla, nie ale slova a skutky Pána Ježiša, jako si môže robiť nádej, že nekdý bude s Ježišom v kráľovstve jeho? Je-li zlým stromom, ktorý neprináša blížnemu dobré ovocie skutkov milosrdenstva, jako nemá byť zlým stromom ten, ktorý mu prináša ešte i zlé ovocie škody a ukrivdenia? Hľadať zisk a rozmnoženie majetku spravodlivým a poctivým spôsobom, je ovšem dovoleno: ale klamom a podvodom nie. Pri jednaní s blížnym má nás viesť tá z rozumu pochádzajúca i Pánom Ježišom schválená zásada: „*Čo chcete, aby vám ľudia činili, i vy činite jim*“ (Mat. 7, 12.). Zisk nikdy neospravedlní klam, lebo neomylné sú slova Pána Ježiša: „*Čo prospeje človeku. keby aj celý svet získal, na duši svojej ale škodu utrpel*“ (Mat. 16, 26)?

Vezmime si teda k srdcu toto dnešnie dvojaké napomenutie sv. Pavla tak, aby nikdy nevypadlo nám z mysle. Chráňme sa smilstva a nečistoty, aby duša čistá prebývala v čistom tele. Zachovajme sa k blížnemu uprimne a spravodlivo; jestli mu nepreukazujeme dobrodenie skrze skutky milosrdenstva, aspoň mu nebuďme na škodu skrze klam a podvody. Tak sa zachovajme k nemu, uby Boh nebol mstiteľom ale štedrým odplatiteľom našim v nebesiach. Amen.

Evanjelium u sv. Matúša 17, 1—9.

Pán Ježiš častokrát vystupoval na horu, aby tam v posvätnej samote trval na modlitbe a rozjímaní nad vykúpením pokolenia ľudského. Vykladači

sv. evanjelia za to majú, že tou jeho obľúbenou horou bola hora Tábor. Tu sa prihodilo i slavnostné premenenie Pána Ježiša, o ktorom vypráva nám sväté dnešnie evanjelium. I my v túto nedeľu posvätného času pôstneho utiahneme sa na tú horu Tábor, abysme uvážili slávu Pána Ježiša.

Na vrchu Tábor vidíme obraz slávy nebeskej, jaká len na tom svete zjaviť sa môže oku smrtníka. Tvár Pána Ježiša zastkvela sa jako slnko a rúcho jeho zabelalo sa jako sňah. Ukázali sa Mojžiš a Eliáš, i rozmlúvali sa s Pánom Ježišom. Zjavil sa Otec nebeský, a z oblakov prichádzal jeho hlas. Sv. Peter nad tým mímoriadnym a veľkolepým zjavom tak bol dojatý, že si žiadal ten blažený stav navždy požívať a zvolal: „*Pane, dobre je nám tu byť! Chceš-li spravme tu tri stánky: tebe jeden, Mojžišovi jeden a Eliášovi jeden.*“ Jeho nadšenie bolo tolké, že zabudol na stánky pre seba a pre spoluapoštolov svojich, Jakuba a Jána, ktorých bol vzal Pán Ježiš so sebou, aby boli svedkami oslávenia jeho na hore Tábor. — Keď len obraz tej slávy nebeskej je tak veľkolepý, jak veľkolepá bude tá skutočná sláva nebeská? Tam spravodliví stkviť sa budú jako slnko (Mat. 13, 43.), stáť budú pred trônom Bäránka Božieho oblečení v biele rúcho (Zjav. 7, 9.) a v spoločnosti nielen Mojžiša a Eliáša, ale v spoločnosti bl. P. Marie a všetkých sv. anjelov a Vyvolených božích požívať budú tú nekonečnú slasť o ktorej praví sv. Pavel: „*Ani oko nevidelo, ani ucho neslyšalo, ani v srdce človeka nevstúpilo, čo pripravil Boh tým, ktorí milujú ho*“ (I. Kor. 2, 9.). To je tá hojná odmena, ktorú Pán Ježiš tak často sľuboval svojim apoštolom a všetkým svojim nasledovníkom, dodajúc k tomu: „*Kde som ja, tam bude i služebník môj*“ (Jan 12, 26.). Nepochybujme o tom, že tá nebeská sláva očakáva i nás; lebo preto vzal so sebou na horu Tábor Petra, Jakuba a Jána, by tým dokázal, že jako týchto vzal so sebou, aby boli účastní slávy jeho premenenia, tak vezme nekdy i nás ta do tej nebeskej vlasti, abysme boli navždy svedkami jeho večného oslávenia. Či ale skutočne budeme účastní tej slávy nebeskej, to záleží nielen na milosti božej ale i na nás samých. Ten príjde do neba, ktorý kráča cestou vedúcou do neba.

Ktorou cestou máme kráčať, abysme prišli do nebeského kráľovstva k svojemu milnému Otcovi nebeskému, on sám poučuje nás. Z oblaku privoláva nám o Kristu Pánu: „*Tento je Syn môj milý, v ktorom sa mi dobre zaľúbilo! Jeho poslúchajte!*“ Krátke to ale dokonalé pravidlo, ktorého sa pridržať máme. Chceme-li sa nekdy dostať do slávy nebeskej, musíme poslúchať nebeského Učiteľa svojeho, Pána Ježiša Krista, vo všetkom, čo nás učil a čo nám prikázal; veriť musíme, čo nás učil, a činiť musíme, čo nám činiť prikázal. Hlavnou podmienkou nášeho večného spasenia je viera; lebo praví sv. Pavel: „*Bez viery nemožno je ľúbiť sa Bohu*“ (Žid. 11, 6.). Sám Pán Ježiš o tom pravil k Nikodemovi: „*Tak Boh miloval svet, že svojego jednorodzeného Syna dal, aby každý, kto veriť bude v neho, nezahynul, ale mal život večný*“ (Ján 3, 16.). Na tom teda musíme byť, abysme sa s učením Pána Ježiša vždy viac a viac obznamovali; lebo bez toho nemohlibysme vedieť, čo Pán Ježiš učil. Ach, jak vo veľkom omyle sú teda tí, ktorí slovo božie neslyšia a knihy o učení Pána Ježiša nečítajú: jakože bez tohoto a tam toho poslúchajú Pána Ježiša, aby sa dovedeli, čo učí? Viera naša ale musí byť i skutočnou vierou, abysme všetko,

každý článok viery, a to bez opovážlivého posudzovania a pochybovania za pravdu nepochybnú prijali, a to len preto, že to a tak Pán Ježiš učí nás. Ano učí nás i skrze sv. apoštolov, ktorí nám učenie jeho vo sv. písme naznačili, i skrze jejich nástupcov, kňazov to nového zákona, ktorí k tomu posväcení, splnomocnení a poslaní sú, aby plnili to jeho poslednie prikázanie: „*Idúce do veškerého sveta, hlásajte evanjelium každému stvoreniu. Kto uverí a pokrstený bude, spasený bude*“ (Mar. 16, 16.). — Druhá podmienka toho, abysme sa dostali do nebeského kráľovstva, je, poslúchať Syna Božieho i v tom, čo nám prikazuje. Zajiste bolibysme bludármi a protivníkmi Pána Ježiša, keby sme sa toho držali, že viera sama spasí človeka; lebo Pán Ježiš to, čo povedal nekdy mláďencovi, praví i nám: „*Chceš-li do života (večného) vojsť, zachovávaj prikázania*“ (Mat. 19, 17.). I, keď posielal apoštolov do celého sveta, pravil: „*Učte všetkie národy, krstiacie jich (a) učiacie jich zachovávať všetko, čokoľvek prikázal som vám*“ (Mat. 28, 19 a 20.). Sú to slova rozumnému človeku docela zreteľné, že máme prijať krst a jiné sv. sviatosti, a zachovávať prikázania božie. Z tej príčiny sv. Pavel pokladá za nepravých kresťanov, ktorí „*vyznávajú, že poznajú Boha, skutkami ale zapierajú*“ (Tit. 1, 16.). Pán Ježiš zajiste praví nielen to, že neprišiel zrušiť Mojžiša a prorokov (Mat. 5, 17.), ale tiež milovanie Boha nado všetko, bližneho ale jako seba samého vyhlasuje za prvé a najväčšie prikázanie (Mat. 22, 38.).

Častokrát teda, buď sa nám dobre vede alebo zle, pohliadnime na nebe, kde je naša opravdivá večná vlasť. Keď sa nám dobre vede, hľadme na nebe, abysme naň nezabudli; keď sa nám zle vede, pohliadnime na nebe, abysme sa v zármutku potešili. Pri tom poslúchajme Pána Ježiša i v tom, čo učil, i v tom, čo nám zachovávať prikázal, abysme tak za svetlom viery a po ceste prikázani jeho za ním kráčali a po tomto putovaní zemskom k nemu sa dostali. Amen.

13. Na pondelok po druhej nedeli pôstnej.

Čítanie z Daniela proroka k. 9. v. 15—19.

Dnešnie čítanie obsahuje v sebe časť modlitby, ktorú konal prorok Daniel v Babylone, aby sa Boh smiloval nad ľudom svojim israelským, vysvobodil ho zo zajatia babylonského a uviedol ho opäť nazpak do vlasti svojej, kdeby sa mu zas, jako predtým, klaňal v Jerusaleme. Je to opravdivý vzor modlitby človeka skrúšeného, svoju hriešnosť a nehodnosť uznávajúceho, svoju dôveru vo všemohúcnosť a milosrdenstvo božie skladajúceho. Cirkev sv. túto vzornú modlitbu zajiste preto nám predkladá, aby sme sa z nej naučili, jaká má byť modlitba naša v tomto svätopôstňom čase, zvláštne ale v dobe krízov a trápení, aby bola Bohu príjemná a nám spasiteľná.

Pozorujeme-li na modlitbu proroka Daniela, poznávame v nej

a) pevnú vieru vo všemohúcnosť božiu, lebo slyšíme ho volať: „*Pane Bože náš, ktorý si vyviedol ľud svoj zo zeme egyptskej rukou silnou a spôsobil sebe meno, tak jako za dňa (za času) tohoto,*“ keď si mňa zázračným spôsobom vysvobodil z jamy lvov a tým pred pohanskými národami oslávil meno svoje (Dan. 6.). Podobne i modlitba naša má byť spojená s pevnou vierou vo všemohúcnosť božiu a s tým vnútorným presvedčením, že v moci božej je vyslyšať

a splniť prosbu našu, uzná-li ju Boh za prospešnú spaseniu našemu. Takému modleniu vyučuje nás i sv. Jakub, keď píše: „*Jestli kto z vás potrebuje múdrosť, žiadaj ju od Boha, žiadaj ale s dôvernosťou, nič nepochybujúc*“ (Jak. 1, 5 a 6.), že Boh ju dať môže a chce. S takou pevnou vierou prosil pohanský stotník Pána Ježiša, aby uzdravil jeho služobníka, šlakom porazeného, keď vyznal všemohúcnosť jeho reknúc: „*Len rečni slovo, a uzdravený bude* (ačkoľvek neprítomný) *služobník môj.*“ Preto Pán Ježiš nielen pochválil vieru jeho, ale i vyslyšal prosbu jeho (Mat. 8, 5—10.).

b) Modlitba proroka Daniela spojená je so skrúšeným vyznaním hriechnosti národa a s uznaním spravodlivého trestu božieho. „*Zhrešili sme — tak praví — nepravosť sme činili, Pane, proti všetkej spravodlivosti tvojej; pre hriechy naše a pre nepravosť otcov našich Jerusalema a ľud tvôj v pohanení je u všetkých (pohanov) okolo nás.*“ Podobne sa modlil i ten publikán v chráme, ktorý povedomí svojej hriechnosti, neopovážal sa ani oči pozdvihnúť k nebu, ale skrúšene bijúc sa v prsá z hĺbky kajúceho srdca, vzdychal: „*Bože, buď milostivý mne hriešnemu*“ (Luk. 18, 13.)! Tak skrúšená a s lútosťou nad hriechami spojená má byť i modlitba naša. Vyslyšanie takej modlitby očakával i kráľ Dávid, riekajúc k Pánu Bohu: „*Srdce skrúšené a ponížené, Bože, neohrdneš*“ (Žalm 50, 19.). Jako sme skrze rozpustilosť a pýchu tvár božiu od seba odvrátili: tak zas skrze skrúšenosť a poníženosť srdca musíme milostivú tvár božiu k sebe obrátiť.

c) Prorok Daniel neprosí Boha len o to, aby vysvobodil ujarmený ľud israelský zo zajatia a uviedol ho nazpak do vlasti jeho, ale prosí hlavne za obnovenie Jerusalema a chrámu jerusalemského, aby sa tam opäť konaly sv. obeti a rozliehaly žalmy v pobožných chválospevoch. „*Odvrát sa, prosím, — tak volá Daniel — hnev tvôj a prchivosť tvoja od mesta tvojeho Jerusalema a od hory svätej tvojej. Vyslyš, Bože náš, modlitbu služobníka svojeho a prosby jeho, a ukáž tvár svoju nad svätinou svojou, ktorá zpusťosená je pre teba samého. Nakloň, Bože môj, ucho svoje a slyš; otvor oči svoje a vidz zpusťosenie naše i mesto, nad ktorým vzývano je meno tvoje.*“ Tak hľa, hlavne prosí o to, čo je ku cti a chvále božej a k dušniemu spaseniu ľudu israelskému! I naša modlitba má byť takovou, abysme nielen prosili Boha o zdravie, úrodu, zdar a o časné veci, ale hlavne o to, čo je ku cti a chvále božej a k našemu dušniemu spaseniu. I pri modlitbe máme sa riadiť dľa slov Pána Ježiša: „*Hľadajte najprv kráľovstvo božie, a toto všetko (čo je časné) bude vám pridano.*“ V „Otčenáši“ je sedem prosieb, ale medzi týmito je len jedna: „*Chlieb náš vesdejší daj nám dnes,*“ ktorá sa vsťahuje na časné veci, abysme i z toho poznali, že časné veci nie sú hlavným predmetom modlitby kresťana.

d) Prorok Daniel neklade nádej na vyslyšanie modlitby na zásluhu svoju a ľudu, ale na milosrdenstvo božie, reknúc: „*Nie pre spravodlnosť našu prestierame prosby pred tvár tvoju, pre mnohé milosrdenstvo tvoje.*“ Tak i my z jednej strany nečinnme si nejakú jistotu, že Boh vyslyší prosbu našu pre spravodlnosť našu, z druhej strany nereptajme proti Bohu pre nevyslyšanie prosby našej, ačkoľvek sa za spravodlivých a hodných vyslyšania považujeme. Modlime sa a prosme, ale rozhodnutie nad vyslyšaním alebo nevyslyšaním ponechajme na múdrosť a dobrotu božiu; lebo tak chce Pán Ježiš, keď do „otčenáša“

položil tie slova: „*Bud' vôľa tvoja*“ a na hore olivovej modlil sa k svojmu Otcu nebeskému: „*Nech odojde tento kalich odo mňa: avšak nie moja staň sa vôľa, ale tvoja.*“

Modlievajme sa teda, ale modlievajme sa dľa príkladu proroka Daniela s pevnou vierou, so skrúšeným a kajúcim srdcom; modlievajme sa hlavne o veci božie a nebeské, oddávajúce sa do vôle božej. Taká modlitba bude Bohu milá a nám spasiteľná. Amen.

Evanjelium u sv. Jána k. 8. v. 21—29.

Ponevác kráľovstvo Pána Ježiša nebolo z tohoto sveta (Ján 18, 36.), preto ani učeníkom svojim nesľuboval žiadnej mzdy a odplaty na tom svete. Na svete tomto predpovedal im trápenie a prenasledovanie, na druhom svete pokoj a blaženosť večnú. „*Nermúť sa srdce vaše,*“ pravil im. „*V dome Otca mojeho (nebeského) je mnoho príbytkov. Idem, abyh vám pripravil miesto; ale keď odídem a pripravím vám miesto, zas príjdem a vezmem vás k sebe samému, abyste, kde som ja, i vy boli*“ (Ján 14, 1—3.). Pohľad na nebe a rozpomienka na odplatu večnú mala apoštolov povzbudzovať k pracovitosti, posilňovať v trápení a tešiť v zármutku. Čožeby aj človek bol bez nádeje na večný život a na nebeské radovanie? Toto musíme mať pred očima, keď chceme porozumeť dnešiemu sv. evanjelium.

a) Významné sú to slova, ktoré pravil Pán Ježiš k zatvrdlivým židom, reknúc: „*Ja idem (k tomu, ktorý mňa poslal), a budete ma hľadať, (a nenaľznete mňa), a zomrete v hriechu svojom*“ (Ján 7, 34.; 8, 21.). Tak predpovedal Pán Ježiš svoje nanebestúpenie, spolu i to, že tí, ktorí tak nevďačne a zlomyseľne chovajú sa k nemu, uznajú svoju nešťastnú neveru síce, ale pozde; neobdržia milosť božiu, ponevác ju od seba odvrhujú a jej nehodnými sa činia; zomrú v hriechoch svojich a nebudú mať účasť v kráľovstve božom, kam Pán Ježiš po dokonanom vykúpení sa navráti. Darmo pravil k zátvrdlivcom: „*Priehádza noc, v ktorej nikto nebude môcť pracovať*“ (Ján 9, 4.). Darmo jich napomínal, aby sa obrátili, dokial je ešte čas k smilovaniu; lebo keď vyplnia mieru hriechov a nepravostí svojich, prestane milosrdenstvo, a nastúpi prísnosť spravodlivosti božej. Podobná hrozba týče sa tiež každého nekajúceho a zatvrdlivého hriešnika. Čaká Boh na neho s milosrdenstvom svojim, ale len do jistej miery hriechov a času; prekročí-li hriešnik tú mieru, odvráti sa Boh od takého duševne hluchého a zátvrdlivého hriešnika. Je to s nekajúcim zátvrdlivcom jako s nemocným. Keď nemocný opovrhá a nenávidí lekára, jeho radu neprijíma a jeho lieky od seba odmrštuje: čo jiného zaslúži, nežli aby i lekár konečne odvrátil sa od neho a zanechal ho smutnému osudu?

b) O, jak poľutovania hodný je nekajúci hriešnik, o ktorom tiež platia tie žalostné slova Pána Ježiša: „*Zomrete v hriechu svojom!*“ Keď vykročí z tejto časnosti, kamže sa dostane? Pán Ježiš pravil k zátvrdlivým židom: „*Kam ja idem, vy (ta) nemôžete prísť.*“ Pán Ježiš po svojom zázračnom zmrtvýchvstaní vstúpil na nebesa; ta mali sa dostať i židia, keby boli uverili v Pána Ježiša: pri svojej nevere a zátvrdlivosti však stali sa nehodnými toho, aby sa dostali ta, kde je Pán Ježiš v nebeskej sláve. To jisté platí o každom nekajúcom zátvrdlivom hriešnikovi. Je i on povolaný, ale nebude vyvolený. Skrže sv. krst

stal sa síce dieťkom božím a dostal právo i nádej k dedictvu kráľovstva nebeského: keď ale skrze neveru svoju zrušil svoj slavnostný krstný sľub, keď skrze hriechy poškrvrnil na duši svojej rúcho milosti božej, keď opovrhal vnuknutia božie, nechcel ani slyšať o pokaní, odmršťoval od seba milosrdenstvo božie a konečne v nekajúcnosti zomre, má sa dostať do kráľovstva nebeského?

c) Bohužial! tá výstraha Pána Ježiša, že keď židia vo svojej nevere a vo svojich hriechoch nedostanú sa ta k Otcovi nebeskému, kam Ježiš po svojom zmŕtvýchvstaní sa navráti, nesklonila jejich tvrdé šije. Miesto toho, aby boli vstúpili do seba, ešte urážlive a zlomyseľne blúznili, reknúce: „Zdálíž sa sám zabije, že praví: Kam ja idem, vy nemôžete prísť?“ Pána Ježiša, toho najsvätejšieho a Otca nebeského nekonečne milujúceho opováža sa porovnať s bohaprázdny zúfalcom, ktorý si násilne odoberá život! Tak ďaleko jich priviedla zátvrdlosť a zášť, že sa opovážili i to najpotupnejšie slovo vrhnúť po Kristu Pánu. Tak ďaleko od Pána Boha odpadáva a do nekajúcnosti upadáva i hriešnik zátvrdlivý. Miesto toho, aby u Pána Boha hľadal milosrdenstvo, zátvrdlivý hriešnik ešte i rúhavým jazykom opováži si zľahčovať ho, urážať a potupovať. Jako ten od hory odtrhnutý kameň čím hlbšie padá, tým väčším hromotom rúca sa do prepasti: tak i nekajúci zátvrdlivec.

d) Nebolby býval div, keby bol Pán Ježiš na tak urážlivé slovo trpelivosť ztratil a spravodlivým hnevom sa rozpálil: a hľa, i na to ukázal sa byť tichým a v srdci poníženým (Mat. 11, 29.)! S miernosťou obdivu hodnou odvetil im len to: „*Vy z dola ste, ja z hora som. Vy ste z tohoto sveta, ja niesom z tohoto sveta: preto som riekol vám, že (nemôžete prísť, kam ja idem, ale) zomrete v hriechoch svojich; lebo nebudete-li veriť, čo ja som, zomrete v hriechu svojom.*“ Čo znamenajú tieto slova Pána Ježiša? Zajiste nie jiné, nežli to, keď pravil k Nikodemovi: „*Tak Boh miloval svet, že poslal svojeho Syna jednorodeného, aby ten, kto uverí v neho, nezahynul, ale mal život večný*“ (Ján 3, 16.). Kto tedy neuverí v Pána Ježiša čo Messiáša a Syna Božieho, ten nebude mať život večný a neprijde ta, kde je Pán Ježiš v nebeskom kráľovstve svojom. Darmoby sa boli zatvrdiví židia vyhovárali, darmoby sa i všelijakí neverci vyhovárali, že Pán Ježiš zrejme nepredstavil sa čo Messiáša a Syna Božieho; lebo na otázku jejich: „*Kto si ty?*“ zreteľne jim odpovedal, že je „*Počiatok*“ všetkých vecí, že „*skrze ňoho všetky veci učinené sú, a bez neho nič nenie učineno*“ (Ján 1, 3.).

e) Že z učenia a zázrakov nepoznali Pána Ježiša, vina bola len na jejich zatvrdivosti. Preto pravil: „*Mnoho mám o vás mlúviť a súdiť,*“ že neprijimate učenie moje, ktoré som priniesol na svet z lóna svojeho Otca nebeského, ktorý mňa poslal; lebo „*ktorý mňa poslal, pravdomluvný je, a ja, čo som slyšal od neho, to mlúvim na svete:*“ preto „*kto zapovrhne mňa, zapovrhne i Otca mojeho nebeského, ktorý mňa poslal*“ (Luk. 10, 16.). Oni ovšem „neporozumeli, že (Pán Ježiš) Boha pravil byť Otcom svojim,“ ponevác predsudkom zaslepení a od zášti zatvrdení očakávali Messiáša len takého, ktorýby svojou časnou mocou povýšil vládu Izraela nad všetkie sveta národy; nevšmali si prorokov, ktorí hlásali, že sám Boh príjde a spasí jich (Is. 35, 4.), že Messiáš bude Boh s nami (Is. 7, 14.) a knieža pokoja (Is. 9, 6.); že príjde založiť kráľovstvo pravdy a zadosťučiniť spravodlivosti božej. Oni nechceli ho uznať za Messiáša

a tým menej za Syna Božieho, aby mali život večný. Oni očakávali od Messiaša kráľovstvo zemské, nie ale kráľovstvo nebeské. Im podobní sú všetci neverci, ktorí hľadajú len na pozemské veci, nie ale i na večné nebeské.

f) Poznal Ježiš i jejich neveru i príčinu jejich nevery, a predca v duchu prorockom predpovedal, že práve i to jeho najväčšie poníženie a potupenie, ktoré podstúpi na dreve kríža, nezlahčí jeho dôstojnosť, ale vyvýši. Preto riekol im: „Keď povýšite Syna človeka (na dreve kríža), vtedy poznáte, že ja som (Messiáš a Syn Boží), a že sám od seba nič nečiním, ale ty veci, jako mňa naučil Otec (nebeský), mluvim.“ Potom poznáte, že ten, „ktorý mňa poslal, so mnou je a neopustil mňa samého;“ a to preto, pretože „ja, čo ľúbeho je jemu, činím vždycky.“ Splnilo sa to. Sv. kríž, ktorý mal zničiť meno a pamiatku Pána Ježiša, stal sa práve tým najslavnejším pomníkom, ktorý hlása a hlásať bude svetu, že Ježiš Kristus práve na kríži, čo Messiáš opravdivý, čo človek a Boh spolu priniesol tu najväčšiu obeť nekonečnej ceny za nás, abysme skrze jeho smrť mali život večný a mohli prísť ta, kde je on v nebeskej sláve svojej. Amen.

14. Na utorok po druhej nedeli pôstnej.

Čítanie z III. Knihy kráľovskej k. 17. v. 8—16.

Častokrát sa stáva, že Boh vo svojej nevyspytateľnej múdrosti dopúšťa na ľudí neúrodu, drahotu, hlad a jiné rozličné trápenia. Nečiní to vždycky tým cieľom, aby trestal hriechy naše, ale aby ľudia poznali, že bez jeho vôle nie je požehnanie, a že v jeho moci je prispieť nám k pomoci ešte i vtedy, keď sme blízko zúfania. Príklad takej a tak mocnej prozreteľnosti božej predkladá nám dnešnie čítanie.

Keď za dlhého sucha hrozilo nebezpečenstvo i samému prorokovi Eliášovi, že hladom a smädom zahyne, podivným spôsobom postaral sa Boh o jeho zachovanie pri živote. Tak pravil k nemu na púšti: „Vstaň a idz do Sarefty Sidonskej a pobuď tam; lebo som tam prikázal žene ovdovelej, aby ta živila.“ Slúži nám to na príklad z jednej strany, že Boh vo svojej nevyspytateľnej múdrosti i na spravodlivých dopúšťa dočasné trápenie; z druhej strany ale, že jich docela neopúšťa, poskytujúc im rozličné duchovné útechy a konečne odstraňujúc od nich i samé trápenie. I vtedy teda, keď sa cítime byť spravodlivými, nezúfajme a nereptajme vo svojom trápení proti Bohu; lebo nevieme, prečo Boh vo svojej nevyspytateľnej múdrosti postavil nás pod kríž. Tíšme a tešme sa tou nádejou, že Boh, keď to bude prospešné našemu dušnému spaseniu, odojme od nás ten trpký kalich trápenia.

Prorok Eliáš, jaknáhle slyšal to slovo Pánovo, nemeškal, ale „vstal a šiel do Sarefty.“ Je to dôkaz pevnej jeho viery v Boha a vo všemohúcnosť jeho. Čo podobne i nám v trápení má byť mocnou podporou? Zajiste živá viera a pevná dôvera, že Boh je, ktorý vo svojej nevyspytateľnej múdrosti dopúšťa na nás trápenie, ale neopúšťa nás. Nikdy v jakomkoľvek trápení neopovažujme sa z úst vypustiť to rúhavé slovo: „Boh na mňa zapomenul,“ lebo takým bezbožným slovom nielen urazilibysme Boha, ale ešte i viac odvrátilibysme otcovskú tvár jeho od seba. My radšie, pamätajúce na slova Pána Ježiša, že bez dopuštenia božieho ani vlas nepadne z hlavy našej (Luk. 21, 18.), obživujme v sebe

vieru v riadenie božie a poddávajme sa vôli jeho, riekajúce: „Pane, staň sa vôľa tvoja!“ Takto povzbudíme sa k potrebnej nám trpezlivosti a učiníme trápenie svoje záslužným pred Bohom všemohúcim.

Jako Boh predpovedal prorokovi Eliášovi, tak sa i stalo. Chudobná žena Sareftská, ktorú Boh vyvolil, aby potešila a občerstvila Eliáša, nielen že občerstvila vodou žízňového, ale i posilnila ho chlebom. Tento skutok milosrdenstva tým je skvelejší, že dala prorokovi i ten posledný kus chleba, ktorý mal ju i jej dieťa ešte pri nejakom živote zachovať. Kéžbysme pamätovali na tento výtečný príklad lásky k blížnemu! Kéžbysme i my aspoň z toho, čo máme vo väčšej miere, žízňových napájali a lačných krmili, nahých zaodievali a jakýmkoľvek núdzným milosrdenstvo preukazovali, pamätujúce na slova Pána Ježiša, že neztratíme u Boha hojnú odplatu za to, čo sme dobrého preukázali blížnemu svojemu (Mat. 10, 42.)!

Ovšem máme činiť dobré blížnym svojim len z lásky k Bohu a pre večnú odplatu: však ale dnešnie čítanie poučuje nás o tom, že Boh všemohúci už i na tomto svete dáva hojnú odplatu tým, ktorí sú milosrdní k blížnym svojim. Jako jej predpovedal prorok Eliáš, že jej „*nebude múky v nádobe ani oleja v lahvici až do dňa, keď dá Pán dážďa na zem,*“ tak sa i stalo. Nielen že skrze zázračné rozmnoženie múky a oleja nasýteny bol i Eliáš i žena Sareftská i celý jej dom, ale — jako končí dnešnie čítanie — „*od toho dňa neubývalo múky v nádobe ani oleja nebolo menej v lahvici dľa slova Pánovoho, ktoré bol mlúvil skrze Eliáša.*“ Je pravda, že tak patrným zázrakom nie vždycky odmeňuje Boh skutky milosrdenstva láskavým dobrodincom, ale nám neviditeľným spôsobom. Jak často sa stáva, že Boh netušene a neočakávane udeľuje nám dobrodenia svoje buď na tele alebo na duši, buď na poli alebo v remese, buď v obchode alebo výdelku! Jak často sa stáva, že skúpemu ubýva, dobročinnému ale pribýva na požehnaní božom! Zajiste nemôžu nás klamať slova Pána Ježiša: „*Blahoslavení milosrdní, lebo oni milosrdenstva dojdú*“ (Mat. 5, 7.).

Zaštepme si tento výklad dnešnieho čítania hlboko do srdca svojeho zvláštne v tento svätopôstni čas. V trápení budme trpezliví a oddaní do vôle božej. Obetujme Bohu trápenie svoje za hriechy svoje, keď sa cítime byť hriešnymi. Obetujme trápenia svoje Bohu k rozmnoženiu zásluh svojich k odplate večnej, cítime-li sa byť spravodlivými. Nikdy nereptajme, nikdy nezúfajme! Sme-li ale v prajnejších okolnostach života, pamätajme na dobročinnosť a skutky milosrdenstva. Čím bude štedrosť naša s našim sebazaprením spojenejšia a čím bude výdatnejšia, tým hojnejšie bude i požehnanie božie na nás. „Ten nebude mať zlé dni, ktorý pripravoval dobré dni chudobným“ — praví sv. Chrisolog (Ser. 4.). Sv. Hieroným ale píše: „Nikdy som neslýchal, žeby kto bol zomrel smrťou zlou, ktorý konal skutky milosrdenstva; on má mnoho prímluvcov u Boha, a nenie možné, aby neboli vyslyšaní (Epist. J. ad Nep.). Amen.“

Evanjelium u sv. Matúša k. 23. v. 1—12.

Keď slyšíme zvon, ktorý nás povoláva do chrámu božieho, neskúmame, či je uliaty z drahej zvonoviny alebo len zo železa. My si všímame jeho hlasu, a nie jeho ceny a podoby, a na jeho hlas uberáme sa do chrámu. Tomu zvonu podobní sú tí, kňazi a levíti, ktorí nám ohlašujú zákon boží. Jako praví bl. Tomáš

Kempenský, nemáme pri tom hľadať na to: kto?, ale na to: čo nám ohlašuje. To jisté praví Pán Ježiš v dnešnom sv. evanjeliume, reknúc: „*Na stolici Mojžišovej posadili sa zákonníci a farisejskí: preto všetko, čokoľvekby rieklí vám, zachovávajúte a činite, ale dľa skutkov jejich nečinite;*“ jakoby riekol: Hľadte na zákon a prorokov, ktorých vám ohlašujú, nie ale na jejich život, ktorým vás pohoršujú. Je to ovšem smutná vec, že sa Pán Ježiš tak vysloviť musel o tých, ktorí nielen mali ukazovať cestu ľudu slovom, ale i predchádzať ho dobrým príkladom: že však Pán Ježiš mal k tomu vystríhaniu príčinu, dovieme sa z dnešnieho sv. evanjelia.

a) Prečo mali ľudia riadiť sa dľa slov, nie ale dľa skutkov svojich učiteľov, Pán Ježiš za prvú príčinu uvádza to: že „*hovoria, ale nečinia;*“ oznamujú zákon boží, ale neplnia; oznamujú zákon boží čo námestníci boží, ale jednajú proti nemu čo hriešnici a protivníci boží. Podobní sú lekárovi, ktorý zná jiným dať radu a predpísať užitočné lieky, sami ale v podobnom páde takú radu nenasledujú a takých liekov neužívajú; jiných lieča, sami ale hynú. Bohužial! platí to tiež o našom veku a prináša mnoho zlého. Predstavení naši mnohí tiež „*sväzujú ťažké a nesnesiteľné bremena, a vkladajú na ramená ľudské: ale (ani) prstom svojim nechcú nimi pohnúť;*“ predpisujú povinnosti, sami ale jich neplnia. „*Toto — dľa sv. Hieronyma — znie proti všetkým tým predstaveným; ktorí prikazujú ťažké veci, a nečinia ani ty menšie veci*“ (L. IV. Com. in 23. c. Math.). Je to chyba veľká predstavených, lebo viac by napomohli poslušnosť k zákonu božiemu, keby slova svoje podporovali príkladom svojim. Poddaní zajiste viac sa riada príkladom, nežli slovom, tak že prišlo i v príslovie: „*Slova pohnú, príklady tiahnu.*“ Tí predstavení len z polovice plnia povolanie svoje, ktorí napomínajú k dobrému len slovom, nepovzbudzujú k dobrému ale i príkladom; ano stáva sa, že zlým príkladom svojim búrajú, čo dobrým slovom nastavali. Zajiste chcú-li predstavení, rodičia a hospodári mať v krajine, obci a dome statočných poddaných, bohobojných občanov, dobré dietky a čnostných služobných, nenie dosť, aby k tomu leu napomínali svojich; lebo viac učinia jedným príkladom nežli sto slovami.

b) Prečo nemal ľud nasledovať zákonníkov a farisejských v skutkoch, za druhú príčinu uvádza Pán Ježiš to: že „*všetky svoje skutky činia (len preto), aby boli videní (a chválení) od ľudí;*“ jestli čo dobrého aj učinia, nehľadajú pri tom, aby sa ľúbili Bohu a rozmnožovali česť a chválu božiu, ale hľadajú len zaľubiť sa ľuďom a získať si marnú chválu ľudskú. Tým spôsobom teda pohoršujú ľud a vedú ho tiež len k tomu, aby podobne hľadal sa ľubiť ľuďom, hľadal marnú chválu ľudskú a pri tom nedbal na Boha a na jeho česť a chválu. Jakú už cenu budú mať také skutky pred Bohom, jakú budú mať odplatu u Boha? I Ježiš Kristus pravil: „*Tak svieť svetlo vaše pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky,*“ ale doložil „*aby oslavovali Otca vašeho, ktorý je v nebesiach.*“ Týče sa to i nás; lebo praví sv. Hieronym: „*Kto teda preto čini niečo, aby len videný (a chválený) bol od ľudí, je zákonník a farisej.*“

c) V čom záleží ten pokrytý chválolov farisejských, udáva to Pán Ježiš, keď praví: „*Rozširujú totiž svoje nápisy, a veľké činia svoje podolky.*“ Vysvetluje nám to sv. Hieronym takto: Keď Pán (Boh) dal prikázania (starého) zákona, na koniec dodal: „*Zaviazal jich v ruku svoju, a budú nepohybné pred*

očima tvojíma“. A tohoto smysel je: Prikázania moje nech sú v ruke tvojej, aby boly skutkom plnené; nech sú pred očima tvojíma, abys dňom a nocou rozjímal ich. Farisejskí, zle si to vykladajúc, písali na blanky desaťero Mojžišove, t. j. desať slov zákona; a poskladali jich a priviazali jich na čelo, učiniač jakoby venec kolom hlavy, aby sa jim vždycky pred očima pohybovaly. Podobne činili s podolkami čili lemovačkami rúcha svojeho. Mojžiš totižto prikázal židom, aby na okraji plášťov svojich udelali lemovačky (trepenia), prišijúce jich tkaniciami modrými (V. Moj. 15, 38—40.). Ta modrá barva mala jich rozpamätúvať na modré rúcho najvyššieho kňaza a spolu na to, že sú kráľovstvom kňazským a národom božím. Farisejskí teda nosili väčšie lemovačky a strapce, nežli jiní, aby sa i tým chvastali, že viac zachovávajú zákon, nežli jiní. I v tomto brali slova dľa litery, nie ale dľa smyslu, zakladajúc si na také vonkajšie malichernosti, nie ale na skutočné plnenie prikázaní božích. Im asi podobný bolby ten kresťan, ktorýby ku pr. nepracoval v nedeľu, aleby nešiel do chrámu božieho; ktorýby v deň pôstni zdržal sa od mäsitého pokrmu, aleby sa opil; na ruke by nosil ruženec, aleby sa ho nemodlil; bolby členom ruženca ale i bratom z mokrej štvrti . . ., slovom o menšie veci by sa staral, väčšie a významnejšie zanedbal.

d) S tým svojim pokrytstvom a pobožnostkárstvom zovnútorým ale farisejskí spojovali pýchu a tísli sa všade do popredia; jako o nich praví Kristus Pán: „*Milujú prednie miesta pri večerách a prvé stolice v školách a pozdravovanie na trhu; a (chcú), aby boli nazývaní rabbi,*“ t. j. veľký učiteľ. O nich teda dobre platily slova Pána Ježiša, že sú podobní obieleným hrobom, ktoré zvonku sú pekné, vňútri ale plné hniloby a porušenia (Mat. 23, 27.). Docela jiného ducha odporúčal svojim Pán Ježiš, keď pravil: „*Nechcíte byť nazývaní rabbi, lebo jeden je učiteľ váš (Kristus), vy ale všetci ste (vospolok) bratmi. A otca nenazývajte sebe na zemi; lebo jeden je Otec váš, ktorý je v nebesiach. Ani sa nenazývajte majstrami; lebo jeden je majster váš, Kristus*“. Chcel Pán Ježiš, aby mena učiteľov, otcov a majstrov neužívali s pýchou a s vyvyšovaním sa jeden nad druhého, dokladajúc: „*Kto z vás väčším je, bude vám služobníkom*“. Chcel Pán Ježiš, aby za jeho príkladom kráčali v pokore a poníženosti, predpovedajúc: „*Kto sa sám povýši, bude ponížený; a kto sa poníži, bude povýšený*“. Zajiste pýcha predchádza len pád, a to pád keď nie časný, tak nepochybne pád večný; lebo praví sv. písmo: „*Boh protiví sa pyšným, ale poníženým udeľuje milosť*“ (I. Pet. 5, 5.). Je-li pyšný a nadutý človek odporný a nesnesiteľný rozumným ľuďom: jako má byť milý Pánu Bohu?

Tak teda ďaleko buď od nás, abysme jednali jako zákonníci a farisejskí; nedávajme ani slovom ani skutkom pohoršenie, ktorýmby sme zľahčili a zkazili svedomie blížnych svojich; nehľadajme marnú ľudskú chválu skrze vonkajšie pokryté pretvarovanie sa, lebo na tom má nám záležať, abysme sa ľúbili Bohu; nehľadajme vyvyšovanie na zemi, ale na tom buďme, abysme skrze opravdivú vňútornú pokoru a poníženosť hodnými sa stali, by nás Pán Boh milosťou svojou obdaril ráčil na zemi, potom ale spasením večným na nebi. Amen.

15. Na stredu po druhej nedeli pôstnej.

Čítanie z knihy Esther k. 13. v. 8—17.

Na dvore kráľa Asvera bol pyšný prvý minister Aman a pobožný žid menom Mardochej, proti ktorému mal veľkú nenávisť Aman. Ponevác Mardochej nechcel sa klaňať pyšnému Amanovi a zradil kráľovi dvoch komorníkov jeho, ktorí v usrozmnení s Amanom chceli zabiť kráľa, zaprisahal sa Aman, že sa pomstí na Mardochejovi a ostatných židoch, ktorí boli roztratení po države perskej. Osočením židov ta to privedol, že kráľ vydal tajný rozkaz, aby všetci židia po države perskej v jeden a ten istý deň boli zavraždení. Pred toľkou pohromou, ktorá hrozila židom, kam sa mali utiekať, nežli k Bohu, aby ráčil sa smilovať nad nimi a vzdialil od nich záhubu? Preto shromadil sa ľud ku kajúcej modlitbe na všetkých stranách, a modlil sa k Bohu zvláštne pobožný Mardochej. Modlitbu jeho podáva dnešnie čítanie.

Základom modlitby je živá viera v Boha a vo všemohúcnosť jeho. Na ten základ položená je i modlitba Mardocheja, keď sa takto modlil: „*Pane, Pane Kráľu všemohúci! v moci tvojej zajiste všetky veci položené sú, a nenie, ktoby mohol odolať vôli tvojej, kebys uložil, aby vysvobodený bol Israel. Ty si učinil nebe i zem a (všetko), čokoľvek zaviera sa okrškom nebeským; a pánom si všetkých vecí*“. Tak i modlitba naša má byť založená na živú vieru v Boha, lebo praví sv. Pavel: „*Bez viery nemožno je ľúbiť sa Bohu; lebo, kto k Bohu pristupuje, veriť má, že je (Boh), a že tým, ktorí hľadajú ho, odplatiteľom je*“ (Žid. 11, 6.). Prv zajiste, nežli sa modliť počneme, máme si spomenúť na Boha, na jeho všadeprítomnosť, abysme pamätali i pri modlitbe na jeho prítomnosť; spomenúť si máme na jeho všemohúcnosť a nekonečnú dobrotu, abysme sa modlili s tou detinnou dôverou, že môže a chce vyslyšať prosbu našu, bude-li ona nám spasiteľná.

Ďalej v modlitbe svojej úprimne vyznáva, že len s dobrým úmyslom nechcel sa klaňať Amanovi, a praví: „*Ty všetky veci znáš, a (preto) vieš, že nie z pýchy ani z potupy alebo z nejakej ctižiadosti učinil som to, že som sa neklaňal pyšnému Amanovi; lebo pre zachovanie Israela rád bych bol hotový i šlapaje jeho nôh ľúbať: ale bál som sa, abych česť Boha živého nepreniesol na človeka a neklaňal sa nikomu, krem Bohu svojemu*“. Jak nežné svedomie mlúvi z každého riadku tohoto vyznania Mardochejového! Láska k Bohu a láska k národu privedla ho do rozpaku: čo učiniť? Z lásky k národu hotový bol zaprieť seba a klaňať sa Amanovi, aby ukrotil jeho nenávisť proti židovskému národu: ale mal na pamäti zákon boží: „*Pánu Bohu svojemu klaňať a jemu samému slúžiť budeš*“ (Mat. 4, 10.). V rozpaku tom neváhal sa rozhodnúť na stranu božiu, dajúc patričnú prednosť Stvoriteľovi pred stvorením. Kéžbysme i my tak jednali a vo všetkom našom jednaní dávali prednosť Bohu! Dľa slov Pána Ježiša nemôžeme dvom pánom slúžiť (Mat. 6, 24.); nemôžeme slúžiť Bohu i diablove, nebu i svetu, pravde i nepravde, duši i telu, večnému spaseniu a časnému pohodliu, skutkom milosrdenstva a mamone, čnosti a hriechu: či v takom rozpaku treba nám dlho rozmyšľať, na ktorú stranu rozhodnúť sa? zdáliš nemáme sa rozhodnúť za Boha a za to, čo sa jemu ľúbi? Dľa sv. Augustína v tom je pravý poriadok lásky, abysme Boha milovali nadovšetko, stvorenie

ale pre Boha. Len sa my pri rozpakoch svojich tážme seba samých: „Čo chce tu v týchto okolnostiach Boh môj?“ a vnuknutie božie i hlas svedomia zjaví nám, čo máme činiť.

S jakou pokorou slyšíme ho sa modliť! On volá: „*Pane, Kráľu, Bože Abrahamov! smiluj sa nad ľudom svojim; lebo chcú nás nepriatelia naši zhubiť a (nás,) dedičstvo tvoje zahľadiť. Nepohrdni čiastkou svojou, ktorú si sebe vykúpil z Egypta. Vyslyš prosbu moju a buď milostivý (vyvolenému ľudu) svojemu, a obráť žalosť našu v radosť!*“ A prečože tak úpenlive prosí? či pre časné blaho a šťastie národa? Nie, ale pre česť a chválu božiu. „*Smiluj sa nad nami — volá —, abysme živí súce chválili meno tvoje, Pane, a nezatváraj ústa tých, ktorí ta chvála*“. Nie preto sa modlí, aby Boh zachoval Israelských pri živote, žeby i ďalej užili sveta a jeho marností: ale preto, aby skrze smrť neboly zatvorené ústa tých, ktorí ho zvelebujú a zvelebovať chcú na zemi. Taká má byť i modlitba naša za seba, keď sme na smrtnej posteli, alebo keď sa modlíme za predĺženie života blížnemu našemu, keď mu smrť skrze ťažkú a nebezpečnú nemoc hrozí pretrhnutím života časného. Nie preto máme priať a žiadať žitie a predĺženie žitia sebe a blížnemu, aby ešte dlho užil sveta a marností jeho: ale preto, aby, keď je spravodlivý, ešte mnoho konal ku cti a chvále božej a k dobrému blížneho svojeho; aby, keď je pohoršlivec a hriešnik, mal času k pokániu a k polepšeniu života svojeho, nahradiť a napraviť mohol ku cti a chvále božej, k spaseniu svojemu a k dobrému blížneho svojeho to, čo za živobytia svojeho bol zanedbal a pomínul.

Naučme sa teda od pobožného Mardocheja pravej modlitbe a úcte k Bohu. Modlime sa k Bohu so živou vierou a pevnou dôverou, klaňajme sa Bohu a nie rozličným modlám sveta a marností jeho, prajme a žiadajme si dlhého živobytia len preto, abysme živí boli ku cti a chvále božej a sebe i blížnym svojim k spaseniu večnému. Amen.

Evanjelium u sv. Matúša k. 20. v. 17—28.

Pán Ježiš, konajúc posledniu cestu do Jerusalema a znajúc ty žalostné veci, ktoré sa tam stanú (Ján 18, 4.), neukrýval ich pred učeníkmi svojími, aby potom neboli prekvapení a vo viere v neho pomýlení. S hlasom smutným pravil k nim: „*Hľa, vstupujeme do Jerusalema, a Syn človeka vydaný bude hlavným kňazom a zákonníkom, a odsúda ho na smrť; a vydajú ho pohanom ku posmievaniu a k bičovaniu a k ukrižovaniu; a tretieho dňa z mrtvých vstane*“. K týmto prorockým slovám Pána Ježiša dodal sv. Lukáč: „*Oni tomu nič nesrozumeli, a bolo slovo to skryté pred nimi, a nesrozumeli, čo sa (tu) pravilo*“ (Luk. 18, 34.). Ovšem nerozumeli, lebo vo svojom židovskom predsudku očakávali, že už založí svoje zemské kráľovstvo. To, čo Pán Ježiš hovoril o nastávajúcom smutnom osude Syna človeka, vykladali si v duchu asi na nekoého jiného, nie ale na Pána Ježiša. Tým predsudkom vedená bola i Maria Salome, matka Zebedeovcov, Jakuba a Jána, o ktorej znie dnešnie sv. evanjelium.

a) V tej blúdnej nádeji, že Pán Ježiš chystá sa do Jerusalema, aby tam obnovil pozemské kráľovstvo israelské, zabrala sa Salome so synami svojími, Jakubom a Jánom, k nemu. Keď sa mu hlboko poklonila, sdělila mu, že má nejakú prosbu k nemu; a keď Pán Ježiš otázal sa jej: „*Čo chceš?*“ rekla:

„Rekni, aby tito dvaja synovia moji sedeli — jeden na pravici a druhý na ľavici tvojej — v kráľovstve tvojom“. Ovšem pochybená to bola prosba, ale sv. Ambros praví, abysme ju zle preto neposudzovali, to si povšimnúce, že to prosba matky, ktorá chcela mať zabezpečenú časnú budúcnosť synov svojich a chcela jich videť v tom stave, ktorý si zaslúžili a ktorýby aj jej priniesol potešenie a podporu na staré kolena. Oni boli prví, ktorí opustili rybárstvo a nasledovali Pána Ježiša: preto bola tej nádeje, že tiež budú sedieť na prvých stoliciach hodnostných v kráľovstve jeho. Táto materská starostlivosť môže slúžiť i rodičom kresťanským za vzor a príklad, aby sa starali o časnú budúcnosť dietok svojich; aby nielen spravodlivo rozmnožovali a šetrili časný svôj majetok pre svojich dedičov, ale mali dietky svoje k práci a uviedli jich do stavu, v ktoromby nielen sami mali chlieb ale boli i na podporu vekom soslablých rodičov svojich. Hlavnú starostlivosť však majú viesť rodičia o dušu a večné spasenie dietok svojich; lebo „čo prospjeje človeku, bár získa i celý svet, na duši ale svojej škodu utrpí“ (Mat. 16, 26.)? Zajiste väčšie to bolo šťastie synov Zebedeovych, že boli povolani za kniežata cirkve, nežli keby boli bývali povolani k tým najskvelejším marným hodnostiam časným.

b) Pán Ježiš, uslyšav prosbu matky, dobre znal, že tu prosbu synovia položili jej do úst; ušetril cit materského srdca; nečinil výčitku jej, ale synom, reknúc: „Neviete, o čo prosíte“. Skutočne nevedeli, o čo prosia, keď prosili o prvé svetské hodnosti v kráľovstve Pána Ježiša; za jedno preto, že dosavad neodložili ten predsudok židovský, jakoby bol Pán Ježiš prišiel založiť svetské kráľovstvo; za druhé preto, že skutočne človek nevie, či nejaká dôstojnosť svetská bude mu k dušnému spaseniu. Hadrian VI. r. p. rozkázal, aby mu položili na hrob tento nápis: Tu leží Hadrian VI., ktorému za živa nestalo sa väčšie nešťastie, nežli to, že bol panovníkom. Krásna je ovšem dôstojnosť dľa svojeho svetského lesku; ale je ťažkým bremenom i pre povinnosti i pre pokušenie k pýche a pohodliu, i pre zodpovednosť, ktorá na nich čaká.

c) Pán Ježiš nikdy nesľuboval učeníkom svojim pohodlie a rozkoš, ale pracovitosť a útrapy; sľuboval im len odplatu a hojnú mzdu v nebesiach. Jako Pán Ježiš prišiel jako dobrý pastier hľadať ztratené ovečky, ba i život dať za ovečky svoje: tak kládol na srdce i učeníkom svojim, aby v tom nasledovali ho, čo majstra svojeho (Mat. 10, 24.). Preto pravil tiež k tým dvom Zebedeovcom, Jakubovi a Jánovi: „Môžete-li piť kalich, ktorý ja piť budem?“ Pri-pomenul im kalich prehorkého umučenia, ktoré jim bol predpovedal, tým znamenajúc, že hotoví majú byť trpeť s ním, chcú-li nekdý byť v sláve jeho. Slova tie prebudily v nich vernosť ku Kristu Pánu a osvedčili ju tiež, reknúce: „Môžeme“ piť kalich, ktorý ty piť budeš; t. j. hotoví sme podstúpiť za teba jakékoľvek práce a útrapy. Veľké je to slovo, významné i pre nás. Čozebysme i my odpovedali Kristu Pánu, keby sa nás otázal: „Môžete-li piť kalich, ktorý ja piť budem?“ Či bysme sa i my odhodlali k tomu uprimnému osvedčeniu: „Môžeme,“ chceme piť kalich, ktorý ty, Pane, piť budeš? Ach, my zvláštne v tento svätópôstni čas vidíme obrazy umučenia a prehorkej smrti Pána Ježiša, a zdáľiž učíme sa od neho trpezlivo niesť kríž svôj? zdáľiž bereme si k srdcu jeho slova: „Kto chce za mnou prísť, nech vezme kríž svôj na seba a nasleduje mňa?“

d) Pán Ježiš, vidiac vernosť a odhodlanosť tých Zebedeovcov, neukrýval pred nimi trápnu pozemskú budúcnosť, ale prorockým slovom pravil k nim: „*Kalich môj sice piť budete, sedieť však na pravici alebo na ľavici mojej, nenie moje dať vám, ale (tým), ktorým pripraveno je od Otca mojeho*“. Chcel im asi povedať: Trpeť budete jako ja, nevezmete však odo mňa odplatu časnú, o ktorú sa skrže matku svoju uchádzate, ale odplatu večnú, ktorá je vám pripravená v nebesiach. Nepochybujeme, že sa tak i stalo. Jako sv. Jakub podstúpil mučennícku smrť, tak i sv. Ján mučený bol pre Pána Ježiša, a zajiste v nebesiach požívajú už tú odplatu hojnú medzi blahoslavenými, ktorí boli prenasledovaní pre Pána Ježiša (Mat. 5, 11.). Tak i my pri všetkých trápeniach a krížoch pohliadnime na nebesa a pripomeňme si, že až tam bude odmenená naša i spravodlivosť a trpezlivosť.

e) Jak slabí a krehkí boli apoštoli, kým ešte neboli posilnení Duchom svätým, poznať z toho, jako sa zachovali k tým dvom Zebedeovcom, že sa opovážili s takou svetáckou prosbou predstúpiť pred Pána Ježiša. „*Uslyšívše to druhých desať — praví evanjelista —, rozhnevali sa na tých dvoch bratov*“. Pán Ježiš ale, jako milovník pokoja, povolajúc ich k sebe, riekol: „*Viete, že (svetské) kniežata národov panujú nad nimi, a tí, ktorí sú väčšími, prevádzajú (svoju) moc nad nimi. Nie tak to bude medzi vami: ale ktokoľvek chcelby medzi vami byť väčším, buď služobníkom vašim; a ktokoľvek chcelby medzi vami byť prvým, bude sluhom vašim,*“ tak totižto „*jako i Syn človeka neprišiel (na svet), aby mu slúženo bolo, ale aby slúžil a dal život svoj na vykúpenie za mnohých*“. Takým múdрым spôsobom Pán Ježiš nielen utišil nepokoj medzi apoštolmi, ale spolu pripomenul im, že ozdobou cirkevného hodnostára nenie pýcha a panovácnosť, ale pokora, poníženosť a horlivosť v tom, čo je k chvále božej a k spaseniu blížnych; že majú láskou a horlivým preukazovaním spasiteľnej služby napomáhať spasenie duší sebe sverených; že majú jako dobrý pastier neklásť vážnosť svoju na palicu a prisnosť, ale na láskavý hlas a na spasiteľnú pašu, ba hotovými byť i prenasledovanie ano smrť podstúpiť za večné vykúpenie a spasenie ovečiek svojich. Je toto ale rečeno i ostatným kresťanským predstaveným, aby nepanovali nad sebe sverenými s pohanskou nadutosťou a zúrivosťou, ale svojou miernosťou, láskavosťou a zvláštne bohabojným príkladom.

Starajte sa teda nielen o časnosť ale zvláštne o blaženú večnosť dietok svojich, a modlievajte sa k milému Pánu Bohu, žeby dal cirkvi svojej kňazov dobrých, ktoríby hotoví boli i kalich piť Kristov za spasenie veriacich. Amen.

16. Na štvrtok po druhej nedeli pôstnej.

Čítanie z Jeremiáša proroka k. 17. v. 5—10.

Keď kráľovstvo israelské už bolo skrže Assyrov zničené a podobný smutný osud hrozil už i kráľovstvu júdskemú, poslal Boh proroka Jeremiáša k národu júdskemú, aby ho napomenul k pokániu a obráteniu sa k Bohu, žeby tak odvrátil od seba pohromu, ktorá mu hrozí z Babylonu. Prorok Jeremiáš verne a neohrozene plnil úlohu svoju. Napomínal kráľa Sedekiáša, jeho radcov a ľud, aby sa v oči hroziacemu nebezpečenstvu nespoliehali na človeka, ale na Boha,

ktorého opravdivým pokaním ešte ukrotiť a sebe nakloniť môžu. Toto jeho napomínanie je obsažené v dnešnom čítaní.

Prorok Jeremiáš v mene božom takto volal: „*Zlorečený človek, ktový dúfa v človeka a kladé telo za rámä svoje, a od Pána (Boha) odstupuje srdce jeho; lebo bude jako vres na púšti, a neuzre, keby prišlo, dobré; ale bydlit' bude* (jako ten vres) *v suchote na púšti, v zemi slatinnej a nebydliteľnej*“. Prorok boží mlúvi v podobenstve, a jeho slova majú asi tento smysel: „Nešťastný človek, ktorý sa spolieha na sľuby ľudské a v pomoci ľudskej hľadá svoju ochranu a obranu, nie ale v Bohu a v pomoci jeho! Taký človek v hodine nebezpečenstva bude od človeka, v ktorého dúfal, nepovšimnutý jako ten vres (pohanka) na púšti“. Kráľ Sedekias nehccl ani prijat' napomenutie Jeremiáša, aby zrušil modly a navrátil službu Boha živého, ani nehccl verit' hrozbe Jeremiášovej, že zahyne i kráľovstvo júdske, jestli sa neobrátí k svojemu pravému Bohu. Čo prorokoval, stalo sa. Darma sa spoliehal kráľ na pomoc Egyptských; lebo smluva s nimi ho sklamała. Darma sa spoliehal na svoje hrady a na svoje vojsko; lebo všetka sila jeho nevládala odolať meču chaldejskému. Opustili Boha, a Boh opustil ich. Tomu kráľovi Sedekiasovi a radcom jeho podobní sú, ktorí nedbajú na Boha, ale spoliehajú sa na svet a jeho marnosti, na svoju hodnosť a majetky, na svoje zdravie a silu, na svoje umenie a obratnosť, na svoju krásu a vlohy, keď žijú, — na rady lekára a moc liekov, keď nemocou navštívení sú. Niesú to ľudia slepi a nešťastní? V rukách božích je všetko, čo svetáci šťastím nazývajú; v rukách božích je i život náš, táto horiaca svieca, ktorú Boh v každom okamžení zahasit' môže: a my chceme si zakladať a chceme sa spoliehať na to, čo je len z vôle a milosti bozej, nie ale na Boha, ktorý je pôvodcom človeka, dárcom všetkého a udržovateľom života?

Naproti tomu ale prorok Jeremiáš hlásal: „*Požehnaný muž, ktorý dúfa v Pána, a bude Pán dúfaním jeho. A bude jako strom, pri vodách posadený, ktorý do vlavy púšťa korene svoje, a nebude sa báť, keď prijde horko; a list jeho bude zelený, a v čas suchoty nebude* (o vlahu) *starostlivý, ani nikdy neprestane niest' ovocie*“. Čo jiného chce prorok povedať skrze toto podobenstvo, nežli to, že opravdive šťastný je človek ten, ktorý sa pridržá Boha a v neho skladá svoju nádej a dôveru? I na kohožeby sa mal tak spoliehať, jako na Boha? Boh je pravdomluvný, všemohúci a dobrotivý: jako pravdomluvný splní, čo zaslúbil; jako všemohúci môže splniť, čo zaslúbil; jako dobrotivý chce splniť, čo zaslúbil. Takou dôverou naplnený bol slabý mládenec Dávid, keď chystal sa do zápasu s velikánskym Goliášom. Keď tento pohrdol ním, Dávid pravil k nemu: „*Ty prichádzaš ku mne s mečom a s kopiau a s pavezou: ja ale prichádzam k tebe v mene Hospodina zástupov, (v mene) Boha vojsk israel-ských, ktoré si zháňal dnes; a dá teba Hospodin v ruku moju, aby poznalo všetko shromaždenie toto, že nie mečom ani kopiau vysvobodzuje Hospodin*“ (I. Kráľ. 17, 45—47.). Tak i my pri všetkej práci a usilovnosti, pri všetkom podujímaní a každej snahe kladme svoju dôveru v pomoc a požehnanie božie, prosiace a očakávajúce od neho zdaru a prajného výsledku. Jako ten strom pri vodách ustavične je zelený, nevysychá a prináša ovocie: tak i človek, ktorý je Bohu oddaný a v milosti u Boha, je pokojnej a veselej mysle, že ho Boh neopustí.

Darmo sa vyhovárali Júdski, že uzavierajú s pohanými národami, nemohli vedieť, že nedodržia slovo, pretože človek nemôže poznať srdce človeka. Darmo pravili: „*Zlé (a ľživé) je srdce všetkých a nezpytateľné, a ktože pozná ho?*“ Na to jim Boh skrze proroka Jeremiáša odpovedá: „*Ja Hospodin (som ten), ktorý zpytujem srdce a zkusujem ľadviny; ktorý dávam jednomykaždému ľla cesty jeho a ľla ovocia nálezkov jeho*“. Je pravda, že Júdski nemohli nahliadnúť do srdca pohanov, s ktorými uzavierali smluvy: ale Boh ich vystriehal pred takou marnou a ľživou smluvou a napomínal ich k pokaniu. Oni neuposlechli prorokov, skrze ktorých hovoril im Boh, a preto Boh spravodlivý, ktorý jednomykaždému odpláca, jak zaslúži, dopustí na neposlušných zaslúžený trest. Tak sa i stalo; trestom bolo zajatie babylonské. Podobne i nám dáva Boh skrze kňazov svojich výstrahu pred falošnými prorokami a pred svodným svetom, tak že daromne budeme sa — jako nekdy Eva — vyhovárať, že sme boli svedeni do bludu a briečov. Na nás bude vina, preto že sme neuposlechli výstrahu, ktorú bol nám dal Boh.

Nekladme teda nádej svoju na ľudí a svet, na svoje vlohy a majetky, ale na Boha, na jeho pomoc a požehnanie. Nedajme sa strhnúť k bludu a briechu lichoteniu, svodom a úkladom ľudí ľživých a bezbožných, ale buďme poslušné a verné dietky Otca nebeského. Amen.

Evanjelium u sv. Lukáša k. 16. v. 19—31.

Na tú otázku: Prečo Pán Ježiš nazval seba pastierom, nasledovníkov svojich ale ovečkami? odpovedá sv. Vincent Ferrerský: že preto, pretože ovečka náleží k tým najužitečnejším zvieratkám. Ovečka dáva vlnu k zaodeniú a mlieko k živieniu človeka (S. 2, f. 2. post Invocavit): takým má byť i kresťan, aby plnil slovo Pánovo: „*Lačnému ľamaj chlieb svôj, a núdznych i pocestných uveď do domu svojeho; keď uzreš nahého, priodej ho*“ (Is. 58, 7.). To znamená v pravde milovať bližneho svojego, a beda tým, ktorí majú k tomu prostriedky, ale nečinia tak. Pravda táto predstavuje sa nám v dnešnom sv. evanjeliume.

Jak ošklivý je pred Bohom človek bezcitný a nemilosrdný, predstavuje nám to Pán Ježiš v dnešnom sv. evanjeliume, jako na nejakom zreteľnom obraze, keď praví:

a) *Bol jeden človek bohatý, ktorý sa obliekal v šarlat a kment a hodoval každý deň skvostne. A bol jeden žobrák, menom Lazar, ktorý ležal u vrát jeho, plný vredov, žiadajúc sa nasýtiť (aspoň) odrobinami, ktoré padaly zo stola boháča; a nikto mu jích nedával: ale psi prichádzali a ľízali vtedy jeho.* — Nepozorujete v tom až veľmi kriklavé a do očí bijúce protivy? Boháč, a žobrák; bezpustné hodovanie boháča, a hlad žobráka! Kdeže je tu ľudskosť a láska k bližnemu? Aby ale ta protiva medzi nemilosrdným a ubohým chudásom bola tým kriklavejšou, hľa, jako sa chovali služebníci a jako sa chovali psi toho bezpustníka k ubohému Lazarovi! Služebníci nedali mu ani to, čo padalo zo stola; psi boli útrpnejší, keď ľízali rany ubohého. Bože môj! neopakuje sa to dosavad? Svätý Ján zlatoustý volá k boháčom: „*Tie drahocenné mesta, tie najbohatšie basiliky, tie najväčšie paláce a pyramidy sú dielom chudobných; oni k tomu ľamali a dovážali kamene, páľili vápno, sotňali stromy, stavali zde. Vám boháčom dáva sedliak chlieb, keď usilovne*

ore, pripravuje a zasieva pôdu; chudobní vykopali a vytriebili zlato“ (Hom. 34. I. Cor.), ktorým vládnete a sa ozdobujete: a vy nemáte lásky a milosrdenstva k chudasom? Sv. Basil ale volá: „Ty dávaš zlato za kone, a otálaš dať ho za nebeské kráľovstvo? Čo biedniku odpovieš (večnému) Súdcovi? Ty (kobercami) prikryvaš steny, ľudí ale nie? Koňom dávaš drahocenné opraty (šabraky), a chudobných, ktorí otrhaní chodia, opovrhuješ? Ty chováš psov k polovačke, a neobčerstvuješ (ľudí) hladných? Ty ukrývaš zlato pod zem, a nemáš starosti o chudobných, ktorí sú na zemi“ (S. 2. in div. avar.)? O, vy nešťastní, ktorí nemáte srdca, aby ste dľa možnosti svojej prispeli k pomoci blížneho, ktorý núdzu trpí, slyšte, jaký osud očakáva vás!

b) *Stalo sa, že umrel žobrák (Lazar), a nesený bol skrze anjelov do lóna Abrahameho; umrel ale i (ten bezpustný a nemilosrdný) boháč, a pohrobený je v pekle.*“ Jaký to rozdiel medzi týmto svetom a večnosťou! Chudobný a neduživý a hladný Lazar, ktorý trpezlivo niesol ťažký svoj kríž, prišiel do neba, kde nenie ani nemoci, ani biedy, ani náreku: bezpustný a nemilosrdný boháč, ktorý miloval len seba a brucho i hrdlo svoje, uvržený bol do pekla, kde je plač a škrípanie zubov! Tešte sa chudobní na tu nesmiernu odplatu, ktorá čaká na vás u Boha, keď za ťažkým krížom Pána Ježiša trpezlivo a a s odovzdaním do vôle božej nesete kríž svoj! Deste sa boháči, ktorí žijete v nádhere a bezpustnosti, nemáte ale útrpného srdca a dobročinnnej ruky k tomu, ktorý núdzu trpí! Ach, čo prospejú tomu jeho bohatstva a poklady, keď sa na ňom plniť budú tie strašné slova: „*Súd bez milosrdenstva tomu, kto neučil milosrdenstva*“ (Jak 2, 13.)? A čo ešte po strašnom súde?

c) Čo bude čakať na nemilosrdného po súde, vyobrazuje nám to Pán Ježiš v hroznom divadle. Nemilosrdný boháč spomene si na ubohého Lazara, ku ktorému nemal srdca. „*Pozdvihnúc ale oči svoje — tak o ňom praví Ježiš —, uzrel Abrahama z ďaleka a Lazara v lône jeho; a zvolajúc riekol: Otče Abrahame! smiluj sa nado mnou a pošli Lazara; nech omočí koniec prsta svojeho vo vode, a ochladí jazyk môj, lebo sa mučím v tomto plameni*“ . Avšak ten, ktorý na tom svete neznal byť útrpným a milosrdným, na druhom svete darmo volať bude už o milosrdenstvo. „*Synu — tak mu riekol Abraham —, rozpomeň sa, že si vzal dobré veci v živote svojom, a Lazar zlé. Tento nyní sa teší, ty ale sa mučíš. A nadto nadovšetko medzi nami (vyvolenými) a vami (zatracenými) je prepast veľiká utvrdzená, aby ti, ktoríby chceli odtiaľto k vám ísť, nemohli: ani (ti, ktoríby chceli od vás k nám prísť,) nemohli odtiaľ sem prísť.*“ Kto na tomto svete hľadal len statky zemské, marnosti svetskej, rozkoše telesnej a nádheru i bezpust, ten nemá čo hľadať medzi Svätými a Vyvolenými božími, ktorí sa starali hlavne o dušu a večné spasenie. Jaký rozdiel bol na svete medzi svätými a hriešnymi, medzi spravodlivými a nespravodlivými; taký rozdiel bude i tam medzi „požehnanými“ a „zlorečenými“ (Mat. 25, 34, 41.). V jednom sa jejich stav srovnávať bude, v tom, že i blaženost spravodlivých i muka nespravodlivých trvať bude na veku. Ó, sladká blaženost, ktorá bude bez konca! O, prenešťastná muka pekelná, ktorá nebude mať od-dychu ani konca!

d) Boháč uznal, ale už pozde uznal zlo, ktorému slúžil; prebudil sa v ňom cit ľudský a riekol k Abrahamovi: „*Prosím ta, otče, abys povolal (aspoň*

neko) *do domu otca mojeho, lebo mám (tam) päť bratov; nech im svedčí (o tom, čo trpím pre nemilosrdenstvo svoje), aby i oni neprišli do tohoto miesta múk*“. A čo mu na to odpovedal Abraham: „*Majú Mojžiša a prorokov, tých nech poslúchajú.*“ Darmo pravil: „*Nie tak, otče Abrahame! (tých oni neposlúchajú): ale keby kto z mrtvých k nim prišiel, budú činiť pokanie.*“ Daromná to nádej, tak že múdro odvetil mu na to Abraham: „*Jestliže neposlúchajú Mojžiša a prorokov, ani (tomu,) keby kto z mrtvých vstal (a prišiel k nim), neveria.*“ Tak je. Mojžiš a proroci hovorili v mene božom, od ktorého poslaní boli, a svoje poslanie od Boha potvrdili mnohými zázrakami: kto verí jim, odpierať bude i tomu, ktoby z mrtvých vstal; kto zapiera od Boha poslanie Mojžiša a prorokov, zapieralby i jeho zmŕtvýchvstanie. Nedokázalo sa to i skutočne? Pán Ježiš vstal z mrtvých, a predca sa najšli zátvrdlivci, ktorí neverili ani neveria v neho. Preto i nám hovorí otec Abraham: Máte apoštolov a jich nástupcov, ktorí vám oblašujú sv. evanjelium, ich poslúchajte; lebo o nich praví Ježiš: „*Kto vás slyší mňa slyší*“ (Luk. 10, 16.). Máte sväté evanjelium, v ktorom Pán Ježiš vykladá vám: „*Blahoslavení milosrdní, lebo oni milosrdenstva dojdú*“ (Mat. 5, 7.). Máte výstrahu pred zatracením večným v tých jeho slovách: „*Čo ste koľvek (dobrého) neučinili jednému z menších týchto, ani mne ste nečinili*“ (Mat. 25, 45.).

Majme teda vždycky pred očima to strašné divadlo o bezpustnom a nemilosrdnom boháčovi, a usilujme sa, abysme dľa svojej možnosti boli na pomoc a podporu každému ubohému Lazarovi, žebysme s tým nemilosrdným neprišli do toho miesta večných múk a trápení. Vezmime si k srdcu tie slova sv. Petra: „*Preto, bratia, viac sa snažte, aby ste skrze dobré skutky jisté učinili svoje povolanie a vyvolenie*“ (II. Pet, 1, 10.) Amen.

17. Na piatok po druhej nedeli pôstnej.

Čítanie z I. knihy Mojžišovej k. 37. v. 6—22.

Dnešnie čítanie predkladá nám, čo sa snívalo Jozefovi, synovi patriarchy Jakoba, a jako on vyložil sen svôj. Nesmieme pri tom myslieť, že sa tu schvaľuje poverčivá obyčaj tých, ktorí buď bez daromného snára alebo dľa snára vykladajú sny. Takové vykladanie snov je buď nerozumné, buď šudierské, v oboch pádoch ale veľké previnenie proti prvému prikázaniu božiemu. Sen môže nekdy dobre účinkovať na polepšenie života a na plnenie poinností, ale vykladať z neho budúcnosť predpokladá božskú vševedúcnosť, ktorú si žiaden človek osobovať nemôže a nesmie. Sen, o ktorom jedná dnešnie čítanie, bol mimoriadnym vnuknutím božím, a jeho výklad je podobný proroctvu, jako sú jiné predpovedania prorokov božích. Jako ten sen, tak i výklad jeho je dielom božím. Sám vševedúci Boh vnukol Jozefovi ten sen i prorocký výklad jeho, a preto sa i splnil, jako aj iné jeho prorocké snívania.

Jeden sen Jozefa bol, že s bratami viazal snopy na poli; jeho snop stál, a ostatných snopy sa mu klaňaly. Druhý sen bol, že slnko a mesiac a jedenasť hviezd sa mu klaňalo. V tom dvojacom proročkom obraze, predstavená bola nikým netušená budúcnosť Jozefova, ktorá sa na ňom, navzdor rozličným prekázkam, vyplnila potom v Egypte. Sv. písmo dokladá, že otec mlčky tú vec

rozjímal; synovia jeho ale, ktorí preto, že otec nad nich miloval poslušného a bohabojného Jozefa, tohoto nenávideli, závistou ešte k väčšej nenávisti popudení boli. Je to príklad od závisti hriešnej odstrašujúci. Povýšenie Jozefovo malo sa stať ešte len v ďalekej budúcnosti, a stalo sa predmetom závisti; závideli mu bratia hodnosť, na ktorú dľa prorockého sna ešte len povýšený byť mal. Nenadarmo teda medzi hlavné hriechy počítuje sa závišť, lebo z nej, jako z jedovatého koreňa, už vyrastá nenávišť, ktorá potom doplňuje to diabolské dielo, ktoré bola závišť započala. Jako dobroprajnosť je dcérou lásky, tak nenávišť je dcérou závisti. Nič sa tak neprotiví láske k blížnemu, jako závišť. Človek, ktorý miluje blížneho, praje mu šťastie, teší sa z jeho šťastia a napomáha jeho šťastie: naproti tomu ale závistlivec nepraje blížnemu šťastie, ktoré na neho čaká; hľadá prekrížovať mu cesty k tomu šťastiu: mrzí ho, keď sa jeho blížnemu lepšie vede. Častokrát nestojí to ani za reč, čo závistlivca do očí pichá a do srdca bodá. Úradník závidí svojemu spoluúradníkovi nejaký postup k vyššiemu stupňu, roľník závidí jeho susedovi lepšiu úrodu na poli, remeselníkovi lepší odbyt, delník závidí svojemu spoludelníkovi hojnejšiu mzdu, no ešte i ten mizerný žobrák závidí druhému tu biednu almužnu; všade sa plete to závistné oko, kde sa jedná o chválu, hodnosť a šťastie blížneho. Nuž ale svedčí sa to na kresťanov? Je-li láska k blížnemu znamením dobrého kresťana, na čože poukazuje závišť? Sv. Vincent Ferrerský praví: Jako Ježiš Kristus riekol, že potom poznaní budú učenníci jeho, budú-li sa vo spolok milovať: tak i diabol môže povedať, že po tom možno poznať privržencov jeho, keď oni tak si závidia, jako i on závidel im (D. II. p. Epiph.). Diabol bol prvým závistníkom, keď prvým našim rodičom závidel ten šťastný stav, v ktorom obývali ráj. Chráňme sa teda závisti a to tým viac, že závišť, nenie-li na úzde držaná, uchvacuje človeka k mnohému veľkému zlu.

Kam až privede závišť človeka, vidieť z dnešného čítania. Keď bratia Jozefovi videli ho prichádzať, tropili si najprv posmech z neho, riekajúc: „*Hľa, snár prichádza!*“ Potom už až tak ďaleko nenávišťou zachvátení boli, že pravili: „*Pojďte, zabíjme ho a vrhnime ho do cisterny starej* (suchej studne), *a ukáže sa, čo mu osožia sny jeho.*“ Ešte jedenkrát prebudilo sa v nich svedomie: čo povedia otcovi? A tu diabol, ktorý bol ich oslepil závišťou a podpálil nenávišťou, položil im na jazyk tú lož: „*Povieme* (otcovi): *Zver najhoršia sožrala ho.*“ Také hľa, ovocie prináša pekelný strom závisti! Závistlivec, aby prekazil blížnemu cestu k dosiahnutiu nejakého šťastia, pomlúva ho; aby zatemnil jeho slávu, zľahčuje ho; aby pripravil ho o šťastie, podkopáva ho; aby zmenšil jeho dobrobyt, škodí mu; padne-li blížny, raduje sa z toho; ano že závišťou zplodená nenávišť neštíti sa ani vraždy, príklad máme nielen na bratoch Josefových, ale i na Kainovi proti Abelovi, na Saulovi proti Davidovi, na fariseoch proti Kristu Pánu a mnohé jiné výstražné príklady.

Avšak či medzi bratami Jozefovými nebolo, v ktoromby sa bolo zdesilo svedomie nad vražedným úmyslom, pošlom z nepotlačenej závisti? Bol to Ruben, ktorý „*usiloval sa vysvobodit ho z rúk jejích a riekol: Nezabíjajte ho, do tej cisterny, a* (aspoň) *ruky svoje zachovajte bez viny*“ na krvi jeho. To ale pravil, chtiac ho vytrhnúť z rúk jejích a navrátiť (živého) otcovi svojemu. Šlechtný to a nasledovania hodný úmysel! I my, kde a jako môžeme, máme

na tom pracovať, abysme i v sebe i v iných potlačili závisť a z nej pošlú nenávisť, a tak odstránili zlo, ktoré chce závisťné a nenávisťné srdce zapríčiniť blížnemu našemu. Zvláštne vy rodičia buďte pozorliví na dietky svoje, aby sa v nich nejak nerozpelešila závisť; lebo keď sa navyknú závideť iným v malých veciach, potom budú závistlivé i vo väčších veciach. Učte jich slovom i príkladom, aby holi spokojné s tým, čo ony majú, a nevrhaly závisťné oko na to, čo jiné majú. Tak ich zachránite od závisťi, a stanú sa láskavými a dobroprajnými k blížnym svojim, milými ale Otcu nebeskému. Amen.

Evanjelium u sv. Matúša k. 21, v. 33—46.

Keď Pán Ježiš v chráme jerusalemskom prednášal hlavným kňazom a fariseom podobenstva dnešného sv. evanjelia, stál duchom na rozhraní medzi starým a novým zákonom. Hľadel na starý zákon, ktorý bral koniec, a na nový zákon, ktorý bral počiatok; preto i výklad dnešného sv. evanjelia v prvej čiastke poľahovať sa bude na starý, v druhej čiastke na nový zákon.

I. Prvé dnešné podobenstvo Pána Ježiša praví: „*Bol jeden človek, hospodár, ktorý vysadil vinicu a ohradil ju plotom, a vykopal v nej (jamu) pre lis (preš), a vystavil v nej väžu (pre hájnika dozorného), a dal ju do prenájmu vinárom a odišiel preč pres pole. A keď sa priblížil čas ovocia (vino-brania), poslal služebníkov svojich k (tým prenájomným) vinárom, aby (od nich) prijali užitek*“, ktorý mu dľa smluvy náležal. „*Vinari ale, zajnuíce služobníkov jeho, jedného ubili, druhého usmrtili, a jiného ukamenovali. (Hospodár) opäť poslal iných služobníkov, viac než prv, a učinili jim tiež tak. Naposledy ale poslal k nim syna svojého, reknúc (sám v sebe): „Obávať sa budú syna mojého.“* Vinari ale, keď uzreli syna, riekli medzi sebou: „*Tento je dedič. Poďte, zabime ho a budeme mať dedičstvo jeho!*“ *I pochytiac ho vyvrhli ho von z vinice a zabili ho.*“ Tak znie podobenstvo, o ktorom hovorí sv. Ambros, že hospodár a majetník tej vinice je sám Boh, vinicou je dľa proroka Isaiáša (Is. 5, 7.) národ israelský (L. IX. in 20. Luc.). A ktorí sú to tí vinári, ktorým hospodár nebeský sveril tu vinicu? To boli levíti, nástupci Arona a kňazov nad národom židovským ustanovených; to boli kňazi a učiteľovia ľudu israelského: oni mali na tom pracovať, aby národ israelský, ktorého Boh zvláštne vyvolil k udržovaniu pravej viery v Boha a k zachovaniu nádeje v zaslúbeného Messiáša, prinášal dobré ovocie bohabojnosti a dobrých skutkov. Často Boh posielal svojich prorokov, aby od židovských kňazov požadovali účty, z jejich povolania a ovocie bohabojnosti na ľudu, ktorý bol im sverený: ale oni prorokov skutočne ubili a väznili, mučili a vraždili; hľadali len časný zisk, nie ale česť božiu a spasenie ľudu. Konečne „*tak Boh miloval svet, že dal svojého jednorodeného Syna, (zasľúbeného to Messiáša,) aby ten, kto uverí v neho, nezahynul, ale mal život večný*“ (Ján 3, 16.). A čo sa stalo? Tí práve, ktorí mali pripraviť ľud israelský k hodnému prijatiu Messiáša, štvali ľud ten proti nemu a doliehali na Piláta, aby tou najohavnejšou smrťou zahladil ho i pamiatku jeho. Príchod Messiáša, ktorý mal byť ľudu židovskému na spasenie, stal sa mu na zatracenie; lebo pravil Pán Ježiš: „*Kto neuverí, zatracený bude*“ (Mar. 16, 16.).

Židia vo svojom pýšnom predsudku neočakávali Messiaša čo zakladateľa kráľovstva božieho na zemi, ale čo zakladateľa časného kráľovstva židovského: preto Pána Ježiša, ktorý neprišiel s bohatstvom a slávou svetskou založiť kráľovstvo židovské, zavrhlí a zavraždili. Čože za tuto bezbožnosť aj zaslúžili? Sami to vyznali. Pán Ježiš sa jich tázal: „*Keď teda príjde Pán vinice, čo učiní tým vínarom*“, ktorý jeho Syna zavraždili? Rieklí jemu: „*Zlých zle zatratí, a vinicu svoju dá do najmu jiným vínarom, ktorýby mu dávali úžitky.*“ Tak sami vyslovili nad sebou súd, ktorý aj skutočne padol na nich. Spravodlivý Boh dopustil na nich zkažu Jerusalema a rozptýlenie židov po svete; prestalo kňazstvo Aronovo i obeť starého zákona, a nastalo nové kňazstvo dľa riadu Melchisedecha i nová obeť nového zákona; prestala vinica cirkve starého zákona, a nastala nová vinica cirkve kresťanskej, aby prinášala úžitok ku cti božej a k svojemu večnému spaseniu.

II. Čo nekdy predpovedali proroci o kráľovstve Messiašovom, to sa úplne vyplnilo v cirkvi kresťanskej. Pán Ježiš síce videl a zakúsil odpor zo strany židovskej, ale predpovedal, že ten odpor nezničí boží úmysel. Zreteľne dal to židom na porozumenie, keď riekol: „*Nikdy ste nečítali v písmach: Kameň, ktorý zavrhlí staviteľia, ten učiněný je hlavou uholnou*“? Tak to predpovedal kráľ David (Žalm 117, 22.), a tak sa i stalo. Ježiš Kristus, ktorý neprišiel zrušiť Mojžiša a prorokov, ale vyplniť (Mat. 5, 17.), bol ten kameň, ktorý mal završiť a zdokonaliť starý zákon a sriadiť ho v nový zákon; hlavní kňazi, starší ľudu a zákonníci, ktorí povolani boli na prvom mieste, aby sa prihlásili ku Kristu Pánu, zavrhlí ho: ale práve ten Pán Ježiš, ktorý bol od nich zavržený stal sa zakladateľom cirkve, prorokami predpovedanej. Po slavnom nanebestúpení Pána Ježiša, slavnostne to pred radou židovskou osvedčil sv. Peter, reknúc: „*Tento (Ježiš Kristus nazaretský, ktorého ste ukrižovali) je ten kameň, ktorý zavržený je od vás staviteľov, učiněný je v hlovu uholniu; a nenie v žiadnom inom spasenie, lebo nenie jiného mena pod nebom daného ľudom, skrze ktoré bysme mali spasení byť*“ (Sk. Ap. 4, 10—12.). Skrze smrť kríža chceli zničiť Ježiša i dielo jeho: ale skrze zázračné zmŕtvýchvstanie jeho tým slavnějšíe stalo sa meno i dielo jeho; hrob Ježišov stal sa koliebkou cirkve jeho. Zničené boly úmysly tých, ktorí v slepote svojej zavrhlí kameň, a svet s podivením zvolal s kráľom Davidom: „*Od Pána toto učiněno je, a divné je pred očima našima.*“ Národ židovský, ktorý mal mať prvorodenstvo v kráľovstve Messiašovom, utratil ho svojou vlastnou vinou; jak to predpovedal Pán Ježiš, reknúc: „*Bude odňato od vás kráľovstvo božie, a bude dano ľudu, ktorýby prinášal úžitky jeho.*“

Predvidel ovšem Pán Ježiš, že židia i potom ešte vo svojej tvrdošijnosti vzdorovať a brojiť budú proti nemu a proti cirkvi jeho, ale len k svojej hanbe a záhube; jako to predpovedal Pán Ježiš, reknúc: „*Ktoby padol na ten kameň, rozrazi sa; a na koho padne (ten kameň), zotrie ho.*“ Tí zajiste, ktoríkoľvek brojili proti Kristu a proti cirkvi, založenej na pevnú skalú (Mat. 16, 18.), vo svojom útoku len hanbu získali; Ježiš Kristus a jeho svätá cirkev zvíťazili.

Tak jasnú výstrahu dal Pán Ježiš židom pred tým osudom, ktorý na nich čakal, jestli neuveria v jeho nebeské poslanie a neprijmu ho za Messiaša svojeho: a či vstúpili do seba? Dobre vedeli, že mluví o nich a o jejich budúcom

osude! ale jako sa k tej výstrahe prorockej zachovali? „*Keď uslyšali hlavní kňazi a farisejskí (tie) podobenstva jeho, porozumeli, že o nich mľuví,*“ ale nedali sa na pokanie: „*Hľadali ho jať*“, a že to hneď vtedy neučinili, príčinou bolo, že „*báli sa zástupov (ľudu), lebo ho (tito) mali za proroka*“. Tak hľa, násilím chceli potlačiť Ježiša a jeho pravdu, ktorá jim mala byť k spaseniu! Čo ale činili otcovia, neprestávajú činiť ani jejich nešťastní potomci. Dobre sú si toho povedomí, že sa splnily proroctva, že darmo ešte očakávajú nejakého Messiaša: ale — nedaj Bože — aby sklonili tvrdé hlavy pred pravým Messiasom, Kristom Pánom. Bože, smiluj sa nad nimi, lebo nevedia, čo činia! (Luk. 23, 34.)

My ale, ktorých povolal Otec nebeský do kráľovstva Syna svojeho, t. j. do sv. cirkve kresťanskej, ďakujeme za to milému Pánu Bohu; spolu ale pamätajme tiež na slova Pána Ježiša, že to kráľovstvo božie bolo дано nám, abysme prinášali úžitky jeho. Nezakladajme si len na tom, že sme ovečkami toho ovčince, ktorého pastierom je Ježiš Kristus, ale buďme takými jeho ovečkami, ktoré poslúchajú hlas jeho, požívajú pašu jeho a kráčajú za príkladom jeho. Nezabudnime tiež na tých, ktorí bludia mimo ovčince Pána Ježiša; slovom, príkladom a vrúcnou modlitbou snažme sa to hľadať, aby bol jeden ovčinec a všetkých jeden nebeský pastier, Ježiš Kristus. Amen.

18. Na nedeľu po prvej nedeľi pôstnej.

Čítanie z I. knihy Mojžišovej k. 27. v. 6—40.

Abysme náležite mohli posúdiť udalosť, ktorú nám predkladá dnešnie čítanie, pripomenúť si musíme, že Esau predal právo prvorodenstva svojeho bratovi svojemu Jakobovi a potvrdil mu to i prísahou (I. kn. Mojž. 25, 30—34.). Nemal teda viac práva ani na to požehnanie otcovo, ktoré náležalo prvorodenému. Keď teda otec Isák posielal ho na lov, aby mu z neho pristrojil pokrm, a sľúbil mu prvorodenské požehnanie, mal vyznať otcovi, že to právo odstúpil bol Jakobovi, a potvrdil mu ho i prísahou. On to neučinil, chtiac oklamať brata svojeho: ale to nedocielil. Nad jeho klamom zvíťazilo chytráctvo Rebeky, matky jeho, ktorá viac milovala Jakoba, jakožto syna miernej a prostej povahy.

Keď Rebeka vyslechla slova manžela svojého Izáka, že chce prvorodenské požehnanie udeliť Esauovi, nie ale jej miláčkovi Jakobovi, navádzala tohoto, aby v tom predstihol tamtoho. „*Idúc k stádu — tak ho nahovárala —, prines mi dve kozlence najlepšíe, abych z nich pristrojila otcovi pokrmu, ktoré rad jiedáva; ktoré keď mu (potom) prineseš, požehná tebe, prv než umre.*“ Jakob zdráhal sa to učiniť, za jedno, aby nečinil proti svobodnej vôli otcovej, za druhé, aby otec, ačkoľvek slepý, neomatal ho a poznal, že on nieje Ezau, ktorému zaslúbil to požehnanie: „*Vieš — pravil k matke —, že Esau, brat môj, je človek chľapatý, a ja hladký. Jestliže mňa omatá otec môj, a pocíti, (že niesom ja Esauom), bojím sa, aby sa nedomnieval, že som si chcel z neho posmech spraviť; a (v tom páde) uvedem na seba zlorečenie miesto požehnanania.*“ Jak rozdielne je jednanie Rebeky a Jakoba! Matka, ktorá mala synáčka svojého viesť k dobrému, navádza ho na klam. Jakob, ktorý za povinnosť svoju pokladal poslúchať matku, zbadal, že v tomto páde prestáva jeho povinnosť

detinskej poslušnosti, lebo viac treba poslúchať Boha, nežli človeka, viac Boha, nežli i samých rodičov. Zdaliž sa to i za našich časov v mnohých rodinách neopätuje? Niesú mnohí rodičia, ktorí miesto toho, aby len k dobrému viedli dietky svoje navádzajú jich k nadávaniu a uškodeniu jiným? V tom páde prestáva povinnosť dietok poslechnúť, ano zhrešili by, keby poslechli hriešneho rozkazu rodičov svojich.

Škoda, že Jakob i ďalej nevzdoroval hriešnemu navádzaniu matky svojej. Ona rozptýlila jeho obavu pred zlorečením otcovým a pravila: „*Na mne buď to zlorečenie, synu môj.*“ Jakob podľahol navádzaniu matkinému. Odišiel a priniesol kozlence; matka pripravila pokrmy, kožkami kozlacími obvinula ruky a hrdlo jeho, obliekli ho do šiat Esauových a poslala ho s pokrmy k slepému otcovi. Nenie pochybnosti, že sa Jakob triasol na celom tele svojom, keď vypustil z úst tie nepravdivé slova: „*Ja som prvorodený tvôj Esau! učinil som, jako si mi bol prikázal: sadni a jedz z lovu mojeho, aby mi požehnala duša tvoja. Vôľa božia bola, aby sa mi chytro nahodilo, čo som chcel.*“ Tak Jakob ačkoľvek bol k tomu podvedený, nepravdou poškrvnil ináč bohobojné srdce svoje! Že to písmo sv. o patriarcaovi Jakobovi vypráva, nemyslime pri tom, že toto jeho chovanie nenie hriešne. Sv. písmo vypráva len, čo sa stalo, neschvaľuje to ale nikde. Jestli ktoré chyby mužov, ináč šlechetných a svätých, v písme sv. sa uvádzajú, takové nie k nasledovaniu naznačené sú, ale buď k výstrahe našej alebo k pozorovaniu prozretelnosti božej, ktorá i zlé v dobré obrátiť umie. Neopovážme sa lož ospravedlňovať tým, že však i patriarcha Jakob použil lže a nepravdy k prospechu svojemu: ale radšej zavzdychnime si pri tm: Bože, jak slabý je človek, keď i takový svätý, jako Jakob, potkol sa v krehkosti ľudskej! Majú-li svätí viesť stráž nad jazykom svojim, tým viac my slabí a hriešni ľudia, abysme skrz lož a nepravdu neuškodili duši svojej (Múd. 1, 11). Sv. Petra nie to učinilo svätým, že lživým jazykom zaprel Pána Ježiša, ale to, že hriech svôj bolestne oplakával.

Je pravda, že patriarcha Jakob hriešnou cestou prišiel k požehnaní otcovskému: ale predca to prvorodenské požehnanie neuchvátil bezprávne Esauovi. Tento predal prvorodenské právo Jakobovi, a tak právne prišlo požehnanie otcovo na neho, bez toho žeby sa bola jaká krivda stala Esauovi. Zareval-li nad tým Esau, že prišiel o požehnanie a právo prvorodenské, zarevať mal radšej nad tým, že ľahkomyselne bol ho predal a prísahou potvrdil Jakobovi. Tešil-li sa Jakob požehnaníu a právu prvorodenskému, tešil sa mu právom lebo ho o to chcel bezprávne pozbaviť Esau. Na Esauovi vidíme potvrdenú tú pravdu, že kto druhému jamu kope, sám do nej upadá. Na Jakobovi ale vidíme, že vážne a dôležité je požehnanie rodičovské pre dietky jejich; lebo praví sv. písmo: „*V skutku a reči i vo všetkej trpezlivosti cti otca svojeho, aby došlo na teba požehnanie od neho, a požehnanie jeho (aby) zostávalo (s tebou) až do posledního času; (lebo) požehnanie otcovo utvrdzuje domy synov, zlorečenie ale matkino vyvracia základy (domu) od koreňa*“ (Sir. 3, 9—11.). Kézby si toho všimli rodičia a nikdy nepreklínali a nezatracovali dietky svoje, synov a dcéry svoje, ale požehnávali jich! Zlorečia-li dietkam svojim, nech sa potom nedívia, keď sa nedožijú požehnaníu a radosti na nich; nech sa nedívia, že jich zlorečením pohoršené a zkažené dietky zapomenú

na prikázanie božie a zlorečenie zlorečením odplácajú. Buďte na tom, aby pod strechou vašou ani nebolo ani sa netrpely zlorečenie a kliatba, žeby tak dom váš hoden bol požehnania božieho. Amen.

Evanjelium u sv. Lukáša k. 15. v. 11—32.

Hlavnou vašou úlohou v tomto svätópôstnom čase je, abyste sa prichystali k hodnému veľkonočnému prijímaniu najsv. oltárnej sviatosti. Najbližšia príprava k tej prevelebnej hostine záleží v hodnom a náležitom pokání. Teším sa, že práve dnešnie sv. evanjelium poskytuje mi príležitosť, abych v podobenstve marnotratného syna predstavil vám obraz padlého ale kajúceho hriešnika.

a) Pán Ježiš praví: *„Človek jeden mal dvoch synov. I riekol mladší z nich otcovi: otče, daj mi diel statku, ktorý mi prislúcha! I rozdelil im (otec) statok; a po nemnohých dňoch mladší syn, shromaždiv všetko, odobral sa preč do ďalekej krajiny, a tam premrhal statok svoj, žijúc roztopašne. A keď bol už všetko utratil, (ešte k tomu) stal sa hlad veľký v tej krajine, a on počal núdzu trpeť. I odišiel a pridržel sa jedného meštana tej krajiny; a (tento) poslal ho do dvora svojeho, aby pásol svine. (Hlad trpel toľký,) že si žiadal naplniť brucho svoje (aspoň) krmom, ktorý svine jiedaly, ale nikto mu nedával.“* Je to smutný obraz padlého hriešnika. Otec nebeský dal svoje dary, časné i večné, jak na tele tak na duši, každému človeku. Blahoslavený ten spravodlivý, ktorý sa verne pridrža toho Otca nebeského a od Boha obdržané dobrodenia užíva a vynakladá na česť a chválu božiu, sebe ale na časné dobré a na večné spasenie. Nešťastný ale je ten človek, ktorý — jako ten marnotratný syn — dobrodenia a milosti božie zneužíva k svojej časnej a večnej záhube; ktorý odtrhuje sa od Boha a drží s hriešnym svetom, oddávajúc sa ľahkomyselnému a hriešnemu životu. Čím kto viac opustí svetlo viery, cestu prikázání božích a milostivé žriedla sv. sviatostí, tým viac odpadáva od Boha a blúdi jako ta ztratená ovca, ktorá obrátila chrbát pastierovi svojemu. Nešťastná to ovca, nezaslechne-li hlas pastiera svojeho, aby sa navrátila z po-blúdenia.

b) Bieda, do ktorej upadol marnotratný syn, konečne prenikla jeho srdce a otvorila mu oči, aby nahliadol, kam ho priviedol ľahkomyselný a nešlechtný život. *„Vstúpil do seba a riekol: Jak mnohí nájomníci v dome otca mojeho majú hojnosť chleba: a ja (vlastne syn jeho) tuto hladom hynem.“* Hľa, jak dobrotivý je Pán Boh! On nechce smrť bezbožného, ale aby sa obrátil a živý bol (Ez. 33, 11.). Ačkoľvek hriešnik odvrátil sa od Boha, predca Boh neodvrátil sa dokonca od nevďačného. Jako ten pastier hľadá a volá ovečku ztracenú, tak i Otec nebeský buď skrze nejakú nehodu buď mocným vnuknutím alebo hryzením svedomia nedá pokoja hriešnikovi. ale budí ho a volá k sebe: Synu môj, navrať sa ku mne, abys nezahynul! Blahoslavený ten, ktorý uposlícha ten hlas dobrotivého Otca nebeského a spiecha do milostivého jeho náručia, jako učinil ten marnotratný syn.

c) Marnotratný syn biedou svojou zronený a vo svedomí svojom otrasený, odložil bázeň a nedôveru, a odhodlal sa k návratu do domu otcovského, reknúc: *„Vstanem a pojdem k otcovi svojemu, a poviem mu: Otče, zhrešil som proti nebu a pred tebou! Už (sice) niesom hoden, abych sa zval synom tvojim, (ale)*

učin mňa (aspoň) jako jedného z nájomníkov svojich.“ V tom má každý hriešnik nasledovať toho syna marnotratného. Keď Boh milostivý dá hriešnikovi tak spasiteľné poznanie svojej hriešnosti a vnuknutie k obráteniu sa, nemá s tým odkladať, ale hneď učiniť pevné predsavzatie, že čím skorej vyhľadá si k tomu posväceného a splnomocneného otca, t. j. zpovedníka a s celou skrúsenosťou povie: Otče, zhrešil som! Každý hriešnik, keď sa v jeho srdci ozýva ten spasiteľný hlas: „Obráť sa k Bohu“, má sa rozpomenúť na slova kráľa Davida: „*Dnes uslyšíte-li hlas Pána, nezatvrdzujte srdcia svoje*“ (Žalm 44, 8.). Dnes, lebo nevie človek, či mu dá Pán Boh to „zajtra“, nevie, či Boh zajtra neodtrhne smierlivú ruku nevďačnému, ktorú dnes podáva hriešnikovi ochotnému. Kto vie, či hriešnik, ktorý dnes slyší dobrotivý hlas Boha milosrdného, zajtra nezatvrdí srdce svoje.

d) U marnotratného syna to dobré predsavzatie nezostalo bez uskutočnenia. „*Vstanúc, išiel k otcovi svojemu*“; išiel so skloneuou a zahanbenou hľavou, ale so srdcom dôverným, že ho jeho dobrý otec neodvrhne od seba. Ani nebol sklamaný vo svojej dôvere: „*Keď ešte obďaleč bol, uzrel ho otec jeho, a milosrdenstvom pohnutý, pribehol (k nemu), padol mu okolo hrdla a poboskal ho.*“ S tak laskavým a milosrdným srdcom ide i Otec nebeský v ústrety kajúcemu hriešnikovi; nehladí na počet a ošklivosť jeho hriechov, ale na uprimnosť a vrúcnosť jeho kajúcnosti. Buď teda svedomie hriešnika obťažené jakýmkoľvek ošklivým a ťažkým hriechom, hriešnik nikdy nemá zúfať a povedať so zúfalým Kainom: „*Väčšia je nepravosť moja, nežli ahych zaslužil odpustenie*“ (I. Mojž. 4, 13.). Prijíma Pán Boh každého i toho najväčšieho hriešnika, keď len uprimne a pokorne prichádza k nemu a prosí o milosrdenstvo. Zaslúbil to milý Pán Boh opravdive kajúcemu, ubezpečujúc nás o tom u proroka svojeho, reknúc: „*Budú-li hriechy vaše (červené) jako šarlat, zbielené budú jako sníh*“ (Is. 1, 18.).

e) Jak skrúsené a úprimné bolo navrátenie sa marnotratného syna k otcovi, poznať z jeho vrúcnych slov. Spočívajúc na prsiach otcových zvolal: „*Otče, zhrešil som proti nebu a pred tebou! už niesom hoden zvať sa synom tvojím.*“ A otec, pohnutý jeho kajúcnosťou, jako sa k nemu zachoval? „*I riekol otec služobníkom svojim: Rychle prineste rúcho nové a oblečte ho, a dajte prsteň na ruku jeho, a obuv na nohy jeho.*“ Dal ho obliecť v rúcho, lebo ho vo svete ztratil; dal mu prsteň, lebo ho prijal za syna; dal mu obuv, aby neurážal o kameň nohy svoje. Tak činí Boh s každým hriešnikom, ktorý sa k nemu skrúšene a opravdive navracia; tak činí Boh skrze námestníka svojeho, skrze zpovedníka, ktorého k tomu splnomocnil Pán Ježiš (Ján. 20, 23.). Zpovední otec menom a mocou Pána Ježiša navracuje kajúcemu hriešnikovi rúcho milosti božej; dáva mu prsteň, pretože sa mu pevne zaviazal k vernosti v plnení sľubu svojeho; dáva mu obuv, t. j. srdčné a spasiteľné napomenutie, aby viac nekráčal po cestách ľahkomyselného a hriešneho života. Čo viac?

f) Otec prijav marnotratného syna na milosť, učinil ho i účastným skvelej hostiny. „*Privedzte — tak pravil služobníkom — tučné tela a zabite, a jedzte a hodujte! lebo tento syn môj (jakoby) bol zahynul, a (zase) najdený je.*“ Nastala teda v dome otcovskom radosť a hostina. Neopakuje-li sa to i v dome božom a v rodine cirkve svätej? Nielen svet raduje sa ale i nebe nad obrá-

tením hriešnika. Duchovní pastier volá: „*Radujte sa so mnou, lebo som našiel ovcu svoju, ktorá bola ztracená*“ (Luk. 15, 6.)! Raduje sa i nebe, lebo praví Pán Ježiš: „*Tak bude radosť v nebi nad jedným hriešnikom pokánie činiacim (väčšia), nežli na devadesiat deviatich spravodlivými, ktorí nepotrebujú pokánia*“ (Luk. 15, 7.). I nastáva pre hriešnika, ktorý sa obrátil k Bohu, veľká hostina, t. j. prijímanie najsv. olt. sviatosti, aby sa splnilo slovo Pána Ježiša: „*Kto je telo moje a pije moju krev, vo mne prebýva, a ja v ňom*“ (Ján 6, 37.).

g) Nad navráteným marnotratným synom zrejme mal sa radovať i brat jeho: ale čo sa stalo? Keď sa navracal z poľa a približujúc sa k domu slyšal hluk veselíacich sa, nuž „*povolajúc jedného zo služobníkov, pýtal sa, čoby to bolo? A ten riekol mu: Brat tvôj prišiel: a otec tvôj zabil tela tučné, (radujúc sa,) že ho zase zdravého prijal.*“ Rozhneval sa, tak že otec sám šiel k nemu von, aby ho ukrotil. Ťažké bolo krotenie jeho, lebo pravil otcovi: „*Hľa, toľko rokov slúžim tebe, a nikdy si mi nedal (ani toho) kozla, aby som s priateľmi svojimi pohodoval: ale keď prišiel tento syn tvôj, ktorý prežral statok svoj so smilníciami, zabil si mu tela tučné.*“ Spravodlivá síce to reč, ale nemúdra. Omnoho múdrejšie hovorili slova, ktorými ho krotil otec, reknúc: „*Synu, ty vždycky so mnou si, a všetky veci moje sú tvoje: ale (už len nahliadneš, že) hodovať a radovať sa náležalo; lebo brat tvôj tento (jakoby) bol umrel, a zase ožil; bol zahynul a najdený je*“ Zrejme syn neprestal byť synom, brat neprestal byť bratom, blízny neprestáva byť blížnym preto, že zhrešil; milovať ho máme a na tom byť, aby nezomrel v briechoch svojich. Modlíme-li sa za obrátenie hriešnikov: ako sa potom nemáme tešiť z toho, keď Boh vyslyšal modlitbu našu a priviedol hriešnika k pokániu?

Tak teda hriešnici nech nasledujú kajúcnosť marnotratného syna, spravodliví ale nech sa modlia za obrátenie hriešnikov, abysme s anjelmi plesat mohli nad hriešnikom pokánie činiacim. Amen.

19. Na tretiu nedeľu v pôste.

List sv. Pavla k Efeským k. 5. v. 1—9.

Má-li tento svätópôstni čas byť Bohu príjemný a nám spasiteľný (II. Kor. 6, 2.), musí nás povzbudiť k tomu, abysme sa obrátili k Bohu a polepšili život svoj. K tomu nás povzbudzujú tie čiastky sv. písma, ktoré sú na každý deň tohoto štyridaťdenného pôstu ustanovené k čítaniu a rozjímaniu. K tomu smeruje i dnešný list sv. Pavla, ktorý nás povzbudzuje k dobrému, vystrieha od zlého a napomína k premeneniu hriešneho dosavadného života; jako to dnes sebe vyložíme.

Sv. Pavel praví nám: „*Buďte nasledovníci boží, jakožto synovia najmilejší, a choďte v láske, jako i Kristus miloval nás a vydal seba samého za nás v dar a obeť Bohu, k vôni rozkošnej,*“ prichádzajúcej z tej obeti, ktorú Kristus priniesol za nás. Tým napomína nás, abysme Boha a Syna Božieho milovali, jako i on miloval nás. O tej nekonečnej láske, s ktorou nás, jako svoje dietky najmilejšie miloval Otec nebeský, praví Pán Ježiš: „*Tak Boh miloval svet, že svojego jednorodeného Syna dal, aby každý, kto verí, bude v ňom, nezahynul,*

ale mal život večný“ (Ján 3, 16.). Jakobysme ho teda i my nemali milovať, a to tým viac, že nás k tomu zaväzuje i prikázanie: „Milovať budeš Pána Boha svojeho“ (Mat. 22, 37.). O tom, jak nás miloval Pán Ježiš, svedčí sv. kríž, okolo ktorého sa zvláštne v tomto sv. čase shromažďujeme; lebo on hlása nám slova sv. Jána: „(Kristus) miloval nás, a umyl nás od hriechov našich v krvi svojej“ (Zjav. 1, 5.). Jakobysme teda nemali milovať Pána Ježiša, keď on nás nehodných tak miloval? Láska naša však k Bohu a k Synu Božiemu nemá záležať len v slovách, ale i v skutkoch; lebo i Otec nebeský dokázal k nám lásku svoju skutkom, keď jednorodeného Syna svojego ráčil poslať na svet k našemu vykúpeniu. Syn Boží, Ježiš Kristus, dokázal lásku svoju i skutkom, keď nás slovom a príkladom vyučoval, za nás trpel muky a podstúpil broznú smrť na dreve kríža, založil cirkev a v jej lóne zanechal nám prostriedky k spaseniu. Tak i my teda milovať máme Otca nebeského a Syna Božieho, aby toto milovanie nebolo len jazykom, ale skutkom (I. Ján 3, 18.). Máme radi a ochotne konať, čo sa Bohu ľúbi a je k jeho cti a chvále.

Láska, ktorou sme zaviazaní k Bohu, požaduje predovšetkým, abysme sa zdržovali od toho, čo je Bohu nemilé a urážlivé. Preto praví sv. Pavel: „Smilstvo ale a všetiká nečistota, lebo lakomstvo ani menovano nebudú medzi vami, jako sluší na svätých;“ ani „mrzkosť, lebo bláznivé mluvenie alebo (neslušné) žarty, ktoré k veci (kresťanskej) nenáležia,“ nech niesú medzi vami: „ale radšie diekovčinenie“. Nemáme teda ani myšlienky nečisté a lakomé trpeť v srdci svojom, ani pohoršivým a nečistým rečiam a žartom dať miesta v ústach svojich, tým menej opovážiť sa máme páchať smilstvo a kdejakú nečistotu na tele svojom, ktoré jakožto chrám boží (I. Kor. 3, 16.) a nádoba milostí božích má byť čisté a nepoškvrnené. Jazyk svoj máme užívať ku cti a chvále božej. Chrániť sa máme takých hriechnych myšlienok, slov a skutkov, lebo sa ony neslušia na nás a nesrovnávajú sa s dôstojnosťou mena kresťanského. Chrániť sa máme takých nemravností a nepravostí tým viac, že tiahnu za sebou spravodlivý hnev a trest boží. Vyslovuje to sv. Pavel v dnešnom liste, reknúc: „O tom vedzte a rozumejte, že žiaden smilník alebo nečistotný, alebo lakomec nemá dedictva v kráľovstve Kristovom a Božom“. Sú to zajiste veľké slova, ktorými sv. Pavel chce nás dôrazne vystríhať pred smilstvom a lakomstvom, jakožto hlavnými hriechami, z ktorých — jako z jedovatých koreňov — mnohé jiné nepravosti vyrastajú. Je pravda, že ľudia bez opravdivej viery kresťanskej nepovažujú smilstvo a lakomstvo za tak veľké hriechy, a práve preto sv. Pavel dáva nám tú výstrahu: „Nedajte sa nikomu sviest marnými slovami, lebo (vedeť máte, že) pre tyto veci prichádza hnev boží na synov nevery: nebývajte teda účastníkami jejich“. Nesmieme teda poslúchať bezbožných a neveriacich, ktorí oškľivosť smilstva a nepravosť lakomstva zľahčujú a obavu pred trestom božím zo svedomia vytrhujú; nám pravidlom pre život bohumilý musí byť sv. písmo, ktoré smilstvo a lakomstvo zatracuje, čistotu ale a dobročinnosť nám za povinnosť klade.

Sv. Pavel, vyloživ Efesským, čo činiť a čoho sa varovať majú, upozorňuje jich na to, že keď sa z pohanstva obrátili ku kresťanstvu, majú premeniť tiež celé svoje dosavadne smýšľanie a jednanie. „Boli ste — tak im píše — nekdý temnosťou, nyní ale ste svetlom v Pánu, (teda) jako synovia svetla choďte“.

Napomína jich, aby čo dobrý strom v zahrade cirkve sv. prinášali tiež dobré ovocie, vykladajúc im, že „*ovocie svetla* (t. j. viery kresťanskej) *je vo všetkej добрôte, spravodlivosti a pravde*“. Ten, ktorý nemá dobrotivého srdca k blížnemu, nevede život bohobojný a spravodlivý, nemiluje pravdu a pravdomlivosť, je len po mene kresťanom, nie ale opravdive. Pravý kresťan musí byť aj ozdobený čnosťami kresťanskými.

Zaštepme si teda do srdca to nám tak potrebné a spasiteľné napomínanie, ktoré dáva nám dnes sv. Pavel. Milujme Boha, ale milujme ho opravdive, nielen slovom, ale i skutkom. Neurážajme Boha smilstvom, lakomstvom a jinými neprávosťami, abysme na seba neuvallili hnev a trest boží. Jestli sme dosavád živi boli v temnosti a hriechu, v tento svätý čas premeňme život svoj, abysme s pomocou božou vyzliekli starého človeka s hriešnymi skutkami jeho a oblečme nového (Kol. 3, 9.).

Daj nám, o Bože, pravé pokanie a obrátenie sa k Tebe, abysme vyhýbali hriechu, a Tebe verne a stále slúžili na veky. Amen.

Evanjelium u sv. Lukáša k. 11. v. 14—28.

O, jak bezbožný bol to svet, ktorý Pán Ježiš prišiel vykúpiť! Miesto toho, žeby boli Kristu Pánu ďakovali, že prišiel zničiť moc diablu, zľahčujú ho a rúhajú sa jemu. Keď Pán Ježiš, aby skutkom preukázal svoju moc nad diablom, oslobodil nemého od diabla, našli sa, ktorí rozhlašovali tajne a šeptmo medzi ľudom, že „*skrže Belzebuba, knieža diablov, vyháňa diabolstvo*“, nie ale svojou božskou mocou. Darmo sa ukrývali pred vševedúcnosťou božskou Pána Ježiša; on poznal i tajné zlostné myslenie jejich. Nerozhorlil sa proti nim, ale docela mierne chcel ich priviesť k poznaniu svojej nepravdy a zlosti. Predložil im, že diabol nebude jednať proti sebe, tak aby sám ničil svoju moc; lebo vie, že jako rozbroj v kráľovstve a rodine ľahá za sebou úpadok takého nesvorného kráľovstva a takej nesvornej rodiny, i moc diabla neobstojí, keby diabol ničil moc diablu. Z toho mali teda poznať, že tá moc, ktorú dokázal Pán Ježiš nad diablom, je mocou božskou a spolu znamením, že je on tým svetlu zaslúbeným Messiasom, ktorý mal prísť, aby pokolenie ľudské vyslobodil z moci diablovej. Z tej príčiny pravil im: „*Jestliže ale prstom božím* (t. j. mocou božskou) *vyháňam diablov, zajiste prišlo* (už) *k vám kráľovstvo božie*“, ktoré má založiť na zemi ten zaslúbený Messias sveta.

Pán Ježiš moc svoju nad diablom predstavil im tiež v podobenstve, reknúc: „*Keď silný ozbrojenec chráni dvôr svoj, v pokoji sú tie veci, ktorými vládne: jestli ale* (potom) *prijde silnejší nad neho a premôže ho, odojme mu zbraň, na ktorú sa spoliehal, i korist jeho*“. Ten silný je diabol, ktorý mal vládnuť nad hriešnym človekom až do príchodu Messiasa; ten silnejší je Ježiš Kristus, ktorý jako Messias prišiel, aby zlomil moc diablu a vytrhol človeka z moci jeho. Dielo to ovšem veliké, ale požaduje nielen našu vrúcnu vďačnosť, ale i naše horlivé spoluúčinkovanie; lebo praví sv. Augustin, že Pán Ježiš „*vykúpil nás bez nás, ale nespasí nás bez nás*“. Jakoby aj mohol byť ten vyslobodený z otroctva, ktorý chce i na ďalej zostať v ňom a pridržuje sa svojego podjarmiteľa? Preto praví Pán Ježiš: „*Kto nenie so mnou, proti mne je; a kto neshromažďuje so mnou, rozptýľuje*“. Ach, pokorne uvažujme: či táto výčitka

netýče sa i nás? Nejednáme-li dľa toho, čo nás učil Pán Ježiš slovom a príkladom: čo nám prospeje jeho vykúpenie? Uvrhujeme-li sa skrze hriechy a nepravosti opäť do moci diablovej: čo nám to osoží, že Pán Ježiš zlomil moc jeho a vytrhol nás z nej? Sú-li hriechy a nepravosti tie putá, ktorými diabol sväzuje otrokov svojich, my musíme jich s pomocou božou roztrhnúť, k čomu hlavne tento svätópôstni čas smeruje.

Vždy viac a viac približuje sa ten čas, v ktorom máme sa skrze sviatosť pokánia od hriechov očistiť, abysme boli hodní veľkonočného sv. prijímania. Skrze opravdivé pokánie vytrhujeme sa z moci diabolskej a spiechame jako ten marnotratný syn do otvoreného náručia Otca nebeského, aby nás prijať a k otcovskému srdcu svojemu pritisknúť ráčil. On, keď my s opravdivou skrúšenosťou a uprimnosťou pri sv. zpovedi vyznáme sa z hriechov svojich a odrekne sa toho otroctva diabolského, skrze plnomocníka svojeho, skrze zpovednieho otca dá nám odpustenie a navráti nám rúcho milosti, ktoré sme boli skrze všednie hriechy poškrvnili a skrze smrteľné hriechy ztratil. Nemeškajme teda s náležitou prípravou, abysme sviatosť pokánia náležite a k svojemu spaseniu vykonali. Veliká a nesmierna je síce studnica milostí božích, ale z nej každý len toľko čerpá, s jakou nádobou, s jakým srdcom k nej pristupuje. Čím väčšia je skrúšenosť, čím vnútornejšia je lútosť, čím pevnejšie je predsavzätie kajúceho, tým hojnejšia je i milosť božia, ktorú nám sviatosť pokánia prináša.

Keď sa ale skrze sviatosť pokánia smeríme s Bohom a nazpak uvedení budeme do milosti božej, na tom budme, abysme svoje dobré predsavzatie uskutočnili a sľub Bohu pri sv. zpovedi učinенý vyplnili; na tom budme, abysme potom do predošlých hriechov neupadli a z milosti božej nevypadli. Pamätajme na to, že diabol bude zas dorážať na nás, aby nás svojim pokúšaním a úkladom dostal k hriechu a olúpil nás o milosť božiu. Na to nás upozorňuje Pán Ježiš tiež v dnešnom sv. evanjeliume, keď pravi: „*Keď nečistý duch výjde od človeka, chodí po miestach suchých a hľadá odpočinutie, a keď ho nenajde, povie: Vrátim sa do domu svojeho, odkiaľ som vyšiel. A keď príjde (a) najde ho metlami vyčistený a ozdobený, vtedy ide a vezme k sebe jiných sedem duchov, horších nežli je sám, a vojdúce (ta, odkiaľ bol vyšiel), prebývajú tam. A sú poslednie veci človeka horšie, nežli (boly) prvé*“. Jako býva pre človeka nebezpečnejšie, keď nazpak upadne do predošlej nemoci, tak i pre dušu nebezpečnejšie je, upadne-li do predošlého hriechu. Je teda veľmi potrebné, abysme boli na pozore zvláštne pred takým hriechom, ku ktorému máme už v sebe náklonnosť.

Tá múdrosť a láskavosť, ktorú dokázal Pán Ježiš v oči nepriateľom svojim, tak dojala zástup, že jedna žena zo zástupu zvolala: „*Blahoslavený život, ktorý ta nosil, a prsa, ktoré si požíval*“. Pán Ježiš ale na vzájem pravil: „*Blahoslavení, ktorí slyšia slovo božie, a zachovávajú ho*“. Tak je; blahoslavená bola Rodička Božia, ktorá uverila slovu anjela a zachovávala v srdci svojom slova Pána Ježiša (Luk. 2, 51.), a blahoslavení, ktorí radi slyšia slovo božie a zachovávajú ho. Slyšanie slova božieho je najlepším znamením, že sa kto opravdive obrátil k Bohu, jako pri uzdravenom človeku je to dobrým znamením, keď má chuť k jedlu a nápoju.

Obráťme sa teda opravdive k Bohu a potom polepšime život svôj; buďme opatrní, abysme neupadli do predošlých hriechov svojich, a radi slyšme slovo božie, abysme len dľa neho riadili život svôj k svojemu spaseniu večnému. Amen.

20. Na pondelok po tretej nedeli pôstnej.

Čítanie zo IV. knihy kráľovskej k. 5. v. 1—15.

Znameníým mužom bol ten Naaman, o ktorom vypráva nám dnešnie čítanie. Bol udatným, bohatým a cteným pri dvore kráľovskom; bol vôdcom vojska syrskeho, ktorý mnohé víťazstva dobyl a učinil si slavné meno v celej Syrii: ale — tak dokladá to čítanie — bol malomocný. Všetka jeho sláva zatemnená bola tým, že bol poškvrnený ošklivou nemocou malomocenstva. Nečo podobného opätuje sa často i za dňov našich; to osudné „ale“ slyšať temer všade, jak vo veciach časných, tak i v duchovných. Jak mnohý človek je múdry, učený a vzdelaný; prívetivý, úslužný a dobrotivý; pracovitý, schránlivý a šetrný; mierny, striezlivý a pokojný: ale je na ňom rozličné malomocenstvo nejakého hriechu; a toto malomocenstvo je ošklivejšie a škodlivejšie, nežli malomocenstvo na tele, pretože hriech je malomocenstvom duše. Bol-li však Naaman tak šťastlivým, že očistený bol od malomocenstva; nie menej šťastliví sme i my, že môžeme byť očistení od malomocenstva duše, t. j. od hriechu. Len nasledujme v tom príklad Naamana.

V službe manželky Naamanovej bola devečka, ktorá sa tu dostala čo zajatá zo zeme israelskej. Útrpnosťou k pánovi svojemu povzbudená riekla jednú pani svojej: „*O, keby bol pán môj u proroka, ktorý je v Samarii! jiste uzdravilby ho od malomocenstva, ktoré má.*“ Jej slov povšimla si manželka, a slov manželky svojej povšimnul si Naaman. Tak sa často stáva, že i hriešnik slyší tú dobrú radu, že môžu byť očistený od malomocenstva hriechov svojich skrze kňaza — zpovedníka, ktorý je i k tomu posväcený a splnomocnený, aby mocou a menom božím dal odpuštenie hriechov kajúcim hriešnikom. Naaman prijal dobrú radu od nepatrnej devočky: i my prijmime dobrú radu k obráteniu sa a k pokániu od kohokoľvek, zvláštne od rodičov a predstavených, buď svetských alebo duchovných, tým viac ale od sv. cirkve, ktorá nás menovite v tento svätopostní čas napomína, abysme skrze sviatosť pokánia očistili sa a pripravili — hodnému veľkonočnému prijatiu najsv. olt. sviatosti.

Jaknáhle to, čo sdelila israelská devočka, Naaman predniesol kráľovi, žiadajúc dovoľenie k pochodu do Samarie: kráľ nielen že mu dal dovoľenie, ale dal mu ešte i list na kráľa israelskeho, aby sa ho ujal, by očistený bol od malomocenstva svojeho. Kéžby si toho povšimli rodičia a predstavení, páni, remeselníci a hospodári, žeby nekládli prekážku dietkam, podriadeným, tovaryšom, učňom a služebným, keď tito chcú alebo majú vykonať si sv. zповeď, veľkonočnú, aby vykonali si veľkonočné sv. prijímanie, ktoré je prísnou povinnosťou každého kresťana katolika. Zajiste lepšia a poslušnejšia je tá čeliadka, ktorá chodí k sv. zповedi, nežli tá, ktorá sv. zповeď zanedbáva; lebo kdeže slyší primeranejšieho a spasiteľnejšieho ponaučenia a napomenutia, nežli pri sv. zповedi?

Keď kráľ israelský prečítal list, zdesil sa nad nim, lebo v ňom stálo: aby uzdravil Naamana od malomocenstva jeho. Na znamenie svojho zdesenia roztrhol rúcho svoje a riekol: „*Či som ja Bohom, abych mohol zabiť a obživiť, že tento poslal ku mne, abych uzdravil človeka od malomocenstva jeho? Pozorujte (v tom) a vidzte, že hľadá príčinu proti mne.*“ Strach tento jeho pred kráľom syrským bol bezzákladný a povstal len z toho nedorozumenia, že kráľ syrský mal v liste poznačiť, aby poslal Naamana k prorokovi božiemu, by ho očistil od malomocenstva: v tom však pravdu mal, že nemá moc zázračne očistiť od malomocenstva, lebo táto moc bola tehdy pri prorokovi Elisejovi, ktorý sa v Samarii zdržoval. Podobne je i s očisťovaním od malomocenstva hriechov. Moc, ktorú k tomu nemajú cisárovia, kráľovia, kniežata a žiadne vrchnosti svetské, je len pri kňazoch nového zákona, ku ktorým pravil Pán Ježiš: „*Ktorým odpustíte hriechy, odpúšťajú sa jim*“ (Ján 20, 23.).

O tom, keď sa dovedel prorok Elisej, poslal ku kráľovi, ktorýby mu riekol: „*Prečo si roztrhol rúcho svoje? Nech príjde ku mne (ten Naaman), a zvie sa, že je prorok v Israeli*“, ktorý ho s pomocou božou očistí. Prišiel teda Naaman pred bydlu proroka, a tento zkázal mu: „*Idz a umyj sa sedemkrát v Jordane, a čistý budeš.*“ Naaman však, očakávajúc že Elisej výjde von, dotkne sa ho, a uzdraví ho, rozhnevaný riekol: „*Či niesu lepšie Abana a Tarfar, rieky domašské, nad všetky vody israelské, abych sa v nich zmyl a očistený bol?*“ Tomu Naamanovi sú podobní neverci a bludári, ba i poverčiví a ľahkomyseľní katolíci, ktorí si berú do hlavy, že i bez sviatosti pokánia a zpovedi môžu dosiahnuť odpuštenie hriechov. Takoví ľudia maliby pomysleť, že nie jim, ale Bohu náleží ustanoviť podmienky odpuštenia hriechov; že týmto podmienkam — teda i sv. zpovedi — podrobyť sa musia, chcú-li očistení byť od malomocenstva hriechov svojich. „Ale, či ta zpoveď je človeku pokornému a kajúcemu tak obtížna? Či tým pyšným zlahčovateľom sv. zpovedi nedá sa riečiť, čo pravili Naamanovi služobníci jeho? „*Keby ti aj veľká vec bol rozkázal prorok, malbys to jiste učiniť* — pravili mu — ; *čím viac, že ti riekol (len): Umyj sa (v Jordane), a čistý budeš.*“ Len odlož hriešniku pýchu svoju a pokorne podrob sa sv. zpovedi, abys dosiahol odpuštenie!

Naaman, prijav to upozornenie od služobníkov svojich, umyl sa v Jordane, a hľa očistený bol od malomocenstva svojeho a rozplesaný nad tým navrátil sa k prorokovi a riekol: „*Nyni viem, že nenie jiného Boha na všetkej zemi, jedine len v Israeli.*“ Nasledujme teda i my príklad Naamana a pokorne podrobme sa sv. zpovedi, čo podmienke odpuštenia hriechov, a tak dosiahnuce odpuštenie, ďakovať budeme Kristu Pánu, že sviatosť pokánia založiť ráčil v lóne cirkve sv., abysme dosiabili odpuštenie hriechov, milosť božiu a spasenie večné. Amen.

Evanjelium u sv. Lukáša k. 4. v. 23—30.

Dnešnie sv. evanjelium predstavuje nám Pána Ježiša v škole nazaretskej, kde sa v deň sobotní shromaždili židia k modlitbe a k čítaniu sv. písma. Pán Ježiš použil tej príležitosti a po modlitbe dal si priniesť knihu proroka Isaiáša a čítal z neho nasledujúci odsek: „*Duch Pánov nado mnou: preto pomazal ma a poslal ma kázať evanjelium chudobným, uzdravovať skrušených srdcom,*

zvestovať zajatým prepúštenie a (udelovať) slepým videnie, prepustiť súžených na svobodu, ohlašovať vzácne leto Pána a deň odplaty“ (Is. 61, 12.). Potom „svinuv knihu, vrátil ju služobníkovi a posadil sa. Oči všetkých boli obrátené naň“, a on počal im vysvetlovať, že to proroctvo plní sa za jejich doby; že to „zlaté leto“ vykúpenia nastalo, pretože ohlašuje sv. evanjelium, na milosť bere hriešnikov, zázračne uzdravuje nemocných, hlása opravdivú lásku blížnemu a prišiel vysvobodiť svet z moci diabolskej. Mluvil tak milo, že mu všetci prisvedčovali. Jedni divili sa nad múdrosťou jeho a pravili: „*Zdáliž tento nenie syn Josefov? odkud má všetky ty veci*“ (Mar. 6, 2.)? Iní, ktorí sa pre vek a rod za múdrych a za jeho poučenia nepotrebných držali, opovrhovali ním, vydávajúce ho za chudobného tesára, za pochádzajúceho zo známej im chudobnej rodiny v Nazarete. Oni ho poznali od koliečky až k tomu jeho dospelému veku jako človeka bezmocného, a preto neuznali ho za toho Messiáša, na ktorom sa mali vyplniť proroctva; oni židovským predsudkom vedení neuznávali ho za Messiáša, pretože tohoto očakávali čo mocného a bohatého, ktorýby založil kráľovstvo židovské a panovanie židovské nad národami. Dobre vedel Pán Ježiš myšlienky jejich a odpovedal im na ne v dnešnom sv. evanjelium.

a) Pán Ježiš dobre vediac, že vo svojej pýche a nadutosti cez plece hľadia na neho: pravil im: „*Zajiste poviete mi toto príslovie: Lekáru, uzdrav sa sám*“, t. j. najprv pomôž sebe a potom hovor, že si prišiel pomáhať iným. „*Jak veľké veci činils v Kafarnaum, učíš (takové) i tu vo svojej vlasti.*“ Jestli dobre rozumiem veci, smysel je asi tento: Vy takto smýšľate o mne: Keby si ty bol ten zaslúbený a prorokami predpovedaný Messiáš, ktorý má založiť kráľovstvo židovské a panovanie židovské nad národami, nebolby si tak chudobný a bezmocný: lebo kráľovstvo založiť nedá sa ani bez bohatstva ani bez moci. Ty si v chudobe a máš tu v Nazarete chudobnú rodinu: nemôžeš-li sebe a rodine tvojej dopomôcť k bohatstvu a k moci, jakobys mohol založiť kráľovstvo a panovanie nad národami? Krem toho, chceš-li jiným preukázať dobrodenia a jiným dopomáhať k bohatstvu, k moci a sláve, čiň to najprv tu v Nazarete, kde si od maľučka vychovaný a tak ku vďačnosti k tvojemu rodnému mestu zaviazaný. Tak marnivého a svetáckeho ducha boli Nazarethčania; marnivého, zakladajúce sebe na rode a bohatstve, ktorým Pána Ježiša a jeho chudobnú rodinu prevyšovali; svetáckeho, očakávajúce len takého Messiáša, ktorýby založil kráľovstvo pozemské; závistného, vytýkajúce Kristu Pánu, že dobrodenia preukazuje cudzincom, nie ale svojim krajanom. Tak to býva často-krát na svete za našej doby; platnosť človeka meria sa dľa rodu, moci a bohatstva, tak že človek nízkeho a chudobného stavu býva opovrhovaný; celé povolanie a určenie človeka obmedzuje sa len na tento časný a pozemský život, jako keby ani vznešenejšieho cieľa a večného života za hrobom nebolo; panuje sebeláska a shánanie sa len za svojim vlastným ziskom, jako keby nás láska k blížnemu nezavazovala k tomu, abysme tiež iným dopriali šťastie a požehnanie božie.

b) V Nazarete, kde panovala pýcha a pohrdanie, kde tak zakorenený bol predsudok židovský o pozemskej moci prísť majúceho Messiáša, kde javilo sa závidenie Kafarnaumským a lakomstvo len za vlastným ziskom, tam nebolo pôdy pre účinkovanie Pána Ježiša. Ten istý Pán Ježiš, ktorý prikázal apoštolom,

aby odtiaľ, kde jich neprijmu, vzdalovali sa (Mat. 10, 14.), i sám vzdaloval sa odtiaľ, kde jeho účinkovanie nesľubovalo duchovného prospechu. Jako ten roľník na holú a tvrdú skalú nebude daromne vyhadzovať semeno, tak ani Pán Ježiš svoje nebeské učenie nehľasal a zázraky nečinil tam, kde predviedel, že zostanú bez prináležitého výsledku. Z tej príčiny pravil i ku krajanom svojim nazaretským: „*Zajiste pravím vám, že žiaden prorok nenie vzácný vo vlasti svojej.*“ Aby ale snáď rovnými výčitkami neboli urazení a popudzení, dokazoval svoju výpoveď príkladmi zo života prorokov: „*Mnoho vdov -- pravil -- bolo za dní Eliášových v ľudu israelskom, keď zavrené bolo nebe tri roky a šesť mesiacov, (a) keď (následkom sucha) nastal hlad veľký po všetkej zemi: a (predca) k žiadnej z nich nebol poslaný Eliáš, nežli k (pohanskej) žene vdove v Sarepte Sidonskej. A mnoho malomocných bolo v ľudu israelskom za Elisea proroka: a žiaden z nich nebol očistený, než (pohanský cudzozemec,) Naaman sýrsky.*“ Tak Pán Ježiš tými príkladmi chcel ich poučiť, že pravý Boh nieje len Bohom židov, ale všetkých národov, ktoré sú pod slnkom; že nielen žid je milý Bohu, ale každý bohobojný človek v jakomkoľvek národe (Sk. Ap. 10, 38.); že židia sú síce vyvoleným národom božím, pretože bol vyvolený k tomu, aby zachoval pravú vieru a nádej na Messiaša: jestli ale neprijme Messiaša, utratia to svoje prvorozenstvo, a pohania, ktorí neveria v neho, zaujmú miesto v nebeskom kráľovstve Messiašovom. To jisté platí i o nás kresťanoch. My sme skrze sv. krst stali sa vyvolenými Pána Ježiša a dedičmi kráľovstva božieho; stali sme sa údami cirkve svätej, ktorá nás viesť má vo svetle nebeského učenia a po ceste prikázaní božích k spaseniu večnému: jestli ale my nezadržíme verne svoj krstný sľub a nebudeme kráčať vo svetle viery a po ceste prikázaní božích, vyplní sa i na nás slovo Pána Ježiša: „*Bude odňaté od vás kráľovstvo božie, a bude дано ľudu, ktorýby priniesol úžitky jeho*“ (Mat. 21, 43.); lebo len „*Kto sotrvá až do konca (verný Kristu Pánu), ten spasený bude*“ (Mat. 10, 22.).

c) Kristus Pán, keď tie príklady o Eliášovi a Eliseovi predniesol, mal ten úmysel, aby židia nazaretskí vstúpili do seba a poznali deň navštívenia svojoho (Luk. 19, 44.); aby odhodili od seba predsudky svoje a uznali Messiaša svojoho: ale čo sa stalo? Sami dokázali, že sú nehodní toho navštívenia: „*Naplnení sú všetci vo škole hnevom, slyšiace to*“ Slovo Pána Ježiša, ktoré malo jich nakloniť k pokániu a k spasiteľným náhľadom, ešte viac zatvrdilo srdca jejich, a to tak, že „*povstali (proti nemu) a vyvrhli ho von z mesta a viedli ho až na vrch hory, aby ho dolu svrhli*“ Bohužiaľ! tak to činia i neverci a nekajúci hriešnici. Miesto toho, aby prijali napomenutie a pokarhanie k obráteniu a k polepšeniu seba, ešte viac sa zatvrdzujú a podpaľujú v sebe zúrivosť proti tým, ktorí jich volajú k spaseniu.

d) Pán Ježiš to pohanenie trpezlivo snášal; aby však židovským zúrivcom dokázal, že marný je jejich vztek proti pravde a proti božskej moci jeho, dal sa síce viesť na skalú, z ktorej ho chceli hodiť do prepasti, ale „*prejdiúc prostriedkom nich, ušiel,*“ a odobral sa opäť do Kafarnaum; aby tam učil, kde prijímali učenie jeho. Tak čini prozretelnosť božia i s cirkvou Pána Ježiša. Darmo neverci a nepriatelia činia útoky proti cirkvi svätej; ona pevne stojí na skale, na ktorej od Pána Ježiša založená je, tak že ani brány pekelné ju

nepremôžu (Mat. 16, 18.): ale beda tým, ktorí vo svojej zášti a zlomyselnosti činia tie útoky na cirkev Ježišovu! Pán Ježiš odvráti sa od nevďačných a zúrivých, a obráti sa k národom, ktoré túža po pravde a večnom spasení. Beda ale tým krajinám, od ktorých odvráti sa Pán Ježiš so svojou nebeskou pravdou! Kde nenie Krista, tam panuje potom Belial, kde nenie v úcte sv. náboženstvo, tam nenie ani jeho dobrodenia, tam nenie ani lásky ani pokoja ani svornosti ani svedomitosti, lebo toto ovocie raste tam na strome kresťanstva.

Nebuďme teda ku Kristu Pánu tak nevďační a studení jako Nazarethčania, ale milujme ho a buďme mu verní až do smrti (Zjav. 2, 10.). Amen.

21. Na útorok po tretej nedeli pôstnej.

Čítanie zo IV. knihy kráľovskej k. 4. v. 1—7.

Po smrti kráľa Šalomona nastúpil jeho syn Roboam, ale pýchou a nemúdrostou svojou ta to hneď na začiatku svojeho panovania priviedol, že Israelsko odtrhlo sa od neho a vyvolilo si Jeroboama za kráľa. Tento, aby pretrhol spojenie Israelských s Judskými a prekazil putovanie Israelských do chrámu jerusalemského, dal spraviť dve zlaté telata, postaviv na oltár jedno v Bethel a druhé v Dan (II. kráľ. 12, 27—29), a prikázal Israelským, aby sa jim — jako bohom svojim klaňali. Tak povstalo v Israelsku ohavné modlárstvo a potlačovano bolo klaňanie sa Bohu pravému. Aby však viera v pravého Boha a služba, jakú Boh skrze Mojžiša ustanoviť ráčil, nevyhynula v tom národe. Boh dobrotivý posielal prorokov svojich, aby horlili proti zlatým telatom a napomínali ľud, žeby neodstupoval od viery v pravého Boha. Proroci, aby jim ľud uveril, že od Boha poslané sú, museli to mimoriadnymi skutkami dosvedčovať. Takové mimoriadne a len od pravého Boha pochádzajúce skutky boli zázraky, ktoré oni menom a mocou pravého Boha konali. Za doby kráľa israelského Jorama bol Elisej prorokom božím v Israelsku. I on obdarený bol od Boha mocou zázračnou, čoho dôkazom je i dnešnie čítanie.

Žena jedna, manželka to jedného z učeníkov Eliseových, zarmúčená nad smrťou manžela svojego a trápená od veriteľov svojich volala k prorokovi: „*Služobník tvôj, môj to muž, umrel, a ty vieš, že (ten) služobník tvôj bal sa Pána. A hľa, veriteľ prišiel, aby vzal dvoch synov mojich sebe za služobníkov.*“ Tak horekovala ubohá vdova nad nemilosrdným veriteľom, ktorý ťahal jej synov do otroctva, aby mu odslúžili dlh po jejich otcovi pozostalý. Je pravda, že za doby našej zákony krajinské nedovoluju, aby kto pre dlhy stal sa skutočným otrokom veriteľa: avšak sú príklady smutné jak toho, že lakomci a úžerníci nemilosrdne, jako s otrokami zachádzajú s chudobnými a zadlženými, tak i toho, že mnohí ľahkomyselne a neopatrne strkajú šiju do jarma úžernického (lichvárskeho). Požička má byť skutkom lásky a dobrodenia, aby si chudobný pri nej pomohol, nie ale vržením do nešťastia ešte väčšieho, z ktorého pri rastúcom a nezplácanom dlhu sa ťažko, ba snáď nikdy nevymotá. Požička, čím väčšie ukladá úroky, tým viac sa protiví milovaniu blízneho. — Sú i takí ľudia, ktorí buď z ľahkomyselnosti a pýchy do dlhov sa uvrhujú; hodujú a pijú, nádherne sa šatia a kratochvíľa na dlh. Sú, ktorí chcú pokladaný byť za boháčov a kupujú domy i polia na dlh a nepamätajú, že taká pýcha najviac

predchádza pád. Lahkomyseľné dlhy sožierajú i to, čo má taký človek i svoje v majetku. Lepšie je hlad žízeň a zimu trpeť v ošúchanom rúchu a bez obuvi chodiť, nežli v sebe a na sebe mať dlh. Sú ešte i takí slepci, ktorí lakomého úžerníka ešte pochvaľujú jako svojeho dobrodinca, že jim vždy viac a viac pripožičiava. Takí ľudia nepamätajú na to, že požička nenie almužnou; že požičky nielen sa prijímajú, ale i nazpakzplácajú. Ach, jak často sa potom stáva, že prichádza deň, kde usmieváva tvár úžerníka premení sa vo tvár nemilosrdníka, ktorý bez srdca bude stáť, keď lahkomyselný a neopatrný dlžník príjde na bubon. Dajte teda pozor na seba, abyste nemali na svedomí ani úžeru ani dlh, ktorý nemienite zplatiť; lebo jedno je krivda, druhé je klam.

Ľahkomyselným, marnotratným dlžníkom zajiste nebol ten manžel, ktorého tá vdova oplakávala a o ňom i pred samým prorokom vyznala, že sa bal Pána. Jaký bol manžel, taká bola i jeho manželka a jeho synovia: preto Boh ujal sa jich proti nemilosrdným veriteľom a vnukol prorokovi Elisejovi, aby jej zázračným spôsobom pomohol z biedy a trápenia. Tak pravil potom k nej, ktorá mala len máľučko ešte oleja v nádobe: „*Idz a vypožičaj sebe nádoby prázdne od všetkých susedov svojich, a nalievaj z toho tvojeho oleja do nich.*“ Jako žena bohobojná dôverovala slovám prorokovým, a dôvera ju nezklamala. Synovia podávali nádoby, a ona nalievala. O, jak sa tešili a Bohu ďakovali za ten zázrak, že olej sa lial, kým nádoby stačily. Ale Boh všemohúci v múdrosti svojej nechcel, žeby pri tom zbohatli a potom oddali sa snáď bezpustnému životu a na neho zapomneli, keď boly dostatočné nádoby naplnené, prestal olej tiecť. Tak to činieva Boh i s nami; udeľúva nám požehnanie svoje, ale do jistej miery, abysme pri väčšej bojnosti neodдали sa bezpustnosti, rozkošiam a marnivosti, tak žebysme zapomneli na Boha a, oddajúce sa svetu a telu, zanedbali starosť o dušu a večnosť. Nereptajme tedy i pri skromnom požehnaní proti Bohu; lebo on najlepšie vie, koľko zaslúžime a potrebujeme.

Po tak zázračnom naplnení nádob spiechala žena s radosťou k Elisejovi a oznámila mu tú zázračnú príhodu, ktorá sa stala dľa jeho prorockého slova; a on riekol jej: „*Idz, predaj olej a zaplať veriteľovi svojemu: ty ale a synovia tvoji žijte sa z ostatku.*“ Je to rada docela múdra. Dá-li Boh hojnejšieho požehnanie, zaplať a neodkladaj; lebo kto vie, či pozdejšie budeš v stave zbaviť sa tej tarchy. Najprv vráť, čo nenie tvoje, a len potom múdre a mierne užívaj, čo je tvoje. Nielen nemúdry, ale i nesvedomitý je ten dlžník, ktorý nechce zadostučiniť veriteľovi, keď môže: potom ale, keby chcel, nebude môcť.

Kéžby nebolo lakomých úžerníkov, ktorí veľkými úrokami odierajú chudobného! Kéžby nebolo ale i lahkomyselných a nesvedomitých dlžníkov, ktorým len o to ide, aby dostali cudzie peniaze do hrsti, nie ale i o to, aby jich navrátili! Keby nebolo takých úžerníkov a dlžníkov, neboloby na svete ani toľko útiskov a slzí, ani toľko hnevov, nenávisť, nepokojov a pravot. Panovalaby láska a pokoj.

Daj nám to, o Bože, abysme v láske a pokoji na zemi spolu živí boli, po smrti ale v nebi prebývali. Amen.

Evanjelium u sv. Matúša k. 18. v. 15—22.

Pán Ježiš najradšie nazýval seba pastierom, nasledovníkov svojich ovečkami, cirkev svoju ovčincom; a to nie bez významu. Jako ovčiam aby mali

pašu a neblúdily, potrebný je pastier: tak i nám potrebný je Pán Ježiš, aby nás pásol nebeským učením svojim a viedol nás po ceste bohabojnosti, žeby sme nezablúdili ani do nevery ani do nemravnosti. Jako ovečky sú stvorenia pokojné a tiché: tak i my máme byť pokojní a tichí, lebo pravil Pán Ježiš: „*Po tom poznajú, že ste učenníkami mojimi, budete-li mať lásku jeden k druhému*“ (Ján 13, 35.). Jako v ovčinci sú ovečky po hromade v svornosti: tak i my máme byť v jedno spojení nielen vierou a nádejou, ale zvláštne láskou kresťanskou (I. Kor. 13, 13.). Medzitým prirodzenosť naša nezodpovedá vždycky tichej a pokojnej povahe ovečky; stáva sa, že nekdy buď z našej krehkosti buď z popudlivosti alebo i proti našej dobrej vôli povstávajú roztržky a rúznice. Pobúri-li sa už more medzi nami, kto ho má utíšiť? Pán Ježiš tou svojou dobrou radou, ktorú podáva nám v dnešnom evanjeliume.

a) Aby pokoj rozvyklaný medzi nami opäť obnovený bol, k tomu túto radu spasiteľnú dáva Pán Ježiš: „*Jestližeby zhrušil proti tebe brat (blížny) tvôj, idz, pokarhaj ho medzi sebou a ním samým, uposlechne-li teba, získal si brata svojego. Jestližeby ta neuposlechnul, vezmi k sebe ešte jedného alebo dvoch, aby v ústach dvoch alebo troch svedkov stálo každé slovo. Jestližeby (ani) jich neuposlechnul, povedz cirkvi. Jestližeby ale ani cirkev neuposlechnul, buď tebe jako pohan a publikán.*“ Kéžbysme tuto múdru radu Pána Ježiša nasledovali! Ona nakladá povinnosť i urazenému i uraziteľovi. Kto sa cíti byť urazeným, nemá v sebe chovať nenávisť a pomstu, ale ta účinkovať láskavým napomenutím, aby ten, ktorý urazil, uznal svoju chybu a dal urazenému zadostučinenie. Kto vo svojom nestrannom svedomí nahliada, že urazil blížneho, nemá sotrvávať v zášti a zatvrdilosti, ale hľadať a prijať ruku k smereniu. Koľko rúznic a hnevov prestaloby, keby sme tak jednali! Svady, ostré výčitky, nadávky a kliatby nenapravia vec, ale požiar roztržky ešte viac rozduchujú. Máme-li obnoviť lásku medzi sebou, stať sa to môže s láskou. Jestli nedocielime smerenia a zadosťučinenia napomenutím medzi štyrma očami, vezmime si k boku dvoch alebo troch bohabojných, aby tak ono napomenutie sa sdvojnásobilo alebo strojnásobilo. Nepomôže-li im to, máme najprv svojich cirkevných predstavených (I. Kor. 6, 4.), aby títo medzi ovečkami sebe sverenými navrátili pokoj a svornosť skrze vážnejší svôj úrad. Jestli uraziteľ zostane zátvrdlivý a i samým predstaveným cirkevným neposlušný, máme až len vtedy zakročiť proti nemu u vrchnosti svetskej, už nie jako proti kresťanovi, ale práve tak, jakobysme sa museli brániť proti nekresťanovi; lebo čože je to za kresťana, ktorý nemá poslušnosti ani k predstaveným cirkve.

b) Zajiste jako dietky rodičov, poddaní svojich predstavených poslúchať majú: tak i kresťania svoju matku cirkev a ovečky pastierov svojich majú poslúchať; lebo Pán Ježiš k apoštolom a jich nástupcom, t. j. k predstaveným cirkevným pravil: „*Čokoľvek sviažete na zemi, bude sviazano i na nebi; a čo-koľvek rozviate na zemi, bude rozviazano i na nebi.*“ Tak Pán Ježiš cirkevným predstaveným dal moc, ktorej sa podrobiť má každý veriaci. O koľko rúznic a pravot prestaloby medzi kresťanmi, keby napomenutím blížnych a napomenutím cirkevnej vrchnosti dali sa nakloniť k priateľskému pokonaniu, a tvrdošijne nesháňali sa hneď za svetským súdom! Žili-by ti v dobrotke smerení opäť v láske a svornosti, nedávajúce pohoršenie zvláštne tým, ktorí niesu

z ovčince Pána Ježiša. My sa modlíme: „*Otče . : odpusť nám naše viny, jako i my odpúšťame našim vinníkom*“ (Mat. 6, 17.). Modlitba táto je ľžou tam, kde nenie odpuštenia a smerenia.

c) Aby nás ale Pán Ježiš tým viac povzbudil k svornosti, ktorá nemá schádzať v ovčinci jeho, sľubuje nám i užitek tej svornosti. Nielen že svornosť oblažuje náš život, ale nás činí tiež hodných toho, aby nás vyslyšal milý Pán Boh; lebo praví Pán Ježiš: „*Jestližeby dvaja z vás shodli sa na zemi o jakúkoľvek vec, za ktorúby (Otca nebeského) prosili, stane sa jim od Otca mojeho, ktorý je v nebesiach. Lebo kde sú dvaja alebo traja shromaždení v mene mojom, tam som já uprostred nich.*“ Jako tá holubica sdržuje sa len tam, kde panuje ticho a pokoj: tak i Pán Ježiš tam je medzi svojími ovečkami, kde panuje svornosť a láska. Jako nekdy pri poslednej večeri bol medzi apoštolmi a modlil sa za nich, i za tých, ktorí v neho veriť budú (Ján 17, 9—26.), tak na duchovný spôsob je i medzi nami, keď v svornosti a láske shromaždení modlíme sa k Otcovi nebeskému; jako prostredník (I. Tim. 2, 5.) a zástupca nás u Otca uebeského (I. Ján. 2, 1.) obetuje modlitby a prosby naše jemu, aby jich vyslyšať ráčil.

d) Keď teda svornosť a láska je nám tak užitočná a potrebná, hľadme, abysme jej nikdy nekladli prekážky skrze nesmierlivosť, pamätajúce na slova Pána Ježiša: „*Odpustite, a bude vám odpúšteno*“ (Luk. 6, 37.). Kedykoľvek sme urazení, zvíťazme nad náruživosťou a nad roztrpčenosťou srdca a podajme ruku k smereniu a prijmime ruku, ktorú nám podáva blížny k smereniu. Preto, keď Peter tázal sa: „*Koľkokrát, zhrješ-li brat môj (proti mne), mám odpustiť jemu? zdáliš do sedemkrát?*“ odvetil jemu Pán Ježiš: „*Pravím tebe, (že mu odpustiť máš) nie do sedemkrát, ale (i) až do sedemdesiatkrát sedemdesiat*“, t. j. koľkokrát budeš urazený, toľkokrát odpusť blížnemu svojemu. Samo sebou sa rozumie, že i ten, ktorý urazil blížneho svojeho, toľkokrát má hľadať príležitosti a spôsobu k tomu, aby sa udobril a vyrovnal s tým, ktorého urazil. Je pravda, že je to odporné, poddať sa tomu, ktorého sme urazili; ešte odpornejšie ale je zabudnúť na urážku a podať ruku k smereniu tomu, ktorý nás urazil: ale i toto i tamto je len odporné pýche našej. Ukroťme v sebe pýchu, a srdce hotové bude dať a prijať ruku k smereniu sa vzájomnému. Pravda že je v tom nemalá obeť urazeného citu, odpustiť uraziteľovi: ale je to krásna a dôstojnosti kresťana príslušná obeť. Ten náš nebeský Majster, ktorý ešte i na kríži v nesmiernych bolesťach svojich s rukama rozostretýma a s očima k nebu povznesenýma modlil sa za nepriateľov svojich: „*Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo činia*“ (Luk. 23, 34.): ten praví nám: „*Prinášaš-li dar svoj na oltár a tam sa rozpomenieš, že brat tvój má nečo proti tebe: nechaj tam dar svoj pred oltárom a prv idz, smier sa s bratom svojim, a (len) potom príjdi a obetuj dar svôj*“ (Mat. 5, 23.).

Z toho všetkého, čo sme v dnešnom sv. evanjeliume rozjíмали, poznať, že Kristus Pán veľmi na to nalieha, aby medzi nami — ovečkami jeho — panovala láska a svornosť. Jestli ona ale skrze nekoľko buď jazykom alebo skutkom narušená bola, abysme hneď pracovali na jej obnovení a utvrdzení, a to tým viac, že ani modlitby ani obete naše niesú milé Pánu Bohu, kým nás okolo neho nespojí svornosť a láska. Vezmime si to teda k srdcu a zachovávejme

lásku a svornosť medzi sebou; jestli sa ona pokalí, hľadme ju zase obnoviť skrze uprimné smerenie. Dajme radi ruku a prijímime radi ruku k smereniu. „*Odpustite, a bude vám (od Boha) odpusteno*“ (Luk. 6, 37.). Amen.

22. Na stredu po tretej nedeli pôstnej.

Čítanie z II. knihy Mojžišovej k. 20. v. 12—24.

Boh všemohúci obdaril nás síce svetlom rozumu, dľa ktorého rozoznávame dobré od zlého; obdaril nás i svedomím, ktoré povzbudzuje nás k dobrému a zdržuje od zlého: ale ponechal nám slobodnú vôľu, abysme buď volili dobré k svojemu spaseniu, alebo zlé k svojemu zatraceniu. Ačkoľvek Boh sľubuje odmenu tým, ktorí volia dobré, a hrozí tým, ktorí volia si zlé: predca sa stáva, že radšie volíme zlé, pretože vôľa naša od pádu prvých našich rodičov je náchylná k zlému, keď ono lichotí telu a požaduje zaprenie seba. Tak sa tiež stáva, že i rozum dá sa pomýliť nakazenej vôli a zlé má za dobré. Aby teda rozum človeka nebol mýlený ale vedený po pravej ceste, dal Boh mu i zákon skrze Mojžiša. Je pravda, že desatero Božích prikázaní dano bolo židom v starom zákone, ale ono dano bolo pre všetky časy a skrze Pána Ježiša preneseno bolo i do nového zákona (Mat. 19, 17.), a tak viaže i nás kresťanov.

Jestli kedy, zajiste v tento svätópôstni čas máme si pripomínať desatero božích prikázaní; zvláštne ale, keď sa budeme chystať k veľkonočnej sv. zpevoí, máme s ním porovnávať život svôj, či sa srovnáva s desatero božími prikázaniami. K tomu nás povzbudzuje i cirkev sv. dnešným čítaním.

Dnešnie čítanie najprv predkladá nám ty povinnosti, ktoré máme k našim bližným, a pravi: „*Toto pravi Pán Boh: Cti otca svojeho i matku svoju, abys dlho žil na (tej zaslúbenej) zemi, ktorú tebe dá Pán Boh tvôj,*“ Tak Boh nielen nebeskú odplatu, ale i časné požehnanie sľubuje tým, ktorí rodičom svojim preukazujú lásku, úctu a poslušnosť.

My však sme povinní nielen milovať rodičov a predstavených, ktorí miesto rodičov zastupujú, ale i bližných svojich, menovite vyhybajúce tomu, čo je na urážku a ujmu bližneho: preto pravi ďalej Pán Boh „*Nezabiješ*“ a nedopustíš sa toho, čo kazí zdravie a život bližneho. „*Nesosmŕtníš*“, a nedopustíš sa nečistoty ani na sebe ani na svojom bližnom, abys tak škodil i sebe i bližnemu na tele i duši, na dobrom mene a na sv. pokoji medzi manželami. „*Nepokradneš*“ a nijakým spôsobom ani nevezmeš ani nepodrziš, čo náleží bližnemu, ani mu nejakú ujmu a škodu neudelaš. „*Nepremluviš krivé svedoctvo proti bližnemu svojemu*“ a jazykom svojim pomluvačným a utrhačným nepoškvrniš jeho dobré meno, a nepripraviš ho o vážnosť jeho. „*Nepožiadáš domu bližneho svojeho, ani manželky jeho, ani služobníka, ani dievky, ani vola, ani osla, ani ničoho, čo jeho je*“; nebudeš závideť bližnemu ani jeho šťastie manželské a rodinné, ani požehnanie božie na statku a majetku jeho, aniž budeš sa snažiť, abys ho pripravil o to šťastie a požehnanie božie. Porovnajme už život svôj s týmito zákazmi božími a skúmajme, či sme sa nedopustili nečoho, čo Boh zakazuje? Jestli ano, obráťme sa a polepšime sa, aby nebolo na nás, čo sa Bohu oškľiví a uvaľuje na hriechnebo hnev a trest boží. Majme pred očima tie prikázania, pamätajúce na to, že dal ich sám Boh i pre nás na vrchu Sinai.

Ano vrch Sinai bol ten trón, z ktorého Boh, jako nebeský kráľ, vydal zákony ľudu svojemu. Keď dľa starobylej obyčaje mal prísť kráľ, aby oznámil zákony ľudu svojemu, tento svolávaný bol hlukom bubnov a trúb: tak stalo sa i pri vrchu Sinai: „*Ľud videl blýskanie a (slyšal hrmenie, jako) zvuk trúby, a (spatril) horu kuriacu sa*“, jako znamenie, že velebnosť božia zázračným spôsobom zjavila sa na hore Sinai. Tie znamenania na hore Sinai staly sa, aby ľud videl a nepochyboval, že sám Boh vydal desatero prikázaní ľudu svojemu. A ľud o tom nepochyboval. „*Prestrašení a hrúzou poražení síce, stáli z daleka a riekli Mojžišovi: Mluv ty s nami, a slyšať (teba) budeme: nech ale nemluví s nami Pán (Boh sám), abysme snád (od strachu pred nim) nesomreli. I riekol Mojžiš k ľudu: Nebojte sa! lebo (nie preto, aby zahladil vás, ale) aby skúsil vás, (či uveríte, že on je, ktorý vám dáva zákony), prišiel Boh (a zjavil sa na Sinai. On prišiel s velebnosťou svojou.) aby „bázeň jeho bola medzi vami, a byste nehrešili“*. Ten bol zajiste úmysel boží pri vydaní prikázaní, aby ľud ctil Boha a nehrešil. Ten úmysel jeho trvá i doteraz, lebo desatero božích prikázaní vede nás k bázni božej a zdržuje od hriechu.

Dnešnie však sv. čítanie obsahuje v sebe nielen povinnosti k blížnym, ale i k Bohu. Pravil zajiste Boh ustami Mojžiša k ľudu svojemu: „*Vy ste videli, že z neba mluvil som s vami: nebudete (teda) sebe delať (falošných) bohov strieborných, ani bohov zlatých*“, abyste sa klaňali modlám pohanským. Nebudete dľa spôsobu pohanského ani stavať oltáre ani konať obete. „*Oltár zo zeme spravíte mi, a obetovať budete na ňom zápaly, a pokojné obeti svoje, ovce svoje i voly (svoje, a to) na každom mieste, na ktorom bude pamiatka mena mojeho*.“ Ani snád v tomto nepozorujete tú obdivuhodnú múdrosť božiu, ktorá je obsažená v tomto nariadení božom. Chcel Pán Boh, aby ľud israelský mal čistú vieru v pravého neviditeľného Boha, nie ale vo viditeľné modly, ktoré niesú bohom, ale dielom ľudským. Oltár jeho nemal byť ozdobený rozličnými podobami, buď ľudskými alebo zvieracími, aby, keď sa na ňom bude konať obeť, neprišiel ľud do omylu, že obeť sa koná tým podobám, ktoré sa na oltári predstavujú; že nezáleží na oltári, ale na obeti, ktorá sa na ňom vykonáva. Tak chcel Boh odvrátiť ľud od pohanstva a zachovať ho pri viere pravej.

Z dnešnieho čítania poznali sme desatero božích prikázaní a povinnosti, ktoré nám ono nakladá k Bohu a k blížnemu. Jako nekdy Pán Ježiš tomu mládencovi, tak praví i nám: „*Chceš-li vojísť do života (večného), zachovávaj prikázania*“ (Mat. 19, 17.). Daj nám teda milý Pán Boh vždycky toho ducha, abysme zachovávali jeho prikázania k svojemu večnému spaseniu. Amen.

Evanjelium u sv. Matúša k. 15. v. 1—20.

Židia mali síce zákon Mojžišov, ktorý prikazoval, čo skutočne dobrého a spravodlivého je pred Bohom. Zákon ustanovil tiež rozličné zovnejšie obrady ale tieto mali len buď napomáhať alebo predstavovať to, čo sa malo diať v srdci. Mojžiš nariadil ovšem i rozličné očisťovania: ale tieto buď mali viesť židov k domácej čistote alebo mali pripomínať potrebu vňutornej čistoty, čistoty srdca. Rábni časom také očisťovania rozmnožili a veľkú váhu na ne kládli, tak že sa staly opravdivou poverčivosťou ano smiechu hodnou pošeti-

lostou. K takým zovnejším malichernostiam náležalo i umývanie rúk pred jedlom. Zákon Mojžišov nemá o tom žiadne prikázanie, ale sama ľudská slušnosť uviedla to umývanie rúk do každej lepšej rodiny. Za tej dávnej doby nebolo ešte pri stole vidličiek, tak že jiedla väčším dielom braly sa rukou: teda slušnou vecou bolo, aby tí, ktorí s inými siabali do misy, mali čisté ruky a špinavýma rukama neshnusili iným jiedlo. Tato slušnosťou uvedená obyčaj tak sa stala platnou, že považovaná bola za zákon. Fariseovia tomu umývaniu rúk prikladali toľkú váhu, že toho, ktorý jedol s neumytými rukami považovali za rovného cudzoložníkovi, a toho, kto si neumyl ruky po jiedle, vyhlasovali za hodného, aby bol vyhladený zo zeme. S malichernosťou touto tak ďaleko šli, že predpisovali, jak ďaleko prsty a ruky majú byť omočené do vody; kto viac alebo menej omočil, nielen že nebol uznaný za čistého, ale ešte za nečistiejšieho, nežli bol pred umývaním. Z toho už poznať to jednanie zákoníkov a farisejských, o ktorom hovorí dnešnie sv. evanjelium.

a) Zákonníci a farisejskí, pohoršení nad tým, že apoštoli neumývali si ruky prv nežli jedli chlieb, na to mysleli, že pred ľudom zneváža Pána Ježiša, keď verejne pred zástupom bndú žalovať na neho, že trpí pri nich ten domnelý zločin neumývania. Pravili teda k nemu: „*Prečo učenníci tvoji prestupujú ustanovenie starších? lebo neumývajú rúk svojích, keď jedia chlieb.*“ Pán Ježiš preto ani nehájil ani nekáral apostoľov, a umývanie rúk ani nepochválil ani nepohaniť, pretože múdro za to mal, že umývanie rúk je vecou lhostejnou, nie ale hriešnou; umývanie rúk špinavých pred jiedlom mal za vec slušnú, umývanie rúk čistých za vec zbytočnú; neumývanie rúk ale nepokladal za hriech, pretože to ani zákon boží ani zdravý rozum nemôže počítať k hriechom a k nepravostiam. Aby ale tú prepjatosť farisejskú, že spravodlivosť viazali k malichernostiam a k ľudským vymysleninám, pokarhal, pravil k nim: „*Prečo i vy prestupujete prikázanie božie pre (ľudské) ustanovenie vaše?*“ t. j. prečo váhu kladete na kdejaké ľudské vymysleniny, nie ale na plnenie omnoho významnejších prikázaní božích? prečo k vôli ľudským vymysleninám prekrucujete a zanedbávate prikázania božie? Bola to ostrá, ale dôstojná a potrebná výčitka; lebo židovskí talmudistovia hovorili: Kto číta sv. písmo, činí vec nepatrnú; kto číta mišnu (t. j. sbierku rozličných tých vymyslenín ľudských), činí vec záslužnú; kto číta gemaru (t. j. rabinský výklad tých vymyslenín ľudských), má zásluhu najväčšiu. Takýmto spôsobom vymysleniny ľudské a jejich prepjaté vysvetľovanie rabinské postaveno bolo nad sv. písmo a nad prikázania božie: nebolo to znevážením a zneuctením Boha a jeho prikázaní? Nezabudli na heslo sv. Michala: „*Kto, jako Boh?*“

b) Aby Kristus Pán i makavým príkladom dokázal, že k vôli takým vymysleninám ľudským zpotvorili zákon boží, pravil: „Boh riekol: „Cti otca i matku, a ktoby zlorečil otcovi alebo matke, smrťou nech umre.“ Ale vy pravíte: „*Ktokoľvek by riekol otcovi alebo matke: dar, ktorýkoľvek je odomňa (dan chrámu), tebe bude k prospechu, (dobré činí,) bárby aj neuctil otca svojego, alebo matku svojju. A tak zrušili ste prikázanie božie pre ustanovenie svoje.*“ Stručný smysel je tento: Dietky dľa prikázania božieho sú povinné podporovať rodičov svojich v núdzi a biede. Farisejskí ale učili, že keď dietky nečo zo svojeho imania slúbili odvieť do pokladnice chrámovej, povinní sú to odvieť

do pokladnice chrámovej, bárby pri tom rodičia v biede a núdzi hladom pomreli. Či taký pobožnostkársky ale nesmyselný výklad neprekrucuje, nezpotvora a nezrušuje prikázanie božie? zbytočne naplniť pokladnicu chrámovú je viac, nežli nedať hladom mrieť rodičom? Pre také a podobné odstrkovanie zákona božieho zajiste zaslúžili farisejskí to ostré slovo, ktoré pravil k nim Pán Ježiš: „*Pokrytci! dobre prorokoval o vás Isaiáš, (skrže ktorého sám Boh pravil.) reknúc: Ľud tento ctí mňa ústami, ale srdce jejich ďaleko je odo mňa.*“ O vás i teraz mlúvi Boh: „*Nadarmo ma ctia, učiace učenia a prikázanie ľudské.*“ Zajiste darmo sa chvastali farisejskí, že sú najdokonalejšími citeľmi božími, keď kdejaké nepatrné obyčaje a vymysleniny ľudí prepjatých stavali nad zákon boží. Myslíte, že takí ľudia nenachádzajú sa i teraz a to i medzi samými kresťanami? Kdejaké malichernosti, ľudské vymysleniny a poverčivosti zachovávajú s väčšou svedomitosťou, nežli desatero prikázaní božích; ku pr. lavou rukou chleba ukrojiť, lavou nohou z domu vykročiť, pri stole (ovšem len tak na oko) nepovedať: „*Pojďte s nami*“, v piatok dať sa do nejakej veci, pred jazdou zanedbať urobenie kríža bičom do zeme, nepovedať pri kýchnutí „*Pozdrav Pán Boh*“, nedať z mädivých víanočných oblátok drúbeži a dobytku, pri počte 13 nepovedať: „*Pán Boh pri nás*“ a jiné podobné veci mnohí pokladajú za hriech: ale prestupovať desatero božích prikázaní, to považujú za malučnosť; na suár a kalendár, na planetár a vykladanie karat, a na podobné babony viac veria nežli na sv. evanjelium: niesú tito a podobní jako zákonníci a farisejskí? Pravda božia a plnenie prikázaní božích má byť nado všetko! Prikázanie božie stojí i nad slušnosť ľudskú.

c) Aby teda ľud nedal sa vodiť po bludnej ceste, pravil k nemu Pán Ježiš: „*Slyšte a rozumejte! Nie to, čo vchádza do úst, poškvŕňuje človeka; ale čo pochádza z úst, to poškvŕňuje človeka*“; t. j. neumitýma rukama jesiť nenie hriechom; ale z úst vypúšťať, klatby, pomlavy, nadávky, svady a podobné vôli božej protivné reči, tie sú hriechom. Daro apoštoli sdelili Kristu Pánu, že sa farisejskí na tom pohoršili; Pán Ježiš múdro a neohrozene odvetil: „*Každé štepnie, ktoré neštepil Otec môj nebeský, vykorenené bude*“; t. j. čo nenie prikázáním božím, ale len daromnou a poverčivou vymysleninou ľudskou, to prestať musí, aby zákon boží nebol zaznávaný a odstrkovaný. Neuznávajú-li farisejskí pravdu za pravdu, nuž „*Nechajte jich; slepi sú a vôdcami slepých*“; splní sa na nich to príslovie: „*Povede-li slepý slepého, oba padnú do jamy.*“ Nemohol zajiste Pán Ježiš mlčať, keď videl, že pre malicherné a poverčivé vymysleniny farisejské zanedbáva a neplní sa sv. zákon boží. Daro i teraz nerozumný a poverčivý ľud hnevá sa na kňaza, keď horlí proti rozličným bobonám, poverám a daromným ľudským vymysleninám, ktoré len poškvŕňujú sv. náboženstvo a nepriateľom cirkve dávajú príležitosť ustrkovať na ňu, že ona je pôvodkyňou a trpitelkyňou takých poverčivostí.

d) Tie farisejské vymysleniny vykoreniť ovšem bolo ťažkou úlohou, ponevác boly až veľmi všeobecne zakorenené, tak že ešte i sv. Peter v mene apoštolov prosil Pána Ježiša, aby jim svoje tie slova objasnil. Kristus Pán pre svoju príkladnú stydlivosť nechcel verejne ďalej vysvetlovať svoje slova, ano i v súkromnosti len so spravodlivým rozhorčením pravil k apoštolom: „*Ešte i vy bez rozumenia (toho) ste? Nerozumiete-li, že všetko (jiedlo), čo do*

úst vchádza, do brucha ide a vypúšťa sa von? ale tie veci, ktoré pochádzajú z úst, zo srdca idú, a tie poškvŕňujú človeka. Zo srdca totižto idú zlé myšlienky (a úmysly na) vraždy, cudzoložstva, smilstva, krádeže; (z úst idú) krivé svedoctva a rúhania; toto sú veci, ktoré poškvŕňujú človeka (na duši a na svedomí): ale neumytýma rukama jest, to nepoškvŕňuje (na duši a na svedomí) človeka.“ Tak je; čisté majú byť ruky, ale nie tak čisté od špiny, ktorá poškvŕňuje len telo, ale čisté od hriechu, od krivdy a nespravodlivosti, od hriechnych skutkov a zlých príkladov, ktoré sú proti prikázaniu božiemu a škodia duši človeka; jiedla dotýkajú sa len tela, ale zlé myšlienky a žiadosti, nenávisť a pomsta, vraždy a smilstva, jako tiež iné prikázáním božím zakázané nepravosti dotýkajú sa duše a jej spasenia.

Jednajme teda rozumne; zachovajme i ľudskú slušnosť, ale nekladme ju nad prikázania božie; nekladme váhu na malichernosti, zanedbávajúce pri tom veci významnejších; odvrhnime od seba ľudské vymysleniny a povery, a držme sa pravdy božej a prikázaní božích; vyhýbajme tomu najväčšiemu zlu, t. j. hriechu, ktorý poškvŕňuje dušu; vyhýbajme zvláštne smrteľnému hriechu, ktorý pripravuje dušu o život večný. Buďme nie farisejskí ale opravdiví kresťania, abysme sa skutočne ľúbili Bohu. Amen.

23. Na štvrtok po tretej nedeli pôstnej.

Čítanie z Jeremiáša proroka k. 7. v. 1—7.

Ľud israelský všelijakými výmyslami a mienkami svetáckymi poprekrucoval pravdy, ktoré mu Boh zjaviť ráčil. Pán Boh ovšem vyvolil ľud israelský, aby v ňom zachovala sa víera v pravého Boha a nádej v zaslúbeného Messiaša: ale oni pokladali seba, za tak milých a vzácnych Bohu, že jích on nebude trestať, keby aj nešlechtný život viedli. Oni neverili ani tomu, keď im proroci boží hrozili odvedením do zajatia a zpusťšením chrámu jerusalemského. Oni neverili, že Boh dopustí na mesto a chrám jerusalemský zpusťšenie. Proti tomuto slepému spoliehanu sa na chrám Boží v Jerusaleme, jestli nedajú sa na pokánie,

Jeremiáš prorok poslaný bol od Boha, aby postavil sa v bráne chrámu jerusalemského a volal: „*Slyšte slovo Pánovo vy všetci z Judska, ktorí vchádzate dverami týmito (do chrámu), abyste sa klaňali Pánu! Toto praví Pán zástupov, Boh israelský: Dobré činite cesty vaše a snaženia vaše, a bydlit' budem s vami na mieste tomto. Neskladajte nádej (svoju) na (svoje) slova ľživé, riekajúce: Chrám Pánov, chrám Pánov, chrám Pánov!*“ Smysel slov jeho je: Jestli sa neobrátime: darmo sa spoliehate na to, že Boh nedopustí na vás zajatie a na chrám jerusalemský zpusťšenie. Boh len tak i na ďalej chrániť bude chrám tento a prebývať v ňom, jestli budete viesť život bohabojný a spravodlivý. Tým israelským sú podobní tí kresťania, ktorí dúfajú spasenie večné, preto že veria a pokrsteni sú, spoliehajúce sa na slova Pána Ježiša: „*Kto uverí a pokrstený bude, spasený bude*“ (Mar. 16, 16.); na to ale nepomyslia, či všetko veria, čo Ježiš Kristus učil, a či tiež zachovávajú všetko, čo zachovávať prikázal. Tým israelským ale sú podobní i ti kresťania

katolici, ktorí sa domnievajú, že nemôžu byť zatracení, pretože náležia k pravej cirkvi Pána Ježiša. Jestli však si neváha a neprijímajú jej učenie, neberú účasť na sv. sviatosťach a prostredkoch spasenia, nezachovávajú prikázania a nečinia dobré skutky blížnym svojim, daremná je nádej jejich; pretože praví Pán Ježiš: „*Nie každý, kto praví: Pane, Pane! vojde do kráľovstva nebeského; ale kto plní vôľu Otca mojeho nebeského, ten vojde do kráľovstva nebeského*“ (Mat. 7, 21.). Z tej príčiny napomína nás sv. Peter: „*Pre tú príčinu, bratia, viac sa snažte, aby ste skrze dobré skutky jisté učinili povolanie a vyvolenie vaše*“ (II. Pet. 1, 10.). S menom kresťana katolika treba spojovať i život, ktorý sa na kresťana katolika sluší, aby na neho nepadaly slova sv. Pavla: „*Poškrvené sú i myšlenie i svedomie jejich. Vyznávajú (jazykom), že znajú Boha, skutkami ale zapierajú*“ (Tit, 1, 16.). V deň súdny nebude Pán Ježiš hľadať len na meno a vieru, ale i na skutky dobré (Mat. 25, 40.), a odplatí každému dľa skutkov jeho (Mat. 16, 27.).

Jeremiáš prorok pripomína ľudu podmienky, pod ktorými Boh chce zachrániť Jerusalema a prebývať v chráme jeho i na ďalej, zachová-li ľud tie podmienky. Skrze ústa proroka praví Boh: „*Spravíte-li dobré cesty vaše a snažnosti svoje —; učiníte-li (spravodlivý) súd medzi mužom a blížnym jeho —; jestli prichodzieho a vdovy i siroty nebudete utiskovať, ani krve nevinnej nevyležete na mieste tomto; a nebudete-li chodiť za bohami cudzími ku zlému sebe samým: bývať budem s vami na mieste tomto, v zemi (to), ktorú som dal otcom vašim.*“ Bohužial, israelskí neuverili hrozbe božej, neobrátili sa a neprestali páchať ešte i ďalej modloslužbu a nepravosti, a tak sa stalo, že vyplnil sa na nich trest, ktorým zavčasu jim pohrozeno bolo: Jerusalema bol zpusťosený, chrám od Boha opustený, neposlušný a hriešny ľud do zajatia babilonského odvedený. Nie na Bohu, ktorý napomínal k pokániu, bola príčina tej pohromy, ale na zátrrdlivom ľudu, ktorý opovrhol napomenutie k pokániu a polepšeniu života. Tak sa potom stalo i v novom zákone s druhým chrámom jerusalemským. Pán Ježiš podobne zavčasu napomínal židov, aby uverili v neho, jako pravého Messiaša svojeho, a predpovedal im, že neveru a bezbožnosť jejich potrestá Boh novým zpusťosením mesta a chrámu jerusalemského, tak že nezostane ani kameň na kameni. Bohužial židia neuverili Synovi Božiemu a neobrátili sa, a tak nešťastie, ktorým hrozil Pán Ježiš, zastihlo i mesto i chrám. Ktože v tom nevidí tú pováženia hodnú pravdu, že Boh i spravodlivý i pravdomluvný je? Boh je spravodlivý, a preto, jako nenechá dobré bez odplaty, tak nenechá ani zlé bez trestu zaslúženého. Boh je pravdomluvný, a preto, jako skutočne udelí spravodlivým odplatu, ktorú jim zaslúbil, tak nevystane i potrestanie, ktorým hrozí nespravodlivým, jestli neopustia cesty svoje hriešne a neobráta sa k Bohu skrze opravdivé pokánie a polepšenie života. Nespoliehajme sa teda opovážlive na dobrotu božiu, že nenechá nás zahynúť. Ano, dobrý a milosrdný je Boh i k hriešnikovi, lebo nás ujistuje skrze proroka Ezechiela, že nechce smrť a záhubu hriešnika: ale nepúšťajme z mysle svojej i to, čo dokladá skrze tohože proroka, že chce, aby sa hriešnik obrátil a živ bol (Ez. 18, 32.). Dľa dobroty svojej nebude trestať hriešnika kajúceho, ale dľa spravodlivosti svojej bude trestať hriešnika zátrrdlivého a nekajúceho.

Zaštepme si teda v tomto svätópôstnom čase do srdca svojego to, aby sme sa marne nespoliehali na to, že sme kresťania, je-li život náš hriešny a nekresťanský. Chráňme sa hriešného života, abysme neuvrhli na seba spravodlivý hnev a trest boží. Skrze pokánie hľadajme milosrdenstvo božie. Amen.

Evanjelium u sv. Lukáša k 4. v. 38—44.

V pondelkovom sv. evanjeliume sme slyšali, že Nazaretskí nevďačníci viedli Pána Ježiša na horu, aby ho odtiaľ dolu do prepasti hodili: on však, aby dokázal, že proti jeho všemohúcej vôli nič urobiť nemôžu, šiel prostriedkom nich bez úrazu a odišiel do Kafarnaum, kde ho vďačnejšie vítali. Bol deň robotní a tak Pán Ježiš vstúpil do školy židovskej, aby tam opäť učil o kráľovstve nebeskom. Po modlitbách a vyučovaní odišiel do domu sv. Petra, kde práve svokruša (tchýňa) jeho trápená bola ťažkou zimnicou. Nasledujme Pána Ježiša do domu Petrového a rozjímajme o ňom, čo nám dnešnie sväté evanjelium opisuje.

a) Keď Pán Ježiš vstúpil do domu sv. Petra, tento i brat jeho Ondrej viedli ho k nemocnej „*a prosili ho sa ňu*“. Tým dokázali svoju úctu a lásku k svojej príbuznej, spolu ale i to, ku komu máme sa obrátiť v nemoci a inom trápení. O jak tento príklad zahanbuje tú nešetrnosť a nelásku tých, ktorí opúšťajú, bez pomoci a ošetrovania nechávajú svojich rodičov, svoje detky, svoje manželky, svojich pokrevných a príbuzných! Nespomínam už ani tých pánov a hospodárov, ktorí služebných, keď onemocneli, nielen bez ošetrovania nechávajú, ale i z domu odstraňujú. Je to taký neludský spôsob, ktorý prezradzuje bezcitnosť. Takí považujú ubohého len jakoby za metlu, ktorá keď sa ztrhá, odhodená býva. Jestli sme čo kresťania podľní navštevovať nemocných a jich tešiť nielen slovom ale i skutkom, tým viac to máme činiť tým, ktorí sú nám bližší a najbližší. Príklad sv. apoštolov, Petra a Ondreja, pripomína nám ale i to, abysme sa pri nemocných nielen starali o lekára telesného ale i — a to zvlášťne — o lekára duchovného; jako oni tak i my máme prosiť za nich Pána Ježiša, aby jich uzdraviť a jim aspoň svätú trpezlivosť udeliť ráčil.

b) Pán Ježiš vyslyšal prosbu sv. apoštolov Petra a Ondreja; i „*prikázal zimnici*, (aby opustila ubohú nemocnú,) a *prestala* (jej zimnica)“. Bez lieku, jediným slovom uzdravil nemocnú, a tak skvele dokázal opäť svoju božskú všemohúcnosť, ktorá jedine zázraky činiť mohla. Zázračné uzdravenie tej nemocnej utvrdilo vieru v Pána Ježiša v tých všetkých, ktorí boli svedkami toho. Tak i nás, kedykoľvek buď čítame sv. písmo alebo slyšíme ho svedčiť o zázrakoch Pána Ježiša, máme v sebe obnoviť a utvrdiť vieru v božskú všemohúcnosť Pána Ježiša, ktorá tie zázraky činila.

c) Čo sa dalo očakávať od tej zázračne uzdravenej, nežli vďačnosť za obsiahnuté dobrodenie? I dokázala tiež svoju vďačnosť k nebeskému uzdraviteľovi svojemu, lebo praví sv. evanjelium, že „*ona hneď vstaníc, poslúhovala jim*.“ Dala nám i v tom príklad, abysme po uzdravení a po miznutom jakomkoľvek trápení preukázali vďačnosť svoju jako k Pánu Bohu, tak i ku všetkým, ktorí nám boli na pomoc a potešenie. Pánu Bohu máme byť vďační, a to nielen skrze poďakovaciu modlitbu, ale i skrze horlivé plnenie sv. vôle jeho. Máme to činiť tým viac, jestli sme si sami neporiadnym a hriešnym životom boli

zapríčinili nemoc; máme milému Pánu Bohu sľúbiť, že síce každému hriechu vyhybať budeme, zvláštne ale tomu, ktorý nás bol uvrhol na postel bolestnú. Jako naša nemoc telesná obrátila sa v zdravie: tak i naša duševnia nemoc má sa obrátiť v zdravie, totižto naša hriešnosť v spravodlivosť a bohobojnosť. Vďačnosť túto ale máme dokázať skutkami milosrdenstva menovite vtedy, keď nám Pán Boh podáva príležitosť, abysme po svojom uzdravení i my vzhľadom na nemocných spolublížnych plnili tú vôľu božiu, ktorú nám oblašuje tými slovami: „*Buďte milosrdní*“.

d) Zázračné uzdravenie, ktoré sa stalo v tom dome Petrovom, roznieslo sa v Kafarnaum a vzbudilo dôveru tiež v iných; ponevác ale bola sobota, čakali až do západu slnka. „*Keď ale slnko bolo zapadlo, všetci, ktorí mali nemocných rozličnými nemocami, vodili jich k nemu; a on kladúc ruky na jedného každého z nich, uzdravoval ich.*“ Jaká to krásna a nasledovania hodná ochotnosť z oboch strán! Prichádzali i neposlani ku Kristu Pánu, a Kristus Pán i neprosený prispel každému k túženej pomoci. Tak i my, keď budeme v nemoci postavení, nečakajme, aby nás kto musel až napomínať, žebysme hľadali Pána Ježiša, aby uzdravil nás od neduhu omnoho nebezpečnejšieho, od neduhu a rany duše, od hriechu. Je to veru smutné, keď niektorí v ťažkej bár nemoci postavený nepomýšľa na Pána Ježiša, aby prijal sv. sviatosti. Je to smutné, keď domáci obávajú sa i spomenúť kňaza a sv. sviatosti, aby sa — vraj — nemocný nezľakol smrti: nuž a či za tým kňazom chodí smrť jako nejaký pochop? nenie-li tisíc a tisíc ľudí, ktorí v nemoci prijali sv. sviatosti a chodia živí a zdraví? Má-li zdravý človek na to pamätať, že má byť v každej dobe pripravený k smrti, nemá zvláštne nemocný na to pamätať, keď nevieme hodiny, kedy Pán príjde (Mat. 25, 13.)? Jako tí kafarnaumskí nečakali so svojimi nemocnými, až od nich preč odojde Pán Ježiš: tak v žiadnom dome nemajú čakať s nemocným, aby nebolo pozde. Pán Ježiš, jak ochotne uzdravoval na tele tých nemocných v Kafarnaume, tak ochotný je skrze sv. sviatosti uzdravovať na duši i našich nemocných, ano ochotný je uzdraviť ich i na tele, vidí-li svojim okom vševedúcim, že zdravie a ďalší život bude mu na spasenie.

e) Pán Ježiš uzdravoval zajiste nielen tých, ktorí boli nemocní na tele, ale i tých, ktorí boli nemocní na duši, totižto diablom posedlí. Tak dokázal svoju božskú moc i nad dušou človeka i nad duchami zlými, vysvobododzujúc ubohé duše z moci diabolskej. Svedčí o tom tiež dnešnie sv. evanjelium, keď praví, že „*z mnohých ale vychádzali zlí duchovia*“, a to síce „*kričiace a riekajúce: Ty si Syn Boží!*“ Pán Ježiš ale „*pohrozil im a nedopúšťal im mluviť.*“ Tak sa dokázalo, čo napísal potom sv. Jakub: „*I zlí duchovia veria a trasú sa*“ (Jak. 2, 19.). Divné sa nám zajiste pri tom zdá, že Pán Ježiš nedopúšťal zlým duchom, aby rozhlasovali, že je Synom Božím, a predca musíme uznať, že v tom múdro činí. Keď nepriatelia Pána Ježiša opovážili sa svojím rúhavým jazykom hovoriť o Kristu Pánu, že mocou Belzebuba vyháňa diablov a má diabolstvo (Mat. 9, 36.), boliby sa na to odvolávali, že diabli vyhlasujú ho za Syna Božieho. Pán Ježiš teda neprijal a nechcel prijať to svedectvo od najväčšieho nepriateľa, od diabla! Chváleným byť od zlého, nenie zajiste nikomu na česť a prospech. Na to nemalibysme ani my nikdy zabudnúť, že jestli nás chvála zlí ľudia, to našu bohobojnosť a mravnosť pochybnou činí; lebo zlí čo

jiného na nás chvála nežli zlé. Nehľadajme tedy lúbiť sa zlému svetu, lebo jemu zaľubovať by sme sa museli skrze zlé. Lepšie je pre nás, keď nás zlí pre naše dobré vlastnosti pohaňajú, nežli keď na nás zlo pochvalujú.

f) Pán Ježiš konečne „keď bol deň, výjduc (z Kafarnaum) brať sa na pusté miesto“, aby pred chválou ľudskou utiahol sa do posvätnej samoty. O, jak bolo lúto Kafarnaumským, že ten nebeský dobrodinec vzdialil sa od nich! „I hľadaly ho zástupy a prišli až k nemu, a zdržovali ho, aby neodchádzal od nich. On však riekol im: Tiež iným mestám musím zvestovať kráľovstvo božie, lebo na to som poslaný.“ Odišiel teda do Galiley a „kázal v školách galilejských.“ Jakokoľvek milá bola Kristu Pánu tá srdečnosť, s ktorou vinuli sa k nemu Kafarnaumskí, predca povolanie jeho širšie bolo, než aby bol mesiášsky úrad svoj obmedzoval na nich. On prišiel k spaseniu všetkých národov a celého pokolenia ľudského, a tak mal rozprestrieť účinkovanie svoje čím ďalej a ďalej, aby to, čo konal v Kafarnaume, konal tiež inde; aby aj inde oblašoval svoje učenie a zázračne uzdravoval nemocných, tým a jinými zázrakami potvrdzujúc pravdu svojeho učenia. Tým dal príklad Kafarnaumským a spolu i nám, že dobrodenia božie máme dopriať tiež iným, ktorýmkoľvek blížnym svojim; že lásku a dobré skutky svoje máme preukazovať čím širšiemu kruhu blížnych svojich. Jako to slnko všetkým slúži, tak i láska naša všetkým bez rozdielu má byť k časnému a večnému dobrému. Nemáme mať činnú útrpnosť len k tým nemocným a utrápeným, ktorí sú s nami spojení krvou, ale ku všetkým blížnym, s ktorými spojuje nás páska lásky kresťanskej.

Naučme sa teda od bohabojných Kafarnaumských v nemoci a trápení hľadať potechu a pomoc u Pána Ježiša a vďačnými byť jemu za časné a večné dobrodenia jeho. Od Pána Ježiša ale naučme sa byť laskavými a dobrotivými k nemocným a utrápeným blížnym svojim, a to bez rozdielu, jak k pokrevným a spoluveriacim (Gal. 6, 10.), tak k priateľom a nepriateľom, aby láska naša bola stromom prinášajúcim dobré ovocie; ponevác praví miláčok Pána Ježiša, svätý Ján: „Synáčkovia moji, nemilujme slovom, ale skutkom a v pravde“ (I. 3, 18.) Amen.

24. Na piatok po tretej nedeli pôstnej.

Čítanie zo IV. knihy Mojžišovej k. 20. v. 2—13.

Kto môže o tom pochybovať, že neslušné a hriechne jednanie je, keď kto nevďačný je za preukázané sebe dobrodenie a ešte i uráža dobrodinca svojeho? O takom nevďačnom zachovaní sa židov k Mojžišovi a Aronovi vypráva sa nám v dnešnom čítaní.

Ktoby si bol pomyslel, že Israelskí tak brzo zabudnú na to veľiké dobrodenie božie, že jich skrze Mojžiša vysvobodil ráčil z nesnesiteľného zajatia egyptského? Ovšem boli na púšti, ktorá nepodávala úrody a pokrmy, jako zem egyptská; i stalo sa, že trpeli hlad a žízeň: ale to jich neoprávňovalo k tomu, aby reptali a búrili sa proti Mojžišovi; za jedno preto, že Mojžiš učinil len to, čo mu Boh prikázal, a tak že reptanie proti Mojžišovi je reptanie proti samému Bohu; za druhé nemali hľadať len na nedostatok prítomný, ale i na predošlé dobrodenie božie, jako kedysi Job, keď pravil: „Keď sme z ruky

Pána prijali dobré, prečo (bysme neprijali) i zlé (Job. 2, 10.)? Mali pamatovať na to, jak veľká odplata čaká na nich v zemi zaslúbenej, keď pri nedostatku zostanú verní Bohu a skrze trpezlivosť zaslúža si ju. O, jak mnohí jednajú podobne tým vzbúreným Israelským! Sotvaže Boh dľa nevyspytateľnej múdrosti svojej dopustí na nich nejaký nedostatok a kríž, sťažujú si a reptajú proti Bohu, zabúdzajú na všetky predošlé dobrodenia jeho, aby z vďačnosti za ne podrobili sa vôli jeho; zabúdzajú, že Boh dobrotivý nedopúšťa na človeka kríža, aby ho trápil, ale preto, aby ho buď odtrhol od prílišného naklonenia sa k svetu, buď aby na svete potrpel za hriechy svoje, buď aby i v kríži dokázal svoju oddanosť k Bohu alebo mal príležitosť skrze trpezlivosť shromáždiť si zásluby k odplate večnej. Ach nezabudnimeže na slova sv. písma, že je nám potrebná trpezlivosť, abysme dosiahli zaslúbenie božie (Žid. 10, 36.). Ach, jak nemúdre činí kresťan, keď sa síce modlí: „Buď vôľa tvoja“, predca však nepoddáva sa vôli božej!

Čo máme činiť v kríži a trápení, dávajú nám príklad Mojžiš a Aron v dnešnom čítaní. Keď odbojný ľud reptal a dorážal na nich, vošli do stánku úmluvy, padli tvárou na zem a modlili sa k Pánu Bohu: „*Pane Bože, uslyš kriek tohoto ľudu a otvor jim poklad svoj, (totižto) studnicu vody živej, aby, keď sa napijú, prestalo reptanie jejich*“! To je to najmúdrejšie v kríži a trápení, abysme sa modlili a pokorne prosili Pána Boha, by odvrátil od nás metlu svoju. K tomu nás napomína tiež sv. Jakub, keď pravi: „*Je-li kto z vás smutný, nech sa modlí*“ (Jak. 5, 13.). Či taký človek, ktorý reptá proti Bohu, ani na to si nepomyslí, že nemúdre jedná, keď reptaním svojim ešte i uráža toho, ktoréhoby si mal trpezlivosťou, pokorou a prosbou nakloniť?

Ano len pokorná modlitba môže nakloniť k nám milosrdenstvo božie, jako to vidíme v dnešnom čítaní. Prosbou Mojžiša a Arona dal sa ukrotiť Boh, a pravil Mojžišovi: „*Vezmi prut, (ktorým si nekdý rozdelil vody červeného mora) a shromáždi ľud ty i Aron brat tvôj, a mluvte pred ním ku skale, (aby vydala vodu); a ona dá vodu*“. Tak hľa, vyslyšal Boh Mojžiša a Arona, keď orodovali za ľud! Nenie to schválenie našich pobožností a kajúcich processíí, keď vzywame Svätých, oslávených to služobníkov božích, aby primlúvali sa za nás u Boha v potrebách našich? Zajiste dúfať môžeme, že aspoň na prímluvu jejich obdržíme od Boha to, čo niesme hodní obdržať od neho prosbou svojou. Ten, ktorý vyslyšal primlúvanie Mojžiša a Arona za ľud zbúrený, tým viac vyslyší prímluvu svätých svojich na nebi za nás, ľud svoj pokorný.

Nezapomeňme pri tom, že naša prosba musí byť spojená s pevnou vierou vo všemohúcnosť božiu. Bohu nič nenie nemožného (Luk. 1, 37.): on môže nám pomôcť v jakýchkoľvek potrebách našich, i chce pomôcť, keď len je to samo v sebe dobré a nám spasiteľné. Škoda, že Mojžiš a Aron s tak pevnou vierou neprijali zaslúbenie božie, že tým prútom vyšlahnú vodu i z tej tvrdej skaly! Tým viac, že bezzákladné pochybovanie svoje vyslovil Mojžiš pred celým zástupom ku skale shromáždeným, reknúc: „*Slyšte odbojní a neveriaci! či zo skaly tejto budeme môcť vodu vyvieť?*“ Nepochybuj o tom Mojžišu! Ten divotvorný prút, ktorý rozrazil červené more, aby preseň prešiel ľud, rozraziť môže i tú skalú, aby vydala vodu. Tak sa i stalo: „*Keď Mojžiš pozdvihol ruku a*

po dvakrát uderil skalu (prútom divotvorným), vyšly vody v zemi hojné, tak že sa napil ľud a hovada.“ O jak často netušené a neočakávane prichádza pomoc, o ktorú sme boli Boha prosili! Stáva sa, že „kde je núdza najväčšia, tam je pomoc najbližšia? Nikdy teda nezúfajme, ale dúfajme v pomoc božiu!

Jako sa nedôvera Mojžiša a Arona protivila Pánu Bohu, poznať z toho trestu, ktorým pokarhal Boh nedôveru jejich, keď pravil: „*Že ste mi neuverili (tak), aby ste posvätili mňa pred synami israelskými, neuvedete týchto ľudí do (zaslúbenej) zeme, ktorú dám im.*“ Vy svojim bezzákladným pochybovaním zlahčili ste vieru ľudu o tom, že všemohúci Boh i zo skaly môže vyraziť vodu: preto nie vy, ale iní uvedú israelských do zeme zaslúbenej. Tak sa i stalo; ani noha Aronova ani noha Mojžišova nekročila do zeme zaslúbenej. Prosíme-li teda Boha o pomoc v potrebách svojich, chráňme sa tej nedôverivej myšlienky: či Boh vyšlyší a poteší nás pomocou svojou. Vyslyší a poteší nás, keď len to, o čo prosíme, srovná sa s jeho dôstojnosťou a s naším spasením. Chráňme sa nedôvery k Bohu, lebo táto je urážkou jeho dobroty a všemohúcnosti.

Naučme sa teda z dnešnieho rozjímania nereptať v kríži a trápení, ale prosiť Boha o pomoc s oddaním sa do vôle jeho a s pevnou dôverou v jeho dobrotu a všemohúcnosť: tak nielen modlitba naša, ale i dôvera naša ľúbiť sa bude Bohu, a nakloní ho k pokornej prosbe našej. Amen.

Evanjelium u sv. Jána k. 20. v. 5—42.

Jako Jerusaleem bol hlavným mestom kráľovstva júdskeho: tak Samaria bola hlavným mestom kráľovstva israelského, keď po smrti kráľa Šalomúna Palästina roztržená bola na kráľovstvo júdske a israelské. Kráľ Jeroboam, aby pretrhol vzájemnosť medzi Israelom a Júdou, zakázal israelským chodiť do chrámu a, pomiešav zákon Mojžišov s modloslužbou, dal postaviť modly v Dan a Bethel (III. Kráľ. 12, 28.). Pre tu príčinu židia jich nenávideli. Nenávisť židov proti Samaritánovi stala sa tým väčšou, keď israelskí po zajatí assyrskom pomiešali sa s pohanami, ktorí z Assyrie do zaniknutého kráľovstva israelského presadení boli (IV. Kr. 17, 23; 18, 9.), pretože tým spôsobom oná náboženská miešanina stala sa ešte väčšou. Židia s nimi neobcovali aniž ich za svojich blížnych pokladali. Pán Ježiš však, ktorý prišiel vykúpiť všetky národy, neopovrhol ani Samaritánov, jako o tom svedčí dnešnie sv. evanjelium!

a) Pán Ježiš, opustiv nevďačné Júdsko, bral sa do Galiley, konajúc ta cestu cez Samarsko. Príjduc k mestu samarskému menom Sichar, odpočíval si u studnice Jakubovej, tak zvanej preto, že kedysi bola na pozemku patriarchy Jakuba. Práve vtedy prišla ta žena, Samaritanka, navážiť vody, a Pán Ježiš sedel samotný u studnice, lebo učenníci boli odišli do mesta nakúpiť pokrmov. Pán Ježiš, aby sa občerstvil a spolu započal s ňou spasiteľný rozhovor, pravil k nej: „*Daj sa mi napit!*“ Zadivila sa nad jeho prosbou Samaritánka a riekla: „*Jako ty, čo žid, žiadaš piť odomňa, ktorá som žena Samaritánka? lebo židia neobcujú so Samaritánmi*“, aby sa — vraj — nepoškvrnili. „*Odpovedal Ježiš a riekol jej: Keby si znala to dobrodenie božie*“, ku ktorému máš nyní príležitosť, a „*kto je ten, ktorý praví tebe: Daj mi piť, ty bys snáď bola prosila od neho (vznešenejšej vody živej), a bolby ti dal vody živej.*“ O všem boli to pre ňu slova tajomstvené a nesrozumiteľné; a preto pravila:

„*Pane, ani nemáš, čímby si navážil (tej vody živej), a studnica je hlboká (k tomu, abys bez váhy dosiahol vody): odkiaľ teda máš vodu živú*“, vodu zo žriedla vyvierajúcu? „*či si ty väčší, než otec náš Jakob, ktorý nám dal túto studnicu*“? či na tomto pozemku znáš iné, mnoho zdravšie a výdatnejšie žriedlo? „*Odpovedal Ježiš a riekol jej; Kto pije z vody tejto, žižniť bude opäť: ale kto sa napije vody, ktorú já dám jemu, nebude žižniť na veky.*“ Darmo dodal Pán Ježiš: „*Voda, ktorú já dám jemu, bude v ňom studnicou vody, vyšvihujúcej sa do života večného*“. Jej túžba po tej vode bola síce veľká, ale myslela pri tom len na vodu pozemskú, reknúc: „*Pane, daj mi tej vody, abych nežižnila (nikdy) ani nechodila sem vážiť*“ (vodu) To, čo mluvil Pán Ježiš, bolo ovšem pre Samaritánku tajomstvom a jakoby slovom prorockým, pre nás však nenie; tajomstvo sa objasnilo a prorocké slovo sa vyplnilo skrze učenie Pána Ježiša. Jeho nebeské učenie je podobné čistej, živej t. j. žriedlovej vode, ktorá nenie pokalená žiadnou múdrosťou ľudskou; ono jedine činí zadosť duševnej žižni po pravde neklamnej a nemeniteľnej; ono jedine občerstvuje nás, abysme boli stromom, zasadeným pri vode tekúcej, ktorý vydáva dobré ovocie a nikdy netratí listie dôvery a nádeje (Žalm 1, 3.); ono prišlo z neba a vede do neba, do života večne blaženého. To spasiteľné žriedlo otvorilo sa nám pri krste svätom a rozhojnilo sa v nás skrze sv. evanjelium. Vážme si teda učenie Pána Ježiša, na myslí majúce vždycky ten veľký sľub Pána Ježiša: „*Kto uverí a pokrstený bude, spasený bude*“ (Mar. 16, 16.).

b) Aby Pán Ježiš presvedčil Samaritánku, že skutočne prihodilo sa jej veľké dobrodenie božie, že mohla sa shovárať s ním čo očakávaným Messiašom, chcel jej dať poznať svoju božskú vševedúcnosť a pravil: „*Idz, zavolaj muža svojeho a príjdi (s nim) sem.*“ Odpovedala však a riekla: „*Nemám muža.*“ — „*Dobre si riekla — praví Pán Ježiš — lebo mala si päť mužov (zákonitých) ale ten, ktorého nyni máš (pri sebe), nenie tvojim (zákonitým) mužom.*“ Nad tým sa zarazila, lebo poznala, že pred svedomím jeho niesú skryté pomery jej hriešneho domáceho života. V jej mysli oživly povesti, ktoré z Júdska a Galiley dostaly sa i do Samarska o divotvornom prorokovi, o Kristu Pánu, a riekla: „*Pane! vidím, že si prorok.*“ Hľa, jediný dôkaz jeho božskej vševedúcnosti presvedčil ju o poslaní Pána Ježiša od Boha! Hľa, tá od nadutých a predpojatých židov opovrhovaná Samaritánka prejavuje viac viery, nežli mali zákonníci a farisejskí, ktorí po splnení toľkých proctví na Kristu Pánu a po toľkých zázrakoch, ktoré činí pred jejich očima, neverili v neho. Je to zreteľným obrazom i všetkých potomných vekov. Bohabojný, ponížený a od sveta opovrhovaný ľud s ochotou prijal evanjelium Pána Ježiša, kdežto marnosťou svetskou rozbujneli a domnelou múdrosťou nadutí nechceli sa pokloniť Kristu Pánu a podrobiť sa jeho učeniu a jeho prikázaniam.

c) Samaritánke však nebolo na tom dosť, že uznala v Kristu Pánu proroka; ale uznajúc ho za takého, chcela byť aj od neho poučená. „*Otcovia naši na tejto hore — tak pravila, ukazujúc na horu Garizim — klaňali sa, a vy (židia) pravíte, že v Jerusaleme je miesto, kdežto náleží sa klaňať*“: čože na to povieš? „*Ženo — odpovedel Pán Ježiš — ver mi, že prichádza hodina, keď ani na tejto hore (Garizim) ani v Jerusaleme nebudete sa klaňať Otcovi*“ (nebeskému). Čo sa týče rozdielu medzi Garizim a Jerusalemom — pravil —:

„*Vy (Samaritánci) sa klaniate, čomu nerozumiete*“, lebo klaňať sa modlám, je nerozum. „*My (židia) klaniam sa, čomu rozumieme*“, lebo sa klaniam pravému neviditeľnému Bohu. Krem toho židia majú ešte tú prednosť, že z nich výjde zaslúbený Messiaš, a tak „*spasenie zo židov je. Ale prichádza hodina a nyní (už tu) je, že praví ctiteľia (nebudú sa klaňať ani dľa obradu garizimského ani dľa obradu jerusalemského, ale) klaňať sa budú Otcovi (nebeskému) v duchu a v pravde; lebo i Otec (nebeský) takých hľadá, ktoríby sa jemu klaňali (v duchu a pravde). Boh je duch, a (tak) tí, ktorí sa mu klaňajú, v duchu a pravde majú sa (jemu) klaňať.*“ O, porozumela Samaritánka slovám Pána Ježiša a to svoje presvedčenie, že očakávaný Messiaš poučí svet o pravej bohoslužbe, vyslovila reknúc: „*Viem, že Messiaš príjde a oznámi nám všetko.*“ O, jak sa zaradovala vo svojej nádeji na príchod Messiaša, keď jej Ježiš zjavil seba čo Messiaša, reknúc: „*Ja som, ktorý mluví s tebou.*“ Tak i my za šťastných sa máme považovať, že Pán Ježiš skrze sv. evanjelium zjavil sa i nám, a to v hojnejšom svetle, nežli tej uradovanej Samaritánke.

d) V tom sa z mesta navracovali učenníci Pána Ježiša, a dľa svojeho židovského predsudku divili sa tomu, že sa shovára so Samaritánkou, ktorúby bol iný žid len opovrhol. Neopovážil sa však žiaden z nich učiniť mu výčitku, lebo boli presvedčení, že čokoľvek činí, dokonalé a sväté je. Predložili mu teda nakúpený pokrm: ale Pán Ježiš pravil: „*Ja mám jieť pokrm, o ktorom vy neviete.*“ Znajúc ale, že sa domnievajú, jakoby bol medzi tým časom doniesol ktosi mu nejaký pokrm, hovoril ďalej: „*Môj pokrm je, abych činil vôľu toho, ktorý mňa poslal. Pozdvihnite oči svoje (vôkol) a patríte na kraje, že sú už biele k žatve. Kto žne, bere odplatu (práce) a shromažďuje užitok k životu večnému; aby spolu sa radoval i ten (hospodár), kto rozsieval, i ten (nájomník), kto žne.*“ Pole k žatve hotové je tento svet. „*Ja som vás poslal žať, na čom ste vy nepracovali; jini pracovali (rozsievajúce), a vy ste v jejich práce (čo ženci) vnišli.*“ Jak významné to slovo! Mojžiš a proroci rozsievali semeno nádeje na príchod Messiaša; Ježiš Kristus naplnil klasy zrnom splnenej nádeje. apoštoli mali ísť už do širokého sveta, aby shromaždili pšenicu do cirkve božej. Kéžbysme i my boli pšenickou, nie ale kúkoľou v sv. cirkvi!

e) Medzitým uradovaná Samaritánka spiechala do mesta, volajúc: „*Pojďte a vidzte človeka, ktorý povedal mi všetko, čokoľvek som činila, či on nenie (ten očakávaný) Kristus?* Prišli teda Samaritáni ku Kristu Pánu a prosili ho, aby zostal u nich. I pobudol tam dva dni, vyučujúc ich o kráľovstve božom, a to s tým výsledkom, že pravili k Samaritánke: „*Už nie pre tvoje mluvenie veríme, (ale pre to, čo sme od neho slyšali); lebo sme sami slyšali (ho), a vieme, že tento je v pravde Spasiteľ sveta.*“ Tak hľa, jako ta Samaritánka, tak i tí Samaritáni, ačkoľvek od židov považovaní boli čo neverci a nečistí, viac dobrého a pravdymilovného ducha preukázali, nežli židia, ktorí sa za národ boží a za národ svätý pokladali. Samaritáni prosili Pána Ježiša, aby zostal u nich a vyučoval ich pravde svätej; oni s radosťou ho poslúchali, učenie jeho prijímali a jeho za Spasiteľa sveta uznali. Tak sa to deje i za našej doby. Tí, ktorí s ochotnosťou chodia na slovo božie, s radosťou ho poslúchajú a pravdu milujú, Pána Ježiša a sv. jeho náboženstvo za nebeský poklad a za svetlo i cestu k spaseniu večnému považujú.

Tak teda i vy nasledujte dobrý príklad i tej Samaritánky i tých Samaritánov, s ochotnosťou a radosťou poslúchajúce hlásateľov sv. evanjelia, o ktorých Pán Ježiš praví: „*Kto vás slyší, mňa slyší*“ (Luk. 10, 16.). Amen.

25. Na sobotu po tretej nedeli pôstnej.

Čítanie z Daniela proroka k. 13. v. 1—62.

Padá-li dobré semä slova božieho do pripravenej dobrej zeme, ono ujme sa. Kedyže ale má byť v srdci našom pripravenejšia pôda pre slovo božie, jako v tomto svätopôstnom čase? Preto cirkev sv. usiluje sa, by čítaním a výkladom sv. písma do srdca nášeho zasiala semeno pravdy a dobrého mravu. Ona už viackrát napomínala nás k čistote a poctivosti slovom, dnes nás k tomu chce povzbudiť príkladom, kladúc nám pred oči obraz poctivosti a manželskej vernosti na Susane, manželke Joakima, prebývajúceho v zajatí babylonskom.

Dnešnie čítanie praví o nej, že bola veľmi krásna a bohabojná, lebo „*jej rodičia, síce spravodliví, vyučili dcéru svoju dľa zákona Mojžišovho*“. Krásna bola teda dľa tela, ale i krásna dľa duše. To bolo jejím šťastím, lebo krása tela uvrhla ju v nebezpečenstvo a v podložené úklady, bohabojnosť ale ju zachránila v nebezpečenstve a dala jej zvíťaziť nad strojenými úkladmi. Kéžby na to pamätali i rodičia i dcéry jejich! Jestli rodičia zaľubujú si v dcére pre jej telesnú krásu, nepostarajú sa ale o bohabojné jej vychovanie dľa zákona božieho, sú podobní nemúdreimu zahradníkovi, ktorý pestuje síce v zahrade krásny kvet, ale neohradí zahradu, aby závistlivé oko a zlodejská ruka nezbavila ho kvetu, v ktorom si zaľuboval. Dcéra, ktorá zaľubuje si vo svojej kráse telesnej, nenie ale múdrym rodičovským vychovaním utvrdená v bohabojnosti a v zákone božom, je jako krásny kvet pri otvorenej ceste; čím je krásnejší, tým je vystavenejší ruke zlodejskej. Panna, ktorá si zaľubuje v marnej kráse a ozdobuje sa nádherou, komu sa chce ľubiť? Nie najsvätejším očiam božím, ale chlipným očiam bezpustníkov, ktorí ju chcú urobiť lúpežou telesnej náruživosti.

Do jakého nebezpečenstva upadla krásna Susana, keď vyslala služebnice svoje pre oleje a mydla, zostanúc tak bez svedkov a ochrancov svojich? Bezbožní starci, ktorí mali bdeť nad mravnosťou a brániť poctivosť, stali sa hltavými vlkami, striehnućimi na poctivú ovečku, aby ju učinili korisťou svojej ošklivej chlipnosti: ale Susana obrnená bohabojnosťou a pamätlivá zákona božieho: „*Nesosmilníš*“, postavila sa hrdinsky proti šedivým zlosynom. Daromné boly jejich lichotenia, daromné jejich hrozby. Rozpomenula sa na prítomnosť božiu a na ohavnosť nevernosti manželskej a pravila k zlosynom: „*Učiním-li to, smrť je mi jistá, (lebo Boh nenechá toľkú nešlechtnosť bez trestu): jestli ale neučiním (to), neujdem (pomstivým) rukám vašim. Avšak lepšie je mi bez (ohavného) skutku upadnúť do rúk vašich, nežli zhrešiť pred obličajom Pána.*“ Sú to vážne slova, ktoré by sa mali nazpamät naučiť kresťanskí manželia a kresťanské manželky, aby nimi odrážali chlipných pokušiteľov. Susana volila radšie smrť, nežliby bola privolila hriechu a k zlomeniu manželskej vernosti; tým viac majú to činiť v hodine pokušenia kresťanskí manželia a kresťanské manželky v novom zákone, v ktorom Pán Ježiš povýšil stav manželský na stupeň sviatosti; tým viac i preto, že pred oltárom božím zaviazali sa i svätou prísahou k manželskej sviatosti.

Čo ubohá Susana tušila, to nevystalo. Bezbožní starci pomstili sa na nej a falošne zažalovali ju z nevernosti manželskej u súdu. Je pravda, že súd má odsúdiť bezbožného, nie ale nevinného: ale sudca nemôže vniknúť do srdca; on môže súdiť len dľa vonkajšieho svedoctva, tak že dľa riadu súdcovského i nevinný môže byť odsúdený. Tak sa to stalo i s nevinnou Susanou. Dvaja starci žalovali a svedčili proti nej a „*položili ruky svoje na jej hlavu*“, čo platilo za prísahu. Sudca falošnou žalobou, falošným svedectvom a krivou prísahou oklamany odsúdil nevinnú na smrť. Ach, jak ju bolelo srdce nad tým! Nehrozila sa tak smrti, jako tej hanby a potupy, že ju ľud má za nevernicu a že ju čo takovú zprevádzať bude s pohanením na popravište. Jediný, na ktorého ešte skladala nádej svoju, bol Boh všemohúci, pred ktorým jedine stála čo nevinná. Vzdychala k Bohu: „*Bože večný, ktorý si znateľ skrytých vecí, ty vieš, že krivé svedectvo vydali proti mne! Hľa, umieram, ačkoľvek som neučiniła, čo títo složili proti mne.*“ I vyslyšal Boh jej žalostné vzdychanie a poslal svojeho proroka Daniela k ochrane nevinnnej.

Nie mudrovaním svetským, ale vnuknutím božím vysvobodil nevinnú Susanu od smrti a hanby. Starcov bezbožných oddelil, aby sa nemohli spolu radiť k novému falošnému svedoctvu, a hneď boli zmýlení a vo lži postížení: jeden pravil, že ju videl pod stromom lentiškom mluviť s mládencom; druhý, že pod svidou. Tak boli na lži polapení a čo falošní žalobníci a krivoprísazníci k smrti odsúdeni. Susana osvobodená bola od smrti a hanby, na bezbožných šedivcoch ale splnilo sa to príslovie: „Kto druhému jamu kope, sám do nej upadá!“ O, jak často i za dňov našich má i nevinná Susana i bezbožní ti šedivci svojich sebe podobných! Často i tie najnevinnejšie manželky bývajú z nevernosti upodozrievané, a keď príjdu raz na zlé jazyky, čím sa viac bráňa, tým viac sa o nich povedá: „Kto sa vyhovára, sám sa ohovára“. Nepozostáva jim iného. nežli modliť sa k Bohu a ponechať sa na jeho obranu. Sú i za dňov našich pomluvačné, utrhačné, ba diabolské jazyky, ktoré i ty najvernejšie a najpoctivejšie manželky do podozrenia berú, z nevernosti obviňujú, a tak medzi manželmi žiarlivosť, nedôveru, nepokoj a — jako sa hovorí — peklo spôsobujú. Miesto toho, aby skutočné poklesky mlčanlivosťou prikryli, bezbožnej lže užívajú a nevinných o dobré meno a šťastie manželské olupujú.

Kresťanskí manželia! Majte pred očima Susanu, tento obraz poctivosti a manželskej vernosti, nedopúšťajúce sa ani slova ani žartu, tým menej skutku, ktorýby medzi vami vernosť narušil. Lahkoverní nebuďte zlým jazykom, ktoré častokrát lžou žiarlivosť medzi manželmi podpalujú a šťastie manželské podkopávajú. Buďte živi v láske a vernosti, abyste boli v pokoji a božej milosti. Amen.

Evanjelium u sv. Jána k. 8, v. 1—11.

Pán Ježiš neopominul žiadnej príležitosti, ktorá bola vhodná k vyučovaniu. Tým cieľom prišiel tiež do Jerusalema k sviatku stánkov, aby vyučoval ľud, ktorý sa shromaždil v chráme k slavnosti. Vo dne učil, v noci odobral sa na horu olivovú, aby po práci si odpočinul, po utrpení skrze modlitbu sa posilnil. Na úsvite zase prišiel do chrámu, aby vo vyučovaní pokračoval. Naraz stal sa šum a hluk: zástup všetečný ohliadol sa ta, odkiaľ prichádzal hluk.

Zákonníci a farisejskí vedú jakúsi ženu pred Pána Ježiša, tak jako sa vodieva zločinec pred sudcu. Čo to za žena a jako sa Pán Ježiš k žalobe proti nej zachoval, o tom jedná dnešnie sv. evanjelium.

a) Pred Pánom Ježišom stojí žena, má hlavu sklonenú a tvár od studu zardenú, hanbí sa i oko pozdvihnúť na zardený zástup, zvlášťne ale na najčistotnejšieho a najsvätejšieho Pána Ježiša. Zákonníci a farisejskí, postavivše ju pred Pána Ježiša, pozdvihujú proti nej ťažkú obžalobu, reknúc: „*Majstre, táto žena nyní je popadnutá v cudzoložstve; v zákone ale Mojžiš prikázal nám také (cudzoložnice) kamenovať: preto ty čo (k tomu) praviš?*“ Rozhorčenosť zákoníkov a fariseov na cudzoložnicu zdá sa ovšem prichádzať z ošklivosti nad tým hriechom, o ktorom praví šieste prikázanie božie: „*Nezoslmiň!*“ Že s tak vážnou vecou pristupujú ku Kristu Pánu, zdá sa to pochádzať z úcty k jeho múdrosti a spravodlivosti. Takby bol snáď každý súdil, vidiac tu svatúškarskú tvár na nich: boli to však vlci v rúchu ovčom, lebo sv. evanjelium praví: „*To ale riekli, pokúšajúce ho, aby ho mohli obžalovať.*“ Jako, v čom? Dobre vedeli, že Pán Ježiš hľadal hriešnikov, aby jich obrátil k pokániu a polepšeniu, a tak to mali vypočítané, že čokoľvek Pán Ježiš na jejich otázku odpovie alebo neodpovie, upadne do úkladu nastrojeného: bude-li mlčať, utratí na svojej učiteľskej vážnosti, nedajúc radu, o ktorú sa u neho uchádzali. Povie-li, že ju nemajú ukamenovať, budú na neho pred ľudom žalovať, že jedná proti zákonu, ktorý dal Boh skrze Mojžiša. Povie-li, že ju majú ukamenovať, obžalujú ho u Piláta, že sahá do práva cisára rímskeho, ktorému náležalo trestať smrťou; ano obžalujú ho, že búri proti právu rímskemu, ktoré smrťou netrestalo cudzoložstvo. Tak hľa, jednáju ľudia nešlechtní, ktorí chytráctvom a lstou hľadajú viesť ľudí poctivých a bohabojných do hanby a zľahčenia! Zabudli však zákonníci a farisejskí, že tie úklady činia Kristu Pánu, ktorý vidí jim až do duše; zabudli na to príslovie, že: „*Kto druhému jamu kope, sám do nej padá.*“

b) Pán Ježiš, sediac v nádvorí chrámu, vševedúcim okom svojim prenikol srdce a zbadal lstivé lišky v zákonníkoch a farisejských; mlčal, a „*skloniv sa k zemi písal prstom na zemi*“, dávajúc tým na vedomie, že dobre vie, s jakým úmyslom predložili mu tú chytľavú otázku. Zákonníci a farisejskí sa domnievali, že už Pána Ježiša chytili do osídla lstive nastrojeného, považujúce jeho mlčanie za rozpak a nerozhodnutie sa, má-li alebo nemá-li odpovedať; a preto „*neprestávali vypytovať sa ho*“. Konečne zdvihol sa, každý očakával s napnutosťou, čo povie. Pán Ježiš, ačkoľvek spravodlivým hnevom mohol byť rozpálený, s duchom docela tichým riekol im: „*Kto je z vás bez (podobného) hriechu, nech prvý vrhne po nej kameňom*“. Vysloviv to, opäť sa schýlil a písal na zemi, jako prve. Bolo to slovo, ktoré mohlo vyjsť len z jeho božskej vševedúcnosti a múdrosti. Splnilo sa ihneď, že padli do jamy, ktorú Kristu Pánu vykopali; do osídla, ktoré na neho pristrojili, sami sa chytili. Sv. evanjelium praví: „*Oni uslyšiace to, vychádzali jeden po druhom, počnúc od starších*“. Prečo tak činili? to znamenali tie jeho slova? Význam jejich bol asi tento: Medzi tou ženou a vami je len ten rozdiel, že ona neznala ukryť svoj ošklivý hriech, vy ale, ktorí ste horší od nej, potmelušíctvom svojim znáte sa ukryť do rúcha nevinných bäránkov; má-li byť kto kamenovaný pre cudzoložstvo, zaslúža ten trest nielen zjavný ale i utajený cudzoložník. Prví, ktorí mali započat kame-

novanic, mali byť žalobníci: ale tí, ktorí tuna žalovali na cudzoložnicu, nemali sa do kamenovania; cítili sa byť v podobnom briechu, a dobre vediac, že Pán Ježiš zná i tajnosti srdca (Mat. 9, 4.), obávali sa, aby jim jejich poklesky zjavne na oči nevyhodil. O, jak často sa to deje, že ľudia opovrhujú a pomlúvajú blížnych svojich, jakoby boli sami neviniatkami. Mnohým dalyby sa povedať slova Pána Ježiša: „Čože vidíš mrvu v oku brata svojeho, a nebadáš brvno, ktoré je v oku tvojom“ (Luk. 6, 41.)? Kto chce umývať druhého, nech má sám ruky čisté.

c) Keď sa boli vytratili žalobníci, pozdvihol sa Pán Ježiš a pravil k žene, ktorá so zahanbeným a trasúcim srdcom očakávala rozsudok jeho: „Ženo, kdeže sú, ktorí na teba žalovali“? Kdeže sú, ktorí ťa mali odsúdiť? „Zdáliž ťa nikto (z nich) neodsúdil“? A ona kajúcne a pokorne riekla: „Nikto Pane“! Na to Pán Ježiš, vidiac jej ľútosť a skrúšenosť, vyslovil nad ňou to potešiteľné slovo: „Ani ja ťa neodsúdzujem.“ Tak Pán Ježiš konal po vôli Otca svojeho nebeského, ktorý u proroka svojego bol pravil: „Nechcem smrť bezbožného, ale aby sa obrátil a živ bol“ (Ez. 33, 11.). Tak skutkom dokázal, čo nekdy slovom hlásal, keď pravil: „Nepotrebuju zdraví lekára, ale nemocní. Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnych k pokaniu“ (Luk. 5, 31. a 32.). Toto milosrdné jednanie Pána Ježiša jak potešiteľné je pre nás hriešnych! Jestli my so skrúšeným a kajúcim srdcom v sviatosti pokánia obraciame sa k Bohu, neodvrhuje nás od milostivej tváre svojej, ale dáva nám otcovské polúbenie k smereniu (Luk. 15, 20.). Nemá teda čo zúfať žiaden hriešnik nad milosrdenstvom božím, najde ho, keď len opravdive obráti sa k Bohu, dokiaľ je čas k smilovaniu.

d) Zákonníci a farisejskí ovšem horšili sa nad tým, že Pán Ježiš prijíma hriešnikov (Luk. 15, 2.): ale či tak jednali spravodlivo a dľa lásky k blížnemu? Či Pán Ježiš preto klonil sa k nim, že boli hriešnikami? Nie preto, ale aby jich obrátil k pokaniu a k polepšeniu života, bral ich pod ochranu a bol k nim milosrdný, keď videl jejich skrúšené srdce a pevné predsavzätie život svoj polepšiť. I tú dnešniu ženu vzal na milosť pre jej skrúšenosť a pevné predsavzätie; preto pravil k nej: „Idz, a už viac nechcej hrešiť“! Vážne to napomenutie, a nepochybujeme, že si ho ta hriešnica vzala k srdcu a napravila sa, aby neutratila toľké milosrdenstvo a toľkú milosť sebe preukázanú. Slovo to Pána Ježiša je ale vážne i pre nás. Zpovední otec, keď nám udelil sv. rozehrešenie, tými alebo podobnými slovami tiež nás prepúšťa od seba: „Idz (v pokoji) a nechcej už viac hrešiť“. Nikdy nevy pustíme z pamäti tieto jeho slova; nech sú nám ony ustavične pohnútkou k tomu, abysme napravili život svoj. Čožeby nemocnému bolo platno, keby vyliečený bol zo svojej nemoci a vyhojený zo svojich rán, keby potom opäť dopúšťal sa toho, čo mu zapríčinilo tú nemoc a ty rany jeho? Nazpak upadnúť do nemoci býva ešte nebezpečnejším, nežli bolo prvé padnutie do nej, tak že o človeku, ktorý vrhá sa opäť do predošlých hriechov, platia tie slova Pána Ježiša: „I bývajú poslednie veci toho človeka horšie, nežli (boly) prvé“ (Mat. 12, 45.). Nebolo, nebolo zajiste v tom opravdivej kajúcnosti, ktorý opäť ľahkomyselne vrhá sa do novej príležitosti k hriechu.

Majme teda zvláštne v tomto svätópôstnom čase pred očima udalosť, ktorú nám predložilo dnešnie sv. evanjelium. Žaluje-li na nás svedomie, že sme zhrešili, nebuďme bluchí k tomu hlasu spasiteľnému, ale tým hlasom k pravému pokániu povzbudení hľadajme milosrdenstvo a odpustenie; hľadajme ho skrúšene a kajúcne u kňaza, jako u námestníka božieho, ktorý v mene božom rozväzuje alebo zaväzuje (Mat. 18, 8.), odpúšťa alebo zadržuje hriechy (Ján 20, 23.). Keď ale skrze sv. rozbrešenie najdeme milosť, na tom budme, abysme ani nepoškrvnili ani neutratili to nové rúcho milosti božej; lebo ono je to rúcho, v ktorom nekdý pripustení budeme k nebeskej svatbe Bäránka Božieho (Zjav. 9, 9.). Amen.

26. Na štvrtú nedelu v pôste.

List sv. Pavla ku Galatkým k. 4. v. 22—31.

Nenadarmo už sv. Peter upozorňoval veriacich, že v listoch sv. Pavla je mnoho nesrozumiteľného (II. Pet. 3, 16.). Tak nesrozumiteľným zdá sa nám i to, čo sv. Pavel píše v dnešnom liste ku Galatským. Rozjímame-li ho však dôkladnejšie a vnikneme-li do smyslu jeho, najdeme, že obsahuje v sebe veľkú pravdu a vážne poučenie.

Sv. Pavel porovnajúc nový zákon so starým zákonom, v Ismaelovi, ktorého Abraham mal so služebnou svojou Agarou, predstavuje starý zákon; v synovi Isákovi, ktorého mal s vlastnou manželkou Sárrou, predstavuje nám nový zákon. Jako svobodný a šlechtický stav povýšený je nad nevolnícky a otrocký stav: tak povýšený je i nový zákon nad starý zákon. Abrahamovi nebolo sľúbeno, že z Imaelového potomstva príjde Messiáš, ale že príjde z potomstva Isákového. Starý zákon, predobrazený v nevolníckom Ismaelovi, bol zákon služebnosti a otroctva; nový zákon, predobrazený slobodným (šlechtickým) Isákom, je zákon svobody. Ludia v starom zákone boli pod farchou hriechu a kliatby, v novom zákone ale skrze Pána Ježiša vykúpení dosiahli osvobodenie od hriechu a od večného zatracenia, svobodu synov božích a dedičov kráľovstva nebeského. Starý zákon daný bol na hore Sinai, v ktorom je spojený tento pozemský Jerusalelem židovský; nový zákon ale je z neba, je nebeským Jerusalemom, je matkou našou. O, jak vysokú a vznešenú pravdu sdeluje tu sv. Pavel Galatským, aby si vážili sv. cirkev, matku svoju, ktorá jich prijala do lona svojeho! Starý zákon Mojžišov bol len dočasným a len prípravou k novému zákonu sľúbenému; nový zákon Pána Ježiša je splnením sľubu božieho a trvať bude na veky. To napomenutie sv. Pavla platí i nám, abysme si vážili to šťastie, že sme kresťania katolici, mešťania nebeského Jerusalema a členovia cirkve Pána Ježiša, ktorá jako dobrá matka stará sa o naše spasenie. Ona učí nás nepochybnú pravdu, vede nás po ceste bázni božej, posilňuje nás sv. sviatosťami a poskytuje nám všestranné prostriedky k spaseniu večnému. Nezabudnime nikdy na slova sv. Isidora. „Cirkev je Noemovým korábom, ktorý shotovený bol z dreva neuhniliteľného. Toto neuhniliteľné drevo je jej učenie (neporušené): neopustíte teda cirkev nikdy, lebo v nej máte slova života večného“ (C. 10. in Jos.).

To napomenutie sv. Pavla, aby si vážili cirkev nového zákona, ktorú založil Syn Boží, bolo potrebné Galatským už i preto, že tehdy ešte malý

počet bol tých, ktorí prináležali k cirkvi Pána Ježiša. Ľudia totižto nerozumní hľadia častokrát len na počet, a veľkým počtom ľudí buď sa dajú udržovať v blude alebo strhnutí bývajú do bludu. Sv. Pavel teda to chce jim povedať, že kde sa jedná o pravú cirkev, tam nerozhoduje počet, ale pravda božia. Teší jich, že to malé stádočko Pána Ježiša sa rozmnoží a vyplní sa na ňom to, čo bol prorokoval Isaiáš (54, 1.), reknúc: „*Vesel sa neplodná, ktorá nerodíš; plesaj a volaj (radostne), ktorá nepracuješ k pôrodu! lebo o mnoho viac synov má opustená, nežli tá, ktorá má muža.*“ Pri slovách týchto sv. Pavel opäť na mysli mal Agar, plodnú devočku Abrahamovu, a Saru z počiatku neplodnú manželku jeho; a to chcel v tom obraze povedať: Jako Sára z počiatku bola neplodná, predca potom, keď dľa zaslúbenia božieho porodila Isáka, stala sa matkou veľkého a od Boha vyvoleného potomstva: tak i naša matka cirkev z počiatku je malým počtom, potom ale rozmnoží sa po celom svete. Tak to predpovedal Pán Ježiš tiež v podobenstve o semene horčičnom (Mat. 13, 31.). Že sa tak stalo, o tom svedčily a svedčia dejiny cirkve, ktorá napriek všetkým prekážkam jako boží strom rozšírila a rozširuje haluze svoje po celom svete. Z tej príčiny teda, že ešte na počiatku malým počtom boli medzi Galatskými, to jich nemá mýliť. Tí, ktorí neuznávajú Pána Ježiša, sú podobní Ismaelovi, ktorí nemal zaslúbenia božieho: „*My ale bratia, — dokladá svätý Pavel — sme dľa Isáka synovia zaslúbenia*“, lebo veríme v Pána Ježiša, ktorého Boh z potomstva jeho zaslúbil svetu.

Je pravda, že cirkev sv. videli prenasledovanú: ale ani to nemalo pomýliť a vo viere rozviklať Galatských. Vysvetluje jim to podobne v obraze Ismaela a Isáka, reknúc: „*Jako tehdy ten, ktorý sa bol dľa tela (nezákonnite) narodil, protivil sa tomu, ktorý sa narodil dľa ducha (zákonite), tak i nyní*“; tí, ktorí neuznali Pána Ježiša za zaslúbeného Messiáša, protivia sa tým, ktorí ho uznali. Sú, ktorí ho neuznávajú, ale len na svoju vlastniu záhubu; lebo vyplní sa na nich, čo praví obrazne sv. písmo o Ismaelovi: „*Vyvrhni dievku (Agár) i jej syna (Ismaela); lebo nebude syn dievky dedičom s (Isákom), synom slobodnej (Sáry)*“. To hľa, tu sv. Pavel povedal v obraze, čo bol pravil Pán Ježiš: „*Kto uverí a pokrstený bude, spasený bude; kto ale neuverí, zatracený bude*“ (Mat. 16, 16.).

Svoje napomenutie Galatských k stálosti vo viere sv. Pavel končí tými slovami: „*A tak bratia, niesme synovia dievky (nevoľníckej), ale (synami) slobodnej*“; synami tej slobody duševnej, ktorou „*slobodou Kristus nás oslobodil*“. I nám prichodí povedať to jisté so sv. Bavlom, lebo i nás vykúpil a vyslobodil Pán Ježiš z toho otroctva, do ktorého uvržené bolo celé pokolenie ľudské skrze neposlušnosť a hriech prvých našich rodičov; vykúpil a vyslobodil nás z toho jarma, v ktorom diabol držal pokolenie ľudské až do smrti Pána Ježiša na kríži. On oslobodil rozum náš zatemnený skrze svoje nebeské učenie; on oslobodil nás od hriechu, keď za nás trpel a urazenej spravodlivosti božej zadosť učinil; on oslobodil nás od smrti večnej, keď na dreve kríža prehorkú časnú smrť podstúpil. On nás ale ani neprestáva zachovávať v tejto slobode synov božích skrze svoje sväté učenie, skrze sv. sviatosti a hojné prostriedky spasenia.

Zo slov sv. Pavla dnesních máme teda poznať a vážiť si to šťastie, že skrze sv. krst ráčil nás Pán Ježiš prijať do cirkve sv., v ktorej máme svobodu

synov božích. Chráňme si ju, nedajme sa pokušeniam a úkladom diabolským podvieť k hriechu, ktorýby nás opäť uviedol do otroctva diabolského. Buďme na tom, abysme náležali Bohu vždycky a na veky. Amen.

Evanjelium sv. Jána k. 6. v. 1—16.

Zázraky ktoré činil Pán Ježiš, byly dôkazom jeho messiáškého poslania, a spolu jeho božskej prirodzenosti: preto „šiel za ním zástup veľký, lebo videli divy, ktoré činil na tých, ktorí boli nemocní.“ Šli za ním, aby slyšali tiež jeho učenie, ktorého pôvod nebeský potvrdzovaly jeho zázraky. Pán Ježiš obyčajne vystúpil na nejaký pahorok (jakoby na kazateľňu), aby z toho povýšeného miesta snadnejšie slyšaný byť mohol od zástupu, pod pahorkom rozloženého. Tak sa stalo i dľa dnešního sv. evanjelia. Jak milo to znie, že „bola blízko veľká noc“ a veľký zástup hrnul sa ku Kristu Pánu, aby ho poslúchal. Toto v tento svätópôstni čas má zvláštny význam pre nás. I pre nás je blízko veľká noc, a tak sluší sa, abysme i my ochotnejšie a horlivejšie shromažďovali sa k slyšaní učenia Pána Ježiša. Je pravda, že Pán Ježiš osobne nehovorí k nám, ale hovorí k nám skrze svojich námestníkov, ku ktorým bol pravil: „Kto vás slyší, mňa slyší“ (Luk. 10, 16.). Cirkev sv. tiež v tomto sv. čase tak na každý deň rozdeľuje čítania, epištoly a evanjelia, aby kazateľom poskytnutá bola príležitosť k výkladu o rozličných cnostach a povinnostach, ktorým sa v tento čas naučiť majú, aby obnovili veriaci ducha svojego. Dnešnie sv. evanjelium má byť tak vyloženo, aby kresťania sa naučili, jako majú zachádzať s darom božím, ktorý jim štedrosť božia udeľuje k časnému živobytiu.

Ten veľký zástup, záležajúci z ľudí z ďaleka prišlých, už ďalší čas sotrvával tam, kde sa Pán Ježiš zdržoval, a tak vyšla jim potrava, hrozil im hlad. Pán Ježiš vo svojej božskej vševědúcnosti znal jejich nedostatok a dobre vedel, jakým spôsobom zázračným odpomôže tomu nedostatku: ale aby zrejmé bolo, že nedostatok ľudu skutočný je a že len zázrakom tomu nedostatku odpomoženo byť môže, tázal sa Filipa apoštola: „Odkiaľ nakúpime chleba, aby sa najedli títo“? Filip odpovedal: „(ani) za dvesto peniazov chleba nepostačí jim, aby jedenkaždý (z nich bár len) nečo málo dostal.“ Ondrej apoštol síce povedal: „Je tu jeden pacholík, ktorý má päť chlebov jačmenných a dve ryby“, ale dodal k tomu: „Čo je to medzi tak mnohých“? Pán Ježiš, aby dokázal, že všemohúcnosti jeho božskej nič nenie nemožného, pravil k apoštolom: „Rozkážte ľudu, aby sa posadil! I posadilo sa mužov počtom okolo päť tisíc.“ Tak hľa, keď i my nachádzame sa v nedostatku a obávame sa drahoty a hladu, nezúfajme, ale prosme Boha o pomoc a dôverujme, že všemohúcnosti božej nenie nemožno prispieť nám k potešeniu a pomoci; lebo ubezpečuje nás Pán Ježiš, reknúc: „Proste, a bude vám dano“ (Luk. 11, 9.). Však i sama skúsenosť nám svedčí, že práve vtedy, keď sme sa na seba samých spoliehali, boli sme vo svojej nádeji zahanbení: naproti tomu ale, keď sme svoju nádej v božie milosrdenstvo skladali, neboli sme v tej nádeji zklamaní.

Jako máme dary božie prijímať a užívať, ukázal nám Pán Ježiš podobne v dnešnom sv. evanjeliume, kde stojí: „Vzal Ježiš chleby, a keď bol dieky učinil, rozkázal sediacim; tiež i z ryb (rozkázal), jak mnoho chceli“ Či v tomto príklade Pána Ježiša nenie základ tej nábožnej obyčaje kresťanskej, ktorú

zachovávame, keď sa pred jiedlom a po jiedle modlíme? Pred jiedlom prosíme Pána Boha, aby nám to, čo požívať budeme, požehnať ráčil; po jiedle ďakujeme Pánu Bohu, že nám toho daru dopriať a udeliť ráčil. Je slavnostným osvedčovaním, že ten náš chlieb vezdajší je darom štedrosti božej, za ktorý mu ďakovať povinní sme. Kéžby tento cit uznania a vďačnosti bol v každom srdci a v každom dome kresťanstva. Kde je nábožná obyčaj stolovej modlitby, zachovajte ju; kde nenie, uvedzte ju nazpak, lebo len pýcha a nevďačnosť odstránila ju z domov kresťanských.

Avšak nielen s vďakou máme užívať darov božích, ale máme mať úctu i k tým najmenším čiastkam darov božích; jako nás o tom ďalej poučuje príklad Pána Ježiša. On totižto po nasýtení zástupu pravil učennskom svojim: „*Soberte odrobiny, ktoré zostaly, aby nezahynuly*“! Netrpte to teda v domoch vaších, aby odrobiny a pozostatky z daru božieho sem tam sa pohadzovaly a pošlapaly! I tie pozostatky sú darom božím. Ten kto si neváži ty malé veci, nenie hoden ani veľkých vecí. Tohoto si majú všímať ale i ti, ktorí sú vyberačný a nektorými jiedlami pohrdajú. Jestli je nekomu to alebo jiné jiedlo škodlivé, vyhybaj mu: ale odstrkovať a ohrdáť nektoré jiedlo len preto, že nehovie chůtke a telu, znamená opovrhovať dar boží. Jak často sa potom stáva, že taký človek nedostatkom navštívený býva od Boha, a rádby sa nasýtil i tým, čo predtým pohadzoval a opovrhoval.

Ale z tých nasbieraných drobín ešte aj iné vysvitá. Apoštoli „*sobrali a naplnili dvanásť košov drobín z (tých) päť chlebov jačmenných.*“ Toto tým viac vzbudilo obdivovanie zázračného rozmnoženia chlebov, tak že „*ľudia, uzrúce div, ktorý bol učinil Ježiš, pravili: „Tento je jiste (ten) prorok (a Messiaš), ktorý prísť má na svet.*“ Dobre pravili tak; lebo cieľ zázrakov, ktoré činil Pán Ježiš, nebol, aby bol len obdivovaný (Luk. 23, 8.), ale aby bol uznaný za Messiaša sveta.

Výsledok zázraku bol ten, že ľudia nielen uznali Pána Ježiša za Messiaša, ale ho chceli vyhlásiť za kráľa, jakým mal byť Messiaš dľa prorokov (Is. 9, 6.). Bol to ovšem patrný výraz uznanlivosti a vďačnosti: ale pochádzal z toho pochybeného predsudku farisejského, že zasľúbený Messiaš bude kráľom svetským. Pán Ježiš teda, keď „*poznal, žeby chceli prísť, aby ho chytíli a učinili kráľom, ušiel opäť na horu*“, čím dokázal, že neprišiel založiť kráľovstvo svetské (Ján 18, 36.). Je Pán Ježiš kráľom, ale kráľom nebeským, kráľom cirkve svätej, a zástup ten bolby ho, jako takého uctil, keby ho bol vo všetkom poslúchal.

Z dnešního rozjímania nášeho sa učíme, že Boh je, od ktorého máme očakávať i výživu časnú. Máme ho prosiť o požehnanie a ďakovať mu za dary jeho. Máme v úcte mať i ten najmenší dar jeho a vďačnosť svoju preukazovať jemu hlavne skrze poslušnosť. On buď milostivým kráľom naším, my jeho vernými poddanými, abysme nekdy s ním kráľovali v nebesiach na veky. Amen.

27. Na pondelok po štvrtej nedeli pôstnej.

Čítanie z III. knihy kraľovskej k. 3, v. 16--28.

Kráľ Šalomon, keď po otcovi Davidovi nastúpil panovanie, neprosil Boha ani o krásu ani o bohatstvo, ale o múdrosť, aby mohol riadiť ľud sebe od Boha sverený a vykonávať nad ním súd spravodlivý. Vyslyšal ho Boh a pravil

k nemu: „*ponevác si žiadal vec túto, a nežiadals sebe ani mnoho dňov ani bohatstva alebo dušu nepriateľov svojich, ale žiadal si sebe múdrosť k rozoznaniu súdu: hľa učinil som tebe dľa rečí tvojich a dal som tebe srdce múdre a rozumné*“ (III. Král. 3, 9—12.). Bol on kráľom múdrom a ostrovtipným, jako to dokazuje udalosť, ktorú nám podáva dnešnie čítanie.

Múdrosť kráľa Šalomona preukazuje sa už tým, že nechal pred seba predstúpiť i kráľovského pohľadu nehodné nevestky (padlé osoby), nie preto jakoby byly toho zaslúžily, ale preto, aby medzi nimi hnevy, svady a urážky prestaly; lebo svadivými jazykmi svojimi dávaly jiným ľuďom pohoršenie a verejný pokoj rušily. Jemu, jako múdremu kráľovi záležalo na tom, aby pohoršenie odstráneno bolo. V tom i my nasledovať máme príklad jeho, abysme svady a pohoršenia, svady a nepokoje buď vo svojom dome alebo medzi svojimi blíznymi odstránili. Nemúdre a nekresťansky jedajú tí, ktorí, kdeby mohli svojou vážnosťou a svojim slovom zjednať pokoj, zanedbajú to s tým slovom: „Čo je mňa do toho?“ Ešte nemúdrejšie, ba hriešne činia tí, ktorí jednu stranu proti druhej drážďa, posmelujú a huckajú, miesto toho, aby požiar hasili, ešte ho rozduchujú. Tito zapomínajú na sv. písmo, kde stojí, že sa protiví Duchu svätému rozsievat' sváry medzi blíznymi (Prís. 6, 19.).

Pred kráľom Šalomonom stály matky, z ktorých jedna mala narodeniatko svoje so sebou na lúžku a vo spaní zaľahla a zadusila ho. Tu máte matky kresťanské výstrahu, jak opatrné máte byť k dieťaťom svojim, aby vašou neopatrnosťou neutrpeľo úraz alebo i smrť: lebobyste ťažkú zodpovednosť uvalily na seba, ba zapríčinilybyste nielen biedny život dieťaťa, ale i veľký zármutok a kríž sebe i manželovi svojemu. Koľko mrzákov neboly vo svete, keby rodičia neboly spustili opatrné a ostrážité oko z dietok svojich. Vy často riekate: „Dieťa nemá ešte rozumu“. Keď tak, teda vy mu máte nahradiť rozum svojou opatrnosťou, a to nielen vo vecach tela, ale i vo vecach duše, aby ani na tele ani na duši neutrpeľo úrazu. Ach, koľko je takých rodičov, ktorí bez potrebného dozoru nechajú dietky svoje, ktoré tak buď o zdravie, buď o zdravé údy alebo i o život prichádzajú! Koľko je rodičov, ktorí nechajú sa zatúlať dietky svoje do takých tovaryštví, kde sa naučia nemravnosti a dušu svoju o milosť božiu zbavujú!

Ostrovtip kráľa Šalomona preukázal sa zvláštne pri rozsúdení rozopre medzi tými matkami rozvadenými. Jedna z nich pravila; „*Ja a žena táto bydlily sme spolu v jednom dome; a porodila som, tretieho ale dňa porodila i ona. Boly sme spolu (len my dve), a nebolo nikoho jiného s nami v dome. Umrel však synáčok ženy tejto v noci, lebo vo spaní zaľahla (a udusila) ho; a vstanúc ticho o pól noci, vzala synáčka mojeho od boku mojeho, keď som spala, a položila ho v lôno svoje; svojeho ale synáčka, ktorý bol mrtvý, položila do lôna mojeho. Keď som na neho zo dňa jasného pilnejšie pohliadla, poznala som, že to nenie môj (synáčok), ktorého som bola porodila.*“ Tá druhá nemala tak vybrúsený jazyk, a odpovedala len krátko: „*Nenie tak, jako praviš! Syn tvôj umrel, môj ale živý je.*“ Dokiaľ sa ony medzi sebou hádaly, kráľ Šalomon sa zamyslel, konečne riekol: „*Táto praví: Syn môj živý je, a tvôj umrel. A táto (zas) odpovedala: Nie tak! Syn tvôj umrel, môj ale živý je.*“ Ktorá že z nich má pravdu? Žiaľ! tá mnohomluvná žalobnica, alebo táto

málomluvná žalovaná? I riekol kráľ: „*Prineste mi meč! Roztnite to dieťa na dvoje a dajte jednu polovicu jednej, a druhú polovicu druhej.*“ I hneď sa ukázalo, kde je pravda. Tá žalovaná, pohnutá v materskom srdci ľútosťou nad dieťaťom, zkríkla: „*Prosím, pane, dajte jej dieťa živé a vezabíjajte ho!*“ Žalobnica ale pravila bez pohnutia materského srdca: „*Nech nenie ani moje ani tvoje, ale buď rozlato (na dvoje)*“. Z toho poznal kráľ, že tam je pravá matka dieťaťa, kde sa prejavilo materské srdce; a tak obrátený k nevinne zažalovanej pravil: „*Dajte tejto to dieťa živé; lebo táto je matka jeho.*“ Tak je. Múdro súdil Šalomon. Tá je pravá matka, ktorá má i materské srdce k dieťaťu svojemu. Matky kresťanské! dobre si zapamätajte ten rozsudok kráľa Šalomona; on sa týče i vás. Krkavčou matkou je, ktorá nemá materskej lásky k dieťaťu svojemu. Krkavčími matkami sú zvláštne tie, ktoré opovažujú sa zbaviť sa buď plodu buď dieťaťa svojeho, ktoré buď kladú nemluvniatka pred cudzí dom alebo sahajú vražednou rukou na život neviniatka. Hrozím, haňbím sa to vysloviť, že také matky sú nielen medzi pohanskými divochami, ale i medzi kresťanskými národami.

Tak ostrovtipný nález kráľa Šalomona povzniesol a utvrdil jeho vážnosť: Keď „*všetok Israel uslyšal súd, ktorý vyniesol kráľ, bál sa kráľa, vidiac, že múdrosť božia je v ňom k vykonávaniu (spravodlivého) súdu.*“ Toby si mali zapamätať dobre vrchnosti, ktoré spravujú ľud a vykonávajú súd. Vážnosť jejich nedá sa prikázať zákonom; ona sama ide s nimi, keď stoja v dobrej pamäti, že svedomite zastávajú úrad svôj a vykonávajú spravodlivý súd.

Buďte teda všetci na tom, abyste nielen pokoj medzi sebou udržali, ale i tam, kde bol medzi blížnym narušený, po dobrotke napravili. Matky kresťanské, majte starostlivosť a srdca k dieťkam svojim. Predstavení, svedomite plňte úrad svôj a vysluhujte pravdu a právo, abyste boli nekdy v stave bez strachu vydať počet z vladárstva svojho. Amen.

Evanjelium sv. Jána k. 2. v. 13—25.

Prorok Malachiáš predpovedajúc príchod zaslúbeného Messiáša, takto pravil: „*Toto praví Pán (Boh): Hľa, ja posielam anjela svojého, a pripraví cestu pred tvárou mojou; a ihneď (nato) príjde do chrámu svojého Panovník, ktorého vy hľadáte, a anjel zákona, ktorého vy chcete; a vyčistí synov Levi, a cedíť ich bude jako zlato a jako striebro*“ (Mat. 3, 1—3.). Proroctvo toto splnilo sa úplne. Ten anjel, čili posol boží, ktorý mal pripraviť pokolenie ľudské k hodnému prijatiu zaslúbeného Messiáša, bol sv. Ján krstiteľ; jako to sám o sebe pravil: „*Ja som hlas volajúceho na púšti: Spravte cestu Pánovu*“ (Ján 1, 23.). Ten panovník a anjel zákona, ktorý nato hneď mal prísť do chrámu jerusalemského, aby vyčistil synov Levi čili kňazov starého zákona, bol Ježiš Kristus. Kto už s tým proroctvom porovná dnešnie sv. evanjelium, musí nahliadnuť, že je v ňom opísaná práve tá udalosť, ktorá bola v prorokovi Malachiášovi predpovedaná; jako nás presvedčí dnešné rozjímanie.

a) Pán Ježiš šiel na sviatky velikonočné do chrámu jerusalemského, a keď vstúpil do nádvorja, čože tam zbadal? „*Našiel v chráme predávajúcich voly a ovce i holuby, (jako) i sediacich peniazomencov.*“ Ovšem že tam pre-

dávali ten dobytok, ktorý bol upotrebovaný k tehdejším krvavým obeťam: ale či nebolo iného miesta k predaju a kúpe von nádvorí chrámového? Mal chrám byť verejným tržišťom? Ovšem k sviatkom veľkonočným prichádzali z rozličných strán a prinášali rozličné peniaze, ktoré potom menili za jerusalemské, aby v týchto platili daň chrámovú: ale či nemali k tomu byť úrady v meste, aby krikom a svadou so ziskuchtivými úžerníkmi a zdiercami pocestných nenarušovali pokoj posvätného miesta? Spravidlive sa teda rozhorlil nad tým Pán Ježiš „a z proviazok spravíac jakoby bič, vyhnal všetkých z chrámu, s ovcami i s volami; peniazomencom rozsypal peniaze a stoly (jejich) poprevracal. A tým, ktorí predávali holuby, riekol: Odneste tyto (holuby) odtud, a nečinite z domu Otca mojeho (nebeského) dom kupecký.“ Tak zavítal ten prorokovaný anjel čili posol zákona (nového) do chrámu božieho. Tak Pán Ježiš, jako ten očakávaný panovník preukázal svoju moc kráľovskú nad chrámom jerusalemským; zjavil sa jako mocný panovník, tak že sa všetci držali za povinných podrobiť sa moci jeho. Učíme sa z toho, že chrám nemá byť zlahčovaný skrze také myšlienky, slova a skutky, ktoré sa nesrovnávajú so svätosťou chrámu božieho. Do chrámu náleží svätá obeť a pobožná modlitba, čisté a kajúce srdce.

b) Kto mohol Pánu Ježišu za zlé mať, že odstránil od chrámu to, čo jeho dôstojnosť zlahčovalo a zneuctievalo? A hľa, práve tí, ktorí mali pamäť na svätosť chrámu a na ticho v priestoroch jeho, zazlievali mu to. Pristúpili k nemu a otázali sa ho: „Jakým znamením sa vykazuješ nám, že tyto věci (po práve) činiš?“ Miesto toho, aby mu boli vyslovili chválu a vďaku, ťahajú ho na otázku, jakým právom to čini. Pravda, že Levítii mali z toho dobytkového a peňažného trhu značný dôchodok, a o tento sa viac starali než o česť chrámu božieho; viac im záležalo na zlatom telati, nežli na Bohu. Čože jim ale odvetil Pán Ježiš, keď ho tak drzým spôsobom brali na zodpovednosť? Snáď k vôli tomu nespravodlivému ťahaníu na zodpovednosť ihneď učinil nejaký zázrak, aby jim dokázal, že to čini právom všemohúcnosti božskej? Nie; on ich odkázal na svoje budúce zázračné zmŕtvýchvstanie a pravil: „Zborte chrám tento, a v troch dňoch zase ho vystavím“, t. j. až ma usmrtíte a ja vstanem z mŕtvých, vtedy poznáte, že som vyčistil chrám boží právom božským. Dobré síce rozumeli, že Pán Ježiš rozumel telo svoje, ktoré bolo príbytkom jeho božskej velebnosti, a budúce jeho zmŕtvýchvstanie (Mat. 27, 63.): ale jakoby ho neboli rozumeli, pravili: „Štyridsať a šesť rokov stavaný je chrám tento: a ty vo troch dňoch zase ho vystaviš?“ O, vy zpozdilí? Či vystavenie chrámu, ku čomu dostačuje sila ľudská, je viac nežli zmŕtvýchvstanie, ktoré nenie v moci ľudskej? Tak predpovedal Pán Ježiš svoje zmŕtvýchvstanie, a „preto — dokladá sv. evanjelista — keď zmŕtvýchvstal, rozpomenuli sa učeníci jeho (na to), že to povedal, i uverili písmu (Žalm 15, 10.) a reči, ktorú bol mluvil Ježiš“. Jako jeho učeníci, tak i my uznajme v jeho zmŕtvýchvstaní jeho vševedúcnosť, s ktorou ho predpovedal, jeho všemohúcnosť, s ktorou ho uskutočnil. Zajiste jeho zázračné zmŕtvýchvstanie je najstkvelejším dôkazom jeho božskej velebnosti. Ježiš Kristus vo svojom prehorkom umučení ukázal sa byť opravdivým človekom, vo svojom zázračnom zmŕtvýchvstaní ale osvedčil svoju božskú všemohúcnosť: a tak jeho zázračné zmŕtvýchvstanie bolo i pre

židov patrné znamenie, že k tomu vyčisteniu chrámu jeruzalemského mal právo i čo Messias i čo Syn Boží (Ján 10, 18.).

c) Pán Ježiš vyčisťujúc chrám jeruzalemský k nastávajúcej slavnosti veľkonočnej, to vykonal, čo mali vykonať už i sami kňazi židovskí, aby chrám jeruzalemský nebol na pohoršenie tým, ktorí do Jerusalema k slavnosti veľkonočnej priputujú; oni zanedbali povinnosť svoju a tak neboli hodní, aby Pán Ježiš ukazoval svoje právo k vyčisteniu chrámu. Docela ináč zadržal sa Pán Ježiš k ľudu, ktorý sa okolo neho v chráme jeruzalemskom shromažďoval. Odstránil z chrámu, čo pohoršovalo, nepokoj a neporiadok v pobožnosti tropilo, konal v ňom, čo dôstojnosti chrámu zodpovedá: modlil sa k Otcovi svojemu nebeskému, vyučoval ľud pravdám svätým a pravdu svojeho poslania i učenia potvrdzoval mnohými zázrakami. O tom svedčí sv. evanjelium dnešnie, keď praví: „*Keď bol (Pán Ježiš) v Jerusaleme na sviatočný deň veľkonočný, (mnohí) uverili v neho, vidiace divy jeho, ktoré činil*“. Toto má byť obraz i chrámov našich, zvláštne v deň nedeľný a sviatočný. Nielen ďaleko od chrámu má byť, čo pohoršuje a prekážku činí tichej pobožnosti, ale v chráme má sa konať, čo je Bohu na česť a slávu, ľuďom ale na spasenie: Či sa to nekoná? V chrámoch našich vzdychá pobožný kresťan pri modlitbe, plesá v srdci svojom pri nábožných piesňach, korí sa Bohu pri najsv. obeti; tu ohlašuje sa učenie Pána Ježiša a pripomínajú sa jeho zázraky, ktorými potvrdzoval učenie svoje. Nehovoríme, že šťastnejší boli, ktorí Pána Ježiša v chráme jeruzalemskom slyšali a jeho zázraky videli; lebo čo tam činil vo svojej osobe, to činí tu skrze svojich námestníkov, ku ktorým praví: „*Kto vás slyší, mňa slyší*“ (Luk. 10, 16.). Pred očima našimi ovšem nekoná zázraky: ale či tie jeho zázraky mali cenu len vtedy, keď sa staly? nemajú-li ony tú jistú vážnosť i teraz, keď sa nám zo sv. písma pripomínajú? Dobře zajiste pravil o nás Pán Ježiš: „*Blahoslavení, ktorí nevideli, a (predca) uverili*“ (Ján 20, 29.).

d) Navštevujeme-li i my chrám boží, abysme slyšali učenie Pána Ježiša a zprávy o jeho zázrakoch, pamätajme, že má to poslúžiť k utvrzeniu nás vo viere a poslušnosti kresťanskej. Aby ale pravdy božie a bázeň božia prenikla nás, musíme byť toho hodní. Jednaké slovo božie je, a predca rozličný je výsledok jeho; práve tak, jako to dokladá sv. evanjelium o tých mnohých, ktorí v Jerusaleme uverili v meno jeho, reknúc: „*Ale sám Ježiš nesveril sa jim (všetkým) preto, že on znal všetkých; a nebolo treba, aby kto vydal jemu svedectvo o (ktoromkoľvek) človeku, lebo on vedel, čoby bolo v človeku*“. Jedným teda dal tú milosť, aby ho poznali; jiným nedal tej milosti, aby ho poznali. Jedným dal tej milosti preto, že boli toho hodní, prijímajúce semeno slova božieho do srdca výborného (Luk. 8, 15.), hotového uveriť a zachovávať všetko čo Pán Ježiš učil a prikazoval. Druhým nedal tej milosti, aby ho poznali, preto že u nich semä slova božieho nepadalo do dobrej zeme (Luk. 8, 11—14.) nepadalo do srdca ochotného k tomu, aby zostalo verné učeniu a prikázaniu i v hodine jakéhokoľvek pokušenia. I samým apoštolom sveril sa Pán Ježiš úplne len pozdejšie (Ján 16, 12.), keď prestali byť malej viery (Mar. 16, 14.) a skrze Ducha svätého osvietení a posilnení boli k prijatiu a vyznaniu všetkých tajomstiev kráľovstva božieho (Ján 16, 19.). Neprichádzajte teda ani vy, a chladným a ľahostajným srdcom k slyšaniu slova božieho, ale so srdcom

pokorným a ochotným; so srdcom pokorným, abyste rozum svoj poddávali pravde svätej; so srdcom ochotným, abyste vôľu svoju podrobili vôľi božej a prikázaniam jeho. Proste skrúšene Pána Ježiša, aby skrze Ducha sv. dal i vám srdce výborné, ktoréby nielen prijalo ale i zachovalo v sebe slovo božie, a prinieslo úžitok stonásobný (Luk. 8, 8.).

Tak teda za príkladom Pána Ježiša radi navštevujme chrámy božie; odstraňujme zo srdca všetko, čoby sa nesrovnalo so svätosťou cbrámu božieho; buďme prítomní najsv. obeti a pobožnosťam so srdcom vrúcny a čistým; poslúchajme slovo božie so srdcom pokorným a ochotným, aby sa nám tak Pán Ježiš sveril s celou svojou milosťou a velebnosťou. Amen.

28. Na útorok po štvrtnej nedeli pôstnej.

Čítanie z II. knihy Mojžišovej k. 32. v. 7—14.

Sv. Hieronym praví, že nádoba hlinená dlho podržuje zápach, ktorým napáchla. Takou krehkou blinenou nádobou je i človek; ťažko odvyká tomu, čomu navykol. Vidíme to na Israelských. Ačkoľvek po sv. patriarchoch sedili pravé poznanie Boha, predca v zajatí egyptském nakazení boli ohavnou modloslužbou Egyptských, ktorí úctu, jaká len pravému Bohu náleží, preukazovali nemým stvoreniam. Takú ohavnú modloslužbu chceli odbojníci israelskí obnoviť i pod horou Sinai, ačkoľvek práve na tej hore zjavil im Boh velebnosť svoju. Keď totižto Mojžiš meškal na tej hore, aby prijal ďalšie zjavenie božie, za to mali, že Mojžiš zahynul a nenavráti sa viac. Shrkli sa teda okolo Arona a dorážali na neho, aby jim učinil modlu, ktorejby sa klaňali. Aron dal sa jim prestrašiť a privilil. Ľud sniesol do hromady zlaté naušnice, z ktorých ulial zlaté tela, postavil pred ním oltár a oznámil prvú slavnosť k pocte telata. Po krvavých obeľach dal sa ľud do jedenia, pitia a hračky. Toto odpadlícťvo ovšem nebolo skryté pred vševédúcim okom božím, a preto Boh pravil Mojžišovi: *„Idz, sostup dolu; zhrešil ľud tvôj, ktorý si vyviedol zo zeme egyptskej. Spravili sebe tela sliate a klaňali sa mu: a obetujúce jemu obeti, rekli: Toto sú bohovia tvoji, Israelu, ktorí teba vyviedli zo zeme egyptskej.“* Čo učinili nevďační Israelskí, to sa často opätuje tiež za dňov našich. Boh dobrotivý nechal mnohého človeka narodiť sa z kresťanských a bohabojných rodičov, skrze sv. krst učinil ho dietkom svojim a údom cirkve Syna svojeho, Ježiša Krista, a on stal sa odpadlíkom, neznabohom a protivníkom Boha i sv. cirkve jeho. Čože ho k tomu priviedlo? Dostal sa do zlej spoločnosti, ktorá ho najprv naučila životu nemravnému, potom ale olúpila o vieru a bázeň božiu. Iný dostal sa k zlým knihám, ktoré v ňom roznieťily bujnnosť a rozličnú náruživnosť, potom ale jedom nevery nakazily jeho myseľ a srdce. Z počiatku desil ho hlas svedomia, ale on bol bluchý k nemu a — nechtiac sa vzdať rozkoše hľadel ho udusiť neverou. Tak diabol podáva človeku najprv inád bujnnosti a bezpustnosti, potom ale otrávi ho jedom nevery. Preto, vy rodičia kresťanskí, nechcete-li sa dožiť takého zármutku na synoch a dcerách svojích. dajte pozor na spoločnosti, ktoré oui navštivujú, a na knihy, jaké obľubujú. Nenie dost, aby zabradník len zasadil strom a ošlechtil; on musí mať ostrážité oko, aby mu nejaký bezpustník alebo zlostník prácu nepokazil. Tak i rodičia musia okom ostrážitým

sprevádzať synov a dcéry svoje, aby oni z dietok lásky božej nestali sa dietkami hnevu božieho.

Ano nenie pochybnosti, že takí odpadlíci a neverci uvalujú na seba spravodlivý hnev boží. Toho príklad máme v dnešnom čítaní. Spravodlivo zajiste rozhneval sa Boh nad israelskými odbojníkami a pravil k Mojžišovi: „*Vidím, že ľud tento je tvrdej šije, preto pust ma, nech sa rozhnevá prchivosť moja proti nim, a zahladím ich a učiním teba v národ veľký.*“ V slovách týchto vyjadrená je spravodlivosť, dľa ktorej odpadlí a odbojní Israelskí podrobení mali byť trestu, verný a poslušný Mojžiš ale mal byť odmenený tým, že sa stane otcom nového vyvoleného národa. Kéžby neverní a odpadlí synovia a dcéry rozpamätali sa na spravodlivého Boha, od ktorého skrze nemravnosť a neveru sa odštiepili! Nemravnosť a nevera jejich neujde trestu. Je síce pravda, že Boh častokrát už na tomto svete trestá nevercov a odpadlíkov, ale jestli netrestá jich na tomto svete, tým viac trestať ich bude počasnej smrti vo večnosti; lebo praví sv. Pavel: „*Hrozné je upadnúť do rúk Boha živého*“ (Žid. 10, 31.). Však ale i nám má záležať na tom, aby sa tí nešťastníci obrátili; i my buď slovom máme pracovať na jejich obrátení alebo modlitbou, jako to učinil Mojžiš.

Mojžiš, pamätlivý toho, že národ israelský je s ním jedna krev, modlil sa i za ten národ nevďačný, reknúc: „*Prečo, Pane, hnevá sa prchivosť tvoja na ľud tvój, ktorý si vyviedol zo zeme egyptskej v sile veľkej a ruke mocnej? Proším, (nezahlad ich,) aby neriekli Egyptskí: „Podvodne vyviedol ich, aby povraždil ich na horách a vyhladil zo zeme.“ Ukrot hnev svoj a buď milostivý nad nepravosťou ľudu svojeho. Rozpomeň sa na Abrahama, Isáka a Israela (Jakoba), služobníkov svojich, ktorým si prisahal skrze seba samého, reknúc: „Rozmnožím semeno vaše jako hviezdy nebeské, a všetku tu zem, o ktorej som bol mlúvil, dám semenu vašemu, a budete ňou vládnuť vždycky.“* Tak sa Mojžiš pokorne modlil za hriešny ľud a dovoľával sa i toho, aby Boh slutoval sa nad tým ľudom pre zásluhy sv. patriarchov. Čiňme i my tak, lebo praví sv. písmo: „*Modlite sa jeden za druhého, abyste boli spasení*“ (Jak. 5, 16.). Prosme Boha, aby pre zásluhy Rodičky Božej, ktorá je „utočišťom hriešnikov“, a pre zásluhy Svätých a Vyvolených svojich vyslyšal nás, a bol hriešnikom milostivý. Tak zajiste učiníme skutok milosrdenstva duchovného, budeme-li sa modliť za obrátenie i tých nekajúcích hriešnikov; a Boh snád i nás vyslyší, jako vyslyšal Mojžiša.

Skrúšenou modlitbou Mojžiša uprosený Boh odvrátil záhubu od ľudu israelského. „*Ukrotený bol Pán, tak že ueučinil zlého, ktoré bol mlúvil proti ľudu svojemu.*“ Dôverujme i my, že Boh vyslyší našu prosbu a dá milosť pokánia tým hriešnikom, za ktorých sa modlíme. Rodičia modlite sa za pobludilé dietky svoje, manželky za manželov svojich, všetci za jakýchkoľvek hriešnikov. Ten, ktorý učinil zo Šavla Pavla, učiniť môže i z hriešnika človeka spravodlivého.

O Bože, nedopúšťaj, aby dietky tvoje opustily teba a zablúdily do nemravnosti a nevery! Stane-li sa to ale, daj, abysme modlili sa za obrátenie odpadlíkov a hriešnikov, ty ale vyslyš modlitbu našu a daj im tú milosť, aby sa opäť obrátili k tebe, žeby tak nikto nezahynul, ktorého si stvoril a ktorého milý Syn tvój Ježiš Kristus vykúpil. Amen.

K hlavným hriechom počíta sa i závisť, pretože z nej jako z jedovatej studnice pochádzajú jiné mnohé hriechy, menovite nenávisť a zátvrdlosť, ba i vraždy. Závisť priviedla Kaina k vražde nevinného Abela; závisť popudila synov Jakobových, aby usniesli sa na zavraždenie svojego brata Josefa; závisť rozpalovala zákonníkov a farisejských k nenávideniu Pána Ježiša, tak že striehli na každé jeho slovo, na každý jeho skutok, aby ho pozbavili nielen vážnosti ale i života.

V piatok po prvej nedeli v pôste rozjímali sme, jako Pán Ježiš pri rybníku jerusalémskom zázračne uzdravil ubohého človeka, ktorý 38 rokov trápený bol nemocou, v deň sobotní; čo mu židia tak za zlé mali, že ho hľadali zabiť (Ján 5, 18.). Pán Ježiš, pretože ešte vtedy neprišiel čas, aby sa obetoval za vykúpenie sveta, odišiel za more galilejské, aby hlásal slovo božie a činil zázračné dobrodenia ľudu vďačnejšiemu. Zostal tam až do veľikej noci. Keď už polovica sviatkov veľkonočných pominula, Pán Ježiš navrátil sa do Jerusalema. Jasnáhle vkročil do nádvorja chrámu, shromáždil sa i pútnický i domáci ľud k nemu, aby ho slyšali. O tom jedná dnešnie sväté evanjelium.

a) Pán Ježiš v krásnych a srozumiteľných podobenstvách učil a vysvetľoval zákon, tak že nad tým „divili sa židia, reknúc: *Jako zná tento písmo, keď sa mu neučil?*“ Pán Ježiš i keby nebol zaslechol, čo si o ňom šeptajú, v božskej vševědúcnosti svojej dobre znal myšlienky jejich, a preto jal sa jim vysvetľovať, že mu nebolo treba chodiť do školy k zákonníkom a farisejským, pretože jako od Boha poslaný Messias neprednáša nejakú múdrosť svetskú, ale pravdu, ktorá od Boha samého pochádza. „*Moje učenie -- pravil -- nenie moje, ale toho, ktorý mňa poslal. Bude-li kto chcieť činiť vôľu jeho, (lahko) rozozná to učenie, zdá-liž je. (ono) z Boha, alebo (zdá-liž) ja sám od seba mluvim. Kto sám od seba mluví (a prednáša múdrosť svoju), hľadá (svoju) vlastniu chválu; kto ale hľadá chválu toho, ktorý ho poslal, ten je pravdomluvný, a nespravodlnosti v ňom nenie.*“ Tak sa predstavil Pán Ježiš čo od Boha poslaný a tak pravdomluvný a len česť božiu a spasenie ľudské hľadajúci Messias. Tie slova Pána Ježiša týkajú sa i nás, abysme poslúchali Pána Ježiša, ktorý len preto stal sa človekom, aby slovom a príkladom naučil a povzbudil nás k uvereniu a plneniu toho, čo je ku cti a chvále božej, nám ale k spaseniu večnému.

b) Pán Ježiš ovšem ťažko to niesol, že oni nedržali ho za od Boha zasľúbeného a poslaného Messiasa ani neprijímali jeho učenie; ale dal zátvrdlívym židom na vedomie, že to u toho tvrdošijného národa nenie nič neobyčajného. Tak sa chovali i k Mojžišovi, o ktorom podobne vedeli, že bol poslaný k vysvobodeniu a k poučeniu národa židovského; preto pravil im: „*Zdá-liž Mojžiš nedal vám zákon? a žiadon z vás ho neplní,*“ ačkoľvek vyznávate, že bol od Boha poslaný a zvestoval vám zákon od samého Boha pošlý. Proti Mojžišovi však len mnohokrát reptali, a nehľadali jeho bezžitie; proti Kristu Pánu však nielen reptali, ale hľadali ho i zabiť. Túto nevďačnosť teda tým ťažšie niesol Pán Ježiš, a preto pravil: „*Prečo mňa hľadáte zabiť?*“ Táto otázka jich uviedla do náramného rozpaku. Domnievali sa, že jejich vražedlný úmysel ukrytý je pred ním. Aby teda pred židovskými pútnikami tajili to a za bezzákladné vy-

hlásili, odpovedeli: „*Diabolstvo máš! Kto ta hľadá zabiť*“? O, strašné rúhanie! o nestydatá lož! Synu Božiemu, ktorý zná i myšlienky srdca, opováža sa na oči vyhodit', že mu od diabla vnuknutá je tá domnienka, že ho chcú zabiť. Tí, ktorí dobre vedeli, že zákonníci a farisejskí neustále hľadajú príležitosť, aby ho pohnali pred hrdelný súd, pred vševedúcim Pánom Ježišom a pred toho nepovedomými pútnikami tajá ten vražedlný úmysel. Tak hľa, zlostný človek nestydatou lžou prikrýva svoju zlosť, aby bol pri všetkej svojej nešlechtnosti ešte i za spravodlivého držaný. Bohužial! také tajenie ešte i tam, ešte i pri zpovedi býva, kde má miesto len upriumné vyznanie hriechov.

c) Pán Ježiš, aby jich priviedol k poznaniu svojeho pokrytstva a svojej lže, pripomenul im tú okolnosť, v ktorej skutočne uzavreli bezžitie jeho; pripomenul im to, čo sa stalo, keď nedávno v rybníku jerusalemskom uzdravil 38 rokov nemocného človeka, a riekol: „*Jeden skutok (zázračný) učinil som, (tehdy), a všetci divíte sa*“ dosavad nad tým zázrakom: ale miesto toho, abyste zo zázraku poznali, že som od Boha poslaný, zlomyselne ste mi to ešte i za hriech pokladali, že som ten zázrak učinil v deň sobotní. Aby nenávisťnci poznali, že nie z horlivosti za zákon boží, ale len zo svojej zlomyselnosti pokladali mu to za rušenie dňa sviatočného, pravil: „*Mojžiš dal vám obriezku*“, ktorá ustanovená bola od Boha, a „*v sobotu obrezujete človeka*“, dokazujúce tým, že obrezovanie človeka v sobotu nepokladáte za porušenie zákona: „*Jestliže človek obrezovanie prijme v sobotu, bez toho, žeby bol (tým) rušený zákon Mojžišov: prečo sa na mňa hneváte, že som celého človeka v sobotu uzdravil?*“ Či je tá obriezka nečo významnejšieho nežli zázrak boží? neruší-li sa sobota skrze obriezku, jako môžete sa domýšľať, že sa sobota ruší skrze zázrak boží? Tak Pán Ježiš makavým porovnaním hľadá jich poučiť, že skutok milosrdenstva nielen neruší sobotu a deň sviatočný, ale že ho i posväcuje. Oni zaslúžili ovšem ostré pokarhanie pre tak zlomyselné posudzovanie, ale Pán Ježiš, aby i tým preukázal, že pokarhanie diať sa má v duchu lásky a dobroty, pravil: „*Nesúďte dľa zdania, ale súďte spravodlivý súd*“. Napomenutie toto týče sa i nás, abysme slepo neposudzovali blížneho svojeho; lebo kde sa primieša zášť a nenávisť, tam i dobrým jeho skutkom môže byť podstrčený zlý úmysel.

d) Po takom objasnení veci nepriatelja umkli, lebo židom jerusalemským dobre bolo známo, že zákonníci a farisejskí po tom zázračnom uzdravení toho 38 rokov nemocného uzavreli vydať na smrť Pána Ježiša. „*Niektorí z Jerusalema — tak svedčí sv. evanjelium — pravili: Či tento nenie ten, ktorého hľadajú zabiť? a hľa, zjavne mluví, a nič mu neriekajú! Či poznali kniežata, že tento je Kristus? O tomto vieme, odkud je: Kristus však, keď príjde, (o ňom) nikto nevie, odkiaľby bol*“. Slova tieto, z úst ľudu pochádzajúce, svedčia dosť patrne proti kňazom židovským, že zanedbávali vysvetlovať ľudu prorocstva o prísť majúcom Messiášovi, ačkoľvek sami vedeli, že sa má narodiť v Davidovom meste Bethleheme (Mat. 2, 5.). Preto pravil k nim: „*I mňa znáte, i odkiaľ som viete*“; viete, že som sa narodil v Bethleheme z rodu kráľa Davida, jako to bolo skrze prorokov predpovedano o Messiášovi, ktorého poslať na svet zaslúbil Boh otcom vašim. „*Sám od seba som neprišiel*“, ale od Boha poslaný som, a „*pravdivý je, ktorý mňa poslal. Jeho vy neznáte, (ale) ja ho znám; lebo od neho som, a on mňa poslal*“. Zreteľné sú to slova, kto-

rými Pán Ježiš osvedčuje židom, že on je ten Messiaš, ktorého Boh zaslúbil a poslal na svet, aby založil nové kráľovstvo božie na zemi. Ale darmo mlúvil zátvrdlivým a predpojatým tým predsudkom, že Messiaš príjde len s veľkou slávou a mocou, aby židovskej kráľovskej berle podrobil národy; nešlo jim ani o pravdu nebeskú ani o vykúpenie pokolenia ľudského, ale len o svetskú moc a slávu. Jim sú podobní tí, ktorí myslia len na svet a časnosť, nie ale i na večnosť a kráľovstvo nebeské, jako keby človek nemal vyššieho určenia, nežli živ byť vo svete a užiť sveta.

e) Ačkoľvek zreteľné boly slova Pána Ježiša, že je on od Boha poslaný Messiaš, k mlčaniu chceli ho prinútiť násilím. Miesto toho, aby mu boli uverili, na tom si hlavu lámali, jakoby ho jali. „Ale — tak dokladá sv. evanjelium — žiaden nevzťahol ruky na neho“, a prečo? „lebo ešte nebola prišla hodina jeho“, t. j. ešte neprišiel čas, v ktorom Ježiš Kristus mal podstúpiť umučenie a prehorkú smrť za vykúpenie sveta. Nie na zlosti ľudskej to záležalo, ale na vôli Pána Ježiša, keď sa bude chcieť obetovať za vykúpenie sveta; jako to predpovedal prorok boží: „Obetovaný je, lebo sám chcel“ (Is. 53, 7.). Nie pre svoju slabosť ľudskú padol do rúk, ktorí ho potom jali, umučili a ukrižovali, ale pre svoju nesmiernu lásku, s ktorou chcel sa obetovať za nás a za spasenie naše.

f) Či ale dokonca zostaly slova a zázraky Pána Ježiša bez výsledku? Nie; dnešnie sv. evanjelium končí tými slovami: „Zo zástupu ale mnohí uverili v neho“; lebo pravili: „Zdáliž Kristus, keď príjde, viac divov činiť bude, než ktoré tento činí?“ Tak hľa, tí, ktorí neprotivili sa Duchu svätému a mali ochotné srdca k prijatiu pravdy, uverili v neho. To jisté sa vždycky opakovalo až po dnes. Tí, ktorí milujú pravdu a hľadajú ju, aj ju nalezajú. Tí, ktorí skúmajú pravdu, vo sv. písme nachádzajú tie proctva, ktoré sa splnily na Kristu Pánu, čo pravom Messiašovi. Tí, ktorí skúmajú zázraky Pána Ježiša, nachádzajú, že sú to skutky nadprirodzené, ktorými Pán Ježiš dokazoval nielen to, že je poslaný od Boha, ale že v ňom je plnosť božstva (Kol. 2, 9.), že je opravdive Syn Boží. I v ohľade tomto platí slovo Pána Ježiša: „Kto hľadá, nájde“ (Luk. 11, 10.); kto uprimne hľadá pravdu kresťanskú o velebnosti Pána Ježiša, ten ju s pomocou milosti božej i nachádza.

Videli sme teda v dnešnom sv. evanjeliume, že Pán Ježiš zreteľne sa v chráme jerusalemskom predstavil čo Messiaš sveta, tak že právom mohol reknúť: „Kebych nebol prišiel a (nebol) jím mlúvil, hriechu by nemali: ale nyní nemajú pomlavy z hriechu svojeho“ (Ján 15, 22.). Pán Ježiš avšak predstavil sa čo pravý Messiaš v dnešnom sv. evanjeliume i nám: nezatvrdzujeme srdcia svoje, ale otvorme jich pravde a milosti božej; pripojme sa i my k tomu zástupu, ktorý uveril v neho, slyšiac jeho sv. učenie a vidiac tie zázraky, ktoré činil. Sme-li jeho ovečkami vernými na tom svete, zajiste Pán Ježiš, tento dobrý pastier náš, ktorý z lásky ku nám položil i život svoj, po tejto časnosti uvede nás do nebeského ovčince Svätých a Vyvolených. Amen.

29. Na stredu po štvrtej nedeli pôstnej.

Čítanie z Isaiáša proroka k. 1. v. 16—19.

Je-li človek špinavý a zaškrvený na tvári a rúchu svojom, oškliví sa tým, ktorí milujú čistotu. Tak, ba o mnoho viac oškliví sa Bohu hriešnik, ktorý nepravosťami pošpinený je na duši svojej a poškrvený na tom rúchu milosti božej, ktoré obdržal pri krste svätom. Abysme na toto zvláštne v tento svätopôstni čas pamätali, cirkev sv. v dnešnom čítaní napomína nás slovami Isaiáša proroka, reknúc: „*Umyte sa a čistými buďte.*“ Že sa to očistenie týče duše a pravého pokánia, dôkazom je to, čo o tom sám prorok boží vykladá.

Prorok Isaiáš volá: „*Odstráňte zlosť myšlienok svojich od očí svojich.*“ Z toho poznať, že zlé myšlienky a žiadosti sú koreňom hriechov, ktorý z mysle a srdca vytrhnutý byť musí, má-li byť spasonosné naše pokánie. Dokiaľ strážň zostáva v tele, dotiaľ nenie nádeje na dokonalé zahojenie a vyliedenie rany: podobne, dokiaľ kto trpí vo svojom srdci zlé myšlienky a žiadosti, nenie schopný pravého pokánia a polepšenia života; lebo praví Pán Ježiš: zo srdca vychádzajú: zlé myšlienky (a úmysly, z ktorých potom nasledujú) vraždy, cudzoložstva, smilstva, krádeže, krivé svedoctva, rúhania“ a jiné nepravosti. Zajiste platia o tom i slova sv. Jakuba: že keď sa zlá žiadosť ujme, potom zplodí hriech (Jak. 1, 15.). Zlé myšlienky sú iskra, ktorá potom zapríčiňuje oheň žiadosti a požiar hriechu. Ano myšlienky zlé sú zlé nielen vo svojich následkoch, ale i samy v sebe. Pred okom ľudským sú síce zlé myšlienky skryté: ale zdáliš i pred vševidiacim okom božím? a tie zlé myšlienky a hriešne žiadosti neošklivia sa Bohu? Preto ten, kto chce sa uchrániť hriechu, musí zavčas odporovať zlým myšlienkam a žiadostiam. Sv. Caesarius praví: „Vezme-li kto žeravé uhlie do ruky, ale hneď odhodí, nepopáli sa a necíti bolesť: jestliby ale podržal ho za hodinu, potom, i keď ho odhodí, cíti bolesť. Tak sa to má i so zlými myšlienkami v srdci našom: musíme jich jako to žeravé uhlie hneď odhodit“ (Caes. Arel. hom. 10.).

Prorok Isaiáš ďalej volá: „*Prestaňte prevrácene činiť, učte sa dobre činiť,*“ a tak nenie dost k pravému pokánium, aby kto sa vyzpovedal z hriechov; on musí tiež polepšiť život svoj. Ten, kto vykonáva pokánie, nielen ľutuje nad predošlými hriechami svojimi, ale čini tiež Bohu sľub, že sa polepší, že nielen bude na tom, aby do predošlých hriechov neupadol, ale i na tom, aby sa chránil hriechu a prlležitosti k hriechu. Jaká by to teda bola uprimnosť kajúceho, keby potom neusiloval sa dostať sľubu svojemu? Preto i Pán Ježiš nielen napomína nás, abysme činili pokánie, ale tiež napomína nás, abysme činili hodné ovocie pokánia (Luk. 3, 8.). V čom záleží to hodné ovocie pokánia, vykladá nám ďalej prorok Isaiáš, reknúc: „*Hľadajte, čo je spravodlivé, pri-spejte k pomoci potlačenému, dopomáhajte sirotám k pravde, zastaňte vdovy.*“ Dobré skutky sú to ovocie, ktoré opravdivé pokánie naše prinášať má. Boli-li sme predtým zlým stromom, ktorý prináša zlé ovocie, po svojom obrátení sa máme byť dobrým stromom, prinášajúcim dobré ovocie. Nebolibysme takým dobrým stromom, keby sme síce prestali prinášať zlé ovocie, ale neprinášalibysme žiadne: my musíme teda i prinášať ovocie dobré, abysme zaslúžili pomenovanie dobrého stromu. To znamená opravdive vyzliecť starého človeka

s hriešnymi skutkami jeho, a obliecť nového s dobrými skutkami jeho (Kol. 3, 9.). K tomu napomína nás sv. Pavel, keď praví: „*Odložiacie lož, mluvte pravdu. Kto kradol, nech už nekradne, ale radšie pracuje, aby mal z čoho udeliť tomu, kto trpí nedostatok. Každá trpkosť a hnev a prchivosť a krik a kliatba so všetkou zlostou nech je odjatá od vás; buďte ale (na miesto toho) medzi sebou dobrotiví, milosrdní, odpúšťajúc jeden druhému, jako i Boh v Kristu odpustil nám*“ (Ef. 4, 25—32.).

Ano Boh odpustil nám pre Krista Pána, keď tento za nás na dreve kríža obetoval sa jemu; krev jeho obmyla nás od všelikého hriechu. Boh odpúšťa nám i teraz, keď pristupujeme k sviatosti pokánia, abysme sa opäť stali hodnými toho zadostučinenia, ktoré dal za nás spravodlivosti božej Ježiš Kristus na krvavom oltári kalvarskom. Milosrdný Otec nebeský neprestáva nás hriešnikov volať k pokániu a praví i nám: „*Budú-li hriechy vaše jako šarlat (červené), budú zbielené jako sníh; a budú-li červené jako červec, budú zbielené jako vlna.*“ Smysel je ten, že Boh všemohúci nám milostive odpustí jakokoľvek veľiké a početné hriechy, keď len so skrúšeným srdcom obrátíme sa k nemu a polepšíme život svoj. Nemá teda hriešnik (i keby bol Kainom a Judášom iškariotským) čo zúfať nad milosrdenstvom božím, keď len nezatvrdí srdce svoje a neodmietne pokánie. Však i Pán Ježiš neurobil rozdiel medzi hriechami, ktoré majú byť odpustené, a medzi hriechami, ktoré nemajú byť odpustené; lebo pravil k apoštolom a k ich nástupcom, kňazom nového zákona: „*Čokoľvek rozviažete na zemi bude rozviazано i na nebi*“ (Mat. 18, 18.).

Ano Boh všemohúci nielen sľubuje opravdive kajúcim odpuštenie hriechov, ale i požehnanie svoje; lebo tak praví skrze proroka Isaiášoveho k ľudu israelskému: „*Budete-li chcieť a mňa poslúchať, požívať budete dobré veci zeme.*“ Podobný sľub dal nám tiež Pán Ježiš: že keď my hľadať budeme kráľovstvo božie, pridano nám bude požehnanie božie i vo vecach časných (Mat 6, 33.). O, jak dobrotivý je Pán Boh k hriešnikovi kajúcemu, keď mu chce udeliť milosť svoju nielen dľa duše, ale i dľa tela; nielen vo vecach večných, ale i vo vecach časných! Zdáliz ťa, o človeče hriešny, nemá i to pohnúť k pokániu a k polepšeniu života?

Vezmime si teda k srdcu zvláštne v tento sv. čas to napomenutie, ktoré nám dáva dnes Pán Boh skrze svojeho proroka. Chráňme sa ho uraziť nielen hriešnymi skutkami a rečami, ale i zlými myšlienkami a žiadostami, ktoré niesú skryté pred nim. Čiňme pokánie a polepšíme život svoj, tak abysme činili i dobré bližným svojim. Učiňme to, a Boh milosrdný nielen prijme nás na milosť, ale udelí nám z nekonečnej lásky svojej štedré časné i večné požehnanie svoje. Amen.

Evanjelium u sv. Jána k. 9. v. 1—38.

Veľkou chybou ľudskou je všetečnosť. Sú, ktorí skúmajú i veci nemožné, ktoré prevyšujú poznanosť ľudskú, a ponevác nemôžu také veci vyskúmať, namyslia si to, čo sa jim pozdá. Tak, keď čítame knihu Jobovu, slyšíme, jako mu jeho priatelia vytýkajú, že musí byť, keď nie zjavným, aspoň tajným hriešnikom, keď Boh toľké pohromy a tak ošklivú nemoc na neho dopustil: súdili však o ňom nespravodlivo. Ovšem Boh je spravodlivý, ktorý trestá zlé: ale úplnú spravodlivosť v trestaní alebo odplatení zachoval až pre večnosť, tak že

časné jakékoľvek nešťastie nemožno vždycky považovať za trestanie hriechu, pretože Boh môže mať rozličné príčiny k tomu, keď na človeka nejaké časné pohromy dopúšťa. My neznáme úmysly božie, a preto dľa časného šťastia alebo nešťastia nemáme posudzovať ani dobrotu ani hriešnosť človeka. Toho príklad poskytuje nám i dnešnie evanjelium.

Keď židia chceli ukamenovať Pána Ježiša, a on učinil sa tajným a vyšiel z chrámu, šiel s učenníkami svojimi vedľa slepého od narodenia; i — dľa svojeho predsudku — pýtali sa ho učenníci: „*Majstre, kto zhrešil, či tento alebo rodičia jeho, že sa slepý narodil?*“ Odpovedal Ježiš: „*Ani tento nezhrešil, ani rodičia jeho: ale (je slepým), aby zjavené byly skutky božie na ňom.*“ Boh skrže jeho slepotu poskytuje príležitosť, aby jeho zázračné vyličenie na javo dalo moju moc. Boh je, ktorý mňa poslal, a „*ja musím konať dielo toho, ktorý mňa poslal, dokiaľ je deň; príjde (i pre mňa) noc, v jakej nikto nemôže pracovať.*“ Mám konať i také skutky čili zázraky, ktoréby dokazovali svetu, že som poslaný od Boha, abych pravým učením osvietil svet. „*Dokiaľ som na svete, svetlo som sveta.*“ Slepý od narodenia teda poskytol Kristu Pánu príležitosť, aby učinil na ňom zázrak, ktorýby bol jasným svedoctvom toho, že Pán Ježiš je opravdivým od Boha poslaným Messiasom; jako to predstaví nám udalosť, ktorú opisuje dnešnie sv. evanjelium.

a) Pán Ježiš pristúpiv k ubohému slepcovi „*napľul na zem a učinil blato (z prachu a) zo sliny; a (tým) blatom pomazal oči jeho, a riekol mu: Idz, umyj sa v rybníku Siloe. I odišiel a umyl sa (v rybníku), a (odtiaľ nazpak) prišiel vidiac.*“ K čomu tieto zovnejšie prípravy? Ovšem mohol Pán Ježiš, jako pri jiných uzdraveniach činil, jediným slovom dať videnie slepcovi: prečo však učinil blato, aby pomazal oči jeho, a poslal ho až k rybníku Siloe, aby tam umyl oči svoje, toho príčina bola známa len Kristu Pánu; my niesme v stave odhaliť tú záclonu, ktorá kryla úmysel jeho. Súdime-li o tom dľa nášeho dobrozdania, domýšľať sa môžeme, že to učinil po opatrnosti, aby nikto nepochyboval, že to skutok Pána Ježiša a sice skútok zázračný. Slepec musel byť prstom Pána Ježiša dotknutý, aby cítil, že sa na ňom skutok vykonáva. Zástup musel byť presvedčený, že sa to nestalo nejakou náhodou, keď sa slepcovi otvorily oči, ale účinkom Pána Ježiša. Zákonníci museli byť presvedčení, že sa to stalo spôsobom viditeľným, nie ale spôsobom neviditeľným, jako vo svojej zlomyseľnosti pripisovali diablove, jakoby jeho neviditeľnou mocou činil Pán Ježiš divy (Luk. 11, 15.). Z jakejkoľvek však príčiny Pán Ježiš pomazal mu oči blatom a prikázal umytie v rybníku Siloe, to je jisté, že to dosaženie zraku nikto nemohol pripísať ani tomu blatu ani tej vode Siloe, než jedine zázračnej moci Pána Ježiša; museli uznať, že na slepcovi stal sa zázrak, aby bol svedoctvom všemohúcnosti Pána Ježiša.

b) Zázračné udelenie zraku ubohému slepcovi úžasom naplnilo celé mesto. Divili sa rodičia, keď sa bez vodiča domov navrátil. Divili sa susedia a všetci, ktorí ho boli znali a pravili: „*Nenie-li to ten istý, ktorý (čo slepec pri chráme) sedával a žobral?*“ Vlastným svojim očiam neverili. Niektorí pravili: „*On je to;*“ jiní: „*Nijak, ale je podobný (len) jemu.*“ Dotazovali sa teda jeho samého: či je to on ten a „*jako sú otvorené oči jeho?*“ A on odvetil im: „*Ja som. Ten človek, ktorý sa nazýva Ježiš, učinil blato a pomazal oči moje; a riekol*

mi: *Idz k rybníku Siole a umyj sa. I šiel som, umyl som sa, a vidím. I rieklí mu: Kde je ten (Ježiš)? (Ale on) riekol: Neviem.*“ Hľa, udivený ľud dopytuje sa na Ježiša! Zná síce, že rada židovská uzavrela vylúčiť a kliatbou stíhať toho, ktoby sa priznal k nemu (Ján 9, 22.), ale zázračné uzdravenie slepeho posmelilo ľud, aby si nepovšimnul nespravodlivej hrozby a uznal v Kristu Pánu od Boha poslaného Messiaša.

c) Zvesť o zázračnom uzdravení slepca dostala sa k farisejským: ale títo nemali tak pravde prístupného srdca, aby uverili. Nehľadeli na to, že zázračné uzdravenie vydáva svedectvo o velebnosti Pána Ježiša a zášťou vedení zadržali sa do toho, že ten zázrak učinil v deň sobotný. Uzdravený bol ihneď pohnaný pred farisejských a doliehali na neho, aby vyznal, ako došiel zraku. „*On ale riekol im: Blato položil mi na oči, a umyl som sa, a vidím.*“ Či po tomto uprimnom vyznaní uverili? Stala sa roztržka medzi nimi; jedni pravili: „*Nenie od Boha človek tento, ktorý nezuchováva sobotu.*“ Tí však, ktorí medzi nimi neboli tak zatatí, pravili: „*Jakoby mohol človek hriešny tieto divy činiť?*“ Tak pravili, ale zrovna priznať sa ku Kristu Pánu sa obávali, aby tiež ich nezastihlo vylúčenie zo synagogy; pre ohľady ľudskej odstrčili od seba pravdu. Docela statnejšie zachoval sa ten, ktorý bol slepý. Keď sa ho tázali: „*Ty čo pravíš o tom, ktorý otvoril oči tvoje?*“ neváhal vysloviť: „*(Ten) je prorok.*“ Zajiste nasledovania hodné vyznanie. Kde sa jedná na patričnom mieste — jako v tomto páde pred vrchnosťou — vyznať vieru v Pána Ježiša, tam neslobodno brať ohľad ani na priazeň ani na nepriazeň ľudí, ale jedine na pravdu; vtedy máme jednať dľa slov Pána Ježiša: „*Kto mňa vyzná pred ľuďmi, toho i ja vyznám pred Otcom svojim, ktorý je v nebesiach*“ (Mat. 10, 32.).

d) Zmužilé vyznanie toho, ktorému Pán Ježiš udelil zrak, do zmatku uviedlo farisejských, a preto pred seba pohnali rodičov jeho, v tej nádeji, že ustrašených rodičov privedú k zapreniu celej udalosti. Tázali sa teda rodičov: „*Či tento je ten syn váš, o ktorom vy pravíte, že sa slepý narodil? jako teda nyní vidí? Odpovedali jim rodičia jeho a rieklí: Vieme, že tento je syn náš, a (a to tiež), že sa slepý narodil: ale jako (sa to stalo, že) nyní vidí, nevieme; alebo kto otvoril oči jeho, my nevieme; jeho sa pýtajte! Má roky, nech sám za seba mluví.*“ Rodičia teda mlúvili vyhybave, a to preto, že — tak dokladá sv. evanjelium — „*báli sa židov; lebo už sa boli židia spikli, aby zo školy vyobcovaný bol, ktoby vyznal, že on (totižto Ježiš) je Kristus*“ (čili Messiaš). Že rodičia vyhybave mlúvili, aby neupadli do úkladu jim strojeného, dobre činili; taková opatrnosť je nielen múdra, ale i dovolená: že však použili lže a zapreli uzdravenie syna svojego skrze Pána Ježiša, v tom zbrešili, lebo lže neslobodno použiť ani k tomu, by kto vyhol nepríjemnosti. Týmto rodičom sú podobní tí kresťania, ktorí verní sú Kristu Pánu len dotiaľ, dokiaľ pre neho a pre jeho sv. učenie nemusia podstúpiť nejaké nepríjemnosti (Luk. 8, 13.). Takí slaboši maliby pamätať na slova Pána Ježiša: „*Nebojte sa tých, ktorí zabíjajú telo*“ (Mat. 10, 28.).

e) Farisejskí, nemohúce uviesť tých rodičov do zmatku, opäť postavili pred seba toho, ktorého Pán Ježiš bol obdaril zrakom, a zaprisahali ho, aby uznal, že Ježiš Kristus nenie od Boha; pravili totižto: „*Vzdaj chválu Bohu! My vieme, že ten človek (Ježiš) je hriešnikom,*“ nie ale nejakým prorokom

božím. Na to jim múdre riekol: „*Je-li hriešnikom, neviem ; jedno (však) viem, že som býval slepý, a nyní vidím.*“ Vy sa ustavične dopytujete: Čo mne učinil a jako mi otvoril oči? k čomu to? „*Povedal som vám už, (jako sa to stalo), a slyšali ste: čože zas chcete slyšať? zdá-liž i vy chcete byť učenníkami jeho?*“ Ovšem tak sa malo stať; farisejskí z tých početných zázrakov, ktoré činil Pán Ježiš, mali uznať, že je od Boha, a mali veriť v neho: ale oslepila jich zášť a nenávisť, tak že na dobre mienené slova tobo uzdraveného zazlorečili jemu a riekli: „*Ty učennikom jeho buď, my ale sme učenníkami Mojžišovými. My vieme, že Mojžišovi mlúvil Boh: ale o tomto nevieme, odkiaľ je.*“ O, jak múdre zavrátil ich ten uzdravený, keď im na to odvetil: „*Divná vec, že vy neviete, odkiaľ je; zdá-liž je od Boha alebo nie? Vieme však, že Boh hriešnikov neslyší (Sir. 12, 3.): ale, je-li kto ctiteľ boží a činiteľ vôle jeho, toho vyslyší. Od veku nenie slýchano, aby kto bol otvoril oči slepého od narodenia: (teda) keby tento (Ježiš) nebol od Boha, nemoholby nič (takého) činiť.*“ Sú to slova hodné vyznavača, ktorému Duch sv. vnuknul, čo má mlúviť (Mat. 10, 19.); a s jakým výsledkom? Keď neboli v stave odolať múdrosti, ktorá z neho hovorila (Sk. Ap. 6, 10.), osopili sa na neho, reknúc: „*V hriechoch všetok si sa narodil?*“ I vyhnali ho von. To je poslednia zbraň zatatých nevercov; kde nemôžu odolať pravde, tam používajú potupy a násilia.

f) Statné vyznanie a utrpenie toho uzdraveného zaľúbilo sa Kristu Pánu, tak že vyhladal ho a žeby dokonalá bola viera jeho, riekol mu: „*Veríš-li ty v Syna Božieho? Odpovedal onen a riekol: Kto je Pane (ten Syn Boží), abych veril v neho? I riekol mu Ježiš: Videl si ho, a ktorý mlúvi s tebou, on je*“ (tým Synom Božím). Na to ten uzdravený pozrel do očí Pána Ježiša; svetlo mu v hlave, že veď je to ten samý Ježiš, ktorý mu tak zázračne udelil zrak a ktorého česť tak statne zastával pred radou židovskou; rozplesaný teda zvolal: „*Verím, Pane,*“ (že si Synom Božím)! „*a padnúc (na kolena) klaňal sa jemu,*“ O, jak šťastný bol človek ten! Nielen že Pán Ježiš obdaril ho zrakom telesným ale i duševným, tak že uznal Pána Ježiša nielen za proroka od Boha poslaného ale i za Syna Božieho! Jak poľutovania hodní boli farisejskí, keď Mojžiša pre jeho zázraky uznávali za poslaného od Boha, Ježiša ale pre slavnnejšie a početnejšie zázraky jeho nechceli uznať za Messiaša od Boha poslaného, tým menej za Syna Božieho!

Prosme milého Pána Boha, aby nedopúšťal na nás slepotu nevery a zátvrdlivosti srdca, pred ktorou vystriehajú nás slova Pána Ježiša! „*Kto neuverí, zatracený bude*“ (Mar. 16, 16.). Prosme ho, aby Duchom svätým osvietil i nás, jako toho dnešnieho statného vyznavača, žeby sme verili pevne v Ježiša Krista, Syna jeho jediného, Pána nášeho, a žeby sme sa jemu vrúcne klaňali i tu na zemi i tam v nebeskom jeho kráľovstve na veky vekov. Amen.

30. Na štvrtok po štvrtej nedeli pôstnej.

Čítanie zo IV. knihy kráľovskej k. 4. v. 25—38.

Kto za svätopôstneho času chce sa cvičiť v duchovných vecach, ten — nakoľko mu to jeho stav dopúšťa — uľahuje sa do samoty, aby hluk nerušil jeho tiché rozjímanie. Toho príklad máme dnes na prorokovi Eliseovi, ktorý

nezdržoval sa vo hluku sveta, ale na krásnom vrchu Karmel, aby tam v posvätnom zátiší oddal sa modlitbe a rozjímaniu. Sem k tomu mužovi božiemu prichádzali, hľadajúc u neho radu, pomoc a potešenie vo svojom trápení. Tak učinila tiež žena sunamitská, ktorá častokrát pokrmom občerstvila počestného proroka Eliseja, za čo jej on bol veľmi povďačný, jako to vysvitne z dnešného rozjímania.

Keď prorok Elisej z vrchu Karmel hľadel a obdivoval prírodu, toto veľké dielo všemohúcnosti božej, zbadal z ďaleka prichádzať ženu sunamitskú a ihneď posielal služobníka svojego, menom Giezi, jej v ústrety, reknúc: „*Idz jej v ústrety a riekni jej: Dobre-li sa máš ty a muž tvôj i syn tvôj?*“ Giezi šiel jej v ústrety a oslovil, jako mu bol prikázal prorok. Na jeho oslovenie nepovedala pravdu, ale odvetila, že i muž i syn jej majú sa „dobre.“ Prečo to učinila tak? Bezpochyby znala neslušné chovanie sa toho služobníka k utrápeným ľuďom a obávala sa, že ju na prázdno odbaví: pokladala to teda v nerozume svojom za dovolené, nepovedať pravdu. Lož môže byť síce väčším alebo menším hriechom, ale predca vždycky je hriechom. Jako ale sme povinní mlúviť pravdu s blížnym svojim (Efes. 4, 25.), tak z druhej strany nemáme zavdať príčinu blížnemu k nepravde a lži. Požívame-li dôveru ľudí, nikto s nami jednajúc nepoužije lže. Dôvera zajiste vede k uprimnosti a k pravde. O, jak často sa to opakuje, menovite v domoch bohatších, že služobníci ľahkomyselne odo dverí pána svojego odpravujú ľudí, bez toho, žeby vedeli, v jakej záležitosti prichádzajú! Páni a hospodári na tom byť majú, aby taký zlovyk pri svojich služobníkoch netrpeľi.

Docela jináč chovala sa žena sunamitská k prorokovi; ku ktorému mala dôveru, k tomu bola i uprimná. Celá skormútená vrhla sa k nohám proroka. Bolo to znamením, že v jej dome nenie to opravdu „dobre.“ Darmo ju odstrkoval Giezi, služobník Elisejov; ujal sa jej muž boží a riekol k nemu: „*Nechaj ju, lebo v horkosti je duša jej, a Pán zatajil to predo mnou.*“ O, kéžby mnohí tak činili, jako prorok Elisej, a netrpeľi pri služobníkoch svojich, aby odo dverí odpravovali ubohého žobráka a núdzneho, ktorý bol prišiel hľadať pomoc v biede svojej! Zajiste taký služobník, ktorý nemá srdca k biednemu blížnemu, nemá ho ani opravdu k pánu svojemu. Neslúži on z lásky pánovi svojemu, ale len za plácu svoju. V hodine osudnej nebude sa môť spoľahnúť na neho.

Docela jináč mal sa k utrápenej žene pán jeho, prorok boží. Trepežlive a láskave vysliechal jej stížnosť, že syn, ktorého jej bol prorokoval, umrel; žeby bolo pre ňu lepšie bývalo, keby pri svojom starom mužovi bola zostala neplodnou, keď smrť zbavila ju nádeje, ktorú si v narodeného syna skladala. Takým horekovaním pohnutý k útrpnosti riekol služobníkovi svojemu: „*Prepásš bedra svoje a vezmi hól (palicu) moju do ruky svojej a idz. Jestli potkáš koho, nepozdravuj ho; a jestli ta kto pozdraví, neodpovedz mu, (abys pre mnohé reči nebavil sa daromne na ceste); a položíš hól moju na tvár pachofata, (aby oživlo)*“. Veľká síce bola dôvera ženy sunamitskej k prorokovi, ale k jeho služobníkovi nemala tej dôvery, že Boh skrze neho vzkriesi pachofata, a nespustila sa Eliseja, prosiac ho, aby on sám prišiel k pachofatu. Jej nedôvera v Gieziho sa ospravedlnila. On síce „*položil hól na tvár pachofata, ale nebolo*

(slyšať) hlasu jeho, ani (pozorovať) citelnosti jeho.“ Je to potvrdenie tých slov sv. písma, že „*Boh nevyslyší hriešnikov*“ (Ján 9, 31.). Je to spolu napomenutím pre nás, že keď chceme byť vyslyšaní od Boha, musíme byť toho hodní.

Medzitým časom dal sa Elisej so ženou sunamitskou na cestu za Giezim, a keď tento sťažoval sa mu, že „*nevstalo pachoľa*“, vošiel Elisej do domu, kde ležalo to mrtvé pachoľa. Zatvoril sa teda do izby a modlil sa nad mrtvým, aby Boh ukázal na ňom všemohúcnosť svoju. Potom položil sa telom svojim na dieťa, a zahrialo sa telo mrtvého. Položil sa po druhýkrát na dieťa, a ono zývlo sedemkrát a otvorilo oči. Snáď niekto povie: K čomu bolo to, že sa položil telom svojim na dieťa mrtvé? zdá sa ho i bez toho zázračne nemohol vzkriesiť? Tak je; toľ mrtvé dieťa nebolo vzkriesené tým, že Elisej telom svojim položil sa na dieťa, ale zázračnou mocou toho, ku ktorému sa bol Elisej najprv pomodlil: ale je v tom patrné naučenie pre nás, že pri nemociach nemáme sa docela spoliehať len na moc božiu, ale i modliť sa i upotrebiť liečivé prostriedky, ktoré Boh k tomu cieľu stvoril ráčil.

Keď tak Boh všemohúci zázračným vzkriesením dieťaťa toho oslávil moc svoju a potvrdil prorocké poslanie Eliseja, tento povolajúc k sebe služobníka svojeho, pravil k nemu: „*Zavolaj tú Sunamitku!*“ O, jak zaplesala ta utrápená matka, keď vojdúc k Eliseovi zaslechla z úst jeho: „*Vezmi (vzkrieseného) syna svojego?*“ Ona „*prišla a padla k nohám jeho, a poklonila sa k zemi*“, dieky vzdávajúc Bohu, že skrze proroka svojego tak zázračne vzkriesil mrtvého jej synáčka. Zajiste mala čo aj Bohu ďakovať, že jej žalosť obrátiť ráčil v radosť. Nemáme-li ale i my, zvláštne v tomto svätopôstnom čase, príčiny k takej, ano i k väčšej radosti a vďačnosti? To mrtvé pachoľa ženy sunamitskej vzkriesené bolo dľa tela k časnému životu: koľko ale je, ktorí skrze sviatosť pokánia prichádzajú dľa duše k večnému životu? To pachoľa potom opäť umrelo dľa tela: nedaj ale, o Bože, aby tí, ktorí prichádzajú k životu dľa duše, pre nové hriechy zas umreli! Nech všetci žijú v milosti božej na veky. Amen.

Evanjelium u sv. Lukáša k. 7. v. 11—16.

Nič neúčinkuje tak mocne na človeka, aby stúpil do seba a dal sa na pokánie, jako rozpomienka na smrť: preto cirkev sv., aby v tomto svätopôstnom čase pohla nás k pokániu, rozpomína nás na smrť, keď v dnešnom sv. evanjeliume pred oči nám klade obraz pohrābu. Vyplnme teda ten úmysel sv. cirkve, abysme pri rozjímaní dnešního sv. evanjelia rozpomenuli sa i na svoju vlastniu smrteľnosť.

a) Práve vtedy, keď Pán Ježiš s učeníkmi svojími a s veľkým zástupom priblížil sa k mestu Naim a prišiel k bráne, stretol sa s pohrābným prôvodom. „*Niesli von mrtvého (mládenca), syna jediného matky svojej; a tá bola vdovou.*“ Dnes alebo zajtra i nás tak ponesú von z mesta a z kruhu živých, aby nás zanesli na cimter a uložili medzi mrtvých, ktorých tela tam hnijú a čakajú na vzkriesenie. Smrť je jistá, ale hodina nejistá, abysme vždy pamätali na slova Pána Ježiša: „*Bdete a modlite sa, lebo neviete, v ktorú hodinu Pán príjde*“ (Mar. 13, 33.; Mat. 24, 42.). Ovšem ten stavec, ktorý už nosí na hlave ten biely sňah, nemá už čo dlhého veku očakávať pod slnkom: ale kto vie, zdá sa ho na ceste k hrobu nepredíde ten mládenec, ktorý vo kvete veku svo-

jeho sa domnieva, že ďaleko je ešte kosa smrti. Smrť nečaká na žatvu dozrelého klasu; ona sotína i to útle púpatko i ten roztomilý kvet veku mládenckého; jako to dotvrďuje ten pohrãb mládenca v dnešnom sv. evanjeliume. Smrť nečiní rozdiel ani vo veku ani v stave ani v rode; uchvacuje i jediného syna, ktorý mal byť podporou matky vdovy, abysme pamätali, že nič nenie, načobysme kládli ubezpečovanie seba, že ešte ďaleko je naša poslednia hodinka. Tak to chce Boh, abysme vždycky boli hotoví, kedykoľvek povolá nás.

b) Sv. evanjelium k tej zpráve o pohrãbe i to dokladá, že v ňom bral účasť „*zástup z mesta mnohý*“, aby i to bolo poučením pre nás, žeby sme tiež brávali podiel na pohrobovaní blížnych svojich, ponevãc je to posledným telesným skutkom milosrdenstva. Jako skutok bohabyjného Tobiáša, ktorí opúšťal i obedy svoje, aby pochovával mrtvých, milý bol Pánu Bohu (Tob. 12, 12.): tak zajiste milé je mu i to, keď sprevádzame blížnych svojich do matky zeme. Je pravda, že čím je nám kto bližší, tým ochotnejší máme byť k nemu v preukazovaní skutkov milosrdenstva i vzhľadom na jeho pohrãb: však ale predca nemáme odopierať toto súčasťnenie sa pri pohrãbe ani tým, ktorí niesú s nami spojení páskou pokrevníctva, príbudzenstva a priateľstva. Jako za živa každý je blížnym naším, buď on pokrevným alebo príbudzným priateľom alebo nepriateľom, boháčom alebo chudobným: tak i každý mrtvý bez rozdielu budiž od nás dľa možnosti k hrobu sprevádzaný, a to len z čistej lásky kresťanskej. Nechoďme k pohrãbom zo žiadneho zisku, ani za peniaze ani za dáke hostinky, aby nám potom Pán Boh v deň odplaty dobrých skutkov nepovedal: „*Obdržal si už za živa odplatu svoju*“ (Luk. 16, 35.). Nechoďme na pohrãby jako všeteční a nemí diváci, ktorí chcú len vidieť výstroje a nádbery, nie ale modliť sa za mrtvého, aby mu Pán Boh dal slávu večnú. Pohrãb nenie divadlo pre oko, ale príležitosť k modlitbe za mrtvého a k pamätaniu na svoju vlastnú smrťelnosť.

Smutný, smutný to bol pohrãb, ktorý sa spomína v tomto dnešnom sv. evanjeliume. Matka vdova narieka nad ztratou jediného syna, ktorý mal jej byť podporou v starobe a ovdovelosti: smrť zlomila podporu, na ktorú sa opierala. Jej žalostný nárek dotknul sa útleho srdca Pána Ježiša; milosrdenstvom pohnutý nad ňou riekolk nej: „*Neplač!* Neplač, ubohá matko, niesi opustená, nezostaneš bez potrebnej podpory! Tak hľa, Kristus Pán príkladom svojim učí nás tomu skutku milosrdenstva, ktorý sa nazýva „*zarmútených tešiť*“, tešiť nielen pri pohrãbe, ale i po ňom. Ach, jak potrebný sú mnohí toho potešenia, a to nielen slovom ale i skutkom! Mnohí zajiste upadáajú akoby do zúfania a do bezbožného reptania proti Bohu, jako keby Boh bol dopustil smrť na človeka i dľa tela nesmrťelného. Kalich smrti každý vypíť musí. Sú, ktorí opovažujú sa reptať proti tomu kalichu bez dostatočnej príčiny, len z jedinej lásky telesnej, že je jim odňatý, v ktorom malo oko svoje časné potešenie. Sú, ktorí zúfajú nad svojou budúcnosťou, nepamätujúc na to, že tam ten Otec nebeský neumiera a neprestane byť ochrancom vdov a sirôt. Sú, ktorí síce s odovzdaním seba do vôle božej skloňujú smutnú tvár nad rakvou, pociťujúce v srdci väčšiu bolesť, nežli ju slzou a horekovaním prejavujú, ale potrební sú nielen potechy v slove ale i podpory v dobročinnom skutku. Nemeškajme teda zarmútených tešiť; povzbuďme jich k odovzdaní sa

do vôle božej a obživme v nich dôveru v Otca nebeského. Ujmime sa ubohých vdov a opustených sirotkov a dľa možnosti svojej budme jim i skutočnou podporou.

d) Pán Ježiš nielen slovom ale i skutkom priniesol potechu ubohej matke vdove; lebo „*pristúpil a dotknul sa máry,*“ a keď ti, ktorí niesli jej mrtvého syna, zastavili sa a složili máry na zem, riekol k nemu: „*Mládenče, pravím tebe, vstaň!*“ A hľa, mládenec precitnul, posadil sa, počal mluviť a padol do náručia milenej matke svojej! O, jak sa rozplesala tá matka jeho! Čím väčší bol jej predošlý zármutok, tým väčšia bola teraz jej radosť nad predivným vzkriesením jeho. My ovšem niesme v stave takým skutkom potešiť tých, ktorí zalamujú rukama nad rakkou svojich milých, lebo to učiniť mohol Pán Ježiš len božskou všemohúcnosťou svojou: však ale môžeme jich potešiť, keď v nich obživíme nádej a vieru v budúce vzkriesenie a v život viery. Tak to činí i sv. Pavel, keď o v Pánu zosnulých píše k Solúňanom: „*Abyste sa nad nimi nermútili, jako aj iní (pohania) ktorí nemajú nádeje (vo vzkriesení a život večný); lebo jestliže veríme, že Ježiš umrel a z mrtvých vstal, tak Boh i tých, ktorí skrze Ježiša zosnuli, přivede s ním*“ z hrobu vzkriesených (I. Thes. 4, 12. a 13.). Zajiste nič tak nepoteší zarmúteného nad hrobom jako rozpomienka na to, že láska i medzi živými a mrtvými neprestáva (I. Kor. 13, 8.), a že vo večnosti opäť shladáme sa s tými, ktorých rozlúčenie sa s nami na čas oplakávame. Len nech nám milý Pán Boh udelí tú milosť, abysme sa s nimi shladali, nie v nešťastnej, ale v blaženej večnosti.

e) Keď Pán Ježiš vzkriesil toho mládenca, môžeme si myslieť, jako sa divil celý zástup nad takým zázrakom. „*Pojala všetkých bázeň — končí tak sv. evanjelium — a velebili Boha, reknúce: Prorok veľiký povstal medzi nami, a Boh navštívil ľud svůj?*“ Jak veľkého výsledku teda docielil Pán Ježiš skrze zázračné vzkriesenie toho mládenca! Uznali v Kristu Pánu toho velikého proroka čili Messiáša, ktorého Boh sľuboval patriarchom a už poslal ho na svet k spaseniu ľudu svojeho. Zajiste svet nielen z proroctví, na Kristu Pánu vyplnených, usvedčený mal byť, že Pán Ježiš je ten opravdivý Messiáš, ale i zo zázrakov. Zázraky boly svedoctvom nielen toho, že je Messiášom, ale i toho, že je Synom Božím; lebo zázraky čo skutky všemohúcnosti božej boly patrným dôkazom, že v ňom prebýva plnosť božskej velebnosti (Kol. 3, 9.). Zdáliz ten príklad uverivšieho zástupu neúčinkuje i na nás? Jeden zázrak povzbudil ich k viere v Pána Ježiša, tým viac k viere v Pána Ježiša povzbudení musíme byť my, keď vo sv. evanjeliume aj iné početné zázraky čítame o ňom; lebo sv. evanjelistovia ten cieľ mali pred očima, keď nám zanechali zprávu o veľkých a mnohých zázrakoch Pána Ježiša. Sv. Ján zajiste praví: „*Tieto (divy) sú napísané, abyste verili, že Ježiš je Kristus (t. j. Messiáš a) Syn Boží, a abyste veriace (to) mali život v mene jeho*“ (Ján 20, 31.).

Obživme teda v sebe pevnú vieru v Pána Ježiša Krista, aby po naše časnej smrti prijal nesmrteľnú dušu našu do nebeského kráľovstva svojeho, tel naše ale v deň súdny ráčil vzkriesiť k blaženému večnému životu. Aby ale táto nádej naša bola nekdy splnená, k tej viere pripojujme hodné prijímanie sv. sviatosti, bohobojný život a dobré skutky. Tak potom, keď s tým dnešním

mládencom v milosti božej umreme, od Pána Ježiša tiež v deň súdny vzkriesení budeme, a to nie, abysme opäť zomreli, ale vzkriesení budeme, abysme mali život večný v kráľovstve jeho. Amen.

31. Na piatok po štvrtej nedeli pôstnej.

Čítanie zo III. knihy kráľovskej k. 17. v. 17—24.

V útorok po tretej nedeli pôstnej sme slyšali čítanie o Eliášovi prorokovi, jako zázračným spôsobom rozmnožil olej v dome jednej utrápenej vdovy v Sarefte sydonskej, ktorá potom z vďačnosti dala mu prístrešie a pokrm v dome svojom. Stalo sa ale, že jej syn upadol do ťažkej nemoci a umrel. Jako sa to často stáva, že ľudia v podobnom ťažkom navštívení božom vo svojom neskröcenom horekovaní zabudnú sa a vypúšťajú z úst nepremyslené ano i rúhavé slova: tak sa prihodilo i tej vdove sareftskej. Ona smrť syna privlastňovala prorokovi Eliášovi a pravila mu: „*Prišiel si ku mne, aby pripomenuté byly nepravosti moje, a abys usmrtil syna mojeho?*“ Prišiel si ku mne, abys skrže smrť syna potrestal hriechy matky jeho? Výčitka tato, ktorá pochádzala z obyčajnej povery ľudu (Ez. 18, 20.), veľmi zarmútila proroka Eliáša, a preto dôverujúc vo všemohúcnosť a dobrotu božiu, že vzkriesí jej syna, pravil k nej: „*Daj mi syna svojeho! A vezmúc ho z jej lôna, vzniesol ho na večeradlo, kde on prebýval, a položil ho na lôžko svoje.*“ Dobre vedel Eliáš, že mrtvých kriesiť nenie v moci človeka, ale v moci toho, ktorý stvoril človeka. Mal i tu pevnú vieru, že Boh ukáže tú svoju moc tam, kde to bolo potrebné, aby uznal svet, že od neho vyvolený je za pravého proroka. Modlil sa teda k Bohu a riekol: „*Pane Bože môj, či i túto vdovu, u ktorej mám jakú takú živnosť, zarmútil si, že si umoril jej syna?*“ či dopustil si zármutok tento na ňu, ktorá pre svoju pohostinnosť nezaslúžila to? či pravdu má tá vdova, že je smrťou syna potrestaná pre nepravosti svoje? Bohužial! známo je vám, že ľudia v trápení postavení častokrát jedajú, jako tá vdova sareftska, a vypúšťajú z úst tie slova; „*Prečože Boh dopustil na mňa tento križ, ktorý som nezaslúžil?*“ Takovú reč, uznajme to, je opovážlivé miešanie sa do božieho riadenia sveta; lebo či je nám to dovoleno, posudzovať jednanie božie? či neznáme z vlastnej skúsenosti, že ľudia častokrát nespravodlivo posudzujú jednanie blížneho svojeho a podstrkujú mu taký úmysel, jaký pri tom nemali? A my opovažujeme sa tak posudzovať i jednanie božie a podstrkovať mu úmysly, jaké snáď nemá? My niesme v stave vyskúmať, prečo Boh to alebo to dopúšťa: prečo teda posudzujeme jednanie jeho? Kdeže je naša viera na múdrosť a spravodlivosť božiu, keď vypúšťame z úst tu urážku, jakoby Boh nemúdre riadil svet a nespravodlivo dopúšťal na nás kríže a trápenia? Prečo si nepomyslíme, že Boh snáď trestá na nás to, čo my si za hriech nepokladáme; že v časnosti trestá na nás to, za čo bysme v očistci trpeť museli; že klade nás na zkušku, či i v trápení zostaneme mu verní a oddaní; že skrže trápenie poskytuje nám príležitosť k tomu, abysme skrže trpezlivosť hľadali si rozmnožiť zásluhy k odplate večnej? Skrže kohože má Boh iným dať príklad trpezlivosti, keď nie skrže trpezlivosť bohobojných? Nechajme, nechajme Boha riadiť svet dľa jeho múdrosti a pokorne poddajme sa najsvätejšej vóli jeho. Jediné, čo

učiť máme vo svojom kríži je, abysme prosili Boha, by odvrátil ten trpký kalich od nás, jestli to nebude proti spaseniu našemu. Tak činil i Eliáš vo svojom zármutku,

Prorok boží položil sa trikrát telom svojím na pachoľa a modlil sa: „*Pane Bože môj, prosím, by sa navrátila duša do pacholata tohoto! I vyslyšal Pán hlas Eliášov, a navrátila sa duša pacholata do neho, a ožila.*“ O veľkú a zázračnú vec prosil Boha prorok Eliáš, a predca vyslyšan bol; lebo skrze vzkriesenie mrtvého pacholata chcel Boh dokázať prorocké poslanie Eliášovo. A čo Boh docieľiť chcel, to i docieľil, jako nám o tom svedčí dnešnie čítanie. „*I vzal Eliáš (oživlé) pachoľa, a sniesol ho z večeradla do nižšej časti domu, a dal ho matke jeho a riekol jej: Hľa, živ je syn tvôj! I riekla žena k Eliášovi: Nyni po tomto poznala som, že si ty muž boží, a že slovo Pánovo v ustách tvojich pravé je.*“ Z tejto príhody učíme sa dvojakej pravde: za jedno, že u Boha nič nenie nemožného, a tak nemáme zúfať v jakomkoľvek svojom trápení. On, ktorý v nevyzpytateľnej múdrosti svojej dopustil na nás kríž, v dobrotivosti svojej vezme ho z nás, keď budeme toho hodni, a keď bude to k našemu dušnému spaseniu. Za druhé učíme sa z toho, že keď nás Boh vyslyší a oslobodí od trápenia, má to poslúžiť k spaseniu duše. Jako ta žena sareftská zo zázračného vzkriesenia uverila, že Eliáš je muž boží, od Boha poslaný, a že to, čo učí pravdou božou je: tak i my po vyslyšanej prosbe a obsiahnutí dobrodenia božieho máme obnoviť svoju vieru vo všemohúcnosť božiu, svoju nádej v dobrotu božiu a svoju lásku k milovaniu nebeského Dobrodinca svojeho. Tokové chovanie sa k Bohu je potom dôkazom vďačnosti za vyslyšanie modlitby a za obsiahnuté dobrodenie božie. Ach, ale jak mnohí na to zabúdzajú! Dokiaľ sa jim zle vede, prosia Boha a sľubujú, keď ale Boh zbaví jich trápenia, na sľuby svoje zapomínajú aj v nevďačnosti svojej Boha hriechami urážajú, dobrodenia božie, ktoréby mali užívať ku cti a chvále božej, k dobrému svojemu a k dobrému blížneho svojeho, v marnotratnosť a hriešnosť vynakladajú. Dobré odplácajú so zlým a činia sa nehodnými dobrodenia božieho.

Naučme sa teda z tohoto dnešnieho rozjímania trpezlivo a s odovzdaním sa do vôle božej kráčať po križovej ceste, keď nás Boh vo svojej múdrosti na ňu postaví. Modlime sa síce, aby Boh odvrátil od nás ten kalich, ale nezabudnime, že v každom „Otčenáši“ dokladáme: „Buď vôľa tvoja.“ Vyslyší-li Boh pokornú prosbu našu, zbaví-li nás križa a udelí-li nám dobrodenie svoje, nezabudnime odsluhovať sa jemu diekovčinením a plnením najsvätejšej vôle jeho. Amen.

Evanjelium u sv. Jána k. 11. v. 1—45.

Včera sme rozjíмали, jako Pán Ježiš vzkriesil mládenca, ktorého niesli von z mesta, aby ho pohrobili; dnešnie sv. evanjelium ale vede nás k hrobu kde mrtvý Lazar už štyri dni bol v hrobe, a Pán Ježiš jediným slovom svojím vzkriesil ho k predošlému životu; čo ešte väčšie podivenie a užasnutie zapríčinilo. Ovšem i vzkriesenie toho mládenca v Naime bolo dielom všemohúcnosti Pána Ježiša, predca však viac ešte obdivovano bolo vzkriesenie Lazara v Bethanii, ponevác bral v hrobe porušenie. To prezázračné vzkriesenie Lazara bude predmetom dnešnieho nášeho rozjímania.

a) Keď v zemi júdskej zákonníci a farisejskí ustavične číhali na Pána Ježiša, jako vlci na tichého bäránka, aby ušiel predčasným úkladom, odobral sa za riekou Jordán, kde bol predtým sv. Ján Krstiteľ pripravoval ľud na príchod jeho. Medzi tým časom, čo sa tam Pán Ježiš zdržoval, onemocnel verný jeho ctiteľ a priaznivce Lazar v Bethanii. Lazar bol vznešený a bohatý muž, pri tom spravodlivý a bohabojný. Sestrami jeho boly Martha a Maria, ktoré sa často vo sv. evanjeliume pripomínajú. Skľúčené nad nemocou brata svojeho vypravili posla za Jordán ku Kristu Pánu s tou správou: „*Pane, hľa (Lazar), ktorého miluješ, nemocný je!*“ Jako znamená sv. Augustin, sú to slova veľkej dôvery. Nedaly ho prosíť, aby prišiel a uzdravil ho, lebo opravdivému priateľovi dosť je, zvie-li sa o nehode priateľa svojego; hotový je i bez zjavnej prosby prispeť k pomoci. Divným sa nám však pozdáva, že Pán Ježiš i teraz neriekol hneď na to: „*Ja príjdem a uzdravím ho*“, jako to bol riekol k pohanskému stotníkovi, ktorého služobník ležal doma šlakom porazený (Mat. 8, 7.). Má však Boh vznešenejšie tajné úmysly, nežli je naše chybné domnievanie.

b) Pán Ježiš slyšav zpravu o nemoci Lazarovej, riekol: „*Nemoc táto nenie k smrti, ale pre slávu božiu, aby skrze ňu oslávený bol Syn Boží*“. S týmto slovom Pána Ježiša navracoval sa posol bezpochyby v tej nádeji, že Pán Ježiš príjde a uzdraví Lazara: ale tá nádej ho zklamala, lebo Pán Ježiš nielen že sa nedal hneď na cestu, ale zostal za Jordánom ešte dva dni. Až potom riekol k učennikom svojim: „*Pojďme zase do Júdska!*“ Darma ho učenníci zdržovali, by nešiel do zeme, kde hľadali ho zabiť; on im odvetil: „*Či nenie dvanásť hodín za deň? Chodí-li kto vo dne, neurazí sa, lebo vidí svetlo tohoto sveta: jestliby ale chodil v noci, urazí sa, lebo svetla nenie v ňom.*“ Boly to prorocké slova Pána Ježiša, ktorými to chcel povedať: Dokiaľ trvá určený čas mojeho života, nemám sa čo obávať násilia židovského; príjde-li ale čas, určený k mojej smrti, podstúpim ju, aby bol vykúpený svet. Tak hovoril ten náš nebeský Pastier, hotový, keď príjde jeho hodina, položiť i život svoj za nás ztratené ovečky svoje. Videl už vtedy, že sa blíži hodina utrpenia, ale nelakal sa jej, neukrýval sa pred ňou. Láska k nám víťazila nad strachom pred mukami, ktoré mu nastávaly. Plnilo sa v ňom to sv. slovo: „*Bázne nenie v láske, ale dokonalá láska vyháňa bázeň von*“ (I. Ján 4, 18). Nelakal-li sa Pán Ježiš obtíže a utrpenia z lásky k nám: prečo my z lásky k nemu niesme hotoví trpeť obtíže?

c) Prečo konečne odhodlal sa Pán Ježiš na cestu do Bethanie? či chcel ta doraziť, dokiaľ ešte žije Lazar, aby ho uzdravil? Nie; nie aby ho uzdravil bere sa ta, ale aby ho vzkriesil. Okom svojim vševedúcim znal, čo sa prihodilo, a k učennikom svojim riekol: „*Lazar, priateľ náš, spí; ale idem, abych ho zo sna prebudil*“. Apoštoli zapomenuli, že Pán Ježiš umretie nazýval usnutím (Mat. 9, 24.), a slova Pána Ježiša rozumeli o telesnom spánku: preto zreteľnejšie pravil k nim: „*Lazar umrel*“. Snáď mu ale umretie Lazara bolo na žiaľ a zármutok? Nie. „*Radujem sa — pravil —, radujem sa pre vás, že som tam nebol, abyste verili*“ vo mňa, keď uvidíte, že ho prebudím k životu. O, jaká múdrosť Pána Ježiša javí sa v tom. On dopustil na Lazara smrť a hrobnie porušenie, aby tým významnejším zázrakom stalo sa jeho vzkriesenie. Nedivme

sa teda tomu ani nereptajme proti Bohu, keď nejaké kríže a útrapy dopúšťa, lebo nevieme, jak dobré a spasiteľné veci tým docieľiť chce.

d) Keď Pán Ježiš rozhodne sa vyslovil, že pojde do Bethanie, aby vykonal na Lazarovi veľiké dielo, ktoréby potvrdilo apoštolov vo viere, sv. Tomáš povzbudzoval spoluapoštolov svojich k zprevádzaniu jeho, reknúc: „*Pojďte i my, aby sme zomreli s ním!*“ Tušil sv. Tomáš nebezpečenstvo v Júdsku; tušil, že tí, ktorí ho tam chceli už toľkokrát jať a ukamenovať, konečne vrhnú na neho vražedlné ruky: ale obava pred nebezpečenstvom nemala odlúčiť apoštolov od Krista Pána (Rím. 8, 35.); oni chceli zostať vernými jemn i v hodine protivenstva. Taká má byť i vernosť naša jako k Bohu tak i k blížnemu, nielen vtedy máme milovať Boha, keď sa nám dobre vede, ale i vtedy, keď nás krížom a trápením navštevuje; nielen vtedy máme hľadať a milovať blízneho, keď sa mu dobre vede a nám štedrosť svoju preukazuje, ale — a to tým viac —, keď našu potechu a podporu potrebuje.

e) Pán Ježiš skutočne dal sa na cestu do Bethanie. Jaknáhle Marta, „uslyšala, že Ježiš ide, vyšla mu v ústrety“ a priniesla mu tú žalostnú zprávu, že Lazar umrel, dodajúc: „*Pane, kebys ty tu bol býval, brat môj nebolby umrel; ale i nyní viem, že čokoľvek budeš žiadať od Boha, dá tebe Boh*“. Tak vyslovila svoju dôveru v Pána Ježiša, že jako bolby mal moc zázračne uzdraviť Lazara nemocného, má moc vzkriesiť ho i mrtvého. Preto pravil Ježiš: „*Vstane zas brat tvôj*“. Ačkoľvek Pán Ježiš týmito slovami dosť naznačil zmŕtvýchvstanie Lazara, predca jeho slova zostali jej nejasné; ona brala jích za jeho zmŕtvýchvstanie v deň súdu a preto pravila: „*Viem, že vstane (z mŕtvých) pri (všeobecnom) vzkriešení v deň najposlednejší*“. Pán Ježiš teda utvrdil ju vo viere vo vzkriešenie Lazara a pravil: „*Ja som vzkriešenie i život*“, t. j. v moci mojej je vzkriesiť k životu. Utvrdil ju spolu i vo viere vo všeobecné vzkriešenie a život večný, reknúc: „*Kto verí vo mňa, bárby i umrel, živý bude; a každý, kto je živý a verí vo mňa, neumre na veky. Veríš-li to? Riekla jemu (Marta): Ovšem Pane, ja som uverila, lebo ty si Kristus, Syn Boha živého, ktorý si na ten svet prišiel*“. Podobne i nás sa týka tá otázka Pána Ježiša, či veríme „*v tela zmŕtvýchvzkriešenie a život večný*“, a preto i my každodenne pri svojej modlitbe osvedčujeme túto vieru svoju, nie preto, jakobysme rozumom nahliadali to „*tela zmŕtvýchvzkriešenie*“, ale preto, že nás o ňom Pán Ježiš i slovom i príkladom svojim ujistil a presvedčil; veríme v jeho slovo, ponevác je pravý Kristus čili Messias a pravý Syn Boží, ktorý preto prišiel na svet, aby nás vyučil všelikej pravde svätej.

f) Nádejou vo vzkriešenie Lazara potešená Marta odišla a zavolala sestru svoju Mariu. Bez meškania teda išla ku Kristu Pánu a mnohí s ňou, a príjduc padla k nohám jeho a riekla: „*Pane, kebys bol tu býval, brat môj nebol by umrel!*“ Jej žalostné slova a jej plač veľmi sa dotkli útleho srdca Pána Ježiša, tak že i sám zaplakal nad hrobom Lazara. Potom rozkázal zdvihnúť kameň. Ešte jedenkrát ozvala sa jakási nejistota v Marte, tak že varovala Pána Ježiša pred hrobom Lazara, reknúc: „*Pane, už zapácha, lebo (už) štyri dni je v hrobe*“. Pán Ježiš však rozptýlil jej nedôveru v obavu, reknúc: „*Či som ti neriekol, že budeš-li veriť, uzreš slávu božiu*“, ktorá sa objaví vo vzkriešení Lazara? O jak často jednáme i my s nedôverou v Boha jako tá Marta

Netrpel-li Pán Ježiš tú nedôveru pri Marte, nebude ju trpeť ani pri nás: nebudme teda nestáli ani vo viere ani v nádeji ani v láske Bohu. Netraťme z mysli to presvedčenie zvláštne v hodine pukušenia a utrpenia; lebo keď Pán Boh i nečo na nás dopúšťa, on nás predca neopúšťa.

g) Konečne nastalo to veľiké a slavnostné okamženie, v ktorom chcel Pán Ježiš na Lazarovi vykonať to vznešené dielo božskej moci svojej. Pozdvihol oči svoje k nebu a modlil sa: „*Otče, ďakujem tebe, že si mňa vyslyšal. Ja som síce vedel, že mňa vždycky slyšíš, avšak (nie pre mňa, ale) pre zástup, ktorý okolo stojí, riekol som, (aby si ma vyslyšal,) aby (keď uvidia zázrak) uverili, že si ty mňa poslal*“⁴. Po tej vrúcnej modlitbe zavolať blasom veľikým: „*Lazare, pojd' von!*“ A hľa, Lazar, ktorý už štyri dni bol v hrobe, ožil a vstal z mrtvých. Kto je v stave vysloviť tú radosť, ktorú pocítily sestry Lazarové, Marta a Maria, keď ožil im brat? Kto je v stave vysloviť tú veľikú božskú slávu Pána Ježiša, ktorá sa zjavila v tak zázračnom vzkriesení Lazara? Kto je v stave pochopiť ten cit, ktorý sa zmocnil apoštolov a židov prítomných, keď rozviazali rúcha a šiatky, do ktorých bola zabalená mrtvola, a videli chodiť oživeného a zdravého Lazara? Nenie sa potom čo diviť tomu, že „*mnohí zo židov, ktorí boli prišli k Marii a Marte, (aby jich tešili nad ztratom brata jejich,) a videli, čo učinil Ježiš, uverili v neho*“⁴. Či i my, keď by sme tam podobne prítomní boli bývali, nebolibysme uverili v Pána Ježiša? Ale či vzkriesenie Lazara nemá mať i teraz ten istý účinok na nás? Zajiste ten; ktoby pre ten veľiký zázrak neveril v Pána Ježiša Krista, neverilby, keby sa bol ten zázrak stal i pred samýma očima jeho.

Často si spomínajme na to zázračné vzkriesenie Lazara, lebo je ono pre nás mocným presvedčením a naučením. Vzkriesenie Lazara mocne presvedčuje i nás, že Ježiš Kristus je opravdivý Messias a Syn Boží, ktorý prišiel na tento svet, aby sa stal naším nebeským Učiteľom a Vykupiteľom. Budme jeho vernými ovečkami, jako i on je dobrým pastierom naším, ktorý volá nás svojím učením a vede nás k spaseniu večnému svojími príkladmi. Vo vzkriesení Lazara vidíme ale i obraz nášeho budúceho vzkriesenia v deň súdny. Majme starosť o to, abysme so živou vierou, s pevnou nádejou a s vrúcnou láskou nekdy vykročili z tohoto časného života: tak potom Pán Ježiš v deň súdny vzkriesi i nás, a to nie už viac k životu časnému, ktorýby opäť pomínul, ale k životu večnému, ktorý v nebeskom kráľovstve jeho trvať bude na veki. Amen.

32. Na sobotu po štvrtej nedeli pôstnej.

Čítanie z Isaiáša proroka k. 49. v. 8—15.

Isaiáš prorok v mene božom brozil ľudu júdskemu, že keď neobrátí sa k Bohu od hriechov svojich, bude zajatý do ďalekej zeme a rozptýlený. Predpovedal ale i to, že aspoň v zajatí vstúpi do seba a činiť bude pokánie, aby opäť našiel milosť u Boha a navrátený bol vlasti svojej. To jeho proctvo obsaženo je v dnešnom čítaní. Cirkev sv. predkladá nám toto dnešnie čítanie preto, aby pred oči naše položila príklad, keď i my obrátíme sa k Bohu od nepravostí svojich a činiť budeme pokánie, sltuje sa tiež nad nami, jako sa sltoval nad národom júdskym.

Prorok Isaiáš praví v mene božom: „*V čas príjemný vyslyším ťa a v deň spasenia pomôžem tebe.*“ Podobne i cirkev sv. v tomto svätópôstnom čase hneď v prvú pôstnu nedeľu pravila slovami sv. Pavla: „*Hľa, nyní je čas príjemný! Hľa, nyní je deň spasenia*“ (II. Kor. 6, 2.)! Ano, tento sv. čas, v ktorom trváme na modlitbách, pôstoch a dobrých skutkoch, je Bohu príjemný a nám spasiteľný, keď ho vynaložíme na pravé pokánie a dušnie obnovenie svoje. Učiniť tak, aby sa i na nás splnily tie sľuby, ktorými prorok boží teší ľud judský.

Tak praví Boh skrze Isaiáša proroka: „*Zachovám ťa a dám ťa vo smluvu ľudu, abys vzbudil zem a vládol dedictvami (svojími) rozptýlenými.*“ *Zachovám ťa, abys „riekol tým, ktorí uväznení sú: Vyjdite! a tým, ktorí sú vo tmách (abys riekol): Ukážte sa!“* Smysel je: Národe judský! ačkoľvek pre hriechy svoje budeš do zajatia odvedený a rozptýlený, keď sa potom obrátiš k Bohu, navrátiš sa opäť do vlasti svojej, a rozptýlení synovia tvoji vstúpa do vzájomnej smluvy spolu, aby vládli predošlými dedictvami svojími. Podobne i cirkev sv. v tomto svätópôstnom čase sľubuje hriešnikom, ktorí skrze hriech upadli do moci a zajatia diabolského, že, keď sa obráta k Bohu skrze pravé pokánie, vyslobodení budú zo zajatia diabolského, stanú sa pravými údami cirkve, dieťkami božími a dedičami kráľovstva nebeského. O, ktožeby sa netešil tomuto sľubu a nedal sa na pokánie, aby i na ňom tento veľký sľub splnený bol? I ku kajúcim hriešnikom, keď pristúpa k sv. zpovedi, povie duchovný otec: *Vyjdite z väzenia hriechov svojich! a napomene jich: Ukážte sa vo svetle, o ktorom praví Pán Ježiš: „Tak nech svieti svetlo vaše pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali Otca vašeho, ktorý je v nebesiach“* (Mat. 5, 16.)!

Prorok Isaiáš, opisujúc ten blažený stav, ktorý nastane ľudu júdskemu, až sa zo zajatia navráti do vlasti svojej, praví: *Nastane taká úroda, že i „na cestách pásť sa budú, a na všetkých rovinách pastvy jejich“* budú. *„Nebudú lačniet ani žĺzniť, a nebude na ne byť horoko ani (palčivé) slnko; pretože (Boh,) Sľutovník jejich spravovať ich bude, a vedľa studníc vôd napájať ich bude.“* Smysel je: Jako tomu stádu oviec dobre sa vede, má-li dobrého pastiera a hojnosť paše i vody: tak tiež tým, ktorí sa navráta do vlasti, povede sa dobre, lebo sám Boh skrze svojich námestníkov bude jich spravovať a úrodou zeme požehnávať. Tomu podobný blažený stav dľa duše sľubuje cirkev sv. hriešnikom, obráta-li sa k Bohu skrze opravdivé pokánie. Ona praví k nim slovami sv. Petra: *„Boli ste jako bludiacce ovce, ale nyní obrátení ste k pastierovi a biskupovi duší vašich“* (I. Pet. 2, 25.). Pán Ježiš jako dobrý pastier prijal vás do ovčince svojeho a vyvádza vás i na pašu i k studniciam milostí božích. O, zajiste blažene sa cíti spravodlivý vo stáde Pána Ježiša, lebo má v srdci pokoj, ktorý svet dať nemôže; má účasť na slove božom, na sv. sviatosťach a na všetkých duchovných pokľadoch, ktoré složil Pán Ježiš v lône cirkve svojej. Kéžby si potom na milosť prijatí hriešnici vážili to šťastie duše svojej a neprestávali ďakovať Bohu za to, že sa smiloval nad nimi, jako to predpovedal prorok Isaiáš o Judských, keď sa navráta do vlasti svojej.

Prorok boží praví o nich: „*Hľa, tito z ďaleka prijdú! Hľa, oni (prijdú) od pôlnoci a od mora, a tito zo zeme polodnej!* (a volať budú): *Chválu vzdajte nebesa, a plesaj zem; hory vesele spievajte chválu! lebo potešil Pán ľud svoj a smiluje sa nad chudobnými svojími.*“ Skutočne tiež potom Judskí, keď sa

navrátili do vlasti svojej, plesali a radovali sa, oslavujúce milosrdenstvo božie. Tým viac náleží hriešnikovi radowať sa po sv. zpovedi, že ho Boh dobrotivý prijal na milosť a uviedol jako ovečku ztratenú do ovčince svojich spravodlivých. Radovala-li sa tá žena nad tým, že nalezla nepatrný peniaz, ktorý bola ztratila (Luk. 15, 9.), zajiste tým viac radowať sa má hriešnik, že svoju drahú dušu, ktorú bol ztratil skrze hriech, vo sviatosti pokánia našiel.

Keď tak prorok boží predpovedal Judským, že keď sa v zajatí obráta k Bohu, nazpak uvede jich do vlasti jejich, obracia sa proti tým, ktorí o tom pochybujú a opovažujú sa riecť: „Opustil mňa Pán“ a „Pán zapomenul na mňa!“ Proti tejto nedôvere a malomyselnosti vyslovuje sa v nasledujúcom podobnenstve: „Zdáliž môže matka zapomenúť na nemluvniatko svoje, aby sa neslutovala nad plodom života svojeho?“ Keď je tak: jako možno o dobrotivom Otcovi nebeskom predpokladať, žeby on zabudol na národ svôj? „A, keby i (bola taká matka, ktoráby) zapomenula na dieťa svoje, (praví Boh): ja však nezapomenem na teba“ Sion, na teba, národe môj! O, jak potešiteľné sú to slova pre ubohého hriešnika! Nemá on ani s Kainom ani s Judášom iškariotským čo zúfať nad milosrdenstvom božím; v ktorú hodinu skrúšene a uprimne obráti sa k Bohu, najde odpuštenie a milosť.

Preto teda dnešním rozjímaním poučení použime tento sv. pôstni čas k svojemu spaseniu. Obráťme sa k Bohu a čiňme opravdivé pokánie, a Boh dobrotivý prijme nás marnotratných synov svojich na milosť, učiní nás opäť dieťkami svojimi, abysme prebývali v dome jeho, t. j. vo sv. cirkvi jeho, po tomto putovaní časnom ale v kráľovstve jeho. Amen.

Evanjelium u sv. Jána k. 8. v. 12—20.

Kráľ Dávid v jednom žalme svojom praví: „Jako si rozmnožil milosrdenstvo tvoje, Bože! Synovia tvoji ľudskí dúfať budú v úkryt kriedel твоjich, lebo u teba je studnica života, a vo svetle tvojom uvidíme svetlo“ (Žalm 35, 8. a 10.). Pán Ježiš ukazuje sa nám verne v tomto obraze velebnosti božej, jako o tom jedná dnešnie sv. evanjelium.

Pán Ježiš, aby zjavný bol svetu ten vznešený cieľ, pre ktorý prišiel na svet, pravil k židom, v nádvorí chrámu shromaždeným: „Ja som svetlo sveta; kto mňa nasleduje, nechodí vo tme, ale bude mať svetlo života,“ t. j. jako to slnko osvecuje svet telesný, tak ja učením svojim osvecujem svet duševný, totižto rozum pokolenia ľudského; kto prijíma moje učenie, ten nenie ani v duševnej slepote ani v duševnej tme, ale má známosť toho, čo je mu k spaseniu večnému. Jako to oko ľudské, ačkoľvek zdravé, nevidí bez svetla: tak i rozum ľudský, ačkoľvek zdravý a dospelý, nenahliada a nepozná pravdy nebeské, nenie-li osvietený svetlom zjavenia božieho. „Boha nikto nevidel,“ praví sv. písmo (Ján 1, 18.), a tak ani dokonale ho nepoznal, lebo „prebýva vo svetle neprístupnom“ (I. Tim. 6, 16.). Krásne to vysvetluje sv. Pavel, keď píše: „Kto z ľudí vie, čo je v človeku, leda duch človeka, ktorý je v ňom? Tak ani ty veci, ktoré sú božie, nikto nepoznal, leda len Duch Boží“ (I. Kor. 2, 11.). Zajiste vlastnosti a vôľu božiu, jakokoľvek by to bolo potrebné a užitočné, žiaden rozum ľudský vyskúmať nemôže; človek poznať to môže len zo samého zjavenia božieho. Preto pohania, nemajúce zjavenia božieho, boli v tom ohľade

jako vo tme. Židia v starom zákone mali síce zjavenie božie, ale neúplné, pretože Boh úplné zjavenie seba a vôle svojej zaslúbil dať až len skrze Mesiasa; čo sa aj stalo skrze Pána Ježiša. „*Jednorodzený Syn (Boží), ktorý je v lone Otca (svojeho nebeského), ten povypíral*“ nám o ňom všetko, čo treba vedieť, abysme ho poznali (Ján 1, 18.). K tomu svetlu, ktoré Pán Ježiš priniesol na svet, pristúpili sme i my, keď sme prijali sv. krst, a svetlo to tým hojnejšie je v nás, čím viac obznamujeme sa so svätými pravdami kresťanskými. Ten, kto zatvára oči svoje pred týmto svetlom, nechodí vo svetle, ale bludí.

b) Farisejskí dobre porozumeli slovám Pána Ježiša, že mieni svoje učenie, keď ho prirovnáva svetlu, osvecujúcemu pokolenie ľudské; aby však zľahčili váhu jeho slov, pravili k nemu: Ponevác „*ty sám vydávaš (také) svedoctvo o sebe, svedoctvo tvoje nenie pravé.*“ Na to „*odpovedal Ježiš a riekol im: Ačkoľvek ja sám vydávam svedoctvo o sebe, pravé je svedoctvo moje; lebo viem, odkiaľ som prišiel a kam idem: ale vy neviete, odkiaľ prichádzam alebo kam idem. Vy dľa tela súdite.*“ Tak mohol len Pán Ježiš mlúviť, povedomý tej pravdy, ktorú z lone Otca svojho nebeského priniesol na svet. Tak mlúviť mohol len čo jednorodzený Syn Boží, povedomý toho, že prišiel z neba na svet, a že, keď vyplní na seba vzatú úlohu Messiasa, navráti sa opäť do slávy svojej nebeskej. Farisejskí ovšem, pretože súdili o ňom dľa tela, telesného zovnejška, videli v ňom len ľudskú prirodzenosť, nie ale i božskú prirodzenosť, ktorá v jeho tele ľudskom skrytá bola. Však ale i to neoprávňovalo jich pochybovať o pravde, ktorú čo Messias od Boha poslaný ohlašoval svetu. Tým farisejským sú podobní neverci, ktorí v Kristu Pánu uznávajú len púheho človeka, nie ale Boha a človeka spolu v jednej osobe. My oboje vyznávame; lebo pravdy nebeské znáť mohol len čo Boh, sdeliť ich svetu ale mohol len čo učiteľ v tele ľudskom.

c) Porovnáme-li ešte raz slova farisejských s výpoveďou Pána Ježiša, pozorujeme, jak urážlivo za nepravdu vyhlašujú to svedoctvo, ktoré Pán Ježiš vydával o sebe: naproti tomu ale jak ticho a mierne, áno útrpnostne chová sa k nim Pán Ježiš. Oni ho odsudzujú, Pán Ježiš ale praví: „*Ja nesúdím nikoho;*“ lebo jako tiež pri inej príležitosti pravil: „*Neposlal Boh Syna svojého na svet, aby súdil (odsúdil) svet, ale aby spasený bol svet skrze neho*“ (Ján 3, 17.). I s tými, ktorí ho urážali, mal poľutovanie, znajúc, že mnohí nevedia, čo činia (Luk. 23, 34.); karhal a odsudzoval len tých, ktorí boli zlomyseľní a zatvrdliví, tak že mohol povedať: „*Jestliže ja (nekdy nekoho) súdim, súd môj pravý je.*“ Jednajme teda i my dľa príkladu Pána Ježiša; neposudzujme bližného svojého, lebo môže sa stať, že omylom i toho najbohobojnejšieho odsúdilibysme. I vtedy, keď máme jistú zuámosť o jeho pokleskoch, neberme ho na jazyk, ale radšie z lásky kresťanskej pláštom mlčanlivosti prikryme chyby jeho. Len vtedy, keď to všeobecné dobro a spasenie bližného požaduje, v duchu lásky a mieru napomeňme, pokarhajme ho a sdelme chyby jeho tým, ktorým náleží, aby bol privedený na cestu polepšenia.

d) Pán Ježiš tou jistotou miernosťou zastal i seba proti nešetným farisejským, ktorí v jizlivosti svojej opovážili sa zľahčovať svedoctvo jeho, keď pravil: „*Sám niesom, (ktorý vydávam svedoctvo o sebe), ale ja a, ktorý mňa poslal, Otec; a v zákone vašom písano je, že svedoctvo dvoch ľudí je pravé*

(V. Moj. 17, 6.). *Ja som, ktorý vydávam svedoctvo sám o sebe, a vydáva svedoctvo o mne ten, ktorý mňa poslal, Otec.*“ Slyšíme-li slova tieto, na prvý pohľad zdá sa nám, že je v slovách týchto Pána Ježiša len jedno svedoctvo, totižto svedoctvo Otca nebeského: jako teda svedoctvo, ktoré vydával Pán Ježiš sám o sebe, má sa považovať za druhé svedoctvo? Uvážíme-li však vec, pozorujeme, že Pán Ježiš činí rozdiel medzi svojou prirodzenosťou ľudskou, ktorá bola viditeľná, a medzi svojou prirodzenosťou božskou, ktorá bola neviditeľná svetu, a tak skutočne jedno svedoctvo vydával mu Otec nebeský (Mat. 17, 5.), druhé svedoctvo ale jeho božská prirodzenosť, mocou ktorej činil toľké zázraky. Zajiste jako Otec nebeský vyhlásil Pána Ježiša za svojeho Syna, v ktorom sa mu dobre zaľúbilo, tak i početnými svojimi zázrakami zrejme dokázal, že je opravdivým Synom Božím; a keď tak, dobre pravil, že je „*svetlo sveta,*“ ktoré priniesol z neba na svet; dobre pravil: „*Kto mňa nasleduje, nechodí v temnotach, ale vo svetle pravdy nebeskej), a bude mať svetlo života.*“ Verní buďme teda jemu a kráčajme vo svetle učenia jeho.

e) Farisejskí dobre porozumeli slovám Pána Ježiša, ale aby sa vyhlásil zreteľne za Syna Božieho a tak dal im príležitosť, žeby ho zlomyselným jazykom vyhlásili pred zástupom za ruhača, lstive sa ho otázali: „*Kdeže je (ten) otec tvôj?*“ Pán Ježiš vedel, že sa ho neopytujú s dobrým úmyslom, a preto odpovedal im len takto: „*Ani mňa neznáte, ani Otca mojeho; keby ste znali mňa, znaliby ste snáď i Otca mojeho.*“ Zajiste, keby neboli o Kristu Pánu súdili len dľa tela jeho viditeľného, ale dľa tej božskej všemohúcnosti, s ktorou konal tak početné a veľké zázraky, boliby museli uveriť, že Pán Ježiš je nielen viditeľný človek, ale spolu i neviditeľný Boh; že v jeho tele ľudskom je tiež opravdivý jednorodzený Syn Otca nebeského. My netážeme sa jako farisejskí Pána Ježiša, kde je Otec jeho, lebo vierou a milosťou božou osvietení za neomylnú pravdu držíme, že Ježiš Kristus dľa človečenstva je synom prebhlavenej Rodičky jeho Marie, dľa božstva svojeho ale Syn Boha živého; človek od narodenia, Syn Boží od večnosti. Jasnú sú zajiste slova jeho: „*Tak Boh (Otec) miloval svet, že dal svojého jednorodzeného Syna, aby ten, kto uverí v neho, nezahynul, ale mal život večný*“ (Ján 3, 16.).

Nikdy teda nezapomínajme na ty veľké a vznešené pravdy, ktoré rozjímánie dnešního sv. evanjeliama obnovilo v nás. Pán Ježiš, Syn Boží od večnosti prišiel na svet a stal sa človekom, aby tak učinil sa nám ľuďom prístupným. „*Slovo telom učineno je a prebývalo medzi nami*“ (Ján 1, 14.), t. j. Syn Boží stal sa človekom a obcoval viditeľným spôsobom s ľuďmi, aby jich vyučil tej vznešenej pravde, ktorú priniesol z lóna Otca svojého na tento svet. On stal sa tak svetlom sveta. Buďme mu za to vždycky až do skonania poďační, že i nás k tomu svetlu povolať ráčil. Toho svetla verne sa pridružujeme a za tým svetlom pokorne a ochotne kráčajme; pamätliví sľubu jeho: „*Kto mňa nasleduje, nechodí v temnotach, ale bude mať svetlo života.*“ Toto svetlo len privede nás k tomu svetlu tiež, v ktorom prebýva na veky. Amen.

33. Na nedeľu piatu pôstnu.

List sv. Pavla k židom k. 9. v. 11—15.

Starý zákon bol ovšem dielom božím, ale mal trvať len do príchodu zaslúbeného Messiaša. Starý zákon mal udržovať v ľudu israelskom vieru v praveho Boha a nádej v zaslúbeného Messiaša. I v starom zákone byly obeti k smereniu: však ale neprinášaly dokonalé smerenie s Bohom; ony byly len predobrazom toho smerenia, ktoré mal uskutočniť zaslúbený Messiaš. Túto pravdu klade nám pred oči sv. Pavel v dnešnom liste svojom, a nám sluší rozjímať pravdu túto zvláštne v tomto svätopôstnom čase, v ktorom pamätať máme na umučenie Pána Ježiša a na tú veľkú obeť, ktorú priniesol na dreve kríža, aby smeril nás s urazenou Velebnosťou Božiu.

Sv. Pavel porovnáva starý zákon s novým; starozákonného najvyššieho kňaza s Pánom Ježišom, jakožto našim novozákonným najvyšším kňazom; obeť smerenia, ktorú každoročne konal starozákonný najvyšší kňaz, s tou obeťou, ktorú Pán Ježiš priniesol raz na vždy na Golgote, aby smeril celé pokolenie ľudské s Otcom nebeským. Potom praví: „*Vchádzali síce kňazi vždycky do prvého stánku (chrámového), vykonávajúce obeti dľa úradu (svojeho): ale do druhého (stánku chrámového, ktorý bol za oponou, vchádza) sám najvyšší kňaz jedníc v roku (a to) nie bez krve (zabitých zvierat), ktorú obetuje za svoju i za ľudu nevedomosť (nepravosť): Kristus však, súc najvyšším kňazom budúceho dobrého, skrze väčší a dokonalejší (prvý) stánok vošiel jedníc (za vždy) do (druhého stánku, to jest do nebeskej) svätiny a nadobudol vykúpenie večné, (t. j. smerenie pokolenia ľudského s Bohom, ktoré sa nemusí opätovať každoročne, ale bude mať platnosť na veky. Kristus) nie skrze krev kozlov a býkov, ale skrze vlastnú krev vošiel (do tej nebeskej svätiny, vykúpiv pokolenie ľudské navždy). O, teda jak vznešená a nekonečnej ceny je tá krvavá obeť, ktorú Pán Ježiš priniesol svojemu Otcovi nebeskému, keď na dreve kríža podstúpil prehorkú smrť, aby nás vykúpil a smeril s urazenou Velebnosťou Božou na veky! Jak vďační máme byť Kristu Pánu za to, že nás tak miloval a seba samého v tak bolestnú krvavú obeť vydal! Jak si vážiť máme svoju dušu a jej večné spasenie, za ktorú toľkú obeť Syn Boží priniesol. Nikdy nezabudnime na slova sv. Petra: „*Nie zlatom alebo striebrom vykúpení ste, ale drahou krvou Krista, jakožto Bäránka nevinného a nepoškrveného*“ (I. Pet. 1, 18.).*

Aby ale tí, ktorí zo židovstva obrátili sa na kresťanstvo, tým zrejmejšie poznali moc a nekonečnú cenu predrahej krve Pána Ježiša Krista, píše jim sv. Pavol: *Jestliže krev kozlov a býkov a pokropenie (vodou, smiešanou) s popoľom jalovice posväcuje poškrvených k očisteniu tela: čím viac krev Kristova, ktorý obetoval seba samého nepoškrveného Bohu, vyčistí svedomie naše od skutkov mrtvých.*“ Sv. Pavel to chcel povedať židom: Jestli dľa zákona Mojžišového obeťou smerenia bolo obetovanie krve kozlov a býkov: čím vznešenejšou obeťou smerenia bola krev Pána Ježiša, ktorú dal za nás. Keď dľa zákona Mojžišového pokropenie vodou, miešanou s popoľom spálenej jalovice, posväcovalo tých, ktorí (ku pr. dotknutím sa mrtvého) stali sa nečistými dľa tela: čím mocnejšia je predrahá krev Pána Ježiša, ktorá smyla s duše našej všetky nepravosti. Takú prevelebnú obeť mohol priniesť len Pán Ježiš, jakožto Boh

a človek spolu; jako človek dal za nás vlastnú krev svoju, jako pravý Boh svojou božskou dôstojnosťou dodal nekonečnú cenu predrahej krvi svojej. O, jaká v tom múdrosť božia sa javí, že Pán Ježiš v jednej svojej osobe mal dvojakú prirodzenosť, totižto božskú a ľudskú! Lebo jako púhy Boh nebolby mohol trpeť za nás, jako púhy človek nebolby dal za nás krev nekonečnej ceny. A prečo Pán Ježiš toľkú obeť priniesol za nás?

Sv. Pavel praví, že Pán Ježiš „*vyčistil svedomie naše od skutkov mŕtvých k slúženiu Bohu živému*“; očistil nás od hriechov, abysme slúžili Bohu. Kézbysme na to nikdy nezapomínali! Nič by nám neprospera predrahá krev Pána Ježiša, keby ona pre hriechy naše bola na nás zmarená. Nič by nám neprosperelo, že nás Pán Ježiš za nekonečnú cenu predrahej krve svojej vykúpiť ráčil z otroctva diabolského, kebysme skrze hriechy strkali šíju do jeho jha otrockého a žili telu a diablove. Pre hriechy a nepravosti utratilibysme to večné dedičstvo, ku ktorému nám Pán Ježiš svojím umučením dopomohol.

O tom dedičstve kráľovstva nebeského praví sv. Pavel v dnešnom liste svojom: „*A preto prostredníkom novej smluvy je (Pán Ježiš), aby skrze prostredníctvo (jeho) smrti za vykúpenie z tých prestúpení, ktoré boli za prvej smluvy, prijali zasľúbené večné dedičstvo tí, ktorí sú povolani*“ k dosaženiu toho dedičstva večného. Tak nám Pána Ježiša predstavuje sv. kríž; na ňom visí Pán Ježiš medzi nebom a zemou, jako prostredník medzi Bohom a ľudom; v jeho osobe snižuje sa božstvo k človeku, a pozdvihuje sa človečenstvo k Bohu. Na sv. kríži deje sa smerenie Boha s človekom, aby sa Boh smiloval nad biednym človekom, a človek aby bol v novom zákone zbavený toho smutného stavu, ktorý panoval v starom zákone až do smrti Pána Ježiša na dreve kríža. Tak prostredníctvom umučeného Pána Ježiša stali sme sa dedičami kráľovstva nebeského a povolani sme k sláve večnej. Pamätajme však na slova Pána Ježiša: že je „*mnoho povolaných, ale málo vyvolených*“ (Mat. 20, 16.). Buďme na tom, abysme nielen boli povolani, ale i vyvolení. Majme vždycky v pamäti napomenutie sv. Petra, ktorý praví: „*Bratia, viac sa snažte, aby ste skrze dobré skutky jistě učinili svoje povolanie a vyvolenie*“ (II. Pet. 1, 10.). Buďme čistí od hriechov, od ktorých očistil nás Pán Ježiš; milujme Boha i blízneho svojego, jako i Kristus miloval nás, že dal i seba samého za nás, abysme boli jeho jako v tejto časnosti, tak i vo večnosti. Amen.

Evanjelium u sv. Jána k. 8. v. 46—59.

Israelskí tak boli hrdí na Abrahama, že sa ustavične na neho odvolávali, jakoby jeho čnosti boli jejich vlastnými. Proti tomuto zneužívaniu mena Abrahamovho pravil k nim Pán Ježiš: „*Ste-li synami Abrahamovými, čiňte skutky Abrahamove. Vy hľadáte zabiť mňa, človeka to, ktorý som mlúvil vám pravdu, ktorú som slyšal od Boha: toto Abraham nečinil*“ (Ján 8, 39. a 40.). Tak je; lebo praví sv. písmo: „*Uveril Abraham Bohu, a pokladano mu to bolo za spravodlivosť*“ (Jak. 2, 23.). Mali ovšem pôvod od Abrahama, ale nesdedili po ňom srdce veriace. Toho príklad dali menovite pri tej udalosti, ktoré opisuje dnešnie sv. evanjelium.

Pán Ježiš, povedomý svojej svätosti, pravil k židom: „*Kto z vás bude mňa viniť z hriechu?*“ To je ale jisto, že človek bezúhonný pravdu mlúvi.

„*Jestli teda ja (už i čo len človek bezúhonný) pravdu mlúvim vám: prečo mi neveríte?*“ Tým viac malibyste mi uveriť, pretože to, čo mlúvim vám, nenie reč moja, ale reč toho, ktorý mňa poslal (Ján 14, 22.): „*Kto z Boha je, slova božie slyší: (teda) preto vy neslyšíte, lebo z Boha nieste*“. Pán Ježiš i svojimi zázrakami i svojou svätosťou dostatočne dokázal, že je od Boha poslaný a pravdomluvný: predca však práve tí, ktorí očakávali Messiaša, odporovali mu. Ach, jak často sa to opätuje za našej doby! Kresťania, ktorí uznali Pána Ježiša za svojeho Messiaša, nedbajú na slovo božie ano i odporujú pravde jeho! Je pravda, že Pán Ježiš osobne už nehovorí k nim, ale hovorí k nim skrze kňazov nového zákona, čo skrze námestníkov svojich, ku ktorým pravil: „*Učte všetky národy*“ (Mat. 28, 19.)! *Kto vás slyší, mňa slyší*“ (Luk. 10, 16.) Šťastní sú, ktorí radi slyšia slovo božie; lebo o nich platia tie slova Pána Ježiša: „*Kto z Boha je, slova božie slyší*“. Nešťastní sú, ktorí slovo božie obľdajú; lebo na nich padajú tie slova jeho: „*Preto vy neslyšíte, lebo z Boha nieste*“.

Nebolo dosť židom odporovať pravde Pána Ježiša, oni dali sa i do veľkej urážky jeho a pravili: „*Zdáliž mi dobre nepravíme, že si ty Samaritán a že diabla máš?*“ Pomyslíme-li, že židia považovali Samaritána za opovrzenia hodného kaciera, poznávame tú urážku, ktorú vrhli do tváre Pána Ježiša. Pomyslíme-li ale ešte i to, že Pánu Kristu privlastňovali diabolstvo, poznávame to rúhanie, ktorým potupili ho. Ach, jak mnohí sú i za doby našej, ktorí nielen nemajú vo vážnosti kňazov nového zákona, ale jich ešte i potupujú a zlahčujú, a to tým viac, čím viac horlivosti vo svojom apoštolskom úrade prejavujú! A pri tom čo pozostáva kňazovi jiného, nežli zachovať sa k nim, jako sa zachoval Pán Ježiš k tým židom, ktorí ho urazili a potupili. So srdcom síce žalostným, ale tichým odvetil im: „*Ja diabla nemám, ale ctím otca mojeho (, ktorý mňa poslal k vám); vy však ste mňa zneuctili. Ja nehľadám slávu svoju; je (Otec môj), ktorý hľadá (mňa osláviť) a ktorý súdi (vás, že ste mňa potupili)*“. I v tom nám dal Pán Ježiš príklad, abysme sa s protivníkom nedali do svady a urážku neodplácali urážkou; lebo, čo nedocielime s dobrotou, to ešte viac pokazíme so zlobou. Nedocielili sme snáď nič so svojou tichosťou? Dovršme to dôrazným a vážnym napomenutím, jako to učinil Pán Ježiš, keď pravil: „*Amen, amen pravím vám: Bude-li kto zachovávať reč moju, neuzre smrť na veky!*“

Židia síce dobre porozumeli, že Pán Ježiš nemluví o časnom živote, ktorý končí smrťou, ale o večnom živote, ktorý trvá i po časnej smrti: ale vo svojej zlomyselnosti prekrútili slova jeho a pravili: „*Nyni sme poznali, že diabla máš (lebo nehovoríš pravdu). Abraham umrel, i proroci umreli, a ty pravíš: Bude-li kto zachovávať reč moju, smrti neokusí na veky. Zdáliž ty väčší si, nežli otec náš Abraham, ktorý umrel? a väčší, nežli proroci, ktorí tiež umreli? Kým sa sám činiš?*“ Na túto zlomyselnú obžalobu, že Pán Ježiš vyzdvihuje sa nad Abrahama a prorokov, hľadajúc tak marnú chválu, nemohol Pán Ježiš mlčať a zaprieť svoju božskú dôstojnosť, ktorá ho skutočne vyzdvihovala nad Abrahama a prorokov, a odpovedal im: Ja nehľadám slávu svoju, ktoráby mi neprislúchala. „*Oslavujem-li ja sám seba, sláva moja nič nenie. Je to Otec môj, ktorý mňa oslavuje, o ktorom vy pravíte, že je Boh váš;*

a nepoznali ste ho; ale ja znám ho, a kebych riekol, že ho neznám, bol bych vám podobný luhár.“ Tak Pán Ježiš zrejme hlásal, že je Synom Božím a takým Messiasom, jakého proroci predpovedali. Keby boli židia poznali Boha čo pravdomluvného, boliby poznali z proroctví, ktoré proroci hlásali z vnuknutia božieho, že ten zaslúbený Messias nebol predpovedaný len čo púhy človek, ale i čo pravý Boh (Is. 9, 6.). Takého Messiasa očakával i Abraham, a preto doložil Pán Ježiš: „*Abraham, otec váš, radoval sa (roztúžený po tom), aby videl môj deň (narodzenia); i videl (ho) a radoval sa (nad nim)*“. Darma židia vo svojej zlomyseľnosti nadhodili mu: „*Pädesiat rokov nemáš a videl si Abrahama*“? Hľa, jak zlomyseľne prekrútili slova Pána Ježiša! Pán Ježiš nepovedal, že on telesnýma svojima očima videl na zemi Abrahama, ale že Abraham v duchu svojom nesmrteľnom videl deň narodenia Pána Ježiša. Darma však prekrucovali slova Pána Ježiša; on nezatajil svoju božskú bytnosť od večnosti a pravil: „*Jiste, jiste pravím vám, prv, nežli Abraham bol, ja som*“. Pán Ježiš dľa svojej ľudskej prirodzenosti ovšem narodil sa ďaleko po Abrahamovi, ale dľa svojej božskej prirodzenosti bol dávno pred Abrahamom, lebo bol od večnosti. A toto slavnostné osvedčenie Pána Ježiša, čo malo za následok? Židia miesto toho, aby boli Pána Ježiša, ktorého pravdomluvnosť uznali (Mat. 22, 16.) a ktorého tolké zázraky činiť videli, uznali za Messiasa a Syna Božieho, oni „*chápalí kamene, aby hádzali na neho*“. Ach, jak ďaleko zašla zátvrdlivosť a zlomyseľnosť jejich! Tolkokrát doliehali na neho, aby jim zjavil, kto je; a keď im zjavil, že je Synom Božím, chceli ho ukamenovať čo bohorúhača. „*Ježiš ale skryl sa a vyšiel z chrámu*“. Odvrátil milostivú tvár svoju od tých, ktorí ho uznať nechceli. Tak by sa stalo i s nami, keby sme so sv. Petrom nepravili: „*Ty si Kristus, Syn Boha živého*“! O, Synu Boží, utvrď nás vo viere v tvoju Velebnosť božskú, bysme skrze neveru neodvrátili milostivú tvár tvoju od seba na veky. Amen.

34. Na pondelok po piatej nedeli pôstnej.

Čítanie z Jonáša proroka 3, 1—10.

Nesnadné je obrátenie veľikého hriešnika: však ale dokiaľ žije, netreba zúfať nad jeho pokaním. Toho príklad máme na meste Ninive, ktoré pohrúženo bolo do veľkých nepravostí, tak že prorok Jonáš, keď bol poslaný od Boha, aby ho napomenul k pokániu, držal to za nehodné, aby ho Boh prijal na milosť. Darma sa tomu poslianiu protivil prorok; Boh podruhé poslal ho, reknúc: „*Vstaň a idz do Ninive, mesta veľikého, a káž v ňom kázanie, ktoré ja mluvil som tebe*“. Káž tam: „*Ešte štyridsať dní, a Ninive bude podvráceno*“, nebude-li činiť pokánie. Preto tiež cirkev sv. zvláštne v tomto svätópôstňom čase neustáva napomínať i tých najzátvrdlivejších hriešnikov, aby sa obrátili k Bohu, ktorý neohádza srdce skrúšené a ponížené (Žalm 50, 19.). Obrátilo-li sa hriešne mesto Ninive, obrátiť sa môže ešte i ten najväčší a najzátvrdlivejší hriešnik. Mohol-li sa zo zúrivého prenasledovníka Šavla stať horlivý apoštol Pavel: môže sa ešte i z toho zátvrdlivého hriešnika stať bohobojný kresťan, lebo Boh má rozličné, pred nami tajné prostriedky, skrze ktoré môže zmeniť jeho tvrdé

srdce a uviesť ho na cestu pokánia, aby nebola na ňom zmarená predrahá krev Pána nášeho Ježiša Krista.

Čo sa nedalo ani tušiť o hriešnom meste Ninive, stalo sa predca. Jakkáňle prorok Jonáš vstúpil do mesta a začal volať: „*Ešte štyridsať dní, a Ninive podvráteno bude*“, to zatriaslo hriešnymi Ninivitčanmi. „*I uverili muži ninivitskí v Boha*“, ktorý jim skrze proroka svojeho brozil záhubou, jestli sa neobráta. Prebudila sa v nich viera, ktorá je základom pokánia a bohabojného života. Oni upadli do nepravostí pre svoju neveru, a premenili sa, keď v nich precítila viera. Zdaliž i teraz nepochádzajú hriechy a nepravosti z nevery? Je pravda, že mnohé poklesky a hriechy pochádzajú z krehkosti a slabosti ľudskej; ale najviac ich pochádza z nevery. Keď náruživosti a pokušenia dorážajú na človeka, v jeho srdci búri sa svedomie a volá: „Nečiň to, to sa protiví vôli božej, to prikázania božie zapovedajú, to spravodlivosť božia bez trestu budú časného alebo večného nenechá!“ Viera, ta napomína človeka, aby nečinil to zlé, pred ktorým ho vystrieha hlas svedomia. Nevera, tá odvracia človeka od hlasu svedomia, zľahčuje a za nepravdu vyhlasuje mu to, čo mu na pamäť uvádza hlas svedomia. Čím viac kto odstupuje od viery, tým viac upadá do nepravostí. Čím viac spúšťa sa Boha, tým viac upadá do služby tela a diabla. Nech len ten hriešnik navštevuje slovo božie a číta náboženské knihy, aby v ňom oživila viera, nenie ztracený. Viera privede ho k poznaniu nešlechetnej cesty, po ktorej kráča, a privede ho na cestu pokánia a k polepšeniu života. Chceme-li teda prispieť k obráteniu hriešnika, o to sa predne starať máme, abysme v ňom obživili vieru, a on sám pomyslí na pokánie, jako to učinili Ninivitčania.

Jakkáňle Ninivitčania „*uverili v Boha*“, ihneď „*rozhlásili pôst a obliekli sa do rúcha žineného, od najväčšieho až do najmenšieho. I prišlo slovo to ku kráľovi ninivitskému; a vstal zo stolice svojej a odvrhol rúcho svoje od seba, a obliekol sa v rúcho žinené a sedel v popoli.*“ A poradiv sa s kniežatmi, vydal rozkaz: „*Ľudia i hoväda i voly i ovce neokusujte ničoho, ani sa nepaste, ani vody nepite! A prikryte sa rúchom žineným ľudia i hoväda, a volajte k Pánu silne*“. Pravda je, že ľudia sú schopní i hriechu i pokánia, nie ale tie nemé stvorenia: ale dľa náhľadu Ninivitčanov i tie mali sa postiť a žineným rúchom mali byť pokryté, aby i tým vonkajší smútok bol väčší, a ručanie i blakanie hoviadok aby hrôzou naplňovali srdce Ninivitčanov k všeobecnej pokore; ano k všeobecnej pokore, lebo nielen ľud obliekol smútkové rúcho a postil sa, ale i kráľ a kniežata. Čo viac? Kráľ a kniežata predchádzali v tom svoj ľud. Tak hľa, dobrý príklad predstavených viac účinkuje, nežli jejich zákony a rozkazy!

Ohlašovaný bol ale nielen pôst, smútok a modlitba, ale i obrátenie sa od nepravostí k Bohu. Rozkaz totižto znel ďalej: „*Obrát sa jedenkaždý od cesty svojej zlej a od nepravosti*“, lebo pôstu, smútku a kajúcej modlitby ovocím je obrátenie sa k Bohu a polepšenie života. Dobrý je pôst, ale kto sa zdržuje len od jiedla, nie ale i od hriechu, toho pôst je nezáslužným. Ten smútok v rúchu je nevýznamný, nenie-li tiež v srdci smútok nad hriechami. Ta modlitba nepreniká nebesa, dokiaľ ho hriechy činia zatvoreným. Preto volá prorok boží: „*Roztrhnite srdcia vaše, a nie rúcha vaše*“. Právě pokánie neleží vo vonkajšku, ale vňútri v srdci kajúcom.

A čože chceli Ninivitčania docieľiť svojím pôstom a smútkom, svojou modlitbou a kajúcnosťou? Odkúpenie hriechov a odvrátenie trestu božieho od svojeho mesta. Kráľ, povzbudiv ľud svoj k pokániu, pravil: „*Kto vie, neobráti-li sa (k nám) a neodpustí-li (nám) Boh; a neodvráti-li sa od prchlivého hnevu svojeho? a nezahyneme*“. Oní skladali svoju nádej nie na svoje pôsty, smutky, modlitby a pokánie, ale len na milosrdenstvo božie a na jeho svätú vôľu. Oni síce verili, že Boh prijme jejich pokánie a odpustí jim hriechy, pri tom však vzhľadom na zaslúžený trest ponechali sa na dobrotu, a tak obsiahli svoje, i odkúpenie hriechov i odkúpenie trestu za hriechy; lebo tak praví dnešnie čítanie: „*I videl Boh (kajúce) skutky jejich, že sa odvrátili od cesty svojej zlej, a smiloval sa nad ľudom svojim.*“ Že bolo jejich pokánie úprimné, poznať i z toho, že sám Pán Ježiš ich pochválil preto, že činili pokánie na slovo Jonáša proroka (Mat. 12, 41.). Kéžby sme i my v tento svätópôstni čas riadili sa dľa príkladu Ninivitčanov! I nám hrozí Pán Ježiš: „*Nebudete-li pokánie činiť, všetci spolu zahynete*“ (Luk. 13, 5.). Hľadme teda, abysme skrze pôst a odloženie pýšnej nádhery, skrze vrúcnu modlitbu a opravdivé pokánie domáhali sa milosrdenstva božieho. Tak budeme môcť úfať, že Boh nielen odpustí nám naše nepravosti, ale i trest za ne zaslúžený, abysme vo svätom pokoji jemu slúžili a spasení boli na veky. Amen.

Evanjelium u sv. Jána k. 7, v. 32—39.

Keď Pán Ježiš prišiel do Jeruzaléma behom sviatku stánkov a učil i činil mnohé zázraky, mnohí uverili v neho a pravili medzi sebou: „*Zdáliž Kristus, keď príjde, bude činiť viac divov, než ktoré tento činiť?*“ Jaknáhle farisejskí zaslechli, čo si ľudia medzi sebou o Kristu Pánu hovoria, ihneď išli s tým k židovskej rade, ktorá práve neďaleko v súdnici sedela. Táto ihneď vyslala sluhov, aby ho zajali, nakoľko sa to dá uskutočniť bez pobúrenia ľudu. Pán Ježiš božskou vševéducnosťou svojou videl úklady, ktoré sa mu vystrájajú, ale nelakal sa jich, lež pokračoval vo svojom učení a napomínaní; jako o tom podáva nám zprávu dnešnie sv. evanjelium.

a) Pán Ježiš, obrátiv slova k tým, ktorí medzi zástupom číhali na neho, pravil: „*Ešte maľučký čas som s vami, a odídem k tomu, ktorý mňa poslal. Hľadať mňa budete, a nenajdete; a kde som ja, vy (ta) nemôžete prísť*“. Obecný ľud, ktorý neznal, čo židovská rada práve rozkázala služebníkom svojim, ovšem nerozumel slovám tým, ale rozumeli jim zákonníci a farisejskí, ktorí znali úmysel židovskej rady; vedeli, že Pán Ježiš vidí blížiti sa už hodinu utrpenia svojeho, a že preto praví: „*Ešte maľučký čas som s vami*“. Nechceli však rozumieť tým jeho prorockým slovám: „*A odídem k tomu (otcovi svojemu nebeskému), ktorý mňa poslal*“. Týmito slovami, ktorými Pán Ježiš predpovedal im svoje umučenie a nanebestúpenie, chcel napomenúť zákonníkov a farisejských, aby nepremeškali ten čas, ktorý ešte majú, aby v neho uverili a spasenia dosiahli. Dával im výstrahu, že keď odstrúca od seba milosť božiu, bude pozde, tak že ho potom darmo budú hľadať, lebo za trest svojej zátvrdlosti nenajdú ho. Dal im porozumeť, že sú povolani, aby nekdy tiež ta sa dostali do jeho slávy večnej, keď uveria v neho: zostanú-li ale v nevere a zátvrdlosti svojej, že neprídu ta, kam on predide verných svojich. Tieto vážne

a výstražné slova platia i terajším nevercom a zátvrdlívym hriešnikom. Pán Boh ešte je k nim shovievavý a dáva jim čas k tomu, aby sa obrátili k pravde a k bohobožnému životu; napomína ich bryzením svedomia, skrze napomínanie ľudí bohobožných, skrze svoje buď dobrodenia alebo navštívenia, skrze príklady ľudí bohumilých a skrze spasiteľné vnuknutia, aby sa obrátili. Zostane-li tento milostivý hlas pastiera nevyslyšaný, bludná a zátvrdlivá ovca sama na sebe ponese i zodpovednosť i trest pre svoju nekajúčnosť a zátvrdlivosť.

b) Zákonníci a farisejskí, aby zlahčili Pána Ježiša a jakoby v posmech uviedli prorocké slova jeho, pravili k sebe vospolok: „*Kam pojde tento, že ho nenajdeme; či pojde k rozptýleným pohanom a bude učiť pohanov*“? Dobre znali oni, že Pán Ježiš v prvom rade prišiel hľadať ovce domu israelského (Mat. 15, 24.), ale uviedli ho do spojenia s pohanmi len preto, aby ho o vážnosť a úctu pripravili; za jedno preto, že očakávali príchod Messiaša len k povznešeniu a osláveniu židov, za druhé, že obcovanie s pohanmi pokladali za poškvrnenie. Vieme už síce, že Pán Ježiš tými slovami predpovedal svoje nanebevstúpenie a navrátenie sa k svojemu Otcovi nebeskému do slávy svojej: však ale, keby bol Pán Ježiš tými slovami mienil i obrátenie sa k pohanom, mybysme to nepokladali za nečesť pre Pána Ježiša, ano mybysme to pokladali za jeho milosrdenstvo k pokoleniu ľudskému. Tak hľa, to, čo dľa predsudku židovského malo byť na potupu Pána Ježiša, je jemu ku cti a sláve, nám ale k spaseniu. Keď zátvrdliví židia pohrdli Messiašom, k nemu povolani boli naši otcovia pohanskí, aby na svete boli ovečkami jeho, potom ale aby s ním tam boli, kde je on vo večnej sláve svojej. O, jak často sa to opakúva, že to, čím nás chcú jini potupiť, býva nám práve ku cti a k spaseniu večnému! Bezbožní potupujú jiného pre bohobožnosť, nepoctivci pre poctivosť, nesvedomití pre svedomitosť, nespravodliví pre spravodlivosť, opilci pre striezlivosť, marnotratníci pre schránlivosť... Keď sa nám tak deje, spomeňme si, že pre nás lepšia potupa, nežli chvála od bezbožného. Čožeby aj chválil bezbožný na nás? Zaujiste nechválilby pre nás dobré, ktoré nenávidí, ale zlé, ktorému je oddaný. Preto pravil tiež Pán Ježiš: „*Jestliže vás svet nenávidí, vidzte, že mňa prv než vás v nenávisti mal. Kebyste boli zo sveta, milovalby svet* (vo vás), čo jeho je: *ale že mieste zo sveta, preto vás svet nenávidí*“ (Ján 15, 18. a 19.).

c) Ačkoľvek zákonníci a farisejskí zlahčiť a potupiť chceli Pána Ježiša, predca ešte opakujú slova jeho, reknúc: „*Jaká je to reč, ktorú mluvil: Hľadať ma budete, a nenajdete; a (ta,) kde som ja, vy nemôžete prísť*“? Je to znamením, že svedomie jejich nemalo pokoja. Vo svedomí jejich ozýval sa hlas proroka Isaiáša: „*Hľadajte Pána, dokud môže nalezenný byť; vzývajte ho, dokud blízko je*“ (Is. 55, 6.). Darma hľadali ten mocný hlas svedomia utlumiť v sebe; on sa v nich ustavične ozýval, aby hľadali Pána Ježiša, Messiaša svojeho, do kial je čas. Ustavične jim ležala v ušiach výstraha jeho: „(Až bude už pozde,) *hľadať mňa budete, a nenajdete.*“ A jako božia hrozba tanuly jim na mysli tie slova Pána Ježiša: „(Ta,) *kde som ja, vy nemôžete prísť*“. Kéžby každého nekajúceho a zátvrdlivého hriešnika ustavične znepokojovalo svedomie tým volaním: Hľadajte milosrdenstvo božie, do kial shovievavosť božia poskytuje otvorenú bránu k odpusteniu a k milosti! Kéžby ustavične znela v srdci jeho tá hrozba: „(Ta,) *kde som ja, vy nemôžete prísť*“, lebo o chráme nebeskej

slávy praví sv. Ján: „*Nevojde do neho nič poškvrneného ani činiaceho ohavnosť a lož*“ (Zjav. 21, 27.). Chráňme sa hriechu, a keď pri slabosti ľudskej padneme, nebuďme hluchí k hlasu svedomia, ktorý nás bude budiť k pokániu a k zlepšeniu života. Zavčas hľadajme Pána Ježiša, lebo u neho je milosrdenstvo a život duše.

d) Ano u Pána Ježiša je život duše našej, jako o tom zvestuje nám ďalej sv. evanjelium. — Keď totižto nastal posledný sviatok stánku a kňaz zo studne Siloe naváženú vodu niesol do chrámu, aby ju rozliat po oltári, Pán Ježiš uchopil sa tej príležitosti a vysvetlil zástupu, že je to obraz toho, čo činil ku spaseniu sveta. „*V poslední ale deň veľiký sviatku* — tak praví sv. evanjelium — *stál Ježiš a volal, reknúc: Žižni-li kto, nech ide ku mne a napije sa!*“ Čo chcel Pán Ježiš tým podobenstvom povedať? zajiste nie jiné, leda to, že kto hľadá spasenie duše svojej, hľadať ho má u neho. Jako tá bylina, nebývali ovlažená dážďom a rosou, vädne a hyne: tak i človek klesá a hyne na duši bez pravdy a bez prostriedkov, občerstvujúcich dušu k životu duševniemu a k spaseniu večnému. Zajiste Pán Ježiš jako je „*svetlo sveta*“, tak je i „*studnicou života*“ dosavád, lebo nielen že sa vo sv. cirkvi jeho ohlašuje sv. evanjelium, ale vo sv. sviatostach podáva sa liek, pokrm a občerstvenie dušiam tých, ktorí hodne k prijímaniu jejich pristupujú. Kedykoľvek kňaz menom a mocou Pána Ježiša udeľuje sv. sviatosti, vždycky volá: „*Pojďte ku mne všetci, ktorí pracujete, a obťaženi ste, a ja občerstvím vás*“ (Mat. 11, 28.).

e) Aby Pán Ježiš konečne vyslovil zástupu, jaký úžitok prináša jeho učenie a sv. sviatosti verným jeho, dodal: „*Kto verí vo mňa, tomu* — jako praví písmo — *potečú z tela rieky vody živej*“. Odvolávajúc sa na sv. písmo, mal zajiste na mysli Joela proroka, ktorý o dobe Messiáša predpovedal: „*Vylejem Ducha svojeho na všetké telo, a prorokovať budú synovia vaši a dcéry vaše; ano v tých dňoch vylejem Ducha svojeho i na služobníkov svojich a na služobnice svoje*“ (Joel 2, 28. a 29.). Predpovedal teda Pán Ježiš, že udeľí Ducha svätého veriacim v neho; preto i sv. evanjelium dokladá: „*To riekol o Duchu (svätom), ktorého (po jeho nanebestúpení) mali prijať veriaci v neho.*“ Zdáliž sa to nesplnilo a nesplňuje dosavád? Nielen apoštoli obdržali Ducha svätého k plneniu apoštolského úradu (Sk. Ap. 2, 4.), ale i veriaci k životu duše svojej (Sk. Ap. 2, 38.). Zo sv. sviatostí, z týchto studníc života, dosahujeme i my rozličné dary a milosti Ducha svätého, abysme boli očistení a posvätení, občerstvení a posilnení na duši svojej. Tie dary a milosti Ducha svätého sú hojné jako rieky a obživujúce jako rieky. Tými darmi a milosťami Ducha svätého obživovaný na duši človek je podobný stromu, o ktorom praví David: „*Bude, jako strom, ktorý zasadení je vedľa vód tekúcich, ktorý vydá ovocie svoje časom svojim; a list jeho nesprchne, a všetko, čokoľvek činiť bude, šťastne sa mu povede*“ (Žalm 1, 3.) Tak je; ten, kto hodne prijíma sv. sviatosti, dosahuje hojné milosti božie, ktoré ho vo spravodlivosti obživujú a posilňujú, nádejou na život večný naplňujú a obveselujú, a jeho dobré skutky záslužnými a bohumilými činia. Jako to telo bez pokrmu a nápoja by zoslablo a zhynulo: tak i duša bez prijímania sv. sviatostí oslably a zahynula.

Slyšali ste teda, že Pán Ježiš je pre nás svetlom skrze svoje nebeské učenie a studnicou života skrze sv. sviatosti, ktoré k životu a k spaseniu

večnému duše našej ustanoviť ráčil, abysme nekdy ta kde on je, i my prišli. Hľadajme ho teda, hľadajme ho zvláštne v chráme božom, kde svetlo sv. evanjelia neustále svieti, a kde studnice milostí božích vo sv. sviatosťach ustavične otvárané bývajú; tým nebeským svetlom osvecovaní a tými studnicami obživovaní, ochotne a bezpečne kráčať budeme za Pánom Ježišom, ktorý pravil: „*Ja som cesta, pravda i život*“ (Ján 14, 6.) Amen.

35. Na útorok po piatej nedeli pôstnej.

Čítanie z Daniela proroka k. 14. v. 28—42.

Aby ľud judský v zajatí babylonskom nezúfal, od viery v pravého Boha neodpadol, ale tešený a vo viere udržaný bol, k tomu poslal Boh proroka svojego Daniela. On svojou múdrosťou a bohabojnosťou ta to doviedol, že si získal i priazeň kráľovu a došiel k vysokej hodnosti, ano i samého kráľa k poznaniu pravého Boha naklonil. To mu ovšem zapríčinilo závišť a zášť zo strany pohanov, tak že sa zbúrili proti kráľovi a prijdúce k nemu, dorážali hrozive na neho, reknúce: „*Vyďaj nám Daniela* (, abysme ho usmrtili; lebo) *jináč zabijeme teba a dom tvôj*“! Prestrašený kráľ „*vidiac, že sa na neho oborili náramne, a donútený súc, vydal im Daniela.*“ Tak hľa, nevinný trpeť má, aby sa po vôli stalo bezbožným! Ach, jak často sa to deje na svete! Pilát, aby sa zavďačil židom bezbožným, vydal im i proti samému presvedčeniu svojemu Ježiša nevinného, aby bol umučení a ukrižovaný; a koľko je tých Pilátovi podobných, ktorí, aby si neztratili priazeň bezbožných, nespravodlivo odsudzujú a utiskujú spravodlivého! Spravodlivosť nech je nám spravodlivosťou; nedajme sa od nej odvieť ani hrozbe ani zisku, ani ohľadom na osobu.

Ubohého a nevinného Daniela „*uvrhli do lvej jamy, a bol tam šesť dní*“: ale Boh všemohúci nezabudol na nevinne trpiaceho proroka svojego, ktorý bez zázračnej pomoci jeho bolby musel zhnúť hladom, keď nie pod zubami dravých lvov; lebo „*bolo v jame sedem lvov, a dávali jim na každý deň dve telatá a dve ovce*“, keď ale Daniel uvržený bol do jamy, nedávali jim ich, aby sožrali Daniela. Darma sa však tešili bezbožní, že zahynul Daniel; Boh chcel ho udržať pri živote, aby skrze jeho zachovanie oslávený bol pred pohanmi. Poslal Boh anjela svojego, ktorý chopil Habakuka za vlasy a niesol ho v po-
vetrí k jame, kde bol Daniel, aby mu zanesol obed, ktorý si bol prichystal. Habakuk neodporoval, zriekol sa i vlastnieho obeda, keď sa jednalo o nasýtenie lačného služobníka božieho. Kéžbysme i my pamätliví boli na ten skutok milosrdenstva, ktorý sa nazýva „*lačných krmiť*“! Jestli — jako sa hovorí — neodtrhneme si od úst, aspoň udeľme almužnu a podporu núdznemu dľa možnosti svojej; lebo praví Pán Ježiš: „*Blahoslavení milosrdní, lebo oni milosrdenstva dojdú*“ (Mat. 5, 7.).

Habakuk prinesený k jame lvej, naklonil sa do nej a zvolal: „*Danielu, služobníku boží, príjmi obed, ktorý poslal tebe Boh*“! O, jaká skromnosť vysvitá z týchto slov jeho! On nechvastá sa s tým, že to obed, ktorý bol sebe samému prichystal, ale praví, že to obed, ktorý mu poslal Boh. On síce ešte nebol slyšal, predca však jednal dľa slov Pána Ježiša: „*Neznaj lavica tvoja, čo*

čini pravica tvoja“ (Mat. 6, 3.). My slýchame slova tieto a vieme, že to znamenajú, abysme nečinili skutky milosrdenstva preto, aby nás ľudia videli a chválili: predca však pri tom, keď nečo — a to dosť málo — dobrého učiníme, hľadáme oko ľudskej a chválu ľudskú, tak že tratíme skrze to zásluhu a odplatu u Boha (Mat. 6, 2.).

Jako Habakuk jednal, tak jednal i Daniel. On neďakoval tamtomu, ale Bohu, i riekol: „*Rozpomenuť si sa na mňa, Bože, a neopustil si milujúcich teba*“! Tak i my viac Bohu, nežli človeku ďakovať máme, keď nám tento preukázal nejaké dobrodenie; lebo nebol to jiný, nežli Boh, ktorý vštípil lásku do srdca dobrodinca nášeho a pohol ho k tomu, aby nám učinil dobre. Sluší sa, abysme nielen poďakovali sa blížnemu za dobrodenie, ktoré nám preukázal, ale abysme sa za neho modlili, žeby mu bol Boh za to hojným odplatiťom na tele i na duši, na zemi i na nebi.

Ale Boh nielen zachránil Daniela od smrti hladovej, ale i od pažravých lvov, jako sa o tom presvedčil i kráľ. Ľúto mu bolo Daniela, a dňa sedmého prišiel k jame lvej, aby oplakal ho; a pohliadnuc do jamy, zdesil sa, lebo „*Daniel sedel u prostred lvov. I zvolal kráľ hlasom veľikým, reknúc; Veľiký si, Pane Bože Danielov*“! Hľa, k poznaniu pravého Boha priviedlo kráľa zázračné zachovanie Daniela pri živote. Tak i nás, kedykoľvek vo sv. písme čítame o zázrakoch prorokov, apoštolov a zvláštne o zázrakoch Pána Ježiša, to nás má viesť k poznaniu pravdy toho, čo proroci a apoštolí ohlašovali a čo Pán Ježiš nám zjaviť ráčil; lebo zázraky sú neomylná pečať, ktorou Boh potvrdzuje pravdu a poslanie tých, ktorí nám pravdu božiu sdelujú.

Jako ale kráľ poznal nevinnosť Danielovu a pravdu učenia jeho: tak z druhej strany poznal bezbožnosť jeho závistníkov a blud jejich učenia. Preto teda „*vytiahol ho z jamy lvej, tých ale, ktorí mali byť príčinou jeho zahynutia, dal metať do jamy*“. Bezbožnosť jejich a blud učenia jejich tým viac sa dokázal, že tito sožraní sú (od lvov) v okamžení pred ním. Neuspokojil sa však kráľ s tým, že sám prišiel k poznaniu pravdy, ale chcel, aby tiež poddaní jeho v tom ho nasledovali; vydal teda verejný rozkaz: „*Bojte sa všetci, prebývajúci na všetkej semi, Boha Danielového: lebo on je Spasiteľ, činiac (zázračné) znamenia a divné veci na zemi, ktorýžto (aj) vysvobodil Daniela z jamy lvej.*“ Dľa príkladu toho kráľa máme jednať i my. Nemá nám byť dosť na tom, že sme sami uverili a že bohoboje živi sme, ale musíme byť na tom, abysme tiež iných príkladom, poučováním a napomínaním viedli k pravde a bohobojnosti; lebo, milujeme-li Boha, nemôže byť nám to ľahostajné, že mnohí buď ho neznajú alebo hriechami urážajú; milujeme-li blížneho, podobne nemôže nám to byť ľahostajné, keď kto pre neveru a nepravosť zahynúť má. Na to zvláštne pamätať majú rodičia a jakíkoľvek predstavení, ktorí budú počet klásť Bohu zo svojich dietok a podriadených. Ťažko i sami obstoja pred Bohom, keď pre jejich nedbalosť jejich dietky a podriadení zahynú. O Bože, daj cirkvi sv. takých rodičov a predstavených, duchovných i svetských, aby sa starali o vieru a mravnosť dietok a podriadených svojich, by jako títo tak i oni spasení boli na veky. Amen.

Jak rozličné následky môže mať ten istý predsudok, vidíme to v dnešnom sv. evanjeliume. Židia očakávali takového Messiaša, ktorýby obnovil kráľovský trón v Jerusaleme a podriadil mu všetké sveta národy. Tým predsudkom mýlení boli i nepriatelia i priatelia Pána Ježiša. Hlavní nepriatelia boli v Júdsku; lebo keď videli, že Pán Ježiš nemá ani bohatstva ani svetskej moci, domnievali sa, že nemôže byť Messiašom a hľadali ho zabiť, aby ľud prestal ho držať za Messiaša. O tom dobre vedel Pán Ježiš a preto odišiel z Júdska do Galilee, aby vyhol rukám vražedným, kýmby neprišla ta doba, v ktorej sa chcel obetovať za spasenie sveta. — Priatelia jeho ale podobne vedení boli predsudkom tým a nazdávali sa, že jako priatelia jeho zaujmú prvé miesta v kráľovstve jeho. Práve sa blížil židovský sviatok stánkov, a tí, ktorí boli dľa tela prfbudznými Pána Ježiša, chystali sa na pút do Jerusalema a doliehali na Pána Ježiša, aby šiel tiež do Jerusalema a konečne uskutočnil založenie toho kráľovstva messiašského; o tom jedná dnešnie sv. evanjelium.

a) Prfbudzní Pána Ježiša, ktorí boli s ním v Galilei, pristúpili k nemu a riekli: „*Výjdi odtiaľto a idz do Júdstva, aby i (tamejší) učenníci tvoji videli skutky tvoje, ktoré činíš; lebo nikto, kto hľadá na jave byť, nečiní nič v skryte. Ponevác činíš tyto (tak zázračné) veci, zjav sa svetu*“, že si ty skutočne tým očakávaným Messiašom. K tým jejich slovám pridáva sv. Ján evanjelista to poznamenanie, že tak mluvili k nemu, ponevác ani oni „*neverili v neho*“. Čo to má znamenať? Oni verili v Pána Ježiša len dľa toho predsudku židovského, nie ale tak, jako mali veriť dľa opravdivého poslanja Kristového. Oni verili, že Pán Ježiš je Messiašom, ktorýby mal založiť svetské kráľovstvo židovské v Jerusaleme; viera jejich ale nesahala ta, aby verili, že prišiel založiť len náboženské kráľovstvo t. j. cirkev: preto teda doliehali na neho, aby už raz rozhodne vystúpil, zjavil sa čo kráľ židovský a založil to očakávané svetské kráľovstvo židovské. Tak hľa, ľudia, ktorí sháňajú sa len za svetskými marnými vecami, nemajú smyslu k veciam božím, k veciam čisto náboženským. Prfbudzní Pána Ježiša ovšem tak o ňom a o jeho poslaní blúdne smýšľali, ponevác ešte neboli osvietení Duchom svatým, aby poznali opravdivé messiašské poslanie jeho. Tým prfbudzným Pána Ježiša podobní sú za našej doby mnohí kresťania i nekresťania, ktorí kňazov, ktorých Pán Ježiš ustanovil za námestníkov svojich, považujú len jakoby za svetských úradníkov alebo snáď len za ľudí, ktorí sa kňazskému životu venovali len pre časný zisk a pre časnú výživu. Je pravda, že i kňaz je človek, ktorý musí mať, čo je potrebné k časnému životu: ale jeho povolanie nezáleží v tom; jeho cieľ je vznešenejší, jeho cieľ nenie z tohoto sveta. Takým svetáckym posudzovateľom stavu kňazského praví sv. Pavel, v mene kňazov: Tak o nás smýšľaj človek jako o služobníkoch Kristových a o rozdavačoch tajomství božích“ (I. Kor. 4, 1.).

b) Čože už odpovedal Pán Ježiš tým svojim, tak marne a svetácky smýšľajúcim prfbudzným? „*Čas mój ešte neprišiel*“, abych splnil cieľ, pre ktorý som prišiel na svet: „*ale čas váš vždycy je hotový*“. Vám je voľno, kedykoľvek ísť do Jerusalema; lebo „*nemôže svet nenávidet vás*“, ponevác vy ešte teraz nekarháte svet pre jeho neveru a zlé skutky; „*ale mňa nenávidí, lebo ja vydávam svedectvo o ňom, že skutky jeho zlé sú. Vy idzte ku dňu tomuto*

sviatočnému, ja nepojdem (s vami), lebo čas môj ešte sa nenaplnil.“ Tak odôvodnil Pán Ježiš svoje rozhodnutie, že s nimi neprijde do Jerusalema, aby vo smysle jejích svetáckom, majúc po boku veľký sprôvod, už vtedy vťahol do Jerusalema, aby sa zjavil svetu, čo kráľ nebeského kráľovstva na zemi. Dobre vedel, jaké mu strojá úklady zátvrdiví židia v Júdsku a preto nechcel s hlučným sprievodom už vtedy vťahnuť do Jerusalema, aby nezavdal príčinu k zbúreniu ľudu. Neľakal sa umučenia, ale ešte neprišla hodina umučenia jeho; ešte mal mnoho pokonať pred svojím umučením a tak nechcel, aby jeho predčasná smrť prekazila uskutočnenie jeho vznešených úmyslov. Tak Pán Ježiš vo veciach svojich vznešených neriadil sa dľa vôle príbudzných svojich, lebo prišiel, aby vyplnil len vôľu svojeho Otca nebeského. Tak i nám dal príklad, abysme vo veciach sv. náboženstva nemali na jiného ohľad, než na Boha. Preto pravil Pán Ježiš: „Kto miluje otca alebo matku viac nežli mňa, nenie mňa hoden; a kto miluje syna alebo dcéru viac nežli mňa, nenie mňa hoden“ (Mat. 10, 37). Sv. náboženstvo a vôbec pravda musí nám byť viac nežli ktokoľvek iný, keby nám bol i tak blízky a vzácny, jako rodičia a dietky. Toho sa držali i apoštoli i mučenníci, keď ich od lásky ku Kristu nemohly odlúčiť žiadné ohľady na ľudí; Kristus a jeho sv. vôľa bola jim nadovšetko, a má byť i nám. Pre nepriateľstvo ľudské, nesmieme sa stať nepriateľmi Krista.

c) Pán Ježiš síce ešte niekoľko dní zostal v Galilei, potom ale — tak praví sv. evanjelium — „keď odišli bratia (t. j. príbudzní) jeho, vtedy i on šiel ku dňu sviatočnému (do Jerusalema); nie zjavne, ale jako tajne“. Tak jednal nie dľa chybnnej vôle svojich príbudzných, ale dľa svojej božskej múdrosti, aby ani seba predčasne nevrhol do rúk vražedných, ani nesplnil svetácke úmysly svojich príbudzných, ani nepotvrdil ich v jich predsudku, ani slavným príchodom do Jerusalema nezavdal príčinu k zbúre a nepokoju. Tak i nám dal v tom príklad, abysme nikdy nejednali bez opatrnosti a bez náležitej rozvahy; abysme tiež slepo nikdy nevystavovali sa nebezpečenstvu ani prenasledovania ani smrti. Kolkému zlému bysme vyhli, kebysme bez rozvahy nemlúvili a nejednali! Kolkým nepríjemnostam bysme vyhli, kebysme slepo nevrhali sa do príležitostí k zlému a do nebezpečných okolností! Tak činili tiež apoštoli, mučenníci a vôbec prví kresťania; hotoví boli i mrieť za Pána Ježiša: ale predca ukrývali sa, nevystatovali sa, nedráždili tyranov, aby neopatrnosťou a nemúdrostou nevalili na seba a na spolukresťanov zášť a meč.

d) Ponevác Pán Ježiš hneď v prvé dni sviatkov neprišiel do Jerusalema, židia odovšad tu shromaždení a jeho vidieť si žiadajúci, divili sa nad tým, že v ten rok neprišiel k slavnosti stánkov. Hľadali ho a pravili: „Kdeže je onen (Ježiš z Nazaretu)? A bolo mnoho hluku o ňom v zástupe; lebo nektorí hovorili: Dobrý je. A iní pravili: Nenie, ale svádza ľud“. Tak hovorili medzi sebou o ňom. „Žiaden ale nemlúvil o ňom zjavne z bázne pred židmi“, t. j. z bázne pred radou židovskou, ktorá pohrozila vyobcovaním zo školy každému, ktoby sa priznal k nemu (Ján 9, 22.). Tak hľa, i Pán Ježiš, ten najsvätejší a najpríkladnejší vystavený bol rozličnému posudzovaniu ľudskému; dobrým bol dobrý, zlým bol zlý; kydať na neho hanu a potupu, bolo voľno každému: ale zastať jeho nevinnosť, zakázano bolo každému. Keď sa teda ľudia tak chovali ku Kristu Pánu: čo samáme diviť tomu, že sa tak chovajú i k nám? Po-

mlúval a tupil svet toho najsvätejšieho: čo sa divíme, jestli pomlúva a tupí nás, nás hriešnikov? Je pravda, že naše reči a skutky majú byť také, aby ani ten, ktorý je protivníkom naším, nemal, čoby zlého mluvil o nás (Tit. 2, 8.), ale, keď nás svedomie neobviňuje, nedbajme na posudky a jazyky ľudské. Tak jednajme poctive a spravodlivo, abysme zaslúžili tu pochvalu, ktorú vyslovil Pán Ježiš o sv. Jánovi krstiteľovi, že nenie trstinou pred vetrom sa kláťacou. Kráčajme rovnou cestou zákona božieho a neohliadajme sa ani na pravo (chválu ľudskú) ani na ľavo (pomluvu ľudskú).

Z dnešnieho sv. evanjelioma učíme sa tedy, že Pán Ježiš neprišiel hľadať svetské veci a svetskú slávu ale nebeské veci a spasenie naše; že mu jedine na tom záležalo, nie ale na priazni ľudskej; že sa neľakal žiadneho protiventstva pre kráľovstvo božie, ale ani slepo neuvrhoval sa do neho. Vidíme-li ale, že i o samom najsvätejšom Ježišovi zlí ľudia zle hovorili, jestli nás svedomie neobviňuje, nedbajme na jazyky ľudské. V posledný deň nebudeme súdeni dľa jazykov ľudských, ale dľa vševědúcnosti božskej, pred ktorou nie sú skryté ani úmysly ani skutky naše. Boh jediný je sudcom a odplatiteľom naším. Amen.

36. Na stredu po piatej nedeli pôstnej.

Čítanie z III. knihy Mojžišovej k. 19. v. 1—14.

Jak vznešená je dôstojnosť človeka, to nám krásne vyjadruje kráľ Dávid, keď prospevuje Bohu reknúc: „*Učiniš ho málo menším od anjelov, slávou a ctou korunoval si ho, a ustanovil si ho nad dielom rúk svojich*“ (Žalm 8, 6 a 7.). Človek zaujíma strednie miesto medzi živočíchami, ktorí nemajú ani rozumu ani slobodnej vôle, a medzi anjelmi, ktorí majú dokonalejší rozum a dokonalejšiu vôľu, Aby človek neznižoval sa k nemému stvoru a nejednal proti dôstojnosti svojej, Boh pridal mu k rozumu i hlas svedomia, ktorý ho povzbudzuje k tomu, čo rozum uznal za dobré, a zdržuje ho od toho, čo uznal za zlé. Ponevác ale pokazená vôľa ľudská naklonená je k zlému, stáva sa, že rozum dá sa od nej zatemniť a sviest k zlému. Z tej príčiny Boh dal nám i zákon, abysme odporovali zkazenej vôli, poznajúce i zo zákona, čo je dľa vôle božej alebo proti vôli božej. Jako vyrozumievame i z dnešnieho čítania, sám Boh ústami Mojžiša a to s celým dôrazom svojej božskej velebnosti a svrchovanosti ohlasuje Israelským, jako jejich neviditeľný kráľ, svoj zákon, zakazujúc im zlé a prikazujúc dobré. Ponevác Pán Ježiš prijal a do nového zákona preniesol starý zákon (Mat. 5, 17.), viaže nás podobne. To, čo Boh dnes hovoril k Israelským, to hovorí i nám.

Pán Boh hovorí: „*Nečinite krádeže!*“ V omyle bolby ten, ktorýby sa nazdával, že nejedná proti tomuto zákazu, ponevác nenie ani kmín ani zlodej ani zbojník; lebo v tom zákone zapovedá Boh každý spôsob uškodenia bližnému, spoločnosti, obci a krajine. Nielen tí sú kmíni, ktorí kradnú z domu, zo stodôl a z poľa, ale i tí, ktorí zpreneverujú kassy sebe sverené. Nielen tí sú kmíni, ktorí berú, čo nenie jejich, ale i ktorí podržujú, čo patrí jinému.

Pán Boh hovorí: „*Neluhajte, aniž kto klamaj bližneho svojeho*“. Vieme zajiste, že luháť znamená hovoriť nepravdu, aby bližný bol uvedený do omylu. Luhanie tým je hriešnejšie, keď je ono na škodu bližneho. Oklamať bližneho

pri kúpe a predaji má v sebe nielen luhanie ale i krádež. Falošnými peniazimi oklamať blížneho nenie nič menšieho, nežli olúpenie jeho o cenu pravých peňazí. Oklamať blížneho falošnou váhou a mierou znamená okrádať ho o toľko, o koľko menšia bola váha a miera. Luhanie a klamanie blížneho tým je hriechnejšie, je-li spojené s prisahaním a dušovaním seba, lebo blížny neopováži sa predpokladať o druhom toľkú nepoctivosť, že sa zaprisahá a zaduší na nepravdu.

Pán Boh hovorí: „*Nebudeš krivo prisahať na meno moje a (krivou prisahou) nepoškrtníš meno Boha svojeho*“. Sú pády, že jistota nedá sa pevnejšie zabezpečiť, leda slavnostnou prisahou, pri ktorej sám Boh volá sa za svedka a vyzýva k pomstenu sa na prisahajúcom, keby to nebolo pravdou, čo hovorí. Prisahu skladajú tí, ktorí do úradu, manželstva a nejakého stavu vstupujú, volajúce tak Boha za svedka, že to s čistým úmyslom konajú, a povinnosti, ktoré na seba berú, svedomite a náležite plniť budú. Prisahu skladajú, ktorí buď za blížneho alebo proti nemu svedčia, volajúc Boha za svedka, že čistú pravdu hovoria. Beda tam spoločnosti ľudskej, kde sa bezbožnosť a nevera tak rozšírila, že ľudia bohaprázdni prisahy si nevšímajú, a kde pravoty skrze falošnú prisahu sa vyhrávajú.

Pán Boh hovorí: „*Neučiniš krivdu blížnemu svojemu, ani mocou neutiskneš ho*.“ Beda tým, ktorí blížneho svojeho o právo olupujú a v práve ukracujú; alebo svôj úrad k bezpraviu a k utiskovaniu poddaných a podriadených svojich zneužívajú; rovnoprávnosť k spravodlivosti a povinnosti nepočítujú; nie dľa práva a zákona, ale len dľa ľubovôle s blížnym a podriadeným zachádzajú! Nikdy nezabudnime na to pravidlo: „Čo nechcete, aby vám ľudia činili, ani vy nečinite jim.“ Mocní ale nech pamätajú na to, že majú moc k zastaniu dobrého, nie ale k páchaniu zlého (II. Kor. 13, 10.). Za svoju moc zodpovední sú Bohu.

Pán Boh hovorí: „*Nezostane mzda robotníka tvojeho u teba (pres noc) až do rana*“; t. j. vypláť každému, čo si mu platíť podlužen, aby buď si on delník alebo remeselník alebo ktokoľvek skrze odkladanie zaplacenía a mzdy nemusel upadnúť do nedostatku a biedy, lebo „*hoden je delník mzdy svojej*“ (I. Tim. 5, 18.).

Pán Boh hovorí: „*Nebudeš zlorečiť hluchému a pred slepým nepoložíš na cestu nečo, na čoby sa potknul a čoby ho priviedlo) k úrazu*.“ Zajiste hluchí, slepí a ľudia na tele alebo na duchu zmrzačení a chybní zaslúžia potutovanie, útrpnosť a šetrnosť; a beda tým, ktorí opovržením, posmechom a drsným zachádzaním ešte väčší križ im spôsobujú a biedny život ešte jim viac ztrpčujú!

Pán Boh hovorí: „*Nebudeš činiť (blížnemu), čo je nepravého, aniž budeš súdiť nespravodlivo*“. Tak Boh napomína sudcov, ktorí sú povolání, aby hľadali a prisudzovali, nie ale aby povracali pravdu a právo. K ním volá: „*Nehľad na osobu chudobného* (, abys ho odstrčil), *aniž cti obličaj mocného* (, abys mu víťazstvo za dary a priazeň prisúdil). *Spravodlivo súd blížneho svojého*“, aby pravda, na ktoréhokolvek strane je, víťazila.

Pán Boh hovorí: „*Nebudeš haniteľ ani tajný utrhač medzi ľuďom*“, lebo jazyk pomlvačný nielen olupuje blížneho o dobré meno, ale zapričiňuje tiež svady, roztržky, žiarlivosti a nepokoje medzi ľuďmi. Jazyky zlé sú ten ostrý meč, ktorý rozsekáva ten sväzok lásky, ktorý nás v jedno spájať má.

Pán Boh hovorí: „*Nebudeš stáť proti krvi blížneho svojego*“, t. j. nepojdeš mu o život a hrdlo. *Nebudeš nenávidieť brata svojego v srdci svojom, ale (máš-li nečo proti nemu,) zjavne pokarháš ho, abys (pre zanedbanie pokarhania) nemal hriechu. Nehľadaj pomsty ani nepamätaj na krivdy (utrpení) od spoluobčanov svojich* (, aby si sa na nich pomstil).

Tak bla, prísne prikazuje nám Boh, abysme sa chránili činiť zle blížnemu svojemu. My máme radšie mu dobre činiť, jako nám to nakladá, keď praví: „*Milovať budeš priateľa* (t. j. blížneho) *svojego, jako seba samého*“. Čo chcete, aby vám India činili, i vy čiňte jim.

Toto sú tie prikázania, o ktorých praví Boh: „*Ustanovenia moje zachovávajte, lebo ja som Pán Boh váš*“, ktorý vám ich za povinnosť kladem. Záštepme si do srdca tieto prikázania božie, a varujme sa toho, čím bysme jednali proti láske k blížnemu. Buďme na tom, abysme uprimnú a opravdivú lásku mali k blížnemu, a tak zaslúžime si, že i milý Pán Boh milovať bude nás. Amen.

Evanjelium u sv. Jána k. 10. v. 22—38.

Židia radi chodievali každoročne na slavnosť posväcenia chrámu do Jerusalema, lebo s tou výročnou slavnosťou spojené byly mnohé vážne rozpomienky, menovite na príchod Messiašov (I. Mak. 4, 46; 14, 41.). Pripomínali si jako Makabejskí zvíťazili nad pohanmi a obnovili kňazstvo, oltár a bohoslužbu. Tým živšie byly tie rozpomienky za doby Pána Ježiša, lebo boli pod vládou pohanskou a kráľom židovským nebol z rodu Makabejských ale Herodes idumejský: očakávali teda Messiaša z roka na rok, v tej nádeji, že židovský národ vysvobodí z ruky pohanov a obnoví trón kráľa Davida. K slavnosti tej dostavil sa i Pán Ježiš, o ktorom išla povest, že je prorokom, Messiašom, a tak pri zazrení jeho tým dôraznejšie vznikla v nich rozpomienka na očakávaného Messiaša; svedomie sa v nich prebudilo a hnalo jich k tomu, aby sa ho otázali, či je on tým Messiašom. Jakú odpoveď a s jakým výsledkom dal im odpoveď Pán Ježiš, o tom jedná dnešnie sv. evanjelium.

a) Keď sa Pán Ježiš prechádzal vedľa chrámu v sieni Šalomúnovej, obštúpili ho židia a riekli jemu: „*Dokiaľže zdržuješ dušu našu (v nejistote)? Si-li ty Kristus* (t. j. Messiaš), *povedz nám zjavne*“. Tri roky už hlásal Pán Ježiš, že je Messiašom, poslaným od svojego Otca nebeského, a ešte sa dopytujú, či ním je on; keby boli odložili svôj predsudok o svetskom panovaní Messiaša, už dávno boliby uverili v neho. Dobre jim teda odpovedal Pán Ježiš: „*Mluvim vám a neveríte*“, zázraky činím a neveríte, ačkoľvek tie zázračné „*skutky ktoré ja činím v mene Otca svojego vydávajú svedoctvo o mne*“. Neverili ani na slova ani na zázraky. Keď im povedal, že je on Messiašom, žiadali od neho zázraky; a keď činil zázraky, tieto pripisovali diablove (Luk. 11, 15.). Neišlo jim o to, aby poznali v Kristu Pánu Messiaša, ale o to, aby to všemožne mu upierali. Darmo tomu slnko svieti, ktorý zaväzuje si schválne oči, aby nevidel. Tým schválne neveriacim židom podobní sú tiež neverci každej i našej doby. Darmo sa jim buď v škole buď v chráme alebo v náboženských knihách dokazuje božská velebnosť Pána Ježiša a nebeskosť jeho učenia, oni zatvárajú i uši (Sk. Ap. 7. 56.) i oči i srdce pred pravdou; pýcha a telesnosť

ich zaslepuje a zatvrdzuje; nenie potom divu, že viera nemá prístupu do jich srdca, pretože praví sv. písmo: „*V zlovoľnú dušu nevojde múdrosť, aniž bydlíť bude v tele, ktoré poddané je hriechom*“ (Múd. 1, 4). Dobré semä musí padnúť i do dobrej zeme (Luk. 8, 15.).

b) A čo udal Pán Ježiš za príčinu, že židia neverili ani na slova ani na zázraky jeho? „*Vy neveríte — pravil — lebo nieste z oviec mojích. Ovce moje hlas môj slyšia, a ja jich znám, a nasledujú mňa; a ja život večný dávam im, a nezahynú na veky; ani jich nikto nevytrhne z ruky mojej.*“ Je to spravodlivá výčitka; židovská rada sama vyslovila, že nechce náležať k učenníkom Ježišovým (Ján 6, 28.), ano pobrozila vyobcovaním zo školy tým, ktoríby sa priznali k nemu (Ján 9, 22.); oni teda nechceli byť ovečkami Pána Ježiša, aby slyšali jeho hlas a nasledovali ho. Je pravda, že i zákonníci a farisejskí kedytedy zamiešali sa medzi zástup, ale len jako vlci medzi ovce; nie preto slyšali Pána Ježiša, aby poznali učenie jeho, ale aby číhali na neho, či nepovie nečo, pre čoby ho zažalovať mohli; nie preto hľadeli na zázraky Pána Ježiša, aby o jeho poslaní od Boha a o pravde jeho učenia sa presvedčili, ale len preto, aby jeho zázrak zľahčili a nešlechetným jazykom znevážili. My nejdajme tak nikdy; my s čistým úmyslom pridružujeme sa k tým jeho ovečkám, ktoré slyšia hlas jeho a nasledujú ho. Tak sa potom stane, že pozná i nás, že nám dá duševný život na zemi a večný život na nebi. Prosme ho, aby nám takú vernosť dať ráčil, žeby i nás nikto nevytrhol z ruky jeho na veky. Zostaňme mu verní ustavične, vždycky pamätajúce na jeho velebnosť božskú.

c) Ano, abysme smelo mohli povedať: „*Vieme komu veríme*“ (II. Tim. 1, 12); pamätajme na jeho dôstojnosť, ktorá ho povyšuje nad všetko stvorenie. Sám o tom hovorí v dnešnom sv. evanjeliume reknúc: „*Čo mi dal Otec môj, väčšie je nadovšetko.*“ Je to dôstojnosť, ktorú „(jiný) nikto nemôže vytrhnúť z ruky Otca svojho“: je to dôstojnosť, ktorá v tom záleží, že „*Ja a Otec (môj nebeský) jedno sme.*“ Sú to slova zjavné a zreteľné. Ježiš Kristus čo viditeľný človek rozdielny bol od svojho Otca nebeského, ale čo neviditeľný Syn Boží je dľa bytnosti božskej jedno s Otcom svojím nebeským; (jako človek mluvil, jako Boh činil početné zázraky, aby dokázal, že jeho učenie je pravdivé a z neba pochádzajúce. Tak Pán Ježiš zjavne a zreteľne odpovedal židom na jejich otázku: „*Si-li ty Kristus (t. j. Messias), povedz nám zjavne.*“ Nuž a uverili? Čo nám o nich svedčí sv. evanjelium? „*Chápali židia kameň, aby ho ukamenovali.*“ Tak jednú tiež zaťatí neverci; miesto toho, aby sa poddali nebeskej pravde Pána Ježiša, rúhavými slovami a bezbožnými perami odrážajú od seba pravdu a prenasledujú tých, ktorí hlásajú sv. evanjelium.

d) Pán Ježiš neukryl sa, ale zostal stáť, aby dokázal, že kým on sám nechce, nestane sa obeťou ukamenovania. On mohol ich viniť z nespravodlivosti, že ho chcú kamenovať nesúdeného; z bezbožnosti, že ho chcú ukamenovať pri chráme: neučinil to, ale, aby jim dal ešte na rozmyslenie pravil: „*Mnohé dobré skutky ukázal som vám z Otca svojho: pre ktorý z tých skutkov kamenujete mňa?*“ Tak jim vytýkal nevďačnosť za tie mnohé dobrodenia, ktoré jim preukázal: a čo mu na to odpovedali? Uznali jeho dobrodenia, reknúc: „*Pre dobrý skutok nekamenujeme ťa.*“ Prečo teda? „*Pre rúhanie — vraj; — že ty, človekom súc, činíš sa Bohom.*“ Hľa, Boh i zo samého zla zná vyviest

dobrú vec. Nemožno myslieť, že mu nerozumeli, keď im vyslovil, že dľa bytnosti božskej s Otcom svojim nebeským jedno je; tak mu rozumeli, ale pravdu prijať nechceli; nebola chyba na jejich rozume, ale na jejich zlostnom a neveriacom srdci. Tak je to i s nevercami; mohli by sa presvedčiť o pravde Páaa Ježiša, ale nechcú.

e) Vätš.u potupu nemohli židia uvrhnúť na Pána Ježiša, nežli to, že sa rúha Bohu. Jaká to reč? či Pán Ježiš neuctive a potupne vyslovil sa o Bohu? Pán Ježiš, aby jich usvedčil, že nespravodlivo jedajú, pravil: „Či *nenie písano v zákone našom* (o náместníkoch božích, ktorí konajú v mene božom spravodlnosť): *bohovia ste* (Žalm 81, 6. II. Mojž. 22, 9.)? *Ponevác bohami nazval tých, ku ktorým reč božia stala sa, a nemôže byť zrušené písmo* (sväté): *jakože vy pravíte tomu, ktorého Otec* (nebeský) *posvätil a poslal na svet: rúhaš sa, (preto), že som riekol: Syn Boží som“*? t. j. keď sv. písmo nerúha sa, keď bohami nazýva tých ľudí, ktorí v mene a na mieste božom konajú spravodlnosť: jako môžete mňa obviňovať z rúhania, keď čo opravdivý Syn Boží nazval som Boha Otcom svojim? „*Nečiním-li* (zázraky, tieto nadprirodzené) *skutky Otca svojeho nebeského, neverte mi: jestli ale činím a nechcete veriť mne* (na slova), (tým zázračným) *skutkom verte; abyste poznali a verili, že Otec* (nebeský) *vo mne je, a ja v Otcovi“*. Zajiste veľké a presvedčujúce slovo. Jako Boha nemôžeme vidieť, ale z diel všemohúcnosti jeho činíme tu nepochybnú záverku, že musí byť Boh, ktorý všetko stvoril a udržuje: tak i božská velebnosť Pána Ježiša nemohla videná byť, ale z jeho zázrakov čo zo skutkov božskej všemohúcnosti každý sa mohol a mal presvedčiť, že i mluví pravdu i má v sebe božskú všemohúcnosť.

O jak závažné, jak vznešené je teda dnešnie sv. evanjelium! Pán Ježiš zreteľne praví i nám, že je nielen Messiáš, ale i opravdivý Syn Boží; o tom nás neomylné presvedčujú jeho početné zázraky, ktoré činila božská všemohúcnosť jeho. My teda tiež zjavne a neohrozene pravíme so sv. Petrom: „*Ty si Kristus, Syn Boha živého“* (Mat. 16, 16.). Amen.

37. Na štvrtok po piatej nedeli pôstnej.

Čítanie z Daniela proroka k. 3. v. 34—45.

O tom, kde a jako máme hľadať utočisko, potešenie a pomoc, poučuje nás prorok Daniel v dnešnom čítaní. Trápny bol to stav Judských v zajatí babylonskom, lebo nielen že ďaleko boli od vlasti a chrámu jerusalemského, ale i prenasledovaní boli pre vieru v pravého Boha. V tomto trápnom položení Daniel modlil sa k Bohu, a modlitba jeho slúži i nám za vzor skrúšenej a vrúcnnej modlitby, jakou má byť modlitba naša, aby bola Bohu príjemná a spasiteľná. Modlime sa, jako sa modlil Daniel.

Prorok Daniel tak praví v modlitbe svojej: „*Pane Bože náš! nevydávaj nás, prosíme, (do moci nepriateľom) na veky, pre meno svoje, a nezrušuj smluvu svoju, (ktorú si bol učinil s národom svojim), ani neodjímaj milosrdenstvo svoje od nás, pre Abrahama, milého svojého, a (pre) Izáka, služobníka svojého, a (pre) Israela (Jakoba), svätého svojého; ktorým si mlúvil slubujúc, že rozmnožíš semeno jejich jako hviezdy nebeské a jako piesok, ktorý je*

na brehu morskem.“ Je to — jako zrejme badať — modlitba zcela katolícká. Modlí sa prorok, aby sa Boh smiloval vzhľadom na zásluhy sv. patriarchov: Abrahama, Izáka a Jakoba: tak i my pri vzývaní bl. P. Marie a Svätých prosíme Boha, aby, keď sme my toho nehodní, aspoň pre zásluhy bl. P. Marie a Svätých svojich ráčil vyslyšať nás.

Prorok Daniel modlí sa ďalej: „*Pane, umenšenie sme viac, než všetkie národy (jiné), a poníženie sme po všetkej zemi dnes pre hriechy naše.*“ Tak znie modlitba kajúceho, ktorý uznáva hriechy svoje a vyznáva, že zaslúžili trest boží za hriechy svoje. Taká má byť i modlitba naša v kríži a trápení. My nemáme reptáť proti Bohu, že nás krížom a trápením navštívil, ale pokorne máme uznať, že sme hriešnici a že sme ťažké dopuštenie božie za hriechy naše zaslúžili. Tak sa modlil i kráľ Dávid, reknúc: „*Dobre je, že si mňa ponížil*“ (Žalm 118, 71.). Tak sa modlil i ten publikán v chráme, keď bijúc sa v prsia vzdychal: „*Bože, buď milostiv mne hriešnemu*“ (Luk. 18, 13.)! Tak kajúcne modlíme sa i my, pamätajúce na slova Dávidove, že Boh neohrdne srdce skrúšené a ponížené (Žalm 50, 19.), ale slútuje sa nad uznávajúcimi hriešnosť svojou.

Prorok Daniel v modlitbe svojej vyslovuje svoju žalosť nad tým, že v zajatí babylonskom jemu ku cti a chvále nemôžu konať služby a slavnosti, jako to boli konávali vo svojej vlasti a v chráme jerusalemskom, pretože v tom trápnom zajatí babylonskom nemáme vlastného „*kniežata, ani vodcu, ani proroka, ani obeti spálnej, ani obeti posväcnej, ani obetovania (obetí suchých a mokrých), ani vonného zápaľu, ani miesta (k prinášaniu) prvotín pred tebou, abysme mohli nájsť milosrdenstvo tvoje.*“ Sme bez spôsobu prinášania zovňútornej pocty, a môžeme tebe, Bože, prinášať len vnútornú poctu: avšak hár prinášame tebe poctu len „*v myslí skrúšenej a v duchu poníženom, budme prijatí*“ a vyslyšaní. Jako keby sme sa klaňali tebe „*v spálnej obeti (zabitých) škopcov a býkov, a jako v tisícach (zabitých) baranov tučných: tak buď obeť naša (vnútorná) pred obličajom tvojim dnes (platná), aby sa ľúbila tebe.*“ Tak jednajme i my; nemôžeme-li urobiť niečo ku cti a chvále božej skutkom a darmi, aspoň skrze pobožnú myseľ a vrúcne srdce preukazujeme česť a chválu jemu. Boh zajiste nehľadá tak na zovňútornú poctu jemu preukazovanú, jako na vnútornú poctu zo srdca pochádzajúcu, tak že tá zovňútorná pocta bez vnútornej je jako telo bez duše; jako pravil i Pán Ježiš: „*Praví čítelia klaňať sa budú Otcovi (nebeskému) v duchu a pravde*“ (Ján 4, 23.). Preto i Daniel v modlitbe svojej vyslovuje tu dôveru, že, keď nemôžu konať vonkajšiu poctu Bohu, prijme on i obeť vnútornú, totižto obeť skrúšenej mysle a pobožného ducha, a praví: „*nenie zahaňbenia dúfajúcim v teba.*“ O, Bože, nezahaňbuj i nás v dôvere a nádeji!

Prorok Daniel v modlitbe svojej osvedčuje Bohu pokánie a polepšenie sa ľudu, aby našli milosrdenstvo, a praví: „*A nyni nasledujeme teba s celým srdcom, a bojíme sa teba, a hľadáme tvár tvoju. Nezahaňbujže nás (v dôvere), ale učíš s nami dľa dobrotivosti svojej a dľa mnohého milosrdenstva svojého, a vytrhni nás (z trápneho zajatia) predivnými skutkami svojimi, a (tak) daj slávu menu svojemu.*“ Tak hľa, pravá pobožnosť a pocta božia musí byť spojená s čnostným a bohabojným životom; lebo jako môže ten ľúbiť sa Bohu, ktorý ústama síce oslavuje Boha, ale hriešnymi skutkami uráža Boha? Preto

praví Pán Ježiš: „*Nie každý, kto rieka: „Pane, Pane!“ vojde do kráľovstva nebeského, ale ten, kto plní vôľu Otca mojeho, ktorý je v nebesiach, vojde do kráľovstva nebeského*“ (Mat. 7, 21.).

Prorok Daniel prosí konečne: „*Pane, nech sú zahnaní všetci, ktorí preukazujú zlé veci služobníkom tvojim; nech sú zahnaní všetkou mocou tvojou, a sila jejich potrená buď; a nech zvedia, že ty si sám Pán Boh a (že si) slavný na okršku zemskom, Pane Bože náš!*“ Na prvý pohľad zdaloby sa, že Daniel v modlitbe svojej prosí Boha, aby pomstil sa nad tými, ktorí Judských do zajatia odviekli a jich pre vieru v pravého Boha prenasledujú: ale, keď lepšie uvážime vec, pozorujeme tichý a nie pomstychtivý smysel Daniela. S pokornou modlitbou jeho nijak sa nesrovnáva nejaký úmysel pomstychtivý. Daniel prosí Boha, aby slepí pohanovia zahnaní boli v tej bludnej dôvere, ktorú majú k svojim falošným bohom, obrátení ale boli k pravému Bohu. Daniel prosí Boha, aby odňal pohanom tú silu a moc, ktorú zneužívajú k prenasledovaniu pravých veriacich, a aby uznali i vyššiu moc jeho i to, že jediným a všemohúcim Bohom je ten, ktorému sa Judskí klaňajú. Daniel sa modlil nie za zničenie, ale za obrátenie nepriateľov Boha pravého a jeho ctiteľov. Taká má byť i modlitba naša, keď snášame prenasledovanie a útlaky od neprajníkov a nepriateľov svojich. My máme prosiť Boha, aby ukrotil zúrivcov a bezbožnosť jejich, žeby tak vstúpili do seba, obrátili sa a prestali zle činiť. Kéžby Boh ponížil a obrátil nepriateľov viery a dobrých mravov, žeby sme s nimi vo sv. pokoji slúžili Bohu a došli spoločného spasenia na nebi! Amen.

Evanjelium u sv. Lukáša k. 7. v. 36—50.

Jakokoľvek farisejskí nepriaznive chovali sa proti Kristu Pánu, on ich predca neohrdal; za jedno preto, že nenávidel len hriech nie ale osobu; za druhé, že i medzi nimi boli muži vážni a majúci veľký vliv na obecný ľud. Nemusíme sa teda diviť tomu, že i medzi nimi nachádzali sa, ktorí mali úctu ku Kristu Pánu. Takým bol tiež jeden z nich, menom Šimon, tak že pozval Pána Ježiša i k stolu. Kristus Pán prijal pozvanie, zvláštne preto, že hľadal každú príležitosť, aby poverených a prepjatých farisejských uviedol na lepšiu cestu. To stolovanie Pána Ježiša opisuje sa v dnešnom sv. evanjeliume.

a) Sotva že sa začala večera u Šimona farisejského, hľa, tu prišla jakási ženská, majúc alabastrovú nádobu s drahou voňavou masťou. Bola to Maria z mesta Magdaly, predtým síce verejuá hriešnica, ktorá však, keď sa medzi zástupy zamiešala, učením a napomínaním Pána Ježiša, zvláštne ale milosťou božou preniknutá, dala sa na opravdivé a prísne pokánie. Vyhľadala Pána Ježiša, aby mu dľa východnej obyčaje vzdala úctu a vďaku, že ju na dobrú cestu priviesť ráčil, spolu ale, aby kajúcimi slzami svojimi smyla verejne to pohoršenie, ktoré bola dala predošlým nehanebným životom svojim. Prijdúc do domu Šimona farisejského, sklonila sa k nohám Pána Ježiša, liala na ne hojné slzy, vlasami spustenými utierala, drahou masťou mazala a úctyplnýma ústama boskala. Sv. Rehor, pápež, predstavujúc si tento obraz kajúcej Marie Magdaleny, praví, žeby ľahšie prišlo plakať s ňou, nežli mlúviť o jej pokáni; lebo kameňné srdce muselby mať, kohoby slzy tejto kajúčnice neobmäkčily ku kajúčnosti. Ona, ktorá sa nehanbila hrešiť pred ľuďmi, nehanbí sa pred ľuďmi

ani oplakávať hriechy svoje. Kéžby jej kajúce slzy pohly i nás k opravdivému pokániu a polepšeniu života, abysme dosiahli odpustenia a napravili, čo sme pohoršením svojim zkazili!

b) Veru divne nám to prichádza, že Šimon farisejský nebol pohnutý tiež v srdci svojom nad slzami Magdaleny, ale sa pohoršil nad tým, že Pán Ježiš neodpudil ju od nohú svojich, ale dovolil, aby sa dotýkala poctivých a svätých nohú jeho, pretože — vraj — je hriešnicou. Nezaprel Šimon svoju obyčaj farisejskú, pokladajúc ju za hriešnicu po jej opravdivom obrátení sa. Docela ináč hľadá Boh na pravé pokánie a obrátenie hriešnika, keď praví skrze proroka: „*Milostivým budem nepravosti jejich, a na hriech jejich nezpomenem viac*“ (Jer. 31, 34.). Zajiste opovrhnutie hriešnika nenie oprávnené; dokiaľ je v hriechu, na tom pracovať máme, abysme ho obrátili k Bohu; keď ale sa obráti, máme sa tešiť nad nim (Luk. 15, 20.) a utvrdzovať ho v jeho spasiteľnom predsavzätí. So zármutkom spomíname si na ukrutného Šavla, ale s radosťou pripomíname si na obráteného Pavla.

c) Šimon farisejský však svojim farisejským spôsobom zle myslel i o Pánu Jeežišovi, keď sám v sebe riekol: „*Keby tento bol prorok, vedelby zajiste, kto a jaká je (to) žena, ktorá sa ho dotýka.*“ Nepamätoval, že Pán Ježiš zná i jej predošlý hriešny život, i jej terajšie uprimné pokánie; že ju neprijíma jako hriešnicu, ale jako kajúcu. Pán Ježiš často riekaval, že neprišiel hľadať spravodlivých ale hriešnikov ku pokániu (Mat. 9, 13.). On sa nazýval dobrým pastierom, ktorý všemožne hľadá ovečku ztratenú a teší sa, keď ju najde a prináša nazpak do ovčince svojeho (Luk. 15, 6.). Aby ale dal pocítiť Šimonovi farisejskému, že mu nenie tajný predošlý život tej kajúcej Magdaleny, chcel jemu odpovedať na to, čo v sebe tajne myslí. „*Šimone — tak pravil — mám ti nečo povedať. A (keď) on riekol: Majstre povedz!*“ hovoril mu v nasledujúcom podobenstve: „*Jeden veriteľ mal dvoch dlžníkov. Jeden bol mu dlžen päť sto peniazov, a druhý pädesiat; a keď nemali, odkiaľby zaplatili, odpustil oboj: ktorý (z nich) teda viac ho miluje? Odpovedal Šimon a riekol: Mám za to, že (viac miluje) ten, ktorému viac odpustil.*“ Na to mu riekol Pán Ježiš: „*Práve si rozsúdil.*“ Ty a táto žena ste podobní tým dvom dlžníkom; ona je tým väčším, ty ale tým menším dlžníkom: preto ona viac úcty ku nemu preukazuje, nežli ty. „*Vošiel som do domu tvojeho, a nepodal si vody nohám mojim: táto ale slzami máčala a vlasami svojimi utierala nohy moje. Neboskal si ma, (jako je obyčaj pri uvítaní hosta): táto ale, jaknáhle vošla sem, neprestala boskať nohy moje. Olejom nepomazal si hlavu moju: táto ale (drahou) masťou mazala nohy moje. Preto, pravím tebe, odpúšťajú sa jej hriechy mnohé, lebo milovala mnoho: komu sa ale menej odpúšťa, menej miluje.*“ Tieto poslednie slova Pána Ježiša sú napomenutím i pre nás. Čím väčšej hriešnosti sme povedomí sebe, tým väčšie musí byť i pokánie naše; čím viac a čím ťažšie hriechy sa nám odpúšťajú, tým väčšia musí byť i vďačnosť naša k Pánu Bohu milosrdnému. V tom smysle napomína sv. Pavel Rimanov: „*Jako ste vydávali údy svoje v službu nečistote a nepravosti, tak nymi vydávajte údy svoje v službu spravodlnosti k (svojemu) posväceniu*“ (Rim. 6, 19.).

d) O, jak sa potešila kajúca Maria Magdalena, keď z úst Pána Ježiša uslyšala tie milostivé slova: „*Odpúšťajú sa tebe hriechy!*“ Jej pokánie a ka-

júce slzy dosiaľby odpustenia a milosti. Podobne sa deje i nám, keď hodne a náležite konáme sviatosť pokánia. Ovšem nenie sme tak šťastní, abysme z úst samého Pána Ježiša slyšali tie milostivé slova: „Odpúšťajú sa tebe hriechy,“ však Kristus Pán, odchádzajúc z tohoto sveta, ustanovil k tomu splnomocníkov svojich, totižto apoštolov a jich v tom úrade nástupcov, kňazov; dal im moc odpúšťať kajúcim hriechy (Ján 20, 23.), a to s takým ubezpečením, že čokoľvek rozviažu na zemi, bude rozviazané i na nebi (Mat. 16, 19.).

e) Tie slova: „*Odpúšťajú sa tebe hriechy,*“ ktoré priniesly útechu kajúcej Magdalene, pobúrily mysle tam prítomných farisejských spoluhostov Pána Ježiša, tak že počali pravíť sami pri sebe: „*Kto je tento, ktorý i hriechy odpúšťa?*“ Ovšem prišlo jim na myseľ, že odpustiť hriechy môže len sám Boh: ale nemali vieru v božskú velebnosť Pána Ježiša; oni pokladali Pána Ježiša za učiteľa, ba snád i za proroka, ale nie za Syna Božieho. Keby boli verili slovám Pána Ježiša, a zázraky jeho keby boli — jako sa slušalo — pripisovali jeho všemohúcnosti, neboliby ani najmenej pochybovali o jeho moci k odpúšteniu hriechov; lebo Pán Ježiš s tou jistou svojou všemohúcnosťou, s ktorou činil zázraky, odpúšťal i hriechy. Docela v inom svetle predstavuje sa nám kajúca Magdalena. Ona verila, že Ježiš Kristus je nielen opravdivý človek, ale i opravdivý Boh spolu, a tak verila i to, že v jeho všemohúcnosti leží i odpustenie hriechov. Preto pravil k nej: „*Viera tvoja teba spasenú učinila.*“ Z toho mali i tí farisejskí vyrozumieť, že ten, kto má pravú vieru v Syna Božieho, nepochybuje o jeho božskej moci k odpúšteniu hriechov. Podobný rozdiel je i medzi pravovernými kresťanmi a nevercami. Tito ovšem opovažujú sa o zpovednom otcovi vypúšťať z úst to slovo: „*Ktože je tento (kňaz), ktorý i hriechy odpúšťa?*“ Ale pravoverný kresťan, jako nepochybuje, že Syn Boží mal božskú moc odpúšťať hriechy, tak tiež nepochybuje, že majú moc v mene božom odpúšťať kajúcim hriechy tí, ktorých Syn Boží splnomocnil ráčil k tomu. Čo činí plnomocník Syna Božieho na zemi, to má platnosť i na nebi.

Z dnešního sv. evanjelia teda učíme sa tú pre nás potešiteľnú pravdu, že i my môžeme dosiahnuť odpustenie hriechov, a to u tých kňazov nového zákona, ktorým Pán Ježiš dal moc odpúšťať hriechy. Majme však pred sebou obraz skrúšenej a plačúcej Magdaleny, abysme i my s tak pokorným a kajúcim srdcom pristupovali k sviatosti pokánia; lebo len tak, keď hodne a náležite konať budeme pokánie; — keď skrúšene a uprimne vyznáme hriechy svoje, budú nám potechou oprávnenou tie milostivé slova: „*Odpúšťajú sa tebe hriechy.*“ Amen.

38. Na piatok po piatej nedeli pôstnej.

Čítanie z Jeremiáša proroka k. 17. v. 13—18.

Čím viac blížime sa k veľkému týždňu, tým viac cirkev sv. pripravuje srdce naše k hodnému a spasiteľnému rozjímaniu umučenia Pána nášeho Ježiša Krista. Tak skrže dnešnie čítanie v osobe Jeremiáša proroka jako v obraze predstavuje nám Pána Ježiša. Jako proti prorokovi Jeremiášovi spikli sa bezbožní, aby ho zahubili: tak i proti Kristu Pánu schádzali sa najvyšší kňazi a farisejskí v radu, nie aby v neho uverili, ale aby sa poradili o tom, jakoby ho

bez hluku usmrtili a jeho dielo v nič obrátili. Darmo sa radili; usmrtiť mohli Pána Ježiša: ale zničiť i jeho i jeho dielo nemohli, jako nám to predstavuje obraz Jeremiáša proroka v dnešnom čítaní.

Prorok Jeremiáš v tom presvedčení, že zastáva pravdu božiu, vyslovuje nádej, že nie ona zahyne, ale její protivníci. Takto praví: „*Pane! všetci, ktorí ta opúšťajú, zahambení budú; ktorí od teba odstupujú, na zemi (len) napísaní budú*“, zahyne pamiatka jejich, jakoby napísaná bola do piesku, a zahyne jako ten nápis na piesku, ktorý sa pred vetrom a pod nohou ľudskou ztratí. Zahynú, preto že „*opustili prameň vôd živých, Pána*“ (Boha svojeho), jako tá rastlina, keď vlahu ztratí. Čo týmto prorok Jeremiáš predpovedal, stalo sa. Tí, ktorí protivili sa jeho napomínaniu, odvedení boli do zajatia babylonského, alebo zahynuli pod mečom nepriateľským. Podobne tiež Pán Ježiš predpovedal národu židovskému, ktorý neprijal ale zabil Messiaša svojeho, zkazu mesta a chrámu jeruzalemského, zahynutie pod mečom pohanským a rozptýlenie po celom svete. Že sa to stalo, to vypisuje vám židovský dejepisec, Josephus Flavius. — Po židoch pohana zdedili zášť proti Kristu Pánu a proti jeho cirkvi svätej; odporovali pravde sv. evanjelia a prenasledovali slovom, perom a mečom nasledovníkov Pána Ježiša, a zahynuli. Ti rímski cisári, ktorí boli najukrutnejší proti kresťanom, zahynuli najnečestnejšie; jako o tom svedoctvo podávajú sami rímski dejepisci. Tam, kde stál tron rímskych cisárov, pred ktorými triasol sa svet, je stolica sv. Petra a jeho nástupcov. — Arius, Nestorius a jiní neverci a bludári brojili proti cirkvi katolickej, a kam sa podeli? Zahynuli i s veľmi rozšíreným bludom a neverstvom svojim. Jestli nás to trápi, že nevera, blud a nemrav jako burina vypína sa, netraťme nádej, že i ta burina vyhyne, veď i nám praví Ježiš: „*Dôverujte! Ja som premohol svet!*“ (Ján 16, 33.).

Že mnohí spustili sa Boha, to proroka Jeremiáša vo viere, nádeji a láske k Bohu nerozvinklalo a nepomýlilo, ano tým viac k Bohu klonilo; jako to vysvitá z jeho vzdychania, keď praví: „*Uzdrav mňa Pane, a uzdravený budem; spas mňa, a spasený budem! lebo chvála moja si ty!*“ Nech trápa telo moje a dušu moju nepriatelja tvoji, Pane: ty dáš zdravie telu a spasenie duši, lebo nádej svoju skladám v tebe. „*Oni riekajú ku mne: Kde je slovo Pánovo? nech príjde!*“ Oni pochybujú o tom, že je to slovo tvoje, ktorým vyhrážam sa jim, a neboja sa trestu, ktorým hroziš im: ja však preto, že mňa vyhlasujú za falšného proroka, som sa „*nezkormútil, nasledujúc teba pastiera svojeho. A dňa (záhuby) človeka nežiadal som, (jako) ty vieš. Čokoľvek vyšlo z úst mojích, pravé bolo pred obličajom твоjim.*“ Tak osvedčuje prorok svoje spravodlivé jednanie. Bár ho potupili a prenasledovali, nezkormútil sa nad tým, ani neprial zle tým, ktorí ho tupili a prenasledovali; dosť potechy naliezal vo svojom svedomí, že ohlašoval pravdu, ktorú mu Boh sám zjaviť a vnuknúť ráčil. I toto jednanie dokazuje, že prorok Jeremiáš bol verným predobrazom Pána Ježiša. Sv. Peter svedčí to o Kristu Pánu a spolu vystavuje ho za príklad veriacim, reknúc: „*Kristus trpel za nás, zanechajúc vám príklad, abyste nasledovali šlapaje jeho. Ktorýžto, keď mu zlorečili, nezlorečil (im); keď trpel (od nich), nehrozil (im); vydal sa tomu, ktorý ho súdil nespravodlivo*“ (I. Pet. 2, 22. a 23.). Tak dla príkladu Pána Ježiša zachovali sa Apoštolovia, o ktorých svedčia Skutky apoštolské, že keď boli väznení a ubičovaní, radovali sa, že hodní

učinení sú trpeť pohanenie pre meno Ježiša (Sk. Ap. 5, 41). Dľa príkladu tohože zachovali sa tiež sv. mučeníci, ano všetci Svätí boží, nevšímajúc si potupy a prenasledovania, ba ani smrti pre meno Pána Ježiša. Tak máme činiť i my; nech sa neverci vysmieávajú z našej viery, a bezbožní z našej bohabojnosti; nech nás tupia, prenasledujú a útiskujú pre sv. náboženstvo, my nemáme malomyselnieť, my nemáme pre nich kliatbu a zlorečenie, ale modlitbu Pána Ježiša, ktorú sa modlil na kríži, reknúc: „*Otče, odpusť im! lebo nevedia, čo činia*“ (Luk. 23, 34.).

Prorok Jeremiáš konečne vyjadruje nádej, že Boh oslobodí ho od trápenia a poníži jeho trápiteľov, reknúc: „*Nebuď mi ty (o Bože,) k strachu (, že utrpenie moje dlho potrvá); lebo si „ty nádej moja v deň trápenia. Nech sú zahanbení, ktorí mňa prenasledujú, a ja nech niesom zahanbený; nech oni sa boja (trestu tvojeho), a ja nech sa nebojím. Uveď na nich deň trápenia (, ktoré pre svoju bezbožnosť zaslúžili) a dvojnásobným sotrením sotri jich, Pane Bože náš!*“ Nereptajme teda proti Bohu, že nás nechá trpeť pre spravodlivosť a pre meno Ježiša; neprajme zlé tým, ktorí nás potupujú a prenasledujú, a tým menej opovážme sa preklínať ich: nechajme svoju vec na Boha spravodlivého, ktorý praví: „*Mne pomsta (náleží), ja odplatím*“ (Žid. 10, 30.). Utrpenia naše budú dotiaľ trvať, dokiaľ bude vôľa božia. Boh to, čo my z lásky k nemu a s trpezlivosťou snášame, nenechá bez odplaty. Nedá-li nám za to odplatu časnú, tým lepšie pre nás; lebo odplata časná trvá len do času, večná ale na veky. Nebadáme-li trest na tých, ktorí nás potupujú, prenasledujú a utiskujú, nedomnievajte sa, že Boh je lhostajný a nevšímavý k tomu. Boh je i v tom spravodlivý, že zlé potrestá, keď nie na tom svete, zajiste na druhom svete. Ujdú-li bezbožní trestu na tom svete, tým horšie pre nich, neobráta-li sa zavčasu od bezbožnosti svojej, lebo praví sv. Pavel: „*Hrozné je upadnúť do rúk Boha živého*“ (Žid. 10, 31.).

Buďme teda pevní vo viere, aby nás nič od nej neodlúčilo. Trpíme-li pre meno Ježiša, tešme sa na odplatu trpezlivosti a ponechajme vec svoju na spravodlivosť božiu; ano modlime sa i za protivníkov, aby sa obrátili a ujšli trestu božiemu. Amen.

Evanjelium u sv. Jána k. 11. v. 47—54.

Pán Ježiš pripodobňuje sa rozličným obrazom a menovite slnku; nazýva sa slnkom spravodlnosti. Neidem objasňovať príčiny, prečo sa pripodobňuje slnku, ale len to chcem podotknúť, že sa ľudia ku Kristu Pánu práve tak chovali, jako sa chovajú k slnku. Tam, kde slnko mierne zahrieva, s radosťou ho vítajú; ale kde ohnivými paprskami páli, proti nemu šomrú. Tak bolo i po zázračnom vzkriesení Lazarovom, skrze ktoré Pán Ježiš tak stkvele ukázal všemohúcnosť svoju. Tí, ktorí boli dobrého srdca, uverili v Pána Ježiša: ale tí, ktorí boli závistného a zlomyselného srdca, pobúrili sa proti nemu; boli to nadovšetkým hlavní kňazi a farisejskí. Jahnáhle dostali zprávu o zázračnom vzkriesení Lazarovom a o tom, že mnohí uverili v Pána Ježiša, sišli sa do hromady, aby sa poradili; o čom jedná dnešnie sv. evanjelium.

a) Otázka, ktorá prvá vyskytla sa v rade židovskej, bola: „*Čo učiníme? lebo tento človek činí mnohé divy*“. Na otázku túto nemožno dať lepšiu odpoveď, nežli sú slova Pána Ježiša, keď pravil: „*Nechcete-li veriť mne (na slova, že*

som Syn Boží), *skutkom* (mojim zázračným) *verte, aby ste poznali a verili, že Otec* (nebeský) *vo mne je, a ja v Otcu*“ (Ján 10, 38.). Zajiste nič nenie mocnejšieho, čoby mohlo nás presvedčiť o pravde, nežli zázraky, buď hľadáme na tú moc, ktorá jich činí, alebo na cieľ, pre ktorý sa dejú. Zázraky sú dielom nadprirodzenej moci, dielo všemohúcnosti božskej: teda zázraky vydávaly svedectvo, že Pán Ježiš bol človek a Boh spolu. Zázraky preto sa dialy, aby skrže ne nepochybne potvrdená bola pravda: teda i zázraky, ktoré konal Pán Ježiš, utvrdovaly neomylnú pravdu, ktorú hlásal, a tak i tú pravdu, že je opravdivý Messias a Syn Boží. Čo sa teda mali hl. kňazi a farisejskí radiť: Čo majú činiť, keď Pán Ježiš činil toľké zázraky. Keby boli nasledovali vnuknutie rozumu a hlas svedomia, mali uveriť v Pána Ježiša.

b) Rada židovská ďaleko bola od toho, aby sa poddala a uverila v Pána Ježiša; ona sa nesišla s dobrým úmyslom ale so zlým, aby sa poradila, jako potlačiť Pána Ježiša. Preto pravili: „*Necháme-li ho tak, všetci uveria v neho*“. Nebolo jim teda dosť, že sami nechceli uveriť v Pána Ježiša, ale chceli i to docieľiť, aby ani iní neverili v neho. Tak sa vyplnilo, čo bol povedal Pán Ježiš: „*Beda vám zákonníci a farisejskí, pokrytci, že zavierate kráľovstvo nebeské pred ľuďmi! lebo (ani) sami ta nevchádzate (do neho), ani tým, ktorí by vojsť chceli, vchádzať dopúšťate*“ (Mat. 23. 13.). Tak ďaleko predsudok, závisť a zášť zaslepia ducha a zatvrdia srdce, že duch nepozná chybu svoju a srdce zprotiví sa pravde, tak že takému zlostníkovi nenie dosť na vlastnej nevere, ale chce do nej strhnúť aj iných. Tak to je vždycky s nevercami. Jako diabol nechce sám zostať v nenávisti pravdy, ale za sebou strhnúť chce privržencov: tak i neverci, nemajú dosť na svojej vlastnej nevere, ale podkopávajú vieru aj v iných slabúchoch, tak že ustavične majú platnosť tie výstražné slova Pána Ježiša: „*Pilne varujte sa falošných prorokov, ktorí prichádzajú k vám v rúchu ovčom, vnútri ale sú vlci hltaví*“ (Mat. 7, 15.).

c) Kto zlé smýšľa proti jínemu, ten je hotový použiť jakejkolvek lže a lsti proti nemu: tak to činila i zlomyseľná rada židovská. Svoju zlomyseľnosť hľadeli ukryť v pokrytské vlastenectvo, a pravili: „*Necháme-li ho tak, . . . príjdu Rimania a odojmú naše mesto i ľud*“. O, vy pokrytci! Keby bol Pán Ježiš prišiel čo taký Messias, jakého očakávali, a bolby zlatom a železom pracoval na obnovení svetského trónu Davidového, bolby jim býval vítaným; boliby sa i sami chopili zbrane, aby boli zahnali Rimanov: ponevác ale Pán Ježiš bol chudobný a bezbranný, ponevác pracoval len na založení náboženského kráľovstva božieho na zemi, nechceli ho uznať za Messiasa. Dobre oni vedeli, že Pán Ježiš nehľása zbúru ani proti cisárovi ani proti dani ani proti Rimanom, ale chceli len pokrytsky zahaliť úmysel svoj. Potvrdil to potom i dejepis. Prišli Rimania a zpusťovali mesto i odvedli ľud do zajatia, nie však ten ľud, ktorý uveril v Kristu Pánu, ale ten zátvrdlivý ľud židovský, ktorý zavrhnul Ježiša Krista, nasledoval falošných buričov čo Messiasov.

d) Po tak zlostnom úmysle ľahko sa dá tušiť, na čom sa tá bezbožná rada usniesla. „*Jeden ale z nich — tak praví sv. evanjelium — menom Kaifáš, ktorý bol najvyšším kňazom toho roku, riekol im: Vy nič neviete, ani na to nemyslíte, že je užitočné vám, aby jeden človek umrel za ľud, a nie, aby všetok národ zahynul.*“ Tak je, užitočné, a potrebné bolo, aby Pán Ježiš umrel za

ľud, za národ, za celé pokolenie ľudské, ale nie vo smysle bezbožnej rady židovskej čo vinný, lež čo nevinný bäránok, ktorý mal sňať hriechy sveta (Ján 1, 29.). Preto dokladá sv. evanjelium: „*To ale neriekol sám od seba, ale, súc toho roku najvyšším kňazom, prorokoval, že Ježiš mal umrieť za národ, a nielen za národ (židovský), ale (za všetky národy sveta,) aby synov božích, ktorí rozptýlení boli (po celom svete), shromazďil v jedno.*“ Kaifáš, jakokoľvek bol toho nehodným, predca pre svoju dôstojnosť hlavnokňazskú bol nástrojom a hlásal svetu tu veľikú pravdu, že Pán Ježiš musí umrieť, aby svet skrze smrť jeho vykúpený a spasený bol. Kaifáš bol ovšem špinavou trúbou, ale Boh i skrze tú špinavú trúbu zvestoval svetu, že sa blíži už doba, v ktorej nevinný bäránok Ježiš Kristus má byť zabitým a obetovaným za vykúpenie a spasenie sveta. Tak hľa, jako priateľ Pána Ježiša sv. Ján krstiteľ, tak i nepriateľ Pána Ježiša, Kaifáš, vydali o ňom poslednie svedoctvo, že on je ten, ktorý obetovaný má byť za ľud, aby večne nezahynul. Sú to poslední svedkovia, a to dvaja, jakých požadoval zákon k stvrdeniu pravdy (V. Moj. 19, 15.).

e) S poľutovaním sme slyšali že rada židovská uzavrela smrť Ježiša. V rade sedel najvyšší kňaz, hlavní kňazi a zákonníci, ktorí povolani boli činiť spravodlnosť a zastat nevinného. A jako plnili úrad svôj? Každý zákon trestá len spáchaný zločin: oni odsúdili na smrť Ježiša, ktorý nielen že nezapríčinil nejakú zburu ani proti náboženskej ani proti svetskej vrchnosti, ale hlásal poslušnosť i k tým, ktori sedeli na stolici Mojžišovej (Mat. 23, 2.), i k tým, ktorí sedeli na trône cisárskom (Mat. 22, 21.). Zákon trestá tých, ktorí zle činia občanom, buď im zapríčiňujúce škody alebo svádzajúce jich k nemravnosti a nešlechtnosti: oni odsúdili na smrť dobrodinca, ktorý liečil jejich neduživcov; svätca, ktorý slovom a príkladom viedol k bohobojnosti a mravnosti. Kto porovnáva Pána Ježiša s výrokom židovskej rady, neprestáva sa diviť slovám dnešnieho sv. evanjelia, že „*od toho dňa mysleli, aby ho zabili*“. Bohužial! nenie to poslednie nespravodlivé odsúdenie Pána Ježiša; nenie to poslednie odsúdenie nevinného. Neverci, keď od seba odmršťujú učenie Pána Ježiša, odsudzujú ho. Pomluvači, utrhači a súdcovia, keď pre osobný zisk a pre ohľad ľudský napádajú a potlačujú nevinného, odsudzujú pravdu a zákon boží, a tým činom i samého Boha, ktorý je pravdou, pôvodcom zákona a milovníkom nevinného.

f) Darmo židovská rada ukrývala svôj úmysel (Ján 18, 31.); pred Pánom Ježišom nebol on skrytým. Vedel, že má umrieť, nie tak dľa vôle zlostných židov, jako dľa vôle Otca svojeho nebeského: ale, ponevác ešte nenadišla doba, v ktorej mal byť krvavou obeťou za vykúpenie sveta, odišiel „*do mesta, ktoré sa zove Efrem, a tam sa zdržoval s učenníkami svojími.*“ Nevyhýbal prehorkej smrti preto, jakoby sa bol zdráhal priniesť tú obeť veľkú za vykúpenie sveta, ale preto, ponevác ešte pred svojou smrťou chcel vyplniť svôj slub a predpovedania prorokov. Tým je pre nás vzorom, abysme prv, než príjde nám hodina poslednia, učinili prípravy k pokojnej a bohumilej smrti. Obava pred smrťou nesmie nás činiť nedbalých k prijatiu sv. sviatostí a k tomu, čo prináša pokojnú a bohumilú smrť, tak aby smrť časná bola nám k životu večnému.

Po tak rozjímanom dnešnom sv. evanjeliume, nebudme slepi, jako tá židovská rada, ktorá miesto toho, aby pre zázraky Pána Ježiša bola uverila

v neho, odvrhla sa od neho. My zázrakami jeho budme utvrdení vo viere, na jeho muky a smrť skladajme nádej svoju a pre jeho obetovanie sa za spasenie naše milujme ho; aby jeho umučenie a smrť boly nám k večnému životu. Amen.

39. Na sobotu po piatej nedeli pôstnej.

Čítanie z Jeremiáša proroka k. 18, v. 18—23.

Ktožeby si to myslel, že pravda, ktorá predca je tak úcty a chvály hodná, má neprajníkov? A predca je tak. Bohabojní síce milujú pravdu, ale bezbožní ju nenávidia, že jim činí výčitky z nepravostí. Máme toho dôkaz v dnešnom čítaní. Prorok Jeremiáš poslaný bol od Boha k Júdskym, aby jich napomenul k pokániu a polepšeniu života, chcú-li ujsť trestu, záhube a zanjatiu babylonskému. Miesto toho, aby sa boli však obrátili k Bohu a uposlechli proroka Jeremiáša, vyhlásili ho za falošného proroka a buriča ľudu, svolávali proti nemu shromáždenia a radili sa o jeho záhube. Cirkve sv. nám ty útrapy proroka božieho v tento čas predkladá k rozjímaniu, abysme v útrapách jeho videli predobraz Pána Ježiša podobne pre sv. pravdu prenasledovaného a na smrť hľadaného.

Prorok Jeremiáš uvádza bezbožných židov takto proti nemu štvúcih: „*Pojďme a smýšľajme úklady proti spravodlivému* (, ktorý nepravdivou hrozbou postrašuje nás); *lebo nezhyne zákon od kňaza, ani rada od múdrego, ani reč od proroka* (jiného, nežli je on). *Pojďte a ubíjme ho jazykom* (nešetiacim jeho povesť a meno), *a nepozorujme na všetky reči jeho.*“ Smysel týchto opovržlivých slov je: My máme svojich kňazov, ktorí nás učia zákonu; máme svojich radcov, ktorí nám dávajú múdru radu, máme svojich prorokov, ktorí nám prorokujú: k čomu nám taký Jeremiáš, ktorý nám len brozí, zle radí a zlé prorokuje? Zlahčime vážnosť jeho a nedbajme na reči jeho! Tak bezbožne chovali sa k pravému prorokovi Jeremiášovi, ktorého uposlechnúť mali, aby ujšli hnevu a trestu božiemu. — Podobne sa mali tiež hlavní kňazi farisejskí, saducejskí a jiného mena protivníci ku Kristu Pánu. Ponevác karhanie Pána Ježiša bolo jejich pýche protivné, jeho učenie jejich predsudkom odporne a jeho napomínanie k pravej mravnosti nemilé: slova jeho prekrucovali, vážnosť jeho zlahčovali, až konečne falošne ho obžalovali a všetku vzteklosť na to vynaložili, aby bol smrťou kríža pohanený a usmrčený. Tak činia dosavád neverci a protivníci sv. cirkvi jeho; jej učenie prekrucujú, posvätné obyčaje zlahčujú, nepravosti jednotlivých veriacich na ňu metajú a i samú lož upotrebujú k jej poníženiu. To jisté zakusujú i kňazi a kazateľovia, ponevác bezbožnosť a nemravnosť karhajú a pýche i naruživosťam ľudským nepochlebojú. Milší sú i teraz falošní proroci, nežli tí, ktorí pravdu hlásajú.

Prorok Jeremiáš vo svojej úzkosti bere utočište k Bohu a praví: „*Posoruj na mňa, Pane, a slyš hlas protivníkov svojich*“! Či nejednajú nespravodlivo proti mne? „*Či odplaceno býva za dobré zlým, že kopali jamu duši mojej*“ a chcú zkažiť žitie moje? Tak si sťažoval Pán Ježiš na nevďačnosť bezbožných, keď pravil: „*Mnohé dobré skutky preukázal som vám, pre ktorý z tých skutkov mňa kamenujete*“? (Ján 10, 32.)? Jako jemu odplácali za dobré zlým, tak odplácajú i cirkvi a jej služobníkom. Čoby bolo z ľudí, keby učením Pána Ježiša

neboli šlechtení, a hlásaním prikázaní božích k mravnosti vedení, karhaním na uzde držaní? Zmizlaby poctivosť, svedomitosť, láska a každá cnosť, ktorá len v náboženstve má svoje korene.

Či prorok boží upotrebuje kľatbu proti tým, ktorí ho prenasledovali a išli mu o hrdlo? Nie. On praví: „(Pane,) *rozpomeň sa, že som stál pred obličajom твоjim, abych mluvil za nich dobré a odvrátil rozhnevanie tvoje od nich*“! On sa modlil za nich. Tak činil Pán Ježiš, keď ešte i na kríži vo svojich náramných bolestach modlil sa, reknúc: „*Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo činia*“ (Luk. 23, 34.)! I nám nedal meč do ruky, abysme ho užívali proti nepriateľom sv. evanjelia a pravdy jeho (Mat. 26, 52.), ale zaviazal nás k trpezlivosti, dobročinnosti a modlitbe, reknúc: „*Milujte nepriateľov svojich, dobre činite tým, ktorí vás nenávidia; a modlite sa za tých, ktorí vám protivensťvo činia a utrhajú vám*“ (Mat. 5, 44.). Je to ovšem nevďačnosťou urazenému srdcu odporný prostredok, ale užitočný. Stáva sa, že čo nemohla vykonať horlivosť za pravdu a mrav, to docielila trpezlivosť a láska. Len tým beda, ktorí ani týmto prostriedkom nedajú sa získať pravde a mravnosti, jako to vysvitá zo slov Jeremiáša proroka.

Prorok Jeremiáš, keď videl, že bezbožní zostávajú zátvrdliví a milosrdenstva božieho nehodní, ponecháva Bohu vyplnenie tých trestov, ktorými hrozil nekajúcim a zátvrdlivým bezbožníkom, a praví: „*Preto vydaj synov jejich v hľad a uveď ich pod ruku s mečom. Nech sú ženy jejich bez detí a vdovami, a muži jejich nech sú shladení morom. Mládenci jejich nech budú v boji prebodení mečom. Nech je slyšať kriek (a nárek) z domov jejich.*“ Trest, ktorý opovrhovali a sami svojou zátvrdlivosťou na seba uvalili, príjde na nich; lebo „*privedeš na nich (nepriateľa jako) lotra znáhla, preto že (miesto toho, aby na moje kázanie boli sa obrátili,) vykopali jamu (pre mňa), aby popadli mňa, a osidla (svoje) skryli pod nohama mojima. Ale ty, Pane, (ktorý) znáš všetku radu jejich proti mne, aby mňa usmrtili, nebuď (viac) milostivý nepravosti jejich, a hriech jejich pred tvárou tvojou nebuď shladený. Nech padnú pred obličajom твоjim, v čas prchlivosti svojej tresci jich, Pane Bože náš.*“ Bolibysme v omyle, kebysme sa domnievali, že tu prorok vyzýva Boha k predčasnej pomste. To nesrovnávaloby sa ani s jeho povahou ani s tým, že sa modlil za svojich bezbožných protivníkov. Až len vtedy, keď videl, že svojími hriechami doplnili mieru bezbožnosti, svojou zátvrdlivosťou prekročili hranice shovievavosti božej a nehodnými sa stali milosrdenstva božieho, vyslovuje, aby teda Boh uskutocnil na nich tie tresty, ktorými jim hrozil, jestli sa neobráta. Taký hľa, býva koniec nekajúceho zátvrdlivého hriešnika. „*Pán čaká, aby sa smiloval*“ (Is. 30. 18): ale keď hriešnik napriek všetkým vnuknutiam a napomínaniam božím neobracia sa a naplní mieru hriechov svojich, Boh sa od neho odvráti, miesto milosrdenstva zaujme trestajúca spravodlivosť jeho. Na zátvrdlivom hriešnikovi vyplnia sa slova sv. písma: „*Zamiloval si zlorečenie, a príjde na neho; nechcel požehnanie, a (ono) vzdiali sa od neho*“ (Žalm 118, 18.).

Bože, chráň nás od nekajúcnosti a zátvrdlivosti, abysme neodvrátili milostivú tvár tvoju od seba! Daj nám srdce kajúce, abysme našli u teba milosrdenstvo! Amen.

V rade židovskej zasedali ľudia, o ktorých sa predpokladala bohabojnosť a učenosť, a predca badáme na nich bezbožnosť a nevedomosť; bezbožnosť, že chceli udusiť pravdu božiu; nevedomosť, keď neznali, že pravda ujíma sa presvedčením, nevnučuje sa ale násilím. Dielo Pána Ježiša považovali hlavní kňazi a starší ľudu, zákonníci a farisejskí za dielo ľudské, a preto sa nazdávali, že ho násilím potlačia. Nielen že uzavreli smrť Pána Ježiša, ale chceli zabiť i Lazara, a prečo? snáď bol Lazar nejakým zločincom? Nie; chceli ho zabiť, ponevác mnohí verili v Ježiša, keď ho z hrobu vzkriesil. O, bezbožnosť! o nerozum! Sv. Augustín právom posmieva sa jejich nerozumu, keď praví: „Kristus Pán, ktorý vzkriesil mrtvého, nemoholby (vzkriesiť) zabitého? Jestli jiným sa vám zdá byť mrtvý a jiným zabitý: hľa, Pán (Ježiš) oboje učinil; vzkriesil i Lazara mrtvého i seba zabitého“! Daromný bol jejich úmysel; i vtedy, keby boli zavraždili Lazara, predca by tým neboli potlačili tú pravdu, že bol vzkriesený, aniby neboli odviekli od Pána Ježiša tých, ktorí v neho pre vzkriesenie Lazara boli uverili. Vzkriesenie Lazara muselo neobyčajným obdivom naplniť všetkých, ktorí ho videli alebo o ňom hodnovernú zprávu dostali; jako sa o tom presvedčíme v dnešnom sv. evanjeliume.

a) Keď sa priblížil čas, v ktorom mala prestať veľká noc starého zákona a mala nastať veľká noc nového zákona, Pán Ježiš slavnostným spôsobom chcel vziať do mesta Jerusalema. Príjduc do Bethfage, poslal dvoch z učeníkov svojich do mestečka, aby mu priviedli oslicu a osliatko s ňou. Netušili ani učeníci, prečo Pán Ježiš chce sediac na oslici vziať do svätého mesta; až „keď oslávený bol Ježiš, vtedy sa rozpomätali, že ty veci písané byly o ňom“, a to skrze proroka (Žalm 9, 9.), reknúceho: „Povedzte dcére sionskej: Hľa, kráľ tvój bere sa k tebe tichý, sediac na oslici“ (Mat. 21, 5.). Jeden „zástup, ktorý bol s ním, keď Lazara povolal z hrobu a vzkriesil z mrtvých“ sprevádzal ho; druhý zástup vyšiel mu v ústrety z Jerusalema. „Keď boli slyšali, že Ježiš ide do Jerusalema, nabrali ratolestí palmových a vyšli proti nemu, a volali: Hosana! Požehnaný, ktorý sa bere v mene Pána, kráľ israelský!“ Pána Ježiša pozdravovali tými slovami, ktorými pozdravovali kráľov (I. Kráľ. 10, 24.). Pán Ježiš ale neprichádzal čo kráľ mocný a bojovný, ale čo kráľ tichý a pokojný. Kráľovia vo vojnách jazdievali na koňoch, v čas pokoja ale na osliciach. Tak Pán Ježiš, sediac na oslici, i tým oznamoval, že nenie svetským kráľom zbúry a výboja, ale — jako bolo o ňom prorokovano — „Kniežatom pokoja“ (Is. 9, 6.). Nemali sa čo hnevať farisejskí a reptáť medzi sebou: „Vidíte, že nič nevykonáme? Hľa, všecek svet ide za ním.“ Tešiť sa mali tomu, že prichádza „Knieža pokoja“, a že ľud uznal ho za takého, jak o ňom bolo prorokovano. Tomu bohabojnému zástupu bývame podobní, keď pri verejných prôvodoch modlitbami a piesňami svojimi oslavujeme tiež Knieža pokoja, Pána Ježiša. S ochotnosťou teda brávajme účasť na verejných prôvodoch, lebo to je najzrejmejším vyznaním Pána Ježiša.

b) Nielen zástup židovský plesal, ale i pohania; lebo tak praví sv. evanjelium: „Boli ale (v zástupu) niektorí pohania, z tých, ktorí boli prišli (do Jerusalema) na deň sviatočný, aby sa (v sieni chrámu) pomodlili“. Chceli osobne tiež poznať Pána Ježiša, o ktorom tak zázračné veci rozprávať slyšali.

Pristúpili teda k apoštolovi Filipovi, reknúc: „*Pane, chceme vidieť Ježiša*“. Filip, snáď nedôverujúc, že P. Ježiš pripustí k sebe pohanov, sveril ich žiadosť apoštolovi Ondrejovi, a poradiť sa spolu, predniesli ju Ježišovi. Tešilo to Pána Ježiša, že je po hromade nielen židovstvo ale i pohanstvo, riekol: „*Prišla hodina, aby oslávený bol Syn človeka*“ nielen pred židmi, ale i pred pohanmi. To oslávenie Pána Ježiša stalo sa preto pred židmi i pohanmi, aby vyvrátený bol ten predsudok, že pravý Boh je len Bohom židov, a že Messiáš od neho zaslúbený bol len k spaseniu židovského národa.

c) Prv ale než sa stalo dnes zázračné oslávenie Pána Ježiša, predpovedal svoje nastávajúce umučenie reknúc: „*Iste, iste pravím vám — zrno pšeničné, padnúc do zeme, neumre-li, samotné zostane! umre-li ale, prinese mnohý úžitok. Kto miluje dušu svoju (na tomto svete), ztratí ju (pre život večný v nebesiach); a kto nenávidí dušu svoju na tomto svete, zachová ju k životu večnému*“. Tak vyslovil Pán Ježiš, že jako to zrno pšeničné musí zkázu vziať, aby z neho vyriastol klas mnohozrnný: tak že i on musí podstúpiť smrť, aby z tejto prišlo svetu vykúpenie a večné spasenie. Spolu ale vyslovil i to, že jako on dá život svoj za nás, i my hotoví byť musíme bár i život dať za Pána Ježiša. Preto teda i sv. apoštoli a mučeníci, majúce pred očima, že Pán Ježiš dal život svoj za nich, i oni dali život svoj za neho. Nedbali na ztratu života časného, aby dosiahli život večný, pamätajúce vždycky na tie slova Pána Ježiša, že kto k vôli zachovaniu života časného zapre ho pred ľuďmi, nebude mať života večného (Mat. 18, 28.). My buď v šťastí alebo nešťastí musíme stáť verní a pevní v službe jeho, pamätajúce na jeho neklamný sľub: „*Slúži-li mi kto, nech nasleduje mňa: a kde som ja, tam i služobník môj bude. Bude-li mi kto (stále a verne) slúžiť, poctí ho Otec môj (nebeský)*“.

d) Pán Ježiš, majúc pred vševedúcim okom svojim celý obraz hrozného umučenia, ktoré mu nastávalo, ovšem pravil: „*Nyni duša moja zkormútená je*“, dodal však: „*A čo poviem*“? snáď to: „*Otče vysvoboď mňa z tejto hodiny*“? Nie; lebo „*preto som prišiel do tejto hodiny*“, abych trpel za spasenie sveta a vyplnil vôľu Otca môjho nebeského. Desil sa smrti, ale oddáva sa do vôle svojeho Otca nebeského. Len to je mu na mysli, aby skrze jeho umučenie a prehorkú smrť smierený a oslávený bol Otec nebeský. Vezmime si k srdcu túto túžbu Pána Ježiša; on o to je starostlivý, aby jeho umučenie a prehorká smrť, aby cena jeho predrahej smrti nebola na nás zmarená. On nás vykúpil z večného zatracenia, zostaňme mu verní, a pre neveru i nepravosti neuvrhujeme sa opäť do hnevu božieho a do zatratenia večného.

e) So srdcom tak spasiteľnou túžbou naplneným modlil sa teda: „*Otče, osláv meno tvoje*“! A hľa, slyšať bolo z neba zázračný hlas: „*Oslávil som a ešte oslávím*“. Nad hlasom tým zdesil sa zástup. Jedni pravili: „*Anjel k nemu mluvil*“; jení tvrdili, že zahrnelo. Ježiš ale nenechal ich v neistote a pravil: „*Nie pre mňa prišiel ten hlas, ale pre vás*“. Otec nebeský oslávený bol vo mne doteraz skrze moje učenie, oteraz bude oslávený skrze moje umučenie. „*Nyni je (ten) súd sveta*“; nyní sa rozhodne nad jeho vykúpením; nyní knieža tohoto sveta (t. j. diabol, ktorý mal moc nad svetom,) bude vyvrženo von, a ja, keď budem (na kríži), povýšený nad zem, všetko potiahnem k sebe samému.“ Tak je; Pán Ježiš doteraz skrze svoje učenie viedol ľudí k poznaniu Otca svojeho ne-

beského, skrze svoje umučenie ale priviedol ich k Otcovi svojemu nebeskému, aby ich s nim smeril a dal im nádej, že sa po smrti svojej k nemu do slávy nebeskej dostanú.

f) Pri tej sláve, ktorú dnes Pán Ježiš zakúsil v Jerusaleme, ťažko bolo rozumieť zástupu, že na kríži nad zem povýšený bude, a preto pravili: „*My sme slyšali zo zákona (Dan. 7, 13. a 14.), že Kristus zostáva na veky: akože ty (teda) pravíš: Musí povýšený byť Syn človeka? Ktože je ten Syn človeka?*“? zdáliš máš to byť ty, ktorý nazývaš seba tiež Synom človeka? Jakokoľvek zdalo sa jim to neuveriteľným, predca potvrdil ich v tom Pán Ježiš, reknúc: „*Ešte malý čas je medzi vami svetlo*“; prichádza hodina pokušenia, aby vás odlúčila odo mňa, ktorý som svetlo. „*Choďte (vo svetle), dokial máte svetlo. Nech vás nezachváta tmy; lebo (jako ten,) kto chodí vo tmách, nevie, kam ide*“: tak i ten, kto mňa nenasleduje, blúdi vo tme. „*Dokial svetlo (moje) máte, verte vo svetlo, abyste boli synami svetla.*“ Tak Pán Ježiš v podobenstve a v prorockých slovách napomína zástup, aby zostal verný v hodine pokušenia, ktoré nastane v Jerusaleme pri jeho umučení. Je to napomenutím i pre nás, abysme zostávali vernými Kristu Pánu nielen vtedy, keď sme medzi jeho priateľmi, ale i vtedy, keď sme medzi jeho nepriateľmi.

Dnešnie sv. evanjelium teda nielen má nás povzbudiť, abysme s tým jerusalemským zástupom prespevovali Kristu Pánu slavné „Hosana“, ale i utvrdiť vo viere v Pána Ježiša. Ta smeruje i ten z neba prišlý zázračný hlas Otca nebeského, i to napomínanie Pána Ježiša, abysme zostali vernými tomu svetlu jeho učenia, ktoré priniesol z neba na svet. Budeme-li v tom svetle kráčať, bude nám nekdý svietiť i svetlo večné v nebesiach. Amen.

40. Na nedeľu kvetnú.

List sv. Pavla k Filipenským k. 2, v. 5—11.

Dnes vstupujeme do „veľkého týždňa“, ktorý preto je tak pomenovaný, ponač v ňom slávime pamiatku výročnú toho veľkého diela, ktoré Pán Ježiš vykonať ráčil k našemu vykúpeniu. Nastáva nám týdeň, v ktorom rozjímať budeme umučenie Pána nášeho Ježiša Krista a často uslyšíme pripomínať tie slova, ktoré sv. Pavel naznačil v dnešnom liste svojom. Z tej príčiny dnes rozjímať ich budeme, abysme mali jich hlboký význam i v pamäti i v srdci.

Sv. Pavel praví nám: „*To zajiste cítte v sebe, čo i (cítiť máte) v Kristu Ježiši*“, jako jeho praví veriaci. A čo je to, čo máme myslieť o Kristu Pánu? Toto: On „*súc v spôsobe Boha, nepokladal sebe za korisť (nepustiteľnú to), že je rovný Bohu: ale seba samého zmaril, príjmuč spôsob služebníka, (keď sa stal) ku podobenstvu človeka učineny, a nalezeny (bol) v spôsobe (takom), jako človek.*“ V slovach týchto vyjadruje sv. Pavel veľké a vznešené učenie o tajomstvaplnom vtelení Syna Božieho. Pán Ježiš, ktorý bol dľa svojej božskej prirodzenosti Boh od večnosti, nepokladal túto svoju dôstojnosť tak, jako víťaz pokladá korisť, ktorej sa nechce zriecť. On opustil slávu nebeskú a prišiel na tento svet; vzal na seba telo ľudské a zakryl ním svoju božskú dôstojnosť; vzal na seba prirodzenosť ľudskú a dľa tejto stal sa pravým človekom, rovným nám vo všetkom, vynímajúc jedine hriech (Žid. 4, 15.). Na tomto tajomstve

jako na základe spočíva celé vykúpenie pokolenia ľudského. Vykúpiť nás mohol len taký Vykupiteľ, ktorý bol v stave trpeť jako človek, aby za človeka zadostučinil Velebnosti Božej, hriechom človeka urazenej. Vykúpiť nás mohol len taký Vykupiteľ, na ktorom nebolo hriechu, aby netrpel i za hriechy svoje, ale len za cudzie hriechy, za hriechy padlého pokolenia ľudského, (Žid. 7, 27.). Vykúpiť nás mohol len taký Vykupiteľ, ktorý bol v stave priniesť urazenej Velebnosti zadostučinenie ceny nekonečnej. Takým Vykupiteľom bol Pán Ježiš jako Boh a človek spolu. Jako pravý človek trpel, v mene človeka trpel, nie za svoje ale za cudzie hriechy človeka trpel. Jako pubý človek nebolby priniesol zadostučinenie ceny nekonečnej; učinil to jako človek a Boh spolu. Jeho božská dôstojnosť pozdvihla jeho utrpenie k zadostučineniu ceny nekonečnej. O, klaňajme sa nekonečnej múdrosti božej, že vynalezla tento tajomstva plný prostriedok k vykúpeniu našemu!

Sv. Pavel praví ďalej o Kristu Pánu: „*Ponížil seba samého, stav se poslušným (Otcovi svojemu nebeskému) až k smrti, a to až k smrti kríža*“. Vôľa Otca nebeského bola, splniť zaslúbenie Messiáša a poslať Syna svojeho na svet, aby za hriešne pokolenie ľudské zadostučinil urazenej Velebnosti božskej a oslobodil ho od večného zatracenia. O tom tak pravil Pán Ježiš Nikodemovi: „*Tak Boh (Otec) miloval svet, že svojego jednorodzeného Syna dal, yab ten, kto uverí v neho, nezahynul, ale mal život večný*“ (Ján 3, 16.). Tej vôli Otca nebeského podvolil sa Pán Ježiš a ochotný bol učiniť všetko k napraveniu a vykúpeniu pokolenia ľudského. On vyučil svet pravému náboženstvu, pravej bohoslužbe a bohumilému životu, ano podvolil sa i ukrutnej smrti, aby zadostučinil urazenej Velebnosti božskej za hriechy celého sveta. Dôkazom toho je jeho modlitba na hore olivovej, kde padnúc na kolena tak sa modlil: „*Otče, chceš-li, prenes kalich tento odo mňa: avšak nie moja vôľa, ale tvoja staň sa*“ (Luk. 22, 42.)! A keď vôľa Otca nebeského bola, aby vyprázdnil ten kalich umučenia, podvolil sa a stal sa poslušným vôli Otca svojego nebeského, postúpil veľiké muky i preborkú smrť, aby človek mal život večný. O, nesmierna láska Syna Božieho k nám nehodným hriešnikom! jakože sa mu preukážeme vďačnými za tú jeho nekonečnú lásku a obeť, ktorú priniesol za nás? Jako? Na to nám poukazuje tiež dnešní list sv. Pavla.

Svätý Pavel, keď bol vyslovil, jak hlboko ponížil sa Pán Ježiš, vykladá nám, jak za to od Otca svojego nebeského povýšený bol, a praví: „*Preto i Boh (Otec) povýšil ho a dal mu meno, ktoré je nad všeliké meno; aby v mene Ježiša každé koleno sa ohýbalo, (koleno totižto stvorov) nebeských, pozemských a podzemských; a každý jazyk aby vyznával, že Pán Ježiš Kristus (po svojom na nebestúpení) je v sláve Boha Otca*“. Ježiš Kristus ovšem dľa božskej prirodzenosti svojej nikdy neprestal byť vo večnej sláve svojego Otca nebeského (Ján 3, 13.), ale dľa svojej ľudskej prirodzenosti oslávený a od Otca svojego nebeského povýšený bol na takú dôstojnosť, jaká na celom svete páru nemá. Oslávený bol skrže svoje zázračné zmŕtvýchvstanie, skrže svoje predivné nanebestúpenie a skrže posadenie jeho po pravici Otca v nebesiach. Oslávil-li ho Otec nebeský, pretože vykonal veľké a prevznešené dielo vykúpenia pokolenia ľudského, oslavovať ho má i všetko stvorenie, ano oslavuje ho. Oslavujú ho anjelia na nebi, že vykúpené pokolenie ľudské zaplní tie miesta, ktoré na

nebi utratili zlí duchovia. Oslavujú ho živí ľudia na zemi, že za nich urazenej Velebnosti božskej zadosťčinil a otvoril im nebe, ktoré skrze hriechy sveta ztvorené bolo. Oslavovali ho patriarchovia a spravodliví starého zákona, ktorí na druhom svete v predpeklí túžili po vykúpení a uvedení seba do slávy nebeskej. Tak každý vďačný jazyk oslavuje a vyznáva slávu Pána Ježiša, ktorú po vykonanom veľkom diele vykúpenia požíva v nebi po pravici Otca.

Oslavujú-li Pána Ježiša anjelia a spravodliví na nebi, oslavujme ho i my žijúci na zemi; oslavujme zvláštne v tento nastávajúci veľký týdeň. Jako v zátiší pribytkov našich (a na Kalvarii), tak i v chrámoch oddajme sa pobožnému rozjímaniu umučenia Pána nášeho Ježiša Krista, abysme zošklivili si hriechy, ktoré príčinou boly brozných muk jeho a prehorkej smrti jeho; a abysme zamilovali si Pána Ježiša, ktorý nás tak miloval, že i samého seba za nás obetoval. Oddajme sa vrúcnnej modlitbe, abysme ďakovali Kristu Pánu za to nesmierne dobrodenie, že nás nehodných hriešnikov toľkou a tak bolestnou obeťou ráčil smeriť s Ocom svojim nebeským. Poslúchajme a nasledujme Pána Ježiša, abysme nekdý účasť mali tiež v tých sboroch nebeských, ktoré za vykúpenie svoje dobrorečia tomu Bäránkovi (Zjav. 5, 13.). Amen.

Evanjelium sv. Matúša k. 21. v. 1—9.

Pán Ježiš konal poslednie putovanie do Jerusalema a vševidiacim okom svojim predvidiac, čo sa bude s ním diať, pravil k učenníkom svojim: „*Hľa, vstupujeme do Jerusalema, a dokoná sa všetko, čo je písano skrze prorokov o Synovi človeka*“ (Luk. 18, 31.). Malo-li sa vyplniť všetko, čo o Kristu Pánu predpovedano bolo skrze prorokov, muselo sa vyplniť i to, že je on kráľom, lebo tak to o ňom predpovedal prorok Isaiáš, reknúc: „*Maľučký narodil sa nám, a nazvano bude meno jeho Knieža pokoja. Rozmnoženo bude panovanie jeho a pokoj nebude mať konca. Na stolici Dávidovej a na (stolici) kráľovstva jeho sedieť bude od tohoto času až na veky*“ (Is. 9, 6. a 7.). Tak to o ňom zvestoval bl. P. Marii i anjel Gabriel, reknúc: „*a dá jemu Pán Boh stolicu Davida, otca jeho, a kráľoval bude v dome Jakobovom na veky, a kráľovstvu jeho nebude konca*“ (Luk. 1, 32. a 33.). Tým kráľom preukázal sa pri tomto posledňom putovaní do Jerusalema, a za takého uznaný bol i od ľudu; jako o tom svedčí dnešnie sv. evanjelium.

Keď už Pán Ježiš na ceste do Jerusalema prišiel k hore olivovej, poslal dvoch z učenníkov svojich, reknúc im: „*Idte do mestečka, ktoré proti vám je, a tam hneď nájdete priviazanú oslicu a osliatko s ňou. Odviažte jich a priveďte ku mne; a reknite-li kto čo vám: (prečo to činíte?) povedzte, že (váš) Pán ich potrebuje, a on hneď prepustí jich.*“ Toto všetko sa stalo, a preto „*sa stalo, aby sa naplnilo, čo je povedané skrze proroka, reknúvšieho: „Povedzte dcére sionskej: Hľa, kráľ tvój bere sa k tebe, (jako kráľ) tichý, sediac na oslici a na osliatku tej podjarmenej.*“ Skutočne tak to bol pred 300 rokami predpovedal prorok Zachariáš, reknúc: „*Plesaj veľmi dcéro sionská, vesel sa dcéro jerusalemská: Hľa, kráľ tvój príjde tebe spravodlivý a spasiteľ, sám (v sebe) chudobný a sediaci na stolici a na osliatku, mladom to oslice; a panovanie jeho bude od mora až k moru a od riek až do končín zeme*“ (Zach. 9 a 10.). Tak hľa, Pán Ježiš tiahne do Jerusalema jako knieža a kráľ pokoja.

Kráľovia, keď tiahli do vojny, sedeli na bujných koňoch a zprevádzaní boli četným vojskom; v čas pokoja ale jako kniežata pokoja jazdili na osliciach a bez vojska: tak i Ježiš Kristus jako kráľ a knieža pokoja tiahne do kráľovského mesta Jerusaléma na oslici a bez vojska, aby zahanbil predsudok židov, ktorí očakávali Messiaša s veľkou silou, aby mečom podmanil národy. Pán Ježiš prišiel založiť kráľovstvo pravdy, kráľovstvo cirkve sv. Neprišiel s mečom k vraždeniu národov, ale so slovom božím, aby podrobil národy nebeskému svojemu učeniu a privtelil ich cirkvi sv. On je i naším kráľom, a my sme jeho poddanými, ktorými sme sa stali, keď sme pri krste sv. prijati boli do sv. cirkve jeho. To vyznávame zvlášťne dnes skrze ten prôvod, ktorý konáme dnes s posväcenými ratolesťami, napododňujúce tie zástupy, ktoré ho na ceste do Jerusalema sprevádzali, vítali a oslavovali, jako o tom svedčí dnešnie sv. evanjelium.

Učenníci, ktorých bol Pán Ježiš poslal do mestečka, skutočne tak „*učinili, jako jim bol prikázal Ježiš; a priviedli oslicu i osliatko, a vložili na ne rúcha svoje, a jeho svrchu posadili.*“ Tiež mnohé zástupy ho zprevádzali do Jerusaléma, alebo prišli mu naproti z Jerusaléma; jedni „*prestierali rúcha svoje na cestu* (, aby Pán Ježiš jel po nich jako kráľ po kobercoch); *iní sekali ratolesťi zo stromov a hádzali na cestu* (, aby tak víťazoslavnú cestu mu okrášlili. Krem toho) *zástupy, ktoré šli vo predu, a tie, ktoré po zadu boli, volali reknúce: Hosanna Synu Davidovému! Požehnaný, ktorý prichádza, v mene Pána! Hosanna na vysostach!*“ Tak židia pozdravovali kráľov svojich, keď prichádzali do chrámu; tak kňazi vítavali kráľa, keď vchádzal do chrámu (V. Moj. 18, 8. Žalm 117, 26), a tak i tí, ktorí vďační boli Kristu Pánu v Judsku a v Jerusaleme vítali a oslavovali Pána Ježiša, jako pravého Messiaša a Kráľa svojeho: avšak nevítali ho jako kráľa tohoto sveta, lebo neodprevádzali ho do kráľovského palácu, ale do chrámu v Jerusaleme. Trón jeho nebol v kráľovskom paláci, ale v chráme, kráľovstvo jeho nebolo z tohoto sveta (Ján 8, 36.), ale kráľovstvo duchovné; nie kráľovstvo časné; ale kráľovstvo večné. Podobne i my pri dnešnom slavnostnom prôvode pozdravujeme Pána Ježiša a privolávame mu to víťazoslavné „Hosanna“! Nielen v chráme, ale i verejne pod holým nebom a pred celým svetom priznávame sa ku Kristu Pánu a vyznávame ho za svojého pravého Messiaša a Kráľa cirkve sv. Činíme to s tým presvedčením, že také slavnostné osvedčenie milé je Kristu Pánu, ktorý pravil: „*Každého, ktokoľvek ma vyzná pred ľuďmi, vyzná* (v deň súdny) *i Syn človeka pred anjelmi božími: Ktoby ale ma zaprel pred ľuďmi, zaprený bude* (i od Syna človeka) *pred anjelmi božími*“ (Luk. 12, 8 a 9). Vyzná alebo zapre nielen pred anjelmi, ale i pred Otcom svojím nebeským, lebo pravil: „*Ktokoľvek vyzná mňa pred ľuďmi, toho i ja vyznám pred Otcom svojim, ktorý je v nebesiach: ktoby ale zaprel mňa pred ľuďmi, (v deň súdny) zaprem i ja ho pred Otcom svojim, ktorý je v nebesiach*“ (Mat. 10, 32. a 33). Však ale nielen dnes vyznajme Pána Ježiša za Kráľa svojého, ale tiež pri každej príležitosti, kdeby bolo hriechom zatajiť svoju vieru v Pána Ježiša a v nektoré články jeho nebeského učenia; vyznajme ho nielen pred jeho priateľmi a katollkami, ale i pred jeho nepriateľmi a nevercami, jako to činili sv. mučenníci; vyznávajme i skutkami a kde toho treba i vážnymi slovami, aby každý i

zo skutkov našich i z reči našej poznal, že sme Kristu Pánu verní kresťania katolíci. Že častokrát cirkev katolícká, jej právo, učenie a posvätné obyčaje od bezbožných bývajú trpené a šľapané, toho bývajú príčinou i sami katolíci, ktorí okúňajú sa zastať právo, učenie, a posvätné obyčaje cirkve; ktorí pred protivníkmi stydia a ukrývajú sa so svojim náboženským presvedčením; ktorí mlčia i tam, kde to velebnosť Pána Ježiša a dôstojnosť sv. cirkve jeho nijak nedovoľuje.

Keď teda dnes pridružujeme sa skrze slavnostný prôvod tomu zástupu jerusalemskému, ktorý uvítal Pána Ježiša čo Kráľa duchovného, a pozdravujeme ho čo Kráľa cirkve sv. a Kráľa nášeho, buďme mu verní jako poddaní kráľovi svojemu; majme k nemu lásku, úctu a poslušnosť, nech nás nič neodlučuje od neho až do smrti, abysme boli hodní toho, žeby nás nekdý prijal do kráľovstva nebeského, kde žije a kráľuje s Otcou a Duchom sv. na veky. Amen.

41. Na pondelok po kvetnej nedeli.

Čítanie z Isaiáša proroka k. 50. v. 5—10.

To je pravdou nepopierateľnou i nami vyznávanou, že Boh je pánom na nebi i na zemi; čo keď je tak, my sme služobníkmi jeho. Sám slavný kráľ David v žalmoch svojich, kde vyslovuje svoj pomer k Bohu, menuje seba služobníkom božím. Je-li to česť, byť ministrom t. j. služobníkom kráľa pozemského, tým väčšia je to česť, byť služobníkom božím. Tak sa nám predstavuje tiež prorok Isaiáš v dnešnom čítaní; jako to vyrozumieme z tohoto výkladu.

Prorok Isaiáš praví: „*Pán Boh otvoril mi ucho, ja ale (tomu) neodporujem; nazpiatok som neodišiel.*“ Čo to znamená? Nech mi to vysvetlia tí, ktorí kupujú a čítajú sv. písmo, vydané od nekatoľkov bez patričných poznámok a vysvetliviek. Nie každý, kto vie čítať, má tú známosť a vzdelanosť, aby znal dať výklad každému miestu sv. písma, ktoré pôvodne písané bolo hebrejsky a tak má v sebe mnoho vlastností, ktoré odchodné sú od mluvy našej. K porozumeniu tých slov prorokových treba vedieť, že keď kto u starých židov stal sa služobníkom, pán, ktorý ho prijal za takého, šidlom otvoril čili prebodnul ucho jeho (II. Moj. 21, 6.). Smysel slov Isaiášových teda je: „Pán Boh mňa prijal za služobníka svojeho, a ja neodporujem tomu, aniž som odstúpil od služby, ku ktorej povolal mňa.“ Čo tu pravil Isaiáš o sebe, to platí prorocky tiež o Kristu Pánu, ktorého on bol predobrazom. Pán Ježiš dľa svojej božskej prirodzenosti bol síce rovný Bohu, ale dľa ľudskej svojej prirodzenosti bol služobníkom božím; jako nás učí sv. Pavel, keď praví, že Pán Ježiš prijdúc na tento svet, prijal na seba spôsobu služobníka, stal sa človekom (Filip. 2, 7.). Jako človek obcoval s ľuďmi a konal horlivo dielo vykúpenia nášeho, aby vyplnil vôľu Otca svojeho nebeského. Tým nám dal na sebe patrný príklad, že i my čo služobníci boží máme plniť vôľu Pána Boha svojeho, abysme nielen jazykom, ale i skutkom osvedčovali to, čo sa modlíme v „Otčenáši“, keď pravíme: „*Buď vôľa tvoja, jako na nebi tak i na zemi.*“ Vôľu božiu plniť a prikázania jeho zachovávať máme vždycky, i vtedy, keby sme mali za to proti-venstvo trpeť; jako to vyznáva Isaiáš v dnešnom čítaní.

Prorok Isaiáš praví: „*Telo svoje dal som bijúcim a líca svoje rvúcim (trhajúcim); tvár svoju neodvrátil som od lajúcich a od pľujúcich na mňa.*“

Týmito slovami osvedčuje prorok čo služobník boží takú vernosť a oddanosť k Pánu Bohu, že je hotový trpeť i potupu a muky, je-li to vôľa božia. Že v tomto je predobrazovaný Pán Ježiš, každý poznáva, keď sa rozpamätá na slova Pána Ježiša, ktoré posledníkrát idúc do Jerusalema povedal k učennikom svojim, reknúc: „*Hľa, vstupujeme do Jerusalema, a dokoná sa všetko to, čo je písané skrze prorokov o Synovi človeka; lebo bude vydaný pohanom a posmievaný a bičovaný i upľuvaný, a keď ho ubíčajú, zabijú ho*“ (Luk. 18, 31—33.). Tak sa i stalo s našim najmilejším Ježišom: bol poličkovaný a ubíčovaný, posmievaný a upľuvaný, trním korunovaný a trstinou o hlavu mrskaný; a snášal to s nevyslovnou trpezlivosťou, neodvracajúc milú tvár svoju od lajúcich mu a pľujúcich na neho. Bolo to ovšem žalostné podívanie na Pána Ježiša, keď ho tak ubíčovaneho a upľuvaného predstavil Pilát krvožížnivým bezbožníkom, reknúc: „*Ej hľa, človek!*“ ale i tento desný stav Pána Ježiša bol dôkazom, že je pravý Messiáš, keď sa na ňom vyplnilo proroctvo i v tom ohľade. Tak dal Pán Ježiš i nám príklad trpezlivosti, abysme od dobrého neodstupovali, kebysme mali i potupu a protivenstvo trpeť. Máme sa tešiť a k trpezlivosti povzbudzovať tak, jako to činil Isaiáš.

Prorok Isaiáš tešil sa v potupe a utrpení tými slovami: „*Pán Boh je spomocník môj, preto niesom (v dôvere) zahanbený; nadstavil som tvár svoju (trpezlivú) jako skalu pretvrdú, a viem, že nebudem (v nádeji na víťazstvo) zahanbený. Blízko je ten, ktorý ma ospravedlňuje, (a) kto je, kto mi odporovať bude?*“ Prorok boží netratí nádej, že mu Boh pomôže sniešť protivenstvo, lebo je všemohúci, tak že jako bez jeho dopuštenia nie je protivenstva, podobne nikto nezastaví jeho pomoc, bude-li k tomu vôľa jeho. To chcel dať na vedomie tiež Pán Ježiš Petrovi, keď tento tasil nerozvažlive meč svoj, aby bránil Pána Ježiša pred zajatím proti vôli božej. Tak mu riekol: „*Obráť meč svoj v miesto jeho! či sa domnievaš, žebych nemohol prosiť Otca svojeho (o pomoc, kebych chcel)? A dal by mi nyní viac než dvanásť zástupov anjelov (k obrane): ale jakoby sa naplnily písma, (ktoré predpovedaly), že tak musí byť, (abych trpel)?*“ Netratme teda ani my ducha v trápení a protivenstve; až bude božia vôľa, oni prestanú. Preto praví sv. Pavel: „*Verný je Boh, ktorý nedopustí pokúšať vás nad to, čo môžete (sniešť), ale s pokúšením učiní tiež postup, abyste mohli sniešť*“ (I. Kor. 10, 13.). Nech jakokoľvek dlho trvá boj náš, keď ho vedeme za pravdu, pravda predca jedenkrát zvíťazí. To vyslovuje ďalej podobne prorok Isaiáš v dnešnom čítaní.

Prorok Isaiáš keď praví k protivníkom svojim: „*Postavme sa spolu! Kde je protivník môj? Nech pristúpi ku mne! Hľa, Pán Boh je spomocník môj! Kto je, ktoby ma odsúdil (a zničil)? Hľa, všetci (protivníci moji) zoderú sa jako rúcho, moľ sožere jich!*“ Prijde čas, že pravda zvíťazí nad protivníkami, ktorí odporujú pravde a pre ňu prenasledujú spravodlivého. Zdáliš sa to nespĺnilo i na prorokovi Isaiášovi i na Kristu Pánu, ktorého on bol predobrazom? Čím hrozil Isaiáš bezbožníkom, nebudú-li činiť pokánie, to jich zastihlo. Tí, ktorí odporovali Kristu Pánu tak ďaleko, že ho nespravodlivo i k smrti odsúdili a ukrižovali, jeho slavným zmŕtvýchvstaním boli zahanbení a potom zkazou mesta a chrámu, mečom pohanským a rozptýlením po celom svete postihnutí boli. Tak sa stalo potom i s pohanstvom rímskym, ktoré prenasledovalo pravdu

božiu a cirkev Pána Ježiša. Padly jejich modly v prach, a na trón jejich zasadli cisári kresťanskí.

Presvedčený teda o tom, že Boh, až bude vôľa jeho, prispeje k pomoci spravodlivému, volá: „Kto z vás bojí sa Pána a poslúcha hlas služobníka jeho?“ Nech nezúfa, ale „kto chodí vo tmách (zármutku) a nemá svetla (radosti), dúfaj v meno Pána a spoliehni sa na Boha svojeho.“ Slyšte to všetci, ktorí snášate nejaké protivenstvo! Nikdy nevypúšťajte z úst to nekresťanské slovo, že vás Boh opustil. Navyknete sa radšie na to staré bohobojné príslovie: „Pán Boh dopúšťa, ale neopúšťa.“ My neznáme síce úmysel, ktorý má Boh, keď na nás protivenstvo nejaké pre spravodlivosť dopúšťa, ale známe slova Pána Ježiša: „*Blahoslavení, ktorí trpia protivenstvo pre spravodlivosť; lebo jejich je kráľovstvo nebeské*“ (Mat. 5, 10.). Daj, o Bože, abysme pri trpení protivenstva riekali! „Buď vôľa tvoja!“ Amen.

Evanjelium u sv. Jána k. 12. v. 1—9.

Vďačným sa preukázať dobrodincovi za obsiahnuté dobrodenie je vlastnosťou každého šlechetného srdca. Veľké a zázračné dobrodenie, ktoré bol preukázal Pán Ježiš Lazarovi a sestram jeho skrze vzkriesenie, zaviazalo tu rodinku k veľkej vďačnosti. Vďačnosť tú nielen cítili v srdci, ale i skutkom dokázali; jako nás o tom učí dnešnie sv. evanjelium.

a) Keď Pán Ježiš so svojimi učenníkami šesť dňami pred veľkou nocou prišiel do Bethanie, kde bol vzkriesil Lazara, pripravili mu tam slavnostnú večeru, aby tak uctili veľkého zázračného dobrodince svojého. Lazar sedel s hosťami za stolom, Marta obsluhovala milých hostov; a Maria s jakou službou sa zavďačila? Zavďačila sa dla tamejšej národnej obyčaje. Priniesla masť „z pravého nardu drahého a mazala nohy Ježišove, a utierala nohy jeho vlasami svojimi,“ tak že sa celý „dom naplnil vôňou masti.“ Učme sa z krásneho príkladu tohoto vďačnosti k dobrodincom svojim, jako k Bohu tak i k ľuďom, ktorí nám preukazujú dobrodenie buď na tele alebo na duši. Zajiste dobre sa táže sv. Pavel: „Čo máš, čo si neobdržal“ (I. Kor. 4, 7.)? Človek to, čo má buď v časných alebo vo večných vecach, to má všetko od Boha; sám od seba má len to, čo zlého činí; to čo činí dobrého, je od Boha, ponevác praví sv. Pavel, že i dobré vnuknutia a spasiteľné myšlienky sú darom božím (II. Kor. 3, 5.). Keď už nevďak proti človeku je ošklivý: jako nemá byť hriešnym a ošklivým nevďak proti Bohu? Buďme teda na tom, abysme sa vďačnými preukazovali k dobrodincom svojim, zvláštne ale k tomu najväčšiemu dobrodincovi svojemu a Otcovi svojemu, ktorý je v nebesach.

b) Ktoby si bol myslel, že to tak nevinné a šlechetné jednanie, ktorým Maria vyjaviť chcela svoju vnútornú vďačnosť ku Kristu Pánu, najde i medzi samými apoštolmi neprajných posudzovateľov? Sv. Matúš nám svedčí o tom, reknúc: „A učenníci, vidiaace to, rozhnevali sa, reknúce: *K čomuže je ztrata táto? lebo táto (drahocenná masť) mohla predaná byť za mnoho, a (mohlo to) dano byť chudobným*“ (Mat. 26, 9.). Jako sv. Ján svedčí, zvláštne lakomý Judáš iškariotský huboval na to poctenie Pána Ježiša a pravil: „*Prečo sa nepredala táto masť (asi) za tristo desaterníkov, a nedalo sa to chudobným?*“ K tomu však dokladá sv. Ján: „*To ale riekol, nie že mu šlo o chudobných, ale že bol*

zlodej, a majúc mešec, nosil, čo sa (do neho) vkladalo.“ Nečo podobného často sa opakuje za našej doby. Sú ľudia, ktorí nemajú kárajúceho slova na svetskú marnotratnosť, prepych a nádheru, ale ustrkujú na to, čo sa venuje na česť a chválu božiu, na potreby a ozdobu chrámu božieho, na oltárne rúcha a slavnějšíu bohoslužbu, na užitočné náboženské knihy a na podporu kňazov a misiónárov, ktorí hlásajú sv. evanjelium pohanským národom. Mnohí, bývajú-li o nejakú oferu k náboženskému cieľu a prospechu oslovení, s Judášovou skúpostou držia mešec, aby jim z neho niekto prosbou svojou nevylákal nejakú bohumilú obeť. I málo je tých, ktoríby po slove: „Radšej dám to žobrákovi,“ skutočne vynaložili čo na chudobných. Je to obyčajná vytáčka tých, ktorí nemajú štedrej ruky ani pre Boha ani núdzneho.

c) Jéstli si apoštoli a zvláštne Judáš iškariotský mysleli, že Pán Ježiš túto jejich pečlivosť o chudobných pochváli, ľamali sa v nádeji; lebo Pán Ježiš pravil im: „*Prečo ste obtížni tejto žene? dobrý zajiste skutok učinila nado mnou (Mat. 26, 10.). Nechajte ju (v pokoji), aby ku dňu pohrobenia mojeho to učinila (Ján 12, 7.). Amen, pravím vám, kdekoľvek kázano bude toto evanjelium po celom svete, i o tom, čo ona učinila, bude na jej pamiatku praveno*“ (Mat. 26, 13.). Hľa, Pán Ježiš i pri hostine v dome Lazarovom má na mysli smrť a hrob! Mohol on zastať jednanie Marie síce i v tom smysle, že sa držala národnej obyčaje, aby tak zovnejším spôsobom prejavila svoju úctu a vďačnosť, učinil to však len vzhľadom na svoj hrob. Bola-li chvályhodná tá obyčaj, že drahou masťou mazali mrtvé telo svojich nebohých, chvályhodnou bola i Maria, že mažúc telo jeho drahou voňnou masťou pripravila ho k pohrābu, ktorý už tak blízko bol. Tým dal Pán Ježiš na vedomie, že to Maria učinila zo zvláštneho vnuknutia božieho, nie ale z marnotratnosti. O, jak často sa stáva, že posudzujeme jednanie blížneho krive a nespravodlivo, ponevāč nevieme, s jakým úmyslom kto jedná! Kolkokrāt sa stáva potom, že niečo odsudzujeme, čo predca je milým pred Pánom Bohom, ktorý nehľadí tak na skutok nežli na úmysel bohumilý.

d) Darmo apoštoli ukazovali na chudobných; zbytočné veci činiť a pri tom zanedbať chudobných, ovšem je hriech: ale i činiť niečo ku cti a chvále božej i štedrým byť k núdznemu, je kresťanskou múdrosťou. Preto pravil Pán Ježiš: „*Chudobných vždycky máte so sebou, ale mňa nemáte vždycky,*“ t. j. chudobným budete môcť ešte dosť lásky a skutkov milosrdenstva preukazovať, lebo nebudú nikdy vo svete chybovať: ale čas, v ktorom môže sa mne láska a vďačnosť preukázať, je už krátky; prichádza už hodina, že nebudem s vami. Jako pri mnohých iných veciach, tak i vo vynakladaní majetku má byť pravidlom: Jedno učiť, a druhé nezanedbať. Toho pravidla držali sa i Svätí boží, dokiaľ boli na zemi; boli štedrý i v tom, čo bolo na česť a slávu božiu, i v tom, čo bolo na podporu a pomoc chudobných. Svätí kráľovia i stavali chrámy Bohu, i špitále a útluky pre núdzných. Tak jeduajú i múdri a bohobojní kresťania; jednou rukou prinášajú obeť na potreby sv. náboženstva, druhou rukou udeľujú almužnu chudobným.

e) Sv. evanjelium dnešnie končí s tou správou, že mnohí zo židov, keď zvedeli, že Pán Ježiš je v Bethanii, prišli ta „*nielen (preto), aby videli Ježiša, ale aby videli i Lazara, ktorého bol vzkriesil z mrtvých.*“ Pri tej zázračnej

udalosti, že Pán Ježiš vzkriesil z mrtvých Lazara, osoby Pána Ježiša a Lazara byly nerozlučiteľné; zástup musel sa presvedčiť nielen o smrti a vzkriesení Lazara, ale i o tom, že Pán Ježiš bol ten, ktorý jediným slovom svojim vzkriesil ho z mrtvých. Nenie-li v tom zjavný prst opatrnosti a prozreteľnosti božej? Boh chcel, aby jejich viera nezakladala sa na jazyky ľudské, ale na vlastné presvedčenie; lebo nepriatelia Pána Ježiša ľahko by boli mohli upodozrievať a podvrátiť rozpravy jazykov ľudských, jako rozpravy ľudí ľahkoverných; to však, o čom sa zástup očite presvedčil, neboli v stave pripísať ani klamu ani ľahkovernosti. Preto tiež židovská rada netajila vzkriesenie Lazara, lebo proti toľkým svedkom pri všetkej svojej zlomyseľnosti nebola v stave to tajiť, ale násilím chcela potlačiť i Lazara, ktorý bol vzkriesený (Ján 12, 10.), i Pána Ježiša, ktorý vzkriesením jeho na javo dal svoju božskú všemohúcnosť (Ján 11, 48.). Je v tom napomenutie i pre nás, abysme ani vo vecach náboženských ani v rečiach o blížnych svojich neboli ľahkoverní. Neodsudzujme nikoho, dokiaľ niesme hodnoverne presvedčení. Sme-li vo viere a v článkoch viery pokúšaní a znepokojovaní, nedajme sa chytiť falošným prorokom, ale hľadajme, abysme sa o stave vecí a o patričnom článku viery poučili a presvedčili; lebo odpadlictva od cirkve sv. dejú sa len skrze ľudí nevedomých a presvedčenie náboženské nemajúcich.

Navštívili sme teda i my dnes dom Lazarov v Bethanii; od Marie, sestry Lazarovej, naučili sme sa, že je Bohu milé, keď mu vnútornú úctu a vďačnosť svoju i zovňútorne preukazujeme; na apoštoloch dostali sme výstrahu, abysme prenáhľene nesúdili o skutku blížneho, ktorý môže mať pri ňom šlechetný a svätý úmysel; slyšali sme od Pána Ježiša, že štedrosť svoju máme preukazovať i na česť a chválu božiu i na potešenie a podporu chudobných; videli sme na zástupu, že sa hľadel presvedčiť o pravde, aby v nej upevnený bol. Tak jednajme i my, abysme Pána Boha milovali a jemu verní zostali, pamätajme na slova Pána Ježiša: „*Budiž verný až do smrti, a dám ti korunu života*“ (Zjav. 2, 10.). Amen.

42. Na utorok po kvetnej nedeli.

Čítanie z Jeremiáša proroka k. 11. v. 18—20.

Pán Ježiš trefným podobenstvom označil falošných prorokov, keď riekol o nich, že prichádzajú v rúchu ovčom, vnútri ale sú vlkami hltavými (Mat. 7, 15.). Záležalo jim len na zisku a priazni ľudskej, nie ale ani na cti a chvále božej ani na dobrom blížnych. Z tej príčiny buď mlčali k nepravostiam alebo pochlebovali bezbožníkom. Ľudu oddanému nevere a nemravnosti ovšem sa to lúbilo: keď ale vystúpil proti tomu nejaký pravý prorok, ktorý karhal modloslužby a nepravosti, pri tom ešte i strašil ľudí nastávajúcim trestom božím, takému pravému prorokovi neverili, lebo jim nebol po vôli. Tak sa vodilo tiež prorokovi Jeremiášovi, a to tak ďaleko, že Anathotskí spikli sa i k zavraždeniu jeho. Daromné bolo ale utajovanie úmyslu jejich, daromné bolo farisejské pretvarovanie jejich, že nechcú usmrtiť ho; Boh vševedúci znal bezbožný úmysel jejich a zjavil ho jemu. Z tej príčiny praví Jeremiáš v dnešnom čítaní: „*Pane, ukázal si mi (bezbožný úmysel Anathotských) a poznal som, (že mňa chcú*

zabit); *vtedy*, (keď si sa mi zjavil), *si mi ukázal zámery jejich.*“ Jeremiáš prorok ani netušil, jaké nebezpečenstvo hrozí jeho životu, a preto praví: „*Ja som (teda bol) jako bāránok tichý, ktorého nesú k zabitiu, a (sám od seba) nepoznal som, že smýšľali proti mne (bezbožnú) radu, riekajúce: Vpustme (jedovaté) drevo do chleba jeho, a vyhľadme ho so zeme živých, a meno jeho nebuď pripomínano viac.*“ Tak, i ten človek spravodlivý a nevinný, keby aj bol jako ten krotký bāránok, nevie, kde ho po kútoch pomluvajú, o vážnosť pripravujú, ano i po živote jeho striehnu. Stáva sa, jako to čítame o mudrcovi Sokratovi. Keď mu priatelia riekli: „Zlí ľudia zle o tebe hovoria,“ odvetil: „Čo sa dá od zlých očakávať iného, nežli zlé?“

To, čo tu prorok Jeremiáš hovorí o sebe, všetci sv. otcovia, jako svedčí sv. Hieronym, vykladajú o Kristu Pánu, ktorého predobrazom bol prorok Jeremiáš. Pán Ježiš bol ten tichý a mlčanlivý bāránok (Is. 53, 7.), ktorý mal byť zavraždený, aby sňal hriechy sveta (Ján 1, 29.). Proti nemu spikli sa hlavní kňazi, farisejskí a zákonci, ponevác tak chudobného Messiáša nechceli uznať za toho zasľúbeného Messiáša a hnevali sa na nebo, že karhá jejich nebalosť pastiersku a nepravosť jejich života. Spikli sa proti nemu, hľadali ho zabiť, rozličnou lžou pobúrili sberbu ľudu proti nemu, falošne ho u pohanskej vrchnosti zažalovali, za peniaze krivých svedkov proti nemu najali a na jeho ukrižovanie doliehali. Tak počítali v bezbožnom uradení sa, že potupná smrť kríža nielen pozbaví ho života, ale i poškrvni jeho meno, aby viac ani pripomínano nebolo. Tak stál Pán Ježiš skutočne jako ten tichý bāránok medzi vlkami dravými, anižby bol otvoril usta (Mat. 26, 62.) buď ku svojemu ospravedlneniu alebo k preklíňaniu bezbožníkov. (I. Pet. 2, 23.); lebo chcel byť obetovaný (Is. 53, 7.) za vykúpenie pokolenia ľudského. Pán Ježiš bol predobrazovaný tým veľkonočným bāránkom, ktorý bol obetovaný v starom zákone. Pána Ježiša oslavujú anjelia a Svätí boží na nebi, jako Bāránka, ktorý bol obetovaný za vykúpenie sveta (Zjav. 5, 13.). Pána Ježiša vyznávame na zemi jako Bāránka, obetovaného za hriechy naše, keď pri sv. mši, pred sv. prijímaním a po litanách, pokorne sa bijúce v prsia, vzdycháme: „Bāránku Boží, ktorý snímaš hriechy sveta, smiluj sa nad nami!“ Tak ho prosíme, aby jeho presvätá krev volala za nás k Otcovi nebeskému o milosť a spasenie, nie ale o pomstu a večné trestanie. O, milujmeže tohoto nebeského Bāránka a chráňme sa hriechov, ktoréby nás učinily nehodnými tej veľkej obeti, ktorú priniesol za naše vykúpenie! Bedaby nám bolo, keby sme skrze nepravosť a nekajúcnosť znectili a pošliapali tú predrahou krev, ktorú za nás dať ráčil, a vyvolalibysme na seba hnev a pomstu božiu, jakú prorok Jeremiáš predpovedal o bezbožných Anathotských.

Prorok Jeremiáš, presvedčený o tom, že Boh dla svojej spravodlivosti nenechá bezbožnosť Anathotských bez zaslúženého trestu, praví: „*Ty ale, Pane zástupov (nebeských), ktorý súdiš spravodlivo a (vidíš nielen skutky ľudské, ale) skusuješ ľadvie a srdce, (daj), nech vidím pomstu tvoju nad nimi; lebo tebe som zjavil (a na teba ponechal) vec svoju.*“ Prorok boží nepreklíňa protivníkov svojich, ale potrestanie bezbožných ponecháva na Boha, ktorý praví „*Mne (náleží) pomsta, ja odplatím*“ (Žid. 10, 30.). Potrestanie bezbožných ponecháva na Boha, ktorý jedine spravodlivo súdiť môže; ponevác človek vidí len zovňútorné skutky, Boh ale vidí i ty vňútorné zlé myšlienky a úmysly.

Tak čiňme i my: neodsudzujme, nepreklíňajme a nezatracujme tých, ktorí sú alebo zdajú sa nám byť protivníkmi našimi, lebo neznáme úmysly jejich. Nechajme vec svoju na Boha, ktorý jedine spravodlivo súdiť bude a odplatí jednomu každému dľa skutkov jeho.

I v tom, čo tu pravil Jeremiáš, bol on obrazom Pána Ježiša, keď sa modlil na kríži: „*Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo činia*“ (Luk. 23, 34.)! Modlil sa za bezbožných, lebo okom svojím vševidiacim videl, jaká ohromná časná a večná pomsta božia čaká na tých, ktorí ho opovrhli, potupili, umučili a ukrižovali, jestli nebudú činiť pokánie. On videl, že národ židovský, ktorý bol vyvoleným národom božím, pre svoju nepravosť a závrtdlivosť trestaný bude zkazou mesta a chrámu, mečom a rozptýlením do všetkých vetrov sveta. On videl, že je mnoho povolanych, ale málo vyvolených (Mat. 22, 14.); že na mnohých nekajúcich a závrtdlivých nevercoch a bezbožníkoch vyplnia sa vo večnosti tie strašné slova: „*Kto neuverí, zatracený bude*“ (Mar. 16, 16.). Pán Ježiš učiniť ráčil všetko možné, jak k vykúpeniu tak ku spaseniu každého človeka; len na nedbalosti, nekajúcnosti a závrtdlivosti neverca a bezbožníka bude vina, keď postížený bude spravodlivou a neslušnou pomstou božou.

O týchto vznešených pravdách rozjímajme zvláštne v tento čas, keď sa (nám) číta pri mši svätej Umučenie Pána nášeho Ježiša Krista. Poznajme a uctíme v ňom Vykupiteľa svojeho, toho nebeského Bäránka, ktorý obetovaný je za hriechy naše i za hriechy celého sveta (I. Ján 2, 2.). Obráťme sa k Bohu, čiňme pokánie, polepšime život svôj a chráňme sa hriechu, pre ktorý nekonečná cena predrahej krve Pána Ježiša zostalaby na nás bez výsledku obmýšlaného. Nedaj, nedaj, o Bože, aby nekonečná cena predrahej krve Syna tvojého pre hriešnosť a nekajúcnosť našu na nás bola ztratená! Amen.

43. Na stredu po kvetnej nedeli.

Prvé čítanie z Isaiáša proroka k. 62, v. 11; a k. 63, v. 1—7.

Boh všemohúci skrze proroka Isaiáša nielen hrozil ľudu júdskemu, ale ho i tešil. Hrozil mu zajatím babylonským pre nepravosti jeho! tešil ho vysvobodením zo zajatia, keď sa tam dá na pokánie. Tak praví v dnešnom čítaní: „*Rieknite dcére Sionskej: Hľa, Spasiteľ tvój prichádza! hľa, odplata jeho (je) s ním! A nazvú ho ľuďom svätým, vykúpeným od Pána; ty ale (Jerusaleme) slúť budeš mestom hľadaným, a nie opusteným.*“ Slova tieto znejú síce o národe júdskom, ale vykladajú sa tiež o celom pokolení ľudskom. Jako národ júdsky vysvobodený bol zo zajatia babylonského, tak pokolenie ľudské skrze Spasiteľa svojého vysvobodené je zo zajatia diabolského. O tomto veľkom a slavnom víťazstve Pána Ježiša jedná i ďalšie dnešnie čítanie.

Isaiáš v prorockom duchu vidiac Vysvoboditeľa ľudu júdskeho zo zajatia babylonského, praví: „*Kto je ten, ktorý prichádza z Edomu, v rúchu (krvou) zkropenom z Bosry? (Kto je) ten výtečný v rúchu svojom, kráčajúc v množstve sily svojej?* A dostal odpoveď: „*Ja (som to), ktorý mluvim spravodlnosť a som obrancom k vysvobodeniu.*“ Tak nám toho opravdivého Spasiteľa ľudu predstavuje to „Umučenie Pána nášeho Ježiša Krista“, ktoré sa číta v tomto veľkom týdni pri mši svätej. Predstavuje nám ho umučeného a krvou zkröpfe-

ného bojovníka, ktorý bojoval obtížny boj proti diablom a jejich náhončím, aby dobyl víťazstvo pravde božej a vykúpil pokolenie ľudské. Isaiáš videl ho jako krvou zkropeného víťaza nad Idumejskými, my ho vidíme jako krvou zkropeného víťaza nad kniežatom temnosti, ktorého vyhodil z trónu nad pokolením ľudským (Ján 12, 31.). My síce rozjímame v tieto dni jeho prehorké umučenie a prehroznú smrť, ktorú za nás podstúpil ráčil: ale pri tom spolu vzdávame mu vrúcne dieky za to, že týmto obetovaním seba získal nám život večný. Že je ponížené peklo a otvorené kráľovstvo nebeské, to len Pánu Ježišu čo ďakovať máme, ktorý mluvil k nám spravodlivosť a stal sa obrancom našim k vysvobodeniu našemu.

Isaiáš táže sa toho víťaza nad Idumejskými, zkropeného červenou krvou, jakoby prichádzal od vinobrania z Bosry, reknúc: „*Prečo je červený odev tvôj a rúcho tvoje (prečo je červené) jako šlapajúcich (červené brozna) na čerení?*“ A dostal odpoveď: „*Čereň (preš) šliapal som (, šliapal som) sám, a nenie (žiadneho) muža z národov so mnou. Šliapal som ich v prchlivosti svojej a pošliapal som ich v hneve svojom; i striekala krev jejich na rúcho moje, a všetok odev svoj (krvou jejich) som pošpinil.*“ Je to predobraz Pána Ježiša v tom stave žalostnom, keď po jeho ubičovaní a zmrskaní predstavený bol Pilátom zúrivému zástupu s tými slovami: „*Ajhla, človek!*“ To bol prvý ťažký boj, ktorý podstúpil ráčil proti diablove a jeho náhončím, aby zničil dielo jeho (I. Ján 3, 8.) a vysvobodil pokolenie ľudské. V tom žalostnom stave predstavil Pilát Pána Ježiša zúrivému zástupu, s tým úmyslom, aby utíšili ďalšiu krvožížňu svoju: ale židia jako ta divá zver, keď vidí krev, stáva sa ešte divokejšou, nepohli sa k útrpnosti nad ubičovaným Ježišom, ale stali sa ešte zúrivejšími. Nie tak ty, milý kresťane! Ty s pobožnou útrpnosťou pohliadni na svojego ubičovaného Ježiša. Ruky má sviazané, hlavu trnovou korunou zbođenú; celé telo zranené; krvou je zaliaty, rúcho jeho je krvou zkropené! Tak vyhlíada ten bojovník náš nebeský, jakoby volajúci slovami proroka: „*Deň zajiste pomsty (, ktorá je) v srdci mojom, (a) rok vykúpenia mojeho prišiel*“; t. j. s bičovaním a trnovým korunovaním započala sa pomsta moja spravodlivá nad diablom a vykúpenie pokolenia ľudského z moci jeho.

Pán Ježiš trpel a trpel sám, trpel opustený i od svojich najbližších, tak že mohol povedať o sebe tie slová prorokové: „*Hľadal som vôkol, a nebolo zpomocníka; hľadal som, a nebolo, ktoby bol zpomohol*“. Už v zahrade gethsemanskej opustili ho i sami učenníci jeho, keď sa na nich splnili slova proroka Zachariáša: „*Uder pastiera, a rozprchnú sa ovce*“ (Zach. 13, 7.). On dľa múdrej prozretelnosti božej sám trpel, pretože len sám čo Boh a človek spolu bol v stave vykúpiť nás. Sám trpel, aby vykúpenie naše bolo len jeho zásluhou, tak, abysme len jemu samému boli vďační za vykúpenie svoje. Sám trpel, abysme poznali, že obeť, ktorú priniesol za nás, je ceny nekonečnej, tak že utrpenia a zásluhy iného nebolo treba k tomu, aby nekonečná zásluha jeho bola doplnená. Splnilo sa, čo vyslovuje prorok Isaiáš, reknúc: „*Ramä moje spôsobilo mi vysvobodenie, a rozhnevania moje to mi zpomohlo*“, t. j. vlastnou mocou svojou prevyšil som nepriateľa pokolenia ľudského, a spravodlivé rozhnevania moje na diabla, ktorý podviedol a moci svojej podrobil pokolenie ľudské, to mňa oduševnilo k utrpeniu za ubohé pokolenie ľudské. Zajiste len

jeho láska, ktorú sme pri hriešnosti svojej ani nezaslúžili, pohla a oduševnila ho k našemu vykúpeniu; jako to vyslovuje i sv. Ján, reknúc: „*V tom je (ta) láska: nie žebysme my boli milovali Boha, ale že on prv miloval nás a poslal Syna svojeho v (obeť) slútovania za hriechy naše*“ (Ján I. 4, 10).

Pán Ježiš trpel za hriechy naše, aby nás vykúpil z pekla a z moci jeho. Toto svoje víťazstvo vyslovuje tými slovami Isaiášovými: „*I pošliapal som národy v prchivosti svojej a opožil som ich v rozhrncvaní svojom, a strhol som na zem moc jejich*“. Jako ten bojovník zvíťazil nad Idumejskými a strhol moc jejich na zem: tak Pán Ježiš pošliapal hlavu hadovi pekelnému (I. Moj. 2, 15) a zničil dielo jeho (I. Ján 9, 8.) i moc jeho nad pokolením ľudským. Nielen podstúpil za nás boj prehorkého umučenia, ale i zvíťazil; trpel a vykúpil nás. Preto zvláštne v tento veľký týdeň nielen rozjímajme prehorké umučenie jeho, aby utrpnosťou nad mukami jeho a oškľivosťou nad našimi hriechami naplnené bolo srdce naše, ale spolu ďakujeme mu vrúcne za vykúpenie naše. Zaznačme si do vďačnej pamäti tie slova, ktorými končí sa dnešnie čítanie, reknúc: „*Smilovanie Pánovo pripomínať si budem, chválu Pána (prespevať budem) za všetko, čo učinil nám Pán Boh náš.*“ Ano nezapomeňme na to nesmierne dobrodenie, ktoré preukázal nám Pán Ježiš skrze vykúpenie naše, a vzdávajme česť i chválu jemu. Čiňme to ale nielen teraz, keď sa shromažďovať budeme okolo sv. kríža, ale po celý život svôj. Tak sa stane spolu, že všemožne budeme sa chrániť hriechu, abysme neztratili vykúpenie svoje; budeme ho milovať a poslúchať, aby sme ho za vykúpenie svoje oslavovali nekdy i na nebi. Amen.

Druhé čítanie z Isaiáša proroka k. 53, v. 1—12.

Keď proroctva starého zákona znely o zaslúbenom Messiašovi a keď jejich vyplnenie malo byť znamením k poznaniu jeho: vtedy tie proroctva musely sa skutočne vyplniť na Kristu Pánu, jakožto na pravom a jedinom Messiašovi sveta. Z tejto príčiny pravil tiež Ježiš zátvrdivým židom: „*Zpytujte písma, lebo vy sa domnievate, že máte v nich život večný,*“ a tak je tiež, lebo ony „*sú, ktoré vydávajú svedectvo o mne*“. Porovnáme-li dnešnie čítanie z Isaiáša proroka, s „*Umučením Pána nášeho Ježiša Krista*“, jako nám ho poznačili sv. evanjelistovia, musí nás veľkým obdivom naplniť, že prorok Isaiáš asi 800 rokami pred narodením Pána Ježiša tak mohol mlúviť o umučení príst majúceho Messiaša. Tak o tom umučení hovorí, jakoby bol býval prítomný v Jerusaleme, keď Pán Ježiš podstúpil prehroznú muky a prehorkú smrť; jako to poznáme z dnešnieho výkladu.

Prorok Isaiáš volá: „*Kto uverí tomu, čo slyšať bude od nás? A ráma Pánovo komu bude zjaveno?*“ Jakoby riekol: Zdať sa to bude k neuvereniu, čo prorokujeme o zaslúbenom Messiašovi, a predca stane sa. Blahoslavený ten, ktorý vo vyplnení tých proroctví uzná prozretelnosť a moc božiu. Zajiste ktoby bol opovážil sa len pomysleť, že Messiaš, od Boha sľubovaný a od sveta tak túžebne očakávaný, bude musieť podstúpiť toľké potupenie a utrpenie, jaké proroci z vnuknutia božieho predpovedali o ňom? Viďme to zo slov proroka Isaiáša. Bár oni hovoria v obrazoch mlúvy židovskej, predca sú zrejme, že vyjadrujú umučenie príst majúceho Vykupiteľa.

Prorok Isaiáš praví: „(Ten Messiaš) *vzejde jako prútok pred ním* (t. j. pred Bohom) *a jako koreň zo zeme žižnivej*“, t. j. nenarodí sa jako veľký strom zo živej zeme, ale jako nepatrný prútok zo zeme jalovej: nenarodí sa z domu bohatého jako mocný pán tohoto sveta, ale zo stavu chudobných, jako človek nepatrný a ponížený. Tak sa skutočne narodil Pán Ježiš z rodu chudobného, v biednej maštalke bethlehemskej a nemal ani vlastného prístrešia, kdeby hlavu sklonil (Mat. 8. 20.). Jeho poníženosť objavila sa ale najviac v dobe jeho utrpenia; o čom takto mluví prorok: „*Nemá podoby ani krásy*“ lebo hroznými mukami zmenen je až k nepoznaniu. „*A videli sme ho, a nebolo na ňom výzoru*“, ačkoľvek „*žiadali sme ho* (na ňom vidieť. A videli sme ho „*pohrdaného a* (jakoby toho) *najposlednejšieho u ľudí, (jako) muža bolesti a znajúceho nemoc* (Videli sme,) *jako skrytý bol obličaj jeho a potupený; preto sme si ho ani* (jako od Boha poslaného Messiaša) *nevážili*“ a za takého neuznali, nemohúce pochopiť, žeby Boh dopustil toľké poníženie na toho, ktorého poslal k spaseniu sveta. Tak hľa, mluví prorok Isaiáš o Messiašovi budúcom, jakoby bol videl Pána Ježiša potupeného, jak zločincu po súdoch vláčeného, upľuvaného, ubíčovaneého, trním korunovaného a ukrižovaného, od krvi a rán nemajúceho ani podoby a krásy človeka!

Že Pán Ježiš bol nevinný a že trpel len pre nepravosti naše, vyjadruje to prorok Isaiáš týmito slovami: „*V pravde (ale) niesol on neduhy naše a snášal bolesti naše*“, ktoré sme my boli zaslúžili. „*A my pokladali sme ho jako malomocného a od Boha ubitého a súženého: on ale zranený je pre nepravosti naše (a) potrený je pre hriechy naše; kázeň (a trestanie k dosaženiu spasenia a) pokoja nášeho je na ňom, a zosinalosťou (modrinou) jeho uzdravení sme. Všetci my jako ovce pobludili sme; jedenkaždý z nás odchyľil sa na cestu svoju (hriechu), a Pán složil na neho nepravosť nás všetkých. Obetovaný je, preto že sám chcel (byť obetovaný za nás), a neotvoril úst svojich.*“ Že to skutočne slova jeho týkajú sa prísť majúceho Messiaša, dotvrdzuje to reknúc: „*Jako ovca k zabitiu vedený bude, a jako bäránok pred tým, ktorý ho strihá, onemie a neotvorí úst svojich.*“ Tak predpovedal prorok i ty muky, ktoré Ježiš Kristus snášal, i tú trpezlivosť jeho, s ktorou ty muky trpel; spolu ale predpovedal i to, že len smrť vytrhne ho z trápení, keď riekol: „*Z úzkosti a zo súdu vyňatý je; lebo vytržený je zo zeme živých*“, a telo jeho najšlo odpočinok až v hrobe.

Nezabudol prorok boží označiť i dôstojnosť jeho, reknúc: „*Rod jeho kto povypáva*“? Tým zajiste patrne vyslovil, že ten očakávaný Messiaš bude vznešenejším dľa rodu svojého, nežli obyčajný človek, ktorý nebude musieť zomrieť i za hriechy svoje, ale len za hriechy sveta. Z tej príčiny uvádza slova samého Boha, hovoriaceho o ňom: „*Pre nešlechtnosť ľudu svojého uderil som ho*“ a na smrť vydal, aby kto uverí v neho, nezahynul, ale mal život večný (Ján 3, 16.).

Nezabudol prorok Isaiáš ani na to, že medzi bezbožnými lotrami umre a v hrobe boháča odpočívať bude, keď pravil: „*I dá (Boh) bezbožných za pohráb jeho a bohatého za smrť svoju*“, t. j. medzi bezbožnými určený mu bude pohráb, ale po smrti svojej u boháča nalezne hrob svoj (Mat. 27, 57); preto že „*neučinil nepravosť, ani lest nebola nalezaná v ustách jeho*“. Tak s nim učinil bohobojný Jozef z Arimathie.

Nezabudol prorok Isaiáš ani na spasiteľný výsledok, ktorý bude mať prehorkú smrť Messiaša pre pokolenie ľudské, keď praví: „*A Pán chcel potrieť ho v bezmoci*“ jeho s tým úmyslom, že „*keď položí za hriech (sveta) dušu svoju (čili život svôj), uzre semeno dlhovéké* (, uzre nasledovníkov svojich vykúpených k životu večnému), *a vôľa Pánova rukou jeho riadená bude. Preto že pracovala duša jeho, uzre* (vznešený úžitok smrti svojej) *a nasýtený bude* (potešením nad vykúpením sveta). *Umením svojim ospravedlní on, sám spravodlivý služobník môj, mnohých a* (čo víťaz) *rozdelí koristi silných, preto že vydal na smrť dušu svoju* (t. j. život svôj) *a s hriešnymi počítaný je, a* (že) *on hriechy mnohých* (a pokutu za ne) *niesol, a za priestupníkov prosil*“ (Luk. 23, 34.). Tak hľa, skutočne sa dialo s Pánom Ježišom na hore olivovej, kde vzal na seba hriechy sveta a podrobil sa Otcovi svojemu, že bude trpeť za ne, aby jich smazal s pokolenia ľudského. Tak sa stalo v Jerusaleme s Pánom Ježišom, kde jako zločinec bol považovaný a k bezbožným počítaný skrze tie súdy, ktoré mali zastať jeho nevinnosť a spravodlivosť. Tak sa stalo s Pánom Ježišom na Golgote, kde visel na kríži medzi bezbožnými, kde sa modlil k Otcovi za bezbožných, a kde mal byť pochovaný medzi bezbožnými. Z toho už vidíme, že potupenie, umučenie a prehorká smrť Pána Ježiša na potupnom dreve nezastieňuje dôstojnosť jeho, ale zvyšuje; lebo hlasite praví, že to všetko mal podstúpiť ten pravý od Boha zaslúbený Messiaš. Kľanajme sa teda umučenému a ukrižovanému Kristu Pánu, pravému Messiašovi a Vykupiteľovi svojemu a prosme ho, aby jeho muky a smrť boli nám k spaseniu večnému. Amen.

44. Na zelený štvrtok.

I. List sv. Pavla ku Korinským k. 10. v. 20—32.

V prvotnej cirkvi napodobňovali docela tú posledniu večeru, po ktorej Pán Ježiš založil najsv. sviatosť oltárnu. Veriaci prinášali sami chlieb a víno, jako tiež iné pokrmy, a pred slávením veľkého tajomstva tela a krve Pána Ježiša vydržovali hostinu čili tak rečené hody lásky (agape). Z toho, čo na spoločný stôl prineseno bolo, požívali všetci, bohatí i chudobní, spoločne na znamenie bratskej lásky: avšak u Korinských vlúdily sa v ten krásny obyčaj dosť skoro nejaké neporiadky, tak že prestávalo spoločné hodovanie a na chudobných sa zapomínalo. Z tej príčiny písal im sv. Pavel: „*Keď sa vospolok schádzate* (k bohoslužbe), *už* (to viac) *nenie* (príslušným) *požívaním večere Pána; lebo jedenkaždý bere najprv večeru svoju* (, ktorú bol priniesol,) *le-jedeniu*“, a tak sa stáva, že „*totižto jeden* (sa nasycuje, ale) *druhý lačnie*; (jeden trpí smäd.) *druhý ale je opilý. Zdáliš nemáte domov k jiedeniu a pitiu* (súkromnému)? *alebo cirkev božiu potupujete a zahanbujete tých* (chudobných), *ktorí nemajú* (čo jiesť a piť)? *Čo mám vám povedať? Mám-li vás* (pre to) *chváliť? V tom nechválím*“ vás! Že tak prísne karhá jich, príčinou bolo, že taká samoláskou a odstrkovaním chudobných poškvrnená večera nebola náležitou prípravou k osláveniu toho tajomstva, ktoré po nej nasledovalo: aby teda Korintskí napravili sa a príslušným hodovaním lásky hodnými sa stali toho tajomstva, ktoré po hostine nasledovalo, objasňuje jim dôstojnosť a velebnosť najsv. olt. sviatosti. Vypráva jim, že „*Pán Ježiš v tú noc, v ktorú zradený*

bol“, po vykonanom požívaní veľkonočného bäránka s učenníkami svojími, do presv. rúk svojich „vzal chlieb a dieky činiv (Otcu nebeskému), lámal ho a riekol: *Vezmite a jedzte, toto je telo moje, ktoré za vás vydano bude (na smrť). Toto čiňte na moju pamiatku! Tak (vzal do rúk svojich) i kalich (s vínom), reknúc: Tento kalich je nová smlúva v krvi mojej. Toto čiňte, koľkokrát piť ho budete na moju pamiatku*“. Zo slov týchto nielen Korintskí, ale i my zreteľne poznať musíme, že Pán Ježiš na pamiatku svoju ustanovil najsv. sviatosť oltárnu, zanechajúc nám najsv. telo svoje a najsv. krev svoju pod spôsobom chleba a vína. Doznávame spolu i to, že sa to má opätovať v cirkvi svätej na pamiatku jeho, a síce na pamiatku jeho prehorkého umučenia, a to až do skonania sveta. Potvrďuje to sv. Pavel nasledujúcimi tiež slovami: „*Koľkokrát-koľvek budete chlieb tento (v telo Pána premenený) jiesť a kalich (s vínom v krev Pána premeneným) piť, smrť Pána zvestovať budete, kým neprijde*“. Mala to byť teda i obeť ustavičná v sv. cirkvi jeho.

Čo Pán Ježiš po večeri poslednej ustanovil a na svoju pamiatku konať prikázal až do skonania sveta, to sa v cirkvi sv. katolickej tiež vykonáva, a síce pri obete mše svätej. Nielen že na oltároch našich obetuje sa Pán Ježiš pod spôsobom chleba a vína Otcovi svojemu nebeskému za nás, ale stáva sa i nebeským pokrmom duše našej. Z toho už nasleduje, že s tou najväčšou pobožnosťou máme byť prítomní pri obeti mše svätej a s vrúcnyim i čistým srdcom máme pristupovať k prijímaniu, abysme hodní boli toho, nebeského pokrmu duše svojej; lebo praví sv. Pavel: „*Ktokoľvek jiesť bude tento chlieb, alebo piť bude kalich (tento) nehodne, vinen bude telom a krvou Pána*“ (Ježiša). Z tých slov sv. Pavla poznávame nielen napomenutie k hodnému prijímaniu najsv. olt. sviatosti, ale i to, že v nej nenie púhy chlieb a víno, ale pod spôsobom chleba a vína najsv. telo a najsv. krev Pána Ježiša; lebo keby nebolo tak, vtedyby sv. Pavel nemohol o nehodnom prijímateľovi tejto najsv. sviatosti povedať to strašné slovo, že nehodne prijímajúci previňuje sa nie proti chlebu a vínu, ale proti telu a krvi Pána Ježiša. Kedykoľvek teda chceme pristúpiť k sv. prijímaniu, majme o to starosť, abysme boli hodní tej nebeskej hostiny; lebo jej požívanie prináša milosť a požehnanie len hodne prijímajúcemu, nie ale prijímajúcemu nehodne. Z tej príčiny sv. Pavel s celým dôrazom napomína nás: „*Nech teda zkusuje sám seba človek (ten, ktorý pristupuje k stolu Pána, zdáľiž je ho hoden, a len) „tak z toho (svätého) chleba jie a z kalicha pije; lebo kto jie a pije nehodne, odsúdenie seba jie a pije, nerozsudzujúc telo Pána*“. Chce teda sv. Pavel, abysme ten chlieb a to víno na oltári rozoznali od obyčajného nášeho chleba a vína; abysme o tom posväcenom chlebe a víne na oltári tak súdili, že pod spôsobom chleba a vína je telo Pána; abysme požívali najsv. sviatosť túto s tým presvedčením, že v nej pod spôsobom chleba a vína požívanie najsv. telo a najsv. krev Pána Ježiša.

O, jak bolestne muselo to padnúť sv. Pavlovi, keď po tak opísanej dôstojnosti tej najsv. sviatosti oltárnej núteným sa cítil, poukázať na to, že mnohí opovažovali sa nehodne pristupovať k sv. prijímaniu! Pravil totižto k tým Korintským: „*Preto sú medzi vami mnohí nemocní a mdlí, a umierajú mnohí; kdežto, kebysme sami seba posudzovali, nebolíbysme súdeni (a trestaní od Boha pre nehodné prijímanie tejto najsv. sviatosti)*“. Je pravda, že keď je Pán Ježiš

so svojím telom a krvou prítomný v tejto najsv. sviatosti, v nej je prítomný darca každej milosti; že z tejto studnice milostí každý získať môže hojnej sily a hojného života pre dušu svoju: avšak túto duševnú silu a duševný život bere z tejto najsv. sviatosti len hodne prijímajúci, nie ale nehodne prijímajúci. Nečerpáme-li zo sv. prijímania tu silu a život duše, na nás jediných je vina, lebo kebysme sami sa zkusili, či sme hodní alebo nehodní, a kebysme nehodne túto najsv. sviatosť neprijímali, nebolibysme neobdržaním tej duševnej sily a toho duševného života trestaní od Boha. Nepocítujeme-li teda po sv. prijímaní v sebe tu duševnú silu a ten duševný život, rozpomeňme sa na slova sv. Pavla: „*Keď ale bývame súdení (a trestaní), od Pána bývame trestaní* (, abysme sa v tom ohľade polepšili), *žebysme neboli s týmto (zlým) svetom zatracení.*“ Tú chladnosť a suchotu srdca, ten nedostatok sily a života duše po nenáležitom a nehodnom prijímaní dáva nám Boh pocítovať preto, abysme sa v tomto ohľade polepšili a napotom náležite a hodne túto najsv. sviatosť prijímali, žebysme skrze nehodné prijímanie s bezbožnými neboli zatracení.

Rozpomeňme sa teda zvlášť v tento výročný deň založenej najsv. olt. sviatosti na jej nekonečnú dôstojnosť a zaslubme Kristu Pánu, že k nej hodne a náležite s čistým svedomím a s vrúcnyim srdcom pristupovať budeme, aby nám sv. prijímanie bolo na časné a večné spasenie. Amen.

Evanjelium u sv. Jána k. 13. v. 1—15.

Dnešní sviatok je veľmi významný! Že sa neodbavuje tak slavnostne, dľa sv. Tomáša Akvínskeho je to príčinou, že sa hlavne zaoberáme s rozjímaním umučenia Pána nášeho Ježiša Krista, ktoré srdce naše naplňuje útrpnosťou a činí neschopným k plesaniu a k radovaniu duchovniemu. Dnes svätíme výročnú pamiatku založenia najsv. Sviatosti oltárnej, a tak radostná rozpomienka na túto veľikú udalosť tak je spojená so zármutkom nad umúčením Pána Ježiša, jako slavnostná dnešnia sv. mša spojená je s trúchlivými dnešnými pobožnosťami. Dnešní list sv. Pavla vykladá nám vznešený dej založenia najsv. Sviatosti oltárnej, a dnešnie sv. evanjelium predkladá nám pripravovanie sv. Apoštolov k tej prevznešenej udalosti. Týmto spôsobom poskytuje sa i nám príležitosť k rozjímaniu o príprave k hodnému prijímaniu najsv. Sviatosti oltárnej; jako to uvidíme z výkladu z tohoto dnešného evanjelia.

Sv. Ján evanjelista praví, že „*vediac Ježiš, že prišla hodina jeho, aby šiel z tohoto sveta k Otcovi, keď miloval svojich, ktorí boli na svete, až do konca jich miloval*“; t. j. Pán Ježiš vediac, že má podstúpiť prehorkú smrť, pri poslednej večeri chcel dať dôkaz svojej lásky k milým apoštolom svojim, ba i k nám, ktorých miloval. Túto svoju nekonečnú lásku k nám chcel preukázať skrze založenie najsv. Sviatosti oltárnej, aby v nej podivným spôsobom i potom a to až do skonania sveta, jako otec s dietkami, jako Kráľ s poddanými svojimi, s nami zostával. Prv ale, než ten dôkaz svojej nekonečnej lásky v skutok uviedol, chcel k tomu pripraviť učeníkov svojich, aby boli hodní prítomnými byť a účastnými toho tajomstva.

Keď bol vykonal požívanie veľkonočného bäránka dľa zákona Mojžišového, rozpomenul sa, že veľkonočným bäránkom pre nový zákon stane sa už v tie dni sám; lebo vedel, že „*bol diabol už vnukol v srdce Judáša, syna Šimona*

iškariotského, aby ho zradil.“ Darmo Judáš opovážil sa ešte pri poslednej večeri pliesť sa medzi vernými apoštolmi a ukrýval bezbožnosť svoju; pred vševedúcim okom Pána Ježiša, zrejme boly bezbožné úmysly jeho. Človek s nepravosťou svojou môže sa ukryť pred okom ľudským, nie však pred okom božím. Pokušiteľ diabol, aby dostal človeka do osídla svojeho, vnuká smilníkovi, kmínovi, vrahovi a jiným bezbežníkom tú myšlienku: „Však ťa nikto nevidí“. Nešťastný a nemúdry si o človeče, keď dáš prístup tej myšlienke a zo srdca svojeho vypudíš tú myšlienku: že Boh všetko vidí a zná, i ty najskrytejšie a najtajnejšie veci; i to srdce tvoje je pred ním otvorené.

Ačkoľvek Pán Ježiš povedomý bol svojej božskej dôstojnosti, „že všetky veci dal mu Otec (nebeský) do rúk, a že od Boha vyšiel i (zas) k Bohu ide“, predca ukrýval túto svoju velebnosť a chcel dať apoštolom príklad tej najhlbšej poníženosti. „Vstal od večere a složil rúcho svoje, a vezmúc ľanovú plachtu, prepásal sa. Potom nalial vody do medenice a počal umývať nohy učenníkom a utierať plachtou, ktorou bol prepásaný“. Kto zná, komu dľa tej obyčaje východnej náležalo umývať nohy, zná, jaké v tom bolo uponíženie Pána Ježiša. Umývať nohy príchodzím náležalo k povinnosti najposlednejších služobníkov domu. O, jak veľmi tento príklad zahanbuje pýchu našu a chladnosť našu, keď neznáme sa nakloniť k blížnemu svojemu a skutkom preukázať mu lásku kresťanskú!

Pán Ježiš na znamenie, že sv. Peter je hlavným medzi apoštolmi, pri-kročil k nemu, aby jemu prvému umyl nohy. Sv. Peter — jako sa dalo pred-vidieť — zdráhal sa prijať umývanie, pokladajúc seba za nehodného, aby nebeský Majster jeho tak pred nim sa uponížil. Celý zdesený zvolal: „Pane, ty mi chceš myť nohy? Nie, Nie! Nebudeš mi nohy myť na veky!“ Pán Ježiš však riekol mu: „Čo ja činím, ty nevieš nyní, ale zvieš o tom potom. Ne-umyjem-li teba, nebudeš mať čiastku so mnou.“ Sv. Peter nad tým, že bez toho umytia nemalby účasť s Pánom Ježišom, zhrozil sa a podvolil sa čomu-koľvek, aby mal účasť s Ježišom. Tak i my vo všetkom máme byť ochotní plniť vôľu božiu, abysme došli spasenia. Tie slova: „Buď vôľa tvoja“ (Mat. 6, 16.) majú nás riadiť po všetkých cestách života. To vede k spaseniu.

Keď sv. Peter slyšal, že mu užitočné je, aby Pán Ježiš umyl ho, nezdráhal sa prijať umývanie, ano pravil: „Pane, (keď je tak, umy) nielen nohy moje, ale i ruky a hlavu.“ Na to mu Pán Ježiš odvetil: „Kto je umytý (a sám v sebe čistý), nepotrebuje viac, nežli aby mu umyté boly nohy, je ale čistý celý“. Jestli dobre chápem smysel týchto slov, Pán Ježiš to chcel povedať o sv. apoštoloch. Vy ste na duši čistí, a netreba, abyste boli umytí na celom tele, byste mali účasť na tom tajomstve, ktoré pre nový zákon ustanoviť chcem. Ja vám umývam nohy z inej príčiny, abych vás totižto naučil pokore a poníženosti. Dodal však Pán Ježiš so žialom: „Vy čistí ste (na duši), ale nie všetci“. Na koho myslel tu? Na Judáša iškariotského; lebo — dokladá svätý Ján — „vedel, ktorý ho mal zradiť. Preto riekol: Nieste čistí všetci.“ O, majme že sa na pozore, abysme neboli nečistým Judášom, ale čistými apoštolmi, keď sa chystáme k sv. prijímaniu!

Čo bolo príčinou teda, že Pán Ježiš tak sa ponížil, že až umýval nohy apoštolom svojim? Medzi apoštolmi ukázala sa tá slabosť ľudská, že sa doha-

dovali o tom, kto je medzi nimi väčším (Mar. 9, 33.)? Pán Ježiš teda chcel ich zahanbiť príkladom svojej poníženosti. „Keď teda bol umyl nohy jejich a vzal rúcho svoje na seba, posadil sa opäť za stôl a riekol im: *Viete-li, čo som vám učinil? Vy mňa nazývate Majstrom a Pánom, a dobre pravíte; som to zajiste. Ponevác teda ja, Pán a Majster, myl som nohy vaše: i vy máte myť nohy jeden druhého. Príklad totižto dal som vám, abyste, jako som ja učinil vám, i vy tak činili;*“ t. j. nevynášajte sa jeden nad druhého, ale ponížte sa jeden pred druhým, jako i ja ponížil som sa pred vami. Tak Pán Ježiš chcel, aby apoštoli boli čistí na duši, pokorní a ponížení, keď chceli mať účasť na tom veľkom tajomstve, ktoré po tej poslednej večeri ustanoviť zamýšľal. Z toho nasleduje i pre nás to napomenutie, že s čistým a pokorným srdcom pristupovať máme k prijímaniu najsv. olt. Sviatosti.

Daj nám to milý Pán Ježiš, abysme srdce svoje tak pripravovali k hodnému sv. prijímaniu, by ono bolo nám na večné spasenie. Amen.

45. Na veľký piatok.

Prvé čítanie z Oseáša proroka k. 6. v. 1—6.

Boh všemohúci nekdy upotreboval i bezbožných k tomu, aby vyslovili prorocstvo o budúcich vecach nášeho vykúpenia. Tak v porade, ktorú mali hlavní kňazi a farisejskí, Kajfáš vyslovil sa za usmrtenie Pána Ježiša, reknúc: „*Užitočné je vám, aby jeden človek umrel za ľud, a nie aby všetok národ zahynul.*“ K tomu dokladá sv. evanjelista: „Toto ale neriekol sám zo seba,“ ale z vnuknutia božieho. On „súc tohož leta najvyšším kňazom, prorokoval, že Ježiš mal umrieť za ľud“ (Ján 11, 47—52.). Používal-li Boh k prorokovaniu i bezbožných, nenie divu, že upotreboval k tomu kajúcich. V tom asi smysle cirkev svätá potahuje dnešnie čítanie na umučenie a zmŕtvýchvstanie Pána nášeho Ježiša Krista. Israelskí a Judskí pokorení trestaním božím, obrátiť sa mali k Bohu. Vyslovuje to Boh skrze proroka Oseáša, reknúc: „*V súžení svojom (v jedno) ráno povstanú ku mne, (reknúce): Pojdte a navráťme sa k Pánovi, lebo on sám uchopil (nás svojou trestajúcou rukou) a zas uzdraví nás; ubil (nás), a vylieči nás. Obživí nás po dvoch dňoch, a dňa tretieho vzkriesi nás, a živí budeme pred obličajom jeho. Vedieť (budeme z toho, že nasledovať máme Pána) a nasledovať budeme (ho), abysme poznali Pána. Jako svitanie pripravený je východ jeho, a príjde nám jako časný a pozdní dážd, (ktorý prináša požehnanie) na zem.*“ Slova tieto čítajú sa hneď na začiatku smútočnej bohoslužby, ktorá sa koná dnes, lebo ony vyjadrujú tie tajomstva zo života Pána Ježiša, ktoré v tieto dni odbývame v chráme božom. Pán Ježiš je ten, ktorý od Boha Otca uderený je pre neprávosti naše (Is. 53, 8.), ale zas uzdravený bude; ubitý je, ale zas vyliečený bude; usmrtený je, ale po dvoch dňoch obživený bude, dňa tretieho vstane z mŕtvých a v tele oslávenom živ bude pred obličajom božím i pred obličajom celého sveta. Tak to predpovedal i Pán Ježiš, keď stupujúc do Jerusalema k učennikom svojim pravil: „*A keď (Syna človeka) ubičujú, zabijú ho, a tretieho dňa vstane z mŕtvých*“ (Luk. 18, 33.). Po prehorkej smrti svojej a po žalostnom pohrobení svojom vstane z mŕtvých a „*jako svitanie bude východ jeho*“ z prázdneho hrobu. Jako slnko pri svitaní ožiaruje

svet, tak i Ježiš Kristus, keď vstane z tmavého hrobu, božskou slávou svojou osvieti svet, aby tí, ktorí ho videli na kríži jak trpiaceho a poníženého človeka, videli ho po zázračnom zmŕtvýchvstaní jako víťazného a vyvýšeného Syna Božieho. Pán Ježiš trpí a umiera, ale prehrozná muky jeho a prehorká smrť jeho prinese svetu vykúpenie a milosť; bude jako ten túžený časný a pozdní dážď, ktorý prináša úrodnosť a požehnanie na zem vyprahlú. Aby tento dážď milosrdenstva božieho padol i na nás, obráťme sa k Bohu aspoň dnes, keď stojíme pod sv. krížom, na ktorom za nás umiera Pán Ježiš. Ach, chráňme sa toho, by Pán Ježiš nad zátvrdivosťou a nekajúcnosťou našou tiež sa tak sťažoval, jako sa v dnešnom čítaní sťažuje nad národom židovským!

Boh skrze proroka Oseáša praví: „*Čo učiním (ešte viac) tebe, Efraime? Čo učiním tebe, Judo?*“ Zajiste Boh učinil všetko možné k časnému a večnému spaseniu ľudu israelského a judského: a tento pri tom všetkom bol mu nevďačný, nevšimol si jeho prikázania a utiskoval bližneho svojeho. Za mnohé milosrdenstva, ktoré jim preukazoval Boh, neznali byť milosrdnými. Preto pravil Boh: „*Milosrdenstvo vaše (je len) jako ranní oblak a jako pomíňajúca ráno rosa.*“ Sotva že sa ukáže slnko, mizne ten ranní oblak a tratí sa tá rannia rosa: tak mizne v srdci vašom každý milosrdný úmysel, ktorý vznikol v srdci vašom z vnuknutia mojeho. O, jak často z vnuknutia božieho povstávajú i v nás dobré úmysly a predsavzátia, ktoré sotva že vznikly v srdci našom, tiež miznú jako ten ranní oblak a tá rannia rosa! Ony zostávajú bez splnenia. Jak často ozve sa v nás hlas svedomia, povzbudzujúci nás k dobrému! I on zostáva neslyšaný a mizne jako ten ranní oblak a tá ranná rosa bez dobrého skutku. Tak sa potom stáva, že i Boh môže sa sťažovať na nás, jako sa v dnešnom čítaní sťažuje na národ židovský, keď praví: „*Otesával som ich skrze prorokov, zabil som ich slovami úst svojich,*“ a neobrátili i nepolepšili sa. Napomínal ich Boh skrze prorokov, a nevšimli si ani jejich prosby ani jejich hrozby. Z tej príčiny vyslovuje prorok Oseáš svoju obavu, že Boh vyplní tiež skutkom hrozby svojej, a praví k Bohu, spravodlive rozhnevanému: „*Súdy tvoje jako svetlo vyjdú,*“ t. j. jako po noci prichádza svetlo na zem, tak po doplnenej miere nepravostí národa nekajúceho príjde naň trest tvôj. Jako blesk nenadále objavuje sa na zamračenej oblohe, tak nenadále príjde trest tvôj na národ zatvrdzený. Zajiste že tak. Trest boží kráča so spravodlivosťou jeho, ktorá nenechá hriech bez zaslúženého trestu buď už časného alebo večného. Darma hriešnik praví: „*Zhřešil som, a čo sa mi (za to) smutného prihodilo?*“ Na to hneď odpovedá hriešnikovi sv. písmo: „*Najvyšší je shovievavý odplatiteľ*“ (Sir. 5, 4.). I o trestu božom platí to príslovie: „*Čo sa vleče, neuteče.*“ Nechá-li Boh hriešnika nekajúceho bez trestu časného, tým horšie pre neho, lebo neuteče trestu večnému. Židia darmo sa spoliehali na to, že konajú obeti, jako prikázal Boh skrze Mojžiša. Nad jejich obetami praví Boh: „*Milosrdenstvo som chcel, a nie obeť; a poznanie Boha viac, nežli obeť spálnu.*“ Ta vonkajšia obeť zabitého dobytku nemá zaľubenia pred Bohom, keď srdce obetujúceho nezná milosrdenstva k bližnemu a nevšima si poznania a plnenia božej vôle. To požaduje od nás i Pán Ježiš, keď nám za povinnosť klade, smeriť sa prv s bližným svojim, nežli položíme obeť na oltár (Mat. 5, 24.); a sv. Jakub píše: „*Zdá-li sa komu, že je nábožný, a (pri tom) nebere*

jazyk svoj na uzdu, toho marné je náboženstvo (čili nábožnosť). Náboženstvo (čili nábožnosť) čisté a nepoškvrnené u Boha je: navštevovať sirotky a vdovy v súženiach jejich a zachovať seba nepoškvrneného od tohoto sveta“ (Jak. 1, 26. a 27.). Chceme-li, aby naša modlitba, pobožnosť a obeť bola milá Bohu, srdce naše musí byť čisté od hriechu a nepravosti. Preto zvláštne v tento deň nech je srdce naše, keď nie už skrze veľkonočnú zpoveď očistené, aspoň skrúšené a kajúce, naplnené lútosťou nad hriechami, za ktoré Pán Ježiš trpí muky a na kríži umiera. Umučenie jeho bude len spravodlivým a kajúcim k spaseniu. Amen.

Druhé čítanie z II. knihy Mojžišovej k. 12. v. 1—11.

Veľký piatok! Deň to veľmi významný bol pre starý zákon, a je tým významnejší pre nový zákon. V starom zákone bol on slavnostnou rozpomienkou na vyslobodenie Israelských z poroby egyptskej, v novom zákone je on smútočnou a slavnostnou rozpomienkou na vykúpenie naše z poroby diabolskej. Za starého zákona v tento deň zabíjali a chystali bäránka alebo kozliatko k hodovaniu veľkonočnému, za nového zákona v tento deň bol zabitý ten Bäránok, ktorého predobrazom bol tamten starozákonný bäránok. Sv. Pavel praví preto, že náš zabitý veľkonočný bäránok je Ježiš Kristus (I. Kor. 5, 7.).

Bol-li veľkonočný bäránok starého zákona predobrazom Bäránka nového zákona, totižto Ježiša Krista, i dnešnie toto čítanie potahovať sa musí na Pána Ježiša; jako to vysvitne z tohoto výkladu.

Keď ešte boli Israelskí v Egypte, a Faraó nechcel ich prepustiť na rozkaz boží, uzavrel Boh, že trestať bude Egypt skrze anjela zhubca, ktorý usmrtí prvorodených jejich. Od tejto záhuby prvorodených mali byť zachránení Israelskí. Z tej príčiny riekol Boh k Mojžišovi a Aronovi: „*Desiateho dňa mesiaca tohoto vezme každý bäránka po čeladiach a domoch svojich,*“ aby bol po čeladiach a domoch požívaný. „*Jestli menší je počet (členov čelade, tak) žeby nemohol dostačiť k sjedeniu bäránka, nech (každý) privezme súseda svojeho, dla počtu duší, ktoréby mohly stačiť k sjedeniu bäránka. — Bude ale ten bäránok bez poškrvny, samčok, jednoročný. Dla toho riadu vezmete (bár) i kozliatko,*“ keby nebolo bäránka. *A chovať ho budete až do štrnásteho dňa mesiaca tohoto, a (potom) bude ho obetovať všetko množstvo synov israelských pod večer (tohož dňa). A vezmú z krve jeho a (ňou) potrujú obe dveraje a podvoje domov (svojich), v ktorých jiest ho budú.*“ Tou krvou bäránka alebo kozliatka potrieť mali dveraje a podvoje domov preto, ponač Boh zaslúbil, že keď pojde anjel zhubca usmrcovať prvorodených po celom Egypte, obíde tie domy, ktoré tou krvou potrené a poznačené budú. Ten bäránok bez poškrvny, bäránok obetovaný, ktorého krev zachránila od záhuby tých, ktorí ňou boli poznačení, bol predobrazom zaslúbeného Messiáša, predobrazom Pána nášeho Ježiša Krista. On je ten bäránok bez poškrvny, ktorý bol na dreve kríža zabitý a za hriechy celého sveta obetovaný, aby jeho nevinná krev obmyla nás od všelikého hriechu (I. Ján 1, 7.). Tí, ktorí uznali ho za Messiáša a Vykupiteľa svojego, sú tí, ktorí sú poznačení presvätou krvou jeho, aby zachránení boli od anjela zhubca, keď príjde vylievať pomstu božiu na nevercov a nekajúcich hriešnikov (Zjav. 7, 3.). Práve dnes rozpomíname sa na tie slova sv. Petra: „*Nie porušiteľnými vecmi,*

zlatom a striebrom, vykúpení ste, ale drahou krvou Krista, jakožto Bäránka nevinného a nepoškrveného“ (I. Pet. 1, 18. a 19.). Práve dnes, lúbajúce sv. kríž, ďakujeme Kristu Pánu za to nesmierne dobrodenie, že nás skrze svoje prechrozné muky a prehorkú smrť svoju vykúpiť, predrahou krvou svojou pokropiť a posvätiť ráčil, abysme večne nezahynuli. Jiste že nezahyneme, keď len to znamenie vykúpenia, ktorým nás poznačila predrahá krev Pána Ježiša, nezotreme ani s čela (Ez. 9, 6.) skrze hanbenie sa za vieru svoju, ani s duše svojej skrze hriechy a nepravosti.

Jako ten bäránok starého zákona bol obetovaný a potom požívaný, tak je i Ježiš Kristus našou obetou a veľkonočnou hostinou. Obetuje sa pri sv. mši a požíva sa pri sv. prijímaní veľkonočnom. O požívaní bäránka veľkonočného v starom zákone bol tento predpis: „*A budú v tú noc jiesť mäso (toho bäránka) pečené na ohni a presné chleby so šalátami poľnými.*“ Nie to bez významu i pre sv. prijímanie najsv. olt. sviatosti. Pán Ježiš pod spôsobou presného čili nekvaseného chleba obetuje sa pri sv. mši a pod tou spôsobou podáva sa i veriacim pri sv. prijímaní. Požívali-li v starom zákone bäránka so zelinami horkými, my máme sa k hodnému prijímaniu najsv. olt. sviatosti prichystať horkými slzami, v pravom pokaní oplakávajúce hriechy svoje, ktoré nás s Pánom Ježišom rozlúčily a o milosť božiu pripravily.

Ďalší predpis o požívaní veľkonočného bäránka bol: „*Nebudete jiesť z neho nič surového ani vo vode vareného, ale len pečeného na ohni; i hlavu s nohami a drobkami jeho jiesť budete; ani nezostane niččo z neho až do rána: jestližeby nečo zostalo, ohňom to spálite.*“ Tieto poslednie slova poukazujú na to, že majú považovať bäránka za vec posväcenú a chrániť sa toho, aby nič z neho nebolo pohrdano, pohadzovano a znectneno. Považovaný-li bol už ten predobraz najsv. olt. sviatosti za vec posvätenú a úctyhodnú, čím viac úcty a poklony hodnou je najsv. sviatosť oltárňa, v ktorej ten pravý nebeský Bäránok Ježiš Kristus pod záclonou chleba je prítomný.

Konečne praví predpis: „*Takto ho ale jiesť budete: Bedrá svoje prepážete a budete mať obuv na nohách, držiace hôle (pútnicke palice) v rukách, a budete (ho) jiesť s pospiechaním, lebo je to fáse (t. j. prejitie) Pánovo.*“ Požívanie bäránka bolo pamiatkou, že Boh, keď skrze anjela zhubca usmrcoval prvorodených v Egypte, kde prišiel na domy poznačené krvou bäránka, prešiel ďalej, obišiel a ranou nedotkol sa prvorodených židovských, tam prebývajúcich. Spolu ale požívanie toho bäránka bolo rozpomienkou na vytiahnutie zo zeme egyptskej, a preto požívali ho jako prichystaní k spešnému cestovaniu. Podobne je to s najsv. olt. sviatosťou. Pod spôsobou chleba a vína skrze kňaza pri sv. mši, pod spôsobou chleba skrze veriacich prijíma sa najsv. telo Pána Ježiša, ktoré za nás trpelo, a najsv. krev jeho, ktorá za nás vyliata bola, na ustavičnú pamiatku umučenia a smrti Pána Ježiša (I. Kor. 11, 26.). Prijímame tu najsv. olt. sviatosť jako prichystaní k ceste, lebo konáme cestu do večnosti (Kaz. 12, 5.), na ktorej má nás ten nebeský pokrm posilnovať, abysme ani nezablúdili od cesty pravej ani neslabli a neklesali na nej. Daj nám, o Kriste náš najmilejší, abysme týmto nebeským pokrmom posilnení boli zvlášťne vtedy, keď sa budeme poberať z tejto časnosti do večnosti. Amen.

46. Na bielu sobotu.

List sv. Pavla ku Kolossenským k. 3. v. 1—4.

Ačkoľvek výročná doba zmrtvýchvstania Pána nášeho Ježiša Krista pripadne až na svitanie zajtrajšieho dňa, predca už dnes slavnostná sv. mša znie o víťazoslavnom zmrtvýchvstaní jeho; lebo predstavuje nám túženie bl. P. Marie a sv. apoštolov po zmrtvýchvstaní Pána Ježiša, ktoré bol predpovedal (Luk. 18, 33.). I dnešnie čítanie pripomína zmrtvýchvstanie Pána Ježiša, ale hlavne preto, aby pastierom duchovným podaná bola príležitosť k napomenutiu tých, ktorí v bielu sobotu prijali sv. krst. Za prvších stoeletí totižto bývala obyčaj, že v tento deň dietky a katekumeni (čakanci krstu) prijímali sv. krst. K tomu cieľu svätievala sa krstnia voda, a pokrstení ňou odievaní bývali v biele rúcho; pre čo aj tento deň dosaváď nazýva sa „bielou sobotou.“ Po sv. krste biskup alebo jiný duchovný pastier napomenul pokrstených, aby boli pravými kresťanmi nielen vierou ale i mravom; jako to vysvitne i z výkladu dnešnieho listu sv. Pavla ku Kolossenským.

Za prvších stoeletí tak sa udeľoval sv. krst, že ten, ktorý bol krstený, potápaný a pohrúžený bol celým telom do vody na znamenie, že umiera svetu, aby živ bol Kristu. Jako to potápanie do vody znamenalo pohrobenie starého hriešneho človeka, tak vytiahnutie jeho z vody znamenalo vzkriesenie jeho, jakožto nového človeka, k novému životu (Rim. 6, 2—6.). Potápanie krstenca do vody bolo podobné pohrobeniu Pána Ježiša, vystúpenie krstenca z vody bolo podobné vstaniu Pána Ježiša z hrobu. Majúce tento výklad pred očima, snadno už porozumieme dnešniemu listu sv. Pavla, v ktorom praví ku Kolossenským pokrstencom: „*Jestli ste s Kristom povstali, hľadajte ty veci, ktoré sú hore, kde je Kristus, sediac na pravici božej; pečujte o veci, ktoré sú hore, a nie (o ty), ktoré sú na zemi.*“ Smysel slov týchto je: Vy, ktorí ste skrze sv. krst povstali z hrobu hriechov svojich, jako Kristus vstal z hrobu svojeho, hľadajte nebeské veci, nie ale pozemské. To jisté bol vyslovil Pán Ježiš, keď dávajúc výstrahu pred prílišným pečovaním o časné veci, pravil: „*Hľadajte najprv kráľovstvo božie, a tieto všetky (čssné) veci pridané vám budú*“ (Mat. 6, 33.). V tom zajiste leží rozdiel medzi pohanom a kresťanom, že pohan pozná len statky a rozkoše tohoto sveta, a preto pachtí len po nich: kresťan ale vie, že pravý poklad je v nebesiach (Mat. 6, 21.), a pravou rozkošou na tomto svete že je pokojné svedomie (Prís. 15, 15.), na tamtom druhom svete ale radosť a odplata večná. Kresťan vie, žeby mu nič neprosperlo, keby získal i celý svet, na duši svojej ale škodu by utrpel (Mat. 16, 26.). Stará sa ovšem i kresťan o časné veci, ktoré sú potrebné telu, ale starosť jeho je mierna. On hlavne sa stará o vznešenejšiu čiastku svoju, t. j. o dušu a o všetko to, čo je k večnému spaseniu.

Sv. Pavel, aby tým dôraznejšie napomenul pokrstencom k bohabojnému životu, uvádza za pohnútku k tomu to, že duchovným spôsobom skrze sv. krst zomreli a skrze tenže krst vzkriesení sú v Kristu k novému životu. Praví totižto: „*Zomreli ste, a život váš skrytý je s Kristom v Bohu.*“ Sv. Pavel to chcel asi povedať: Keď ste boli pri krste ponorení do vody jako do nejakého robu, na duchovný spôsob umreli ste predošlému svojemu hriešnemu životu

a povstal vo vás nový život milosti; nie viditeľný život tela, ale neviditeľný život duše, a týmto neviditeľným životom duše vašej je Kristus. To jisté vyslovil sv. Pavel, keď pravil: „*Ktoríkoľvek v Kristu pokrstení ste, Krista ste obliekli*“ (Gal. 3, 27.). Potvrďuje to podobne, keď o sebe praví: „*Živ som, ale nie už ja, ale živ je vo mne Kristus*“ (Gal. 2, 20.). Z toho patrné je, že skrze sv. krst stávame sa chrámom božím (I. Kor. 3, 16.), v ktorom prebýva sám Kristus; že skrze sv. krst stávame sa údami Krista (I. Kor. 6, 15.) a údami cirkve, ktorej neviditeľnou hlavou je Kristus (Kol. 1, 18.); že skrze sv. krst spojení bývame s Kristom, jako tie révy spojené sú s viničným pňom (Ján 15, 5.), ťahajúce duchovný život z Krista, jako tie révy ťahajú svoj život z viničného pňa, a to tak, že bez milosti a pomoci Kristovej nič dobrého a spasiteľného činiť nemôžeme (Ján 15, 5.). Sám Pán Ježiš, ktorý po sv. krste prebýva v nás, dáva nám vnuknutie k dobrému a spolu i posilu, abysme konali to dobré, ku ktorému dal nám to spasiteľné vnuknutie. Z toho nasleduje, jak opatrní a starostliví máme byť, bysme ten stav milosti božej, do ktorého sme pri sv. krste prišli, ustavične zachovali. Zachováme ho, dokiaľ sa smrteľného hriechu nedopustíme a seba jakožto chrám boží nepoškvrníme. Zachováme ho, keď sa v myšlienkach, slovách a skutkoch s Pánom Ježišom, ktorý v nás prebýva, ustavične srovnávať budeme; lebo, sme-li údami jeho, účinkovanie týchto má sa srovnávať so svätosťou a dôstojnosťou Pána Ježiša, ktorý je hlavou našou. Stane-li sa nám to nešťastie, že po sv. krstu skrze hriech utratíme ten stav milosti božej, neodkladajme s pokánim, ale hľadajme tú ztratenú milosť božiu, abysme sa opäť stali chrámom božím, v ktoromby si Pán Ježiš vyvolil príbytok svoj. Buďme na tom, abysme zostali spojení s Pánom Ježišom; lebo ten, kto je spojený s nim na zemi, bude s nim spojený i na nebi, jako to vyslovuje i sv. Pavel v dnešnom liste svojom.

Sv. Pavel praví: „*Keď sa ukáže Kristus, život váš, vtedy i vy sa ukážete s nim v sláve.*“ O, jak potešiteľné a povzbudzujúce sú to slova pre spravodlivých! Čože ony znamenajú? To, že keď Kristus v deň súdny prijde so svojou mocou a velebnosťou, i my ukážeme sa vo sláve, abysme tam, kde je on na pravici Otca svojego, i my boli. Je-li Kristus život našej duše na zemi, on bude tiež životom a slávou našou na nebi.

Tú prevznešenú pravdu, ktorú nám hlása tento dnešný list sv. Pavla, rozvažujme a zaštepme si do srdca zvláštne v tento posledný svätopôstni deň. Tento deň buď i pre nás „bielou sobotou.“ Jestli hlas svedomia žaluje na nás, že sme to biele rúcho milosti božej, ktoré sme pri krste obdržali, buď všedným hriechom pošpinili alebo smrteľným hriechom ztratili, obráťme sa; jestli sme to dosavád neučinili, obráťme sa na cestu pokánia; obráťme sa jako ten marnotratný syn k Otcovi, aby nás novým rúchom milosti svojej zaodiat a k hostine svojej povolať ráčil (Luk. 15, 22.). Nemeškajme ani so sviatosťou pokánia ani s prijímaním najsv. olt. sviatosti; abysme sa opäť stali chrámom, v ktoromby Pán Ježiš prebýval. On splní, splní sľub svoj, ktorý nám dal, reknúc: „*Kto jie telo moje a pije krv moju, vo mne prebýva, a ja v ňom; a ja vzkriesim ho v deň najposlednejší*“ (Ján 6, 57. a 55.). Amen.

Evanjelium sv. Matúša k. 28. v. 1—7.

Dnešnie sv. evanjelium obsahuje v sebe vďačnú rozpomienku na ty nábožné ženy, ktoré dľa východnej obyčaje chcely preukázať posledniu poctu Kristu Pánu už pohrobenému. Nakúpily masti drahé, aby pomazaly mrtvé telo jeho. „*Po skončenej ale sobote, keď už svitalo prvý deň po sobote, prišla Maria Magdalena a jiná Maria (Jakubová), aby uzrely hrob*“ Pána Ježiša. Z tej príčiny, že tie nábožné ženy ešte v sobotu po západe slnka opatryli si drahé masti, aby v nedeľu zavčas ráno mohli pomazať mrtvé telo Pána Ježiša, ešte dnes v sobotu vykonáva sa slavnostná a ozaj radostná sv. mša. Kéžbysme i my tento krásny príklad tých nábožných žien nasledovali! Je pravda, že my Kristu Pánu v hrobe nemôžeme preukázať tú poctu skrze mazanie drahými masťami; ale Pán Ježiš bol pravil, že čo v mene jeho učiníme svojemu spolublížnemu, on to tak príjme, jakobysme to jemu samému boli učinili (Mat. 25, 40). My mažeme ho jakoby drahými masťami, keď preukazujeme skutky milosrdenstva svojim blíznym, jak živým tak mrtvým; živým, keď im buď slovom a dobrou radou, alebo podporou a almužnou udelujeme nejaké dobrodenie; mrtvým, keď ich odprevádzame k hrobu a modlíme sa za jejich šťastné zmŕtvýchvstanie a večné oslávenie. Čiňme i jedno i druhé, lebo nezostane to bez zásluhy a odmeny u Boha. Príklad toho máme na tých nábožných ženách dnešních, ktoré prvé slyšali tu radostnú novinu, že Pán Ježiš vstal z mŕtvých.

K tej vďačnej rozpomienke na ty nábožné ženy pripojuje sv. evanjelium tú zázračnú udalosť o slavnom zmŕtvýchvstaní Pána Ježiša Krista. „*Hľa, zemetrasenie stalo sa veľiké; lebo anjel Pána sostúpil s neba a pristúpäc (k hrobu), odvalil kameň a posadil sa na ňom. A bol obličaj jeho jako blesk (jasný) a rúcho jeho (biele) jako sneh. A strážnici od strachu pred ním zdesili sa a stali sa (bez seba) jako mŕtvi*“. Tak hľa, strážili bezbožní ľudia hrob, aby z neho nevyšiel Pán Ježiš; strážili nebeskí anjelia hrob, aby z neho Pán Ježiš, čo víťaz nad smrťou a peklom vstal. Nuž prečože sa ten anjel boží ukázal s tak jasnou tvárou a s tak bielym rúchom? Tá rozjasnená tvár znamená vnútornú radosť, ktorú cítili anjelia nad zmŕtvýchvstaním Pána Ježiša, a zo-vnútornú slavnosť, s ktorou vítali zmŕtvýchvstalého Pána Ježiša. Sluší sa, abysme v tom i my nasledovali anjelov božích. Toto konáme zvlášťne vtedy, keď vybavujeme slavný prôvod dnešní. Je on dôkazom našej vnútornej radosti nad zmŕtvýchvstaním Pána Ježiša a slavnosti, s ktorou svätíme a zvelebujeme zmŕtvýchvstalého Vykupiteľa svojeho, prospevujuce jemu nadšené: Alleluja! Zajiste jako ten zjav anjela mocne účinkoval na ty nábožné ženy: tak i to naše súčasťenie sa na tom slavnostnom prôvode má blahodarne účinkovať jako na nás samých tak i na našich blíznym.

Nábožné ženy nevidiace strážnikov ale anjela u hrobu Pána Ježiša zlakly sa veľmi, tak že anjel musel ich tešiť, reknúc: „*Nebojte sa vy! lebo viem, že hľadáte Ježiša, ktorý bol ukrižovaný. Nenie ho tu, vstal zajiste, jako bol riekol. Pojdte a vidzte miesto, kde bol položený Pán*“. Tak poučuje anjel nábožné ženy o zmŕtvýchvstaní Pána Ježiša, že on sám predpovedal svoje zmŕtvýchvstanie a splnil proroctvo svoje. Tak presvedčuje jich o skutočnom zmŕtvýchvstaní Pána Ježiša, poukazujúc im na prázdny hrob, v ktorom ležalo mrtvé telo Pána Ježiša ukrižovaného. To poučenie anjelské platí i nám, aby zmŕtvých-

vstanie Pána Ježiša presvedčilo nás o božskej velebnosti jeho. Jeho zmŕtvýchvstanie je dôkazom jeho vševedúcnosti; lebo zmŕtvýchvstal, jako predpovedal. Jeho zmŕtvýchvstanie je dôkazom jeho všemohúcnosti; lebo život mohol sebe navrátiť len božskou všemohúcnosťou svojou. Dosavád je v Jerusaléme jeho prázdny hrob, aby z neho naučili sa neverci poznať božskú velebnosť Pána Ježiša ktorý vlastňou svojou mocou vstal z mŕtvých, jak bol predpovedal.

Nemalo byť ale na tom dosť, aby len tie nábožné ženy radovaly sa zo zmŕtvýchvstania Pána Ježiša, ale túto veľkú a radostnú novinu mali zaniest k zarmúčeným jeho apoštolom. Riekol totižto jim: „*Rychle idúce, povedzte učenníkom jeho, že vstal z mŕtvých*“ Pán Ježiš. Mali ísť a povedať apoštolom: „*Hľa, predchádza vás do Galiley; tam ho uzrete*“. Tam on sám zjaví sa vám a povie: „*Hľa, (vstal som z mŕtvých, jako) predpovedal som vám*“! Čo jich presvedčilo, to malo presvedčiť aj iných. Čo jich radostou naplnilo, to malo radostou naplniť aj iných. Nenie pochybnosti, že nábožné ženy splnily, čo jim anjel bol prikázal. Spiechaly ony k blahoslavenej Rodičke Pána Ježiša a zvestovaly jej:

Kráľovno nebies, radosť buď tebe;
lebo, ktorého nosila's v sebe,
Syn tvôj zmŕtvýchvstal,
jak predpovedal.

Spiechaly ony tiež k sv. apoštolom, aby jim zvestovaly, že Pán a Majster jejich vstal z mŕtvých. Ony nielen kruh rodiny svojej, ale i celé mesto Jerusalema naplnily tou predtým neslýchanou novinou, že ten ukrižovaný a pohrobený Ježiš tretieho dňa vstal z mŕtvých, jako bol prorocťvom svojim predpovedal. Nad tým plesali veriaci a priatelia Pána Ježiša, pochybujúci vrátili sa k pokániu a k viere v Pána Ježiša, a len zátvrdliví nepriatelia škrípali zubami nad tým, že jich zahanbilo víťazoslavné zmŕtvýchvstanie Pána Ježiša. To buď tiež cieľom nášeho dnešnieho slavnostného prôvodu. Nech on verných utvrdí a slabých nazpaprivede k pevnej viere v Pána Ježiša. Pred nevercami ale a nepriateľmi Pána Ježiša nadšene osvedčme: Boh a človek spolu, Vykupiteľ sveta Ježiš Kristus vstal z mŕtvých! Amen.

O p r a v y.

- Str. 20. Na pondelok po prvej nedeli pôstnej čítaj: Čítanie z Ezechiela pro-
roka k. 34. v. 11—16.
- Str. 64. Miesto: 18. Na nedeľu po prvej nedeli pôstnej, — čítaj: Na
sobotu po druhej nedeli pôstnej.
- Str. 90. Čítaj: Evanjelium u sv. Jána k. 4. v. 5—42.
-

U vydavateľa tejto knižky na Teplej (o. p. Bélabánya — Hont m.) dostať ešte nasledujúce spisy:

Homilie na evanjelia roku cirkevného. Napísal *Fr. V. Sasinek.* — 1887. Strán 195. Cena 2 zl.

Umučenie Pána nášeho Ježiša Krista. Napísal *Fr. V. Sasinek.*
II. diel. *Jerusalem.* Strán 152. Cena 1 zl. 20 kr.

III. diel. *Golgotha.* Strán 152. Cena 1 zl. 20 kr.

Každý diel tohoto znamenitého spisu obsahuje 46 rozjímaní, teda na každý deň veľkého pôstu jedno.

Litanie Loretanské. Objasnil *Fr. V. Sasinek.* — 1885. Strán 52. Cena 26 kr. — Spis je to prvý u nás k májovej pobožnosti v kostole i doma. Vystrojené prekvapuje, na žltkavom papieri text červeno obrubený, s utešeným obrázkom Kráľovnej všetkých svätých.

Obradoslovie (Liturgia) čili učenie o svätých obradoch Cirkve katolíckej pre katolícké dievky. Spísal *Fr. Rich. Oswald.* — 1882. Strán 60. Cena výtisku sošitého 15 kr., viazaného 20 kr. Na desať výtiskov jeden dáva sa darom.

Spisok tento od všetkých horňouhorských najdôstojnejších ordinariátov *pre školy* odporúčaný vysvetľuje v stručných otázkach a jasných odpovediach vo spôsobe Deharbovho katechizmu všetko, čo je potrebné vo vyučovaní o svätých obradoch, miestach, vecach a konaniach Cirkve katolíckej.

Živý Ruženec. Na česť Matky Božej Panny Marie a k spaseniu veriacich. 1887. Strán 80. Ceny: jeden výtisk sošitý 10 kr., pätnásť sošitých 1 zl. 30 kr.; 100 výtiskov 8 zl. — Jeden výtisk tuho viazaný (s pláteným chrbtom) 14 kr. — Je to príručná knižočka *pre údov živého ruženca*, obsahujúca zápisný lístok, poučenie o ruženci, spôsob modlenia sa sv. ruženca, rozličné modlitby a piesne ruženecké, s obrázkami predstavujúcimi tajomstva sv. ruženca.

Ružencové lístky (tajomstva). Celý ruženec (15 lístkov) s barevnou obalkou 5 kr. — Každý *lístok* obsahuje: vyobrazenie tajomstva, rozjímanie a modlitbu za patričné ovocie. — Barevná *obalka* obsahuje *miesto* pre meno farnosti, v ktorej nachádza sa Živý Ruženec, číslo ruže a meno horlitéľovo (na vonkajšej prvej strane) — potom (vnútri) priestor na zapísanie údov patričnej ruže a čísiel tajomstiev, ktoré údovia v ktorý mesiac dostali, — a poučenie, jako: Pravidla pre vylosovovanie tajomstiev, Povinnosti horlitéľove a Odpušky pre horlitéľov.

Lístky sú všetky *obrezané* — každý o sebe.